

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W8LS41741	ImageGroup:	I8LS41754
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་པ་རྟོག་པ། dngos yod kyi lam nas bod kyi bden pa ra sprod/
Author:	n/a
Descriptor:	copy made from LTWA collection, Acc.No.D25272
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	rda ram sa la/
Publisher:	bod gzhung phyi 'brel dang dril bsgrags las khungs/
Date:	1993
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Ave, 5th Floor Cambridge, MA 02138.

དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་པ་ར་སྟོན།

དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་པ་ར་སྟོན།

བོད་ཀྱི་དབེ་མཛོད་ཁང་།

Class No. ༡༡, ༡

Acc. No. ༢༥༢༧༢

བོད་གཞུང་གི་འབྲེལ་དང་རྒྱལ་བསྐྱེད་གསལ་ཁས་ཁུངས།

ན་རམ་ས་ལ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣

ད ཀ ར ་ ཆ བ

སྒྲིལ་བྱེད་།	
བོད་ཀྱི་གནས་བབས།	༡
རྒྱ་ནག་གིས་བྱིས་པ་ལ་བྱི་བཅན་འཛུལ་བྱས་ནས་བོད་མངའ་འོག་དུ་བཅུག་པ།	༣༣
བོད་རྒྱལ་ཡོངས་སྒྲེར་ལངས།	༧༡
དེ་ལྟེང་སྤྱི་ཚོགས་དང་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་མང་གཙོའི་སྒྲོམ་གཞི།	༧༩
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྒྲོར།	༡༤
སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྐྱད་ས་དང་མི་སེར་སྤེལ་བའི་རིང་ལུགས།	༧༣
ཚོས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོ།	༩༧
བོད་ནང་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་གནས་སྤོ་དང་བོད་མིའི་མི་འབོར་བཀག་འདོམས།	༡༠༤
བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྐྱད་ས།	༡༡༤
བླ་མ་པོའི་རྟེན་གཞི་དང་མངའ་བྱུང་གྱི་ཞི་བདེ།	༡༣༩
ཞི་མོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་འཛོལ་བ།	༡༣༧

ཕྱིན་ཐུང་།

༡ དང་གི་ཆར་ཀྱལ་སྤྱིའི་ཁྱོན་དུ་བོད་དོན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་དུ་འགྲོ་བ་དང་བསྟུན། བོད་ཀྱི་གནས་
 ཚུལ་ཡང་ཉིན་བཞིན་དགོས་མཁོ་ཇི་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། བྱང་དམག་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་སྟོབས་ཆེན་
 ཀྱལ་ཁབ་གཉིས་དབར་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལྷ་བའི་ཚོད་རྒྱུ་ཐོག་འཛམ་གླིང་གི་པོ་མགོ་འཁོར་ནས་སྟོད་པའི་གནས་
 ལྷང་ས་དེ་མཆུག་འབྲིལ་ནས་ད་ཆ་སྤྱིད་གཞུང་དང་སྤྱིད་གཞུང་མིན་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་ལ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 མོགས་ཇི་དུག་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་དོ་སྣང་ལྷ་ཞིབ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་འཐོབ་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་
 སྤྱིད་གཞུང་མང་པོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་སྤྱིད་བྱས་ལ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་བྱང་དམག་འཐབ་ཚོད་མཆུག་འབྲིལ་བའི་ཀྱལ་སྤྱིའི་དངོས་ཡོད་གནས་ལྷང་ས་གཞིར་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་ཐོག་
 འཛིན་པའི་སྤྱིད་བྱས་ཀྱང་ངེས་པར་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་པའི་དུས་ལ་སྟོབས་ཡོད།

འཛམ་གླིང་གི་ཕྱོགས་གང་སའི་གྲོས་ཚོགས་དང་། ཚོགས་འདུ་ཁག་བཅས་ཀྱིས་མཉམ་སྡེལ་ཀྱལ་
 ཚོགས་ལ་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཅ་དོན་ཐོག་ལ་ལེགས་བཅས་
 བྱེད་དགོས་པའི་འཐོད་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མཐའ་གཅིག་དུ་དེ་དག་འགོག་ཐབས་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་པའི་བྱེད་སྣང་ས་གཅིག་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ཁོ་པ་ཚོར་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་ཚོས་བོད་
 མི་མང་ལ་ཁེམན་རྒྱ་ཆེ་བསྐྱར་ཡོད་ལུགས་སེད་ཡིན་དང་མ་འོངེ་ལྷ་སྟོད་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་དེའི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡིག་
 ཆ་མང་པོ་སྟེལ་བ་དེ་རེད།

ད་ངེས་པར་ཆོད་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལམ་ནས་བདེན་པར་སྟོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འདིས་བོད་ཀྱི་གལ་ཆེའི་དོན་གནད་
 ཁག་བསྐྱེད་ལ་གསལ་བའི་རྟོག་དང་། དེ་མཚུངས་རྒྱ་ནག་གི་དེའི་བསྐྱེད་ཀྱི་དང་ལྷག་པར་ཀྱལ་སྤྱིའི་
 ཁྱུང་ཁང་ཟེར་བའི་གཞུང་ལས་ཁང་གིས་བདོན་པའི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོར་གནད་ལ་འཁེལ་བའི་ལན་འདེབས་བྱས་
 ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་དེའི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་བོད་སྟོར་བདེན་པས་ཐོང་ས་དེ་རྒྱ་ནག་གིས་འཛད་མཐའ་མེད་པ་
 ཞིག་བཏོད་འདུག་པ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ལན་འདེབས་བྱེད་རྒྱ་ཞི། ང་ཚོ་བཅས་ཀྱིས་གཞུང་གི་མི་ཤུགས་དང་ནོར་
 ཤུགས་ཀྱི་འགྲོ་བྱོན་ཅམ་ལས་དགོས་པ་ཆེར་མ་མཐོང་ཞིང་། གཞི་རྒྱའི་བདེན་པ་ང་ཚོའི་ལག་དུ་ཡོད་སྟབས་།
 སྐབས་བསྐྱར་གནད་ལ་མིགས་པའི་གསལ་བཤད་བྱས་པ་འདིས་བདེན་དོན་གྱི་རོ་བོ་ཇི་གསལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་

ཐོགས་ཡོང་བའི་རིམ་ཡོད། ཡིག་ཆ་འདིའི་ནང་གསུང་བའི་དོན་གནད་ཁག་གྲུབ་པ་གཞི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་སྟངས་དང་། བོད་ཀྱི་བདག་དབང་རྒྱ་མིང་ཡོད་ཟེར་བ་ཁྲིམས་མཐུན་མིན་པ། བོད་མིའི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་། བྱོས་མཐུན་དོན་ཆེན་ ༡༧ ཟེར་བ་དེས་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་ཤུགས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་དབང་རྒྱུར་དང་བོད་མིའི་འཐབ་ཚོད། ༧༧འུགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྒྱ་གར་དུ་བཅན་བྱོལ་ཆིབས་རྒྱུར་བརྒྱུར་དགོས་ལྟར་པའི་རྒྱ་མཆན། རྒྱ་ནག་གི་བཅན་འདུལ་མ་བྱུང་གོང་གི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གནས་སྟངས། ༧༧འུགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མང་གཅོད་བཅོས་རྒྱུར། བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆོས་དད་ཀྱི་རང་དབང་དང་། སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་གནས་སྟངས། མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས། རྒྱ་ནག་གི་མི་མེར་གནས་སྟངས། བོད་མིའི་མི་འཁོར་བཀག་སྡོམ། ཁོར་ལུག་གི་གནས་སྟངས། དག་པོའི་དེན་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ། བོད་ཀྱི་དཀའ་ཚུགས་ལ་བའི་ཞི་མོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་འཛུལ་བ་བཅས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཤིས་རྟོགས་བྱེད་པར་ངས་བར་མཁོག་ཆེ་བའི་གསུང་ཆེའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དཔེ་རྒྱུ་རྒྱུ་མཛོན་གསུང་ལ་དོད་པོས་ཐེར་འདོན་བྱེད་ཐུབ་མེད་པ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་བོད་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པ་ནི་གཏིང་ཟབ་བའི་མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་རོ་བོ་དེ་ཡིན། དུས་རྒྱུན་མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་ཞེས་བརྗོད་དུས། མི་རྒྱུས་ཀྱི་སྤང་བར་འདས་པའི་ལོ་ཉིས་བརྒྱའི་ནང་གི་རྒྱབ་སྤྱོད་པའི་མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆོས་རྒྱ་སྤྱོད་བྱས་པ་དེ་བསམ་སྒྲོ་འཁོར་གྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་མཉམ་སྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་བོད་སྐོར་བཟོ་སྒྲིབ་སྐབས། མ་ལེ་ཤི་ཡ་དང་། ཨ་ཡར་ལན་ཤིས་གཙོས་པའི་སྤྱིད་གཞུང་མང་པོའི་སྐུ་ཆབ་ཀྱི་རྒྱལ་པ་གང་ཞིག་གི་མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་དང་། དེ་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ཤར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་། འབྲེལ་མར་བཀག་སྡོམས་བྱེད་དགོས་ཞེས་གསུངས་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་བོད་ལ་འཛིན་པའི་ལྟ་སྟངས་དེ་ཡང་མི་མེར་སྲེལ་ལུལ་རང་གི་ལྟ་སྟངས་འཛིན་བཞིན་པ་རེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་ཚུ་བ་ནས་མིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ས་ཁུལ་བོད་འདི་ལོ་བདུན་བརྒྱའམ་ཉུང་མཐའ་ལོ་ཉིས་བརྒྱའི་གོང་གི་འབྲེལ་བར་བརྒྱུད་བདགས་ནས་ཁོང་ཆོས་བོད་ཀྱི་སྤོད་བཅུད་ལ་བལྟ་བཞིག་གཏོང་ཆོག་པའི་བདག་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཅིས་གོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་འགྲོ་བརྗོད་དུ་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ཞེས་བཏོད་པ་དེ་ནས་ཀྱང་གསུངས་པོ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་བརྗོད་པ་བཞིན་བོད་འདི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་གོང་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།

ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ཁོ་ཚོར་ཡོད་ཅེས་ཤོད་དགོས་པའི་གནད་དོན་འདི་ཡོང་དོན་མེད་པ་རེད། བདག་དབང་
ཞེས་པའི་ཉམ་ཚད་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་འབྲེལ་སྤངས་འདི་མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་དང་རྒྱ་སྐྱེད་རིང་ལུགས་ཀྱི་རང་
གཤིས་རེད། མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་ལ་གཤམ་ཆེད་ཀྱང་ཆོས་ཁ་གསལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆང་མ་རྒྱ་མིས་བོད་
དབང་རྒྱུར་བྱེད་པ་དེར་ཆང་ཡོད་པ་རེད། མི་མེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཀྱང་ཆོས་ནི་འདི་ལྟར་ཉ།
རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་གིས་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པ་དང་། དམག་དཔུང་དང་འབྲུ་མཉམ་མིན་པའི་
ཆིངས་ཡིག་བརྒྱད་ནས་དབང་རྒྱུར་འོག་ཏུ་བཅུག་པ། མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་མི་མེར་སྲེལ་མཁན་གྱི་
རྒྱལ་ཁབ་དེའི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་ཞེས་ཡང་ཡང་ལུ་ཚུགས་ཀྱི་བཟོད་པ། མི་མེར་སྲེལ་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
དམག་དཔུང་དང་དཔལ་འབྱོར་འཛིན་སྐྱོང་བཅས་ཀྱི་སྒྲོབས་ཤུགས་སྤྱད་ནས་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ལུ་
མཐུན་མངའ་འོག་ཏུ་འཇུག་པ། མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་མི་མང་གིས་མི་མེར་སྲེལ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་
ཁབ་དེར་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་ངོ་ཚོད་བྱེད་པ། མི་མེར་སྲེལ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེས་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་མི་མང་གི་
ངོ་ཚོད་ལ་དཔུང་སྒྲོབས་ཀྱི་བྲག་གཞོན་བྱེད་པ། དེ་དག་དམན་པར་ལྷ་བ་དང་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པ། མི་མེར་
སྲེལ་མཁན་རང་གི་རིག་གཞུང་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལྷ་བ་བཅས་པའི་ལམ་ལུགས་བཅན་འགེལ་བྱེད་པ་དེ་དག་དཔལ་
ཡོན་དར་རྒྱས་གཏོང་ལུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཟོད་བྱེད་པ། ཁོ་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་འཇུགས་བསྐྱུན་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་
གཞི་ཟེར་བ་བཅན་འགེལ་བྱེད་པ་དང་། མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བྱུང་གཏོར་ཁ་རྣམས་མི་མེར་སྲེལ་
མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁེ་ཕན་གཙོ་བོ་བརྒྱུད་ནས་སྒྲོག་འདོན་བྱེད་པ། མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་
བཅན་བརྒྱུད་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་མེར་གནས་སྤོ་བྱུར་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་མི་འཛོར་
གནས་སྤངས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་སྤྱི་བྱས་ཤིག་ལག་བཟུར་བྱེད་པ། ཆབ་སྤྱིད་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགོ་
གྲོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་བཀག་སྡོམ་དམ་བསྐྱུགས་བྱེད་པ་སོགས་ཡིན།
གོང་གསལ་ཆ་རྒྱན་དེ་ཚོའི་སྒྲོར་མང་པོ་ཞིག་ང་ཚོས་ཡིག་ཆ་འདིའི་ནང་སྐྱོང་སྐྱོང་བྱས་ཡོད། གནད་དོན་མང་པོ་
ཞིག་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་སྐྱོང་སྐྱོང་བྱས་འདུག། ཁོ་ཚོའི་སྐྱོང་སྐྱོང་བྱེད་སྤངས་དེས་རྒྱ་ནག་གི་
འགོ་ཁྲིད་ཆོས་བོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་དང་། རྒྱ་སྐྱེད་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་འཛིན་གྱི་ཡོད་པར་
འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད།

བོད་ཀྱི་གནས་བབས།

ངོ་སྤྱོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་དམག་གིས་བོད་དུ་བཅན་འཛུལ་བྱེད་སྐབས་བོད་ནི་བློ་མཁས་ཐོག་དང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་རང་དབང་རང་བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན། བོད་ལ་དྲག་པོའི་ཐོག་ནས་བཅན་འཛུལ་བྱས་པ་དེས་རང་བཅན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་བཅན་འཛུལ་བྱས་པ་མཚོན་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་སྤྱིའི་བློ་མཁས་སྟོལ་དང་ཡང་འགལ་བ་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟའང་རྒྱ་དམག་གི་ཕྱག་མང་པོས་བོད་བཅན་དབང་འོག་བཅུག་པ་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་བློ་མཁས་དང་འགལ་བ་དང་། བོད་མི་མང་གི་གཞི་རྩའི་རང་བཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་དོག་རྩལ་བཏང་བ་ཞིག་བཅས་ཡིན།

རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་དེ་ཁོ་ཚོར་ཡོད་བཅོད་པ་དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་ནང་བཅན་འཛུལ་བྱས་པ་དང་། དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་བཅན་བཟུང་བྱས་པ། ཕྱི་ལོ་

༡༩༡༡ ལོར་ཁོ་ཚོས་བཙན་དབང་ལོག་བཞག་དུ་བཅུག་པའི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ བཙམ་ལ་བཞེན་ནས་
 བཟོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། བདག་དབང་གི་གཞི་ཙུ་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུའང་
 སོག་པོ་དང་མན་ཅུའི་རྒྱལ་པོ་བཙམ་མཉམ་བོད་ཀྱི་ཐུ་ཆེན་ཚོ་དབར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ཁག་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་
 ནག་གི་གོང་མ་དང་བོད་ཀྱི་ཐུ་ཆེན་ཚོའི་དབར་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་བཙམ་ལ་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཡང་ལོ་བརྒྱ་
 གྲག་ཁ་ཤས་སྡོན་སོག་པོའི་སྡོབས་ཤུགས་རྒྱས་པའི་སྐབས་དེ་ཨི་ཤ་ཡའི་ཡུལ་ཁག་མང་ཆེ་བ་དང་། ཤར་ཡོ་
 རོ་བ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་བཙམ་སོག་པོའི་མངའ་ལོག་དུ་བཅུག་པའི་དུས་སྐབས་དེ་དང་། དུས་རབས་བཙོ་
 བརྒྱད་པར་མན་ཅུས་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཤིང་བོད་ཚུད་པའི་ཤར་དང་དབྱས་ཨི་ཤ་ཡའི་ཡུལ་པ་ཁག་ལ་
 དབང་ཤུགས་སྐབས་པའི་དུས་སྐབས་དེ་དག་གཞི་འཛིན་སར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་སོག་པོ་དང་། གོར་ཁ། མན་ཅུ། རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་
 གཞུང་བཙམ་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱན་ཆེ་ཆུང་སྡེ་ཚོགས་བོད་ནང་སྐབས་སྤྱིང་ཡོད་པ་སུ་ཞིག་གིས་ཚོད་པ་རྒྱག་གི་མེད།
 ཡང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་གཞན་ནང་རྒྱ་ནག་གིས་གཙོས་པའི་ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་འགའ་ཞིག་བོད་ཀྱི་
 དབང་ཤུགས་ལོག་བཅུག་པའང་བྱུང་ཡོད། འཛམ་གླིང་ནང་རྒྱལ་ཁབ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་དེ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་
 ནང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་དབང་ཤུགས་དང་ཐེ་བྱས་ཙུ་བ་ནས་སྐབས་མ་སྤྱིང་བ་ནི་ཉ་ཅང་དཀོན་པོ་ཡིན། (བོད་
 ནང་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་ཤུགས་རྒྱན་དང་ཐེ་བྱས་སྐབས་པ་དེ་དག་དབང་ཤུགས་ཆུང་ལ་དུས་ཚོད་ཀྱང་ཐུང་ཐུང་
 ཤ་སྐྱག་ཡིན། ལྷག་པར་བོད་དང་། སོག་པོ། མན་ཅུ། རྒྱ་ནག་བཙམ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཚོ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་
 བ་བྱུང་བ་དེར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་དོན་ཞིག་ཡོད་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། དེ་ནི་མི་སྒྲིལ་དང་སྒྲིལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་
 ཡིན་པ་ལས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དེ་རྒྱ་ནག་དང་མི་སྒྲིལ་དང་མཉམ་སྦྲེལ་བྱེད་པའི་གོ་དོན་གཏན་ནས་མེད།

བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རྒྱལ་རབས་དེ་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རུང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་
 བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནས་བབས་ནི་དེར་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཐོག་དང་། ལྷག་
 པར་དུའང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོར་རྒྱ་མིས་ཕྱིའི་རྒྱལ་པོ་མན་ཅུ་མཐར་སྐྱོད་བཏང་སྟེ་རང་ཉིད་ལ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 བདག་དབང་ཐོབ་ཤིང་ཀྱི་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་བ་བཙམ་ལ་ལྷ་དགོས་པ་ཡིན། རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གི་ལོ་
 རྒྱུས་ནང་བལྟས་ཀྱང་ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་བདག་དབང་ཡོད་ཅིས་བཟོད་པའི་གཞི་ཙུ་ཞིག་ཆང་མའི་ནང་

མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲ་བཤད་པ་ཡིན་ན་དེ་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དང་ལུགས་སྟོན་གྱི་
 ཐོག་ནས་ཁས་ལེན་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ཡིག་ཆ་དཀར་པོ་ཟེར་བའི་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཕྱོད་ཀྱི་ལོ་
 བཅུ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་དེང་དུས་རྒྱལ་རབས་སྐོར་ཉུང་ཤས་ལས་སྤོང་མེད་པ་དེས་ཡིག་ཆ་དཀར་པོ་སྟོན་མཁན་
 ཚོར་འཚོར་སྣང་ཡོང་གི་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༡ ལོ་བར་བོད་བཅན་བརྒྱུང་
 མ་བྱས་གོང་བོད་ལ་རྒྱ་ནག་གི་དབང་ཤུགས་གནས་ཡོད་ཟེར་བའི་ཁྲུང་ས་སྤྱིལ་གང་ཡང་མེད་པ་མ་ཟད།
 དངོས་དོན་དུ་དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་བོད་རང་དབང་རང་བཅན་ཡིན་པའི་ཁྲུང་ས་སྤྱིལ་གིན་དུ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་འཛུལ་
 སྤོང་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པ་དང་། བོད་རྒྱའི་སྐོར་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་ཁག་གིས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་
 ཡིན། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བོད་སྐོར་ཁྲིམས་དོན་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཚུངས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་
 ཁྲིམས་ལུགས་གནས་ལྟངས་སྐོར་གྱི་སྟན་ཐོའི་ནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༣ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོ་བར་བོད་དེ་
 རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལྡན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་ཐོག་གི་ཆ་རྒྱུན་ཡོངས་སུ་ཆང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༣༠ ལོར་ཆབ་འབངས་དང་མངའ་སྲུང་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། མངའ་སྲུང་ས་དེའི་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་
 མཁན་གྱི་སྤྱང་གཞུང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། གཞུང་དེས་ཕྱིའི་དབང་ཆ་གང་ལའང་བསྟེན་མི་དགོས་པར་ནང་གི་
 སྤྱི་དབང་ཆ་ཆང་ལག་ལེན་བསྟར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༣ ནས་ ༡༩༣༠ ལོ་བར་བོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་
 ལས་དོན་ལྡུག་ཀྱང་བོད་གཞུང་རང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། འབྲེལ་བ་བྱེད་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་
 ནས་ཀྱང་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་དེ་རང་དབང་རང་བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་བརྩིས་ཡོད་པ་གཞུང་
 འབྲེལ་ཡིག་ཆ་ཁག་ནས་དོགས་སྤྱད་ཅེས་གསལ་ཡོད། (བོད་དང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
 ༡༩༩༠ ལོར་འཛིན་པར་)

ལོ་བཞི་བརྒྱའི་རིང་རང་བཅན་གཙང་མར་གནས་པ་དེས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་རང་བཅན་གཙང་མ་
 རེད་ཅེས་བརྩི་འོས་པ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་ཚོགས་ནང་གི་དེང་སང་ཚོགས་མིའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ནི་དུས་ཡུན་
 དེ་དང་འདྲ་བའམ་དེ་ལས་ཐུང་བ་རང་དབང་རང་བཅན་དུ་གནས་པ་དེ་འདྲ་རེད། བོད་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་ནག་
 གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ཁོང་ཚོར་ཡོད་པའི་ཁྲུང་ས་སྤྱིལ་བཟོ་ཆེད་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རྒྱལ་རབས་ནང་ནས་
 ཚོག་དུས་ཁ་ཤས་ཆ་བརྩུ་ལ་བརྩུ་བྱས་ནས་འཁྲོག་བཤད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྟན་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྤྱིར་བཏང་
 དུས་ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་དྲག་པོའི་བཅན་འཇུག་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་གནས་བབ་ཤིང་དོ་ཆེད་

གནའ་པོའི་རྒྱལ་རབས་དང་ས་དགོས་དོན་མ་མཆིས་རུང་། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱས་འཕྲིན་
བཤད་ཀྱི་བརྒྱན་བཟོ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལྟ་བུས་གནའ་པོའི་རྒྱལ་རབས་མདོར་བསྡུས་ཤིག་འོག་ཏུ་རྒྱུ་བྱ་
ཡིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཅན་འཛུལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་གནས་བབས།

(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ - ༡༩༣༧)

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ཡོ་མཁུག་ཏུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དུ་བོད་ལ་བཅན་འཛུལ་འགོ་འཛུགས་སྐབས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་བོད་འདི་རང་བཅན་གྱི་ཁྲད་ཆོས་ཆ་ཆར་ལྡན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པར་ཚོད་
གཞི་གང་ཡང་མེད། བོད་ལ་ཆད་གཞི་ངེས་ཅན་གྱི་མངའ་ཁུལ་དང་། དེའི་ནང་སྤྱོད་མཁན་གྱི་མི་མང་།
གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་དང་ཕྱི་འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་པོ་བཅས་ཡོད། བོད་ཀྱི་མངའ་ཁུལ་ནི་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་མ་ས་ཡ་
གཉིས་དང་བྱེད་ཀ་ཡོད། རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཆོག་མངའ་མིན་ནང་བོད་པས་ས་མཆོས་གསལ་པོ་དབྱེ་འབྱེད་
ཆེད་དམག་འཁྲུག་མང་པོ་བརྒྱབ་པ་དང་། ཆིངས་ཡིག་མང་པོ་བཞག་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་བཅན་བཟུང་བྱེད་པའི་སྐབས་བོད་ལ་མི་འཁོར་ས་ཡ་དུག་ཅུ་ཡོད། དེ་ནི་
ཡོ་རྒྱས་རིང་ཞིང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གཉིད་ཟབ་ཡོད་པའི་ཕྱོང་མ་ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་མི་མང་ཡིན། བོད་མི་
རིགས་ནི་རྒྱ་ནག་གིས་གཙོས་པའི་ཁྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་མི་རིགས་དང་ཡོངས་སུ་ཐད་ཡིན། བོད་
མིས་རང་ཉིད་རྒྱ་མི་ཡིན་བསམ་གྱི་མེད་ལ་རྒྱ་མི་ཆོས་ཀྱང་བོད་མི་ནམས་རྒྱ་མི་ལ་བཟི་གི་མེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་
མིའི་རྒྱལ་རབས་ནང་བོད་པ་ལ་སྐྱོ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་རེད།

བོད་གཞུང་གི་བརྗེ་གནས་དེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གྱི་དབུ་ཁྲིད་ནི་ཕགོང་ས་
ཕ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། དེ་འོག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁུལ་ཆེན་པོ་དེ་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་པོ་སྤྱི་ཁབ་བཀའ་
ཤག་གིས་གཙོས་པའི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་ཆོག་མཁན་འདུ་བཅས་ཡོད། ཁྲིམས་ལུགས་ནི། རྒྱལ་རབས་
བདུན་པ་སྤོང་བཅན་སྐྱུ་མ་པོ་དང་། རྒྱལ་རབས་བཅུ་བཞི་པར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མགྲོ་བུ་ཕྱེད་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན།

དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་ཡལོང་ས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པར་ཡལོང་ས་སྐུ་བློང་བཅུ་གསུམ་
པ་ཆེན་པོ་བཅས་ནས་གདན་འབེབས་གནང་བའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ། གཞུང་ནས་བསྐོས་པའི་ཁྲིམས་དཔོན་
ཚོས་ལག་ལེན་བསྟར་གྱི་ཡོད།

པོད་གཞུང་གིས་ཁལ་རིགས་གདན་འབེབས་དང་། པོད་དབུལ་གསར་སྐྱེད་འགྲམས་སྒྲིལ། སྐྱལ་
ཐམ་གསར་སྐྱེད་དང་ཡིག་ཟམ་འཛུགས་པ། དམག་དབུང་འཛུགས་གཉིས་དང་བདག་སྐྱོང་སོགས་གཞུང་
གཅིག་གི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ཆ་ཆར་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་གནང་བའི་སྒོམ་ལུགས་གིག་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱོན་
མའི་གནས་སྤངས་དང་བསྐྱེད་པའི་དགོས་འདུན་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེར་དུས་འཇམ་གླིང་གི་ཆབ་སྲིད་
དང་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་བསྐྱེད་ནས་པོད་ཀྱི་ལམ་སྒོམ་ཡང་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་རེད། པོད་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ནི་ཆང་མ་གཅིག་སྤྱད་ཀྱི་ལམ་སྒོམ་ཞིག་མིན་པར་ས་ཁུལ་སྤྱི་བྱེད་དང་
ཁྲོད་གཞིས་སོགས་སྤྱི་ཚན་ཁག་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་ཆ་བཞོས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་ས་རྒྱ་
ཆེ་ལ་དེར་དུས་ཀྱི་སྐབས་བདེའི་འབྲེལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་མེད་སྐབས་དེ་ལྟའི་ལམ་སྒོམ་ཆགས་པ་ཡིན།

པོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོགས་འབྲེལ་བ་ནི་ཉི་འཁོར་གྲིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁོ་ན་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། པོད་ཀྱིས་བལ་
ཡུལ་དང་། འབྲུག་ འབྲས་ལྗོངས། སོག་ཡུལ། རྒྱ་ནག་ རྒྱ་གར་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་བཅས་
དང་མཉམ་དུ་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གཞུང་གི་འབྲེལ་བ་བྱས་ཡོད། དེ་མཚུངས་ལྷ་རུ་སྤྱ་དང་ཉི་ཏོང་
མཉམ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཡོད།

འཇམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་པོད་བར་གནས་སུ་བསྡད་པ་དེས་པོད་ཀྱི་ཕྱི་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་དོན་
པོད་པས་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད། དེ་སྐབས་ཉི་ཏོང་ནས་དམག་འབྲུག་ནང་
གལ་གནད་ཆེ་བའི་འབར་མའི་ལམ་ཁ་བཀག་ངེས་དབྱིན་ཇི་དང་ཨ་རི། རྒྱ་ནག་བཅས་ནས་པོད་བརྒྱུད་རྒྱ་ནག་
དུ་དམག་དོན་ཡོ་ཆས་འོར་འབྲེན་བྱེད་བཅུག་ཐབས་སུ་རྩས་ཤུགས་ཆེན་པོ་བསྐྱིམས་ཀྱང་པོད་བར་གནས་སུ་བསྡད་
པའི་སྤྱིད་བྱས་སུ་མཐུད་ཟིན་པར་མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་དེར་བཞི་སྤྱད་ཞུ་དགོས་བྱུང་བ་རེད།

དེར་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་གིས་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་ཡིན་པ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་ཀྱང་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མེད་
 ཅེས་བོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྒྲིལ་ནང་རང་བཙན་ཁས་ལེན་བྱེད་ལྷན་སྐྱོད་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་
 གསལ་ཁ་གཏོང་དེ་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་གཅིག་དང་། ཡང་གསལ་ཁ་མ་གཏོང་པར་བྱ་སྟོད་ཐོག་ནས་རང་བཙན་
 ཁས་ལེན་བྱེད་པ་བཙས་རིགས་གཉིས་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་དབར་ཆིངས་ཡིག་འཛུགས་པ་དང་། གྲོས་
 མོལ་བྱེད་པ། ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་བཙས་ཀྱང་རང་བཙན་ཁས་ལེན་པ་དང་ཆ་མཚུངས་ཡིན་ཞིང་།
 བོད་དང་མོག་པོའི་དབར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༣ ལོར་ཕན་རྒྱུན་རང་བཙན་ཁས་ལེན་གྱིས་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་བལ་ཡུལ་གྱིས་བོད་དང་མཉམ་དུ་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ཡོད་པ་མ་ཟད་བོད་ནང་སྐྱེ་ཆབ་ལས་ཁུངས་ཀྱང་
 བཅུགས་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་འཛུལ་ཞུགས་
 བྱེད་སྐབས་དེའི་ཆ་རྒྱུན་གྱི་ཁོངས་སུ་ཁོང་ཚོས་བོད་དང་། དབྱིན་ཇི། ཨ་རི། རྒྱ་གར། འབར་མ།
 ཕ་རན་སི་བཙས་དང་མཉམ་དུ་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱས་ཡོད་ལུགས་བཤད་ཡོད་པ་རེད།

བལ་ཡུལ་དང་། འབྲུག་ དབྱིན་ཇི། རྒྱ་ནག་ རྒྱ་གར་བཙས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་
 ཕྱི་འབྲེལ་སྐྱེ་ཆབ་ལས་ཁུངས་བཅུགས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་དྲིལ་བསྐྱབས་ནང་། ཁོང་ཚོའི་སྐྱེ་ཆབ་ལས་
 ཁུངས་དེ་གོ་མིན་དང་གི་མོག་བོད་འབྲུག་མི་ལྷན་ཁང་ཟེར་བའི་ཡན་ལག་ལས་ཁུངས་ཡིན་ཅུལ་བཟོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་།
 བོད་གཞུང་ནས་དེ་ནི་འབྲེལ་མེད་རྒྱ་ནག་གི་ཕྱི་འབྲེལ་སྐྱེ་ཆབ་ལས་ཁུངས་ཡིག་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད།
 ལས་ཁུངས་དེའི་གནས་བབ་ཀྱང་བལ་ཡུལ་དང་། དབྱིན་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ་ལས་ཁུངས་བཙས་དང་གཅིག་
 མཚུངས་ལས་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་མེད། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་ཨ་རིའི་སྤྱིད་འཛིན་
 རུ་སུ་ཕྱིལ་གྱི་སྐྱེ་ཆབ་ནས་ལྷ་སར་བོད་གཞུང་ལ་ངོགས་རམ་ཡོང་ཐབས་ཞུ་བར་སྤེལ་སྐབས་བོད་གཞུང་ཕྱི་
 འབྲེལ་ལས་ཁུངས་མཉམ་ཨ་རི་དང་ཕྱི་འབྲེལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་ཙམ་མ་ཟད་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་
 ཚོགས་ཆེན་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ | ༡༩༩༠ | ༡༩༩༡ | ༡༩༩༣ བཙས་ནང་བོད་དོན་གླིང་གློང་སྐབས་རྒྱལ་
 ཁབ་མང་དོ་ཞིག་གིས་རང་དབང་རང་བཙན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་གི་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་འགལ་
 གྱིས་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་རེད་ཅེས་སྟོན་བཟོད་བྱས་ཡོད།

ཕྱི་ནག་མི་མེར་སྐྱོལ་ཁབ་དང་འབྲེལ་བ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ནས་ ༡༩༣༩ ལོ་བར་ཕྱི་ནག་མི་མེར་སྐྱོལ་ཁབ་ཀྱིས་ཕྱི་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་སྐབས་ཁོང་ཚོའི་གཞུང་གི་བོད་ཐོག་གི་ལངས་ཕྱོགས་དེ་གསལ་པོ་ཡོད་པ་མ་དེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཕྱི་ནག་གི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་དང་ཕྱི་རྒྱལ་དང་ཡིག་འབྲེལ་བྱས་པའི་ནང་བོད་དེ་ཕྱི་ནག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིང་ཆེན་གཅིག་དང་ཕྱི་ནག་གི་མི་རིགས་ལྗེ་ནང་གཅིག་ཡིན་ཕྱོགས་ཡོད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་གོ་མིན་དང་གཞུང་གིས་བོད་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྐབས་བོད་དེ་ཕྱི་ནག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིང་ས་གཏོགས་མིན་པ་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེད། དེ་ཡང་ཕྱི་ནག་གི་སྤྱི་འཛིན་གྱིས་ཕགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ལ་ཡིག་ཐོག་དང་། སྐྱེའབ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་དེ་ཕྱི་ནག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁབ་ནང་འཛུལ་ཞུགས་ཡོང་བའི་འཕྲོད་སྐྱེལ་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། དེ་མཆུངས་བལ་ཡུལ་ལའང་འབྲོད་སྐྱེལ་བྱས་ཡོད་པ་དེད། འོན་ཀྱང་བོད་དང་བལ་ཡུལ་གཉིས་ཀས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁབ་ནང་འཛུལ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་ཁས་ལེན་གནང་མེད། ཕྱི་ནག་གི་སྤྱི་འཛིན་ཡོན་ཏྲེ་ཁྲིང་གིས་ཕགོང་ས་མཆོག་ལ་བོད་ཕྱི་ནག་གི་ཕྱོགས་ཁབ་ནང་འཛུལ་ཞུགས་ཡོང་བའི་ཡིག་དང་པོ་ཕྱེལ་བ་དེ་ལ་ཕགོང་ས་མཆོག་གིས་མཁས་མཛེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལན་གསལ་བཀའ་ཡིག་གནང་བའི་ནང་འཕྲོད་དོན།

མི་མེར་སྐྱོལ་ཁབ་ད་ལྟ་ཚུགས་ཅམ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོགས་ཁབ་ཀྱི་མང་གཞི་བཟོན་པོ་ཚུགས་བྱུང་མེད་པར་བཞེན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཉུས་ཤུགས་ནམས་ཕྱོགས་ཁབ་བདེ་འཇགས་ཡོང་ཐབས་སུ་བེད་སྤྱོད་གནང་དགོས་ཤིང་། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཐད་བོད་མི་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་བྱུང་བའི་མིན་པར་བཞེན། སྤྱི་འཛིན་གྱིས་ཐག་རིང་ནས་འདི་ཕྱོགས་ལ་སློབ་གཤེད་མཁས་ཚབས་ནམ་ཡང་གནང་མི་དགོས་ཞེས་གསལ་ཡོད། (གོ་མིན་དང་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་ ༡༩༡༣༡༦)

(ཡིག་ཆ་དཀར་པོ་ཟེར་བའི་ནང་ ༡༩༡༩ ལོར་རྒྱ་ལའི་སྐྱེའབ་བཅས་གསུམ་པས་པེ་ཅིན་ཀྱང་དབྱང་སྤྱི་གཞུང་ནས་བཏང་བའི་སྐྱེའབ་ཚོགས་པར་ "ངོས་དབྱིན་རིང་དགའ་བ་འདོད་སློང་མ་མ་ཡིན། ... ངོས་ཀྱིས་སྤྱི་ཐག་པ་ནས་ནང་སར་ཕྱོད་དེ་མི་རིགས་ལྗེ་པོ་ཐུན་མོང་དུ་བདེ་བར་སྤྱོད་སྤྱོད་དམ་བཅའ་བཞག་ཡོད་" ཅས་གསུངས་ཞེས་བྲིས་འདུག) དེའི་ལོར་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཕྱི་ནག་གི་འཐུས་མི་ཞིག་ལྟ་སར་ཕགོང་ས་མཆོག་

ལ་རྟེན་འབྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་བརྟེན་ནས་དོན་དུ་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་གྲོས་མོལ་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུ་བར་བཅར་བ་
ཟེད། ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཞུས་དོན་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་བའི་ཐོག་གྲོས་མོལ་གང་ཞིག་
བྱས་ཀྱང་བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་ཆབ་མཉམ་འཛུགས་ཐོག་ནས་བྱད་དགོས་ཞེས་གསུངས་ཡོད།

དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ཡིག་ཆ་དཀར་པོ་ཟེར་བའི་ནང་ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་ཡིུ་མན་ཆེན་ལ་བོད་རྒྱ་
ཁོངས་སུ་ཞལ་བཞེས་གནང་གི་ཡོད་སྟེར་གསུངས་གནས་བཞེད་འདུག དོན་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི། ཡིུ་
མན་ཆེན་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་པའི་བྱད་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མོ་རང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོར་སྐར་ངོས་ནས་བཀའ་འབྲེལ་
དང་བཅས་ལྷ་སར་ཡོང་བ་ཟེད། ཡིན་ནའང་མོས་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་ངོ་ཆབ་བྱས་དེ་ཡལོང་ས་མཆོག་ལ་
བྱི་བ་ཁག་གཅིག་ཕུལ་ཡོད། དེའི་སྟེར་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་བཀའ་ལན་དུ་ཁོ་བོའི་རེ་བ་ཆེ་ཤོས་ནི་ཀྱང་གོ་
འདི་ནིད་དངོས་འབྲེལ་ཞི་བདེ་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ན་བསམ་ཞེས་གསུང་ལུགས་བཞེད་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལྟའི་
གནས་ཚུལ་གང་དུ་འང་མི་གསལ་ཞིང་དེ་ལས་ཐོག་མེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ བོད་ལུགས་ན་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་
གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆར་གསལ་བའི་ཡལོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་ལན་བཅུལ་བའི་ནང་། དབྱས་ཐོངས་འདིར་
བསྟན་སྤྱིད་ཡོངས་སྤྱོད་བདེ་སྤྱིད་ཅེ་བ་བདེ་འཇགས་འབྱུང་ཐབས་བཀའ་མོལ་ཐོག་ནས་ཆིངས་ཡིག་རིམ་བཞིན་
གཏན་འབེབས་གནང་ན་ཕུག་བཟན་ཡོང་ངེས་གསུངས་ཡོད། ཡང་བྱི་བ་གཞན་པ་ཞིག་སྟེ་བོད་འདི་རང་བཅན་
ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་བྱས་ཇི་ཅམ་ཞུས་ན་བཟང་ཞེས་པར། ད་ཕྱིན་རྒྱ་བོད་མཆོད་ཡོན་དམ་གཅིང་དང་འབྲེལ་བས་
བོད་རང་དབང་རང་བཅན་བདེ་ཐབས་ཀྱི་དབང་བྱས་རྒྱ་ཆེ་ད་མུས་ཐོག་བོད་ཁོངས་བསྟོན་མེད་ལས་མས་ས་
མཆོམས་བར་ལམ་ཕྱི་ཤོར་ནམས་སྤར་རྒྱན་རང་ས་རང་བདག་བྱུང་ན་ཕུགས་ཕན་བཟང་བ་ཡོང་རྒྱ་ཞེས་བསྟུལ་
འདུག་ཀྱང་། ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་འཁོད་གསལ་དུ་ཆང་མ་ཀྱང་གོའི་མངའ་ཁོངས་ས་ཆ་ཡིན་པས་ང་དང་
ཁྱོད་ཅེས་འབྱེད་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས་བཀའ་ལན་བསྟུལ་ཚུལ་རྒྱན་བཤད་བྱས་འདུག །

(དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༧ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་སྐྱེ་ཆབ་དམག་དཔོན་ཉོང་མུང་མུང་ དང་། ཕྱི་ལོ་
༡༩༤༠ལོར་མུཅུ་ཀྱང་ཞིན་བོད་དུ་ཡོང་སྐབས་ཁོང་ཚོར་བོད་གཞུང་ནས་བོད་རང་དབང་རང་བཅན་ཡིན་པ་དང་།
སུ་མཐུད་རང་དབང་རང་བཅན་དུ་གནས་སྤྱིའི་ཐུགས་འདོད་ཡོད་པ་གསལ་བོར་གསུངས་ཡོད། ཡིག་ཆ་དཀར་
པོའི་ནང་ ༡༩༣༣ ལོའི་ཟླ་ ༡༢ པར་ལྷ་ལོའི་སྐ་མ་སྐྱེ་མེད་བཅུ་བཅུ་གསུམ་པ་སྐྱེ་མེད་ན་ལས་ཐིམ་པ་དང་།

དེ་ཕྱི་ལོ་མཐོང་སྐད་ལ་བོད་འདི་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་པའི་མངོན་རྒྱལ་བཟོ་གང་ཐུབ་བྱས་པ་དང་། ཏུས་ད་ལྷ་འང་ཐེ
 ལམ་གོ་མིན་དང་གཞུང་གིས་ལྷན་ཁང་དེ་ཕུ་མཐུད་བཞག་ནས་བོད་དང་ཕྱི་སྐྱོད་གིས་གཙོས་པའི་སྐྱོད་པོ་ནམས་དེའི་
 ཁྱབ་ཁོངས་ཡིན་བཟོ་དེ་གི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་སྐྱོད་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༧ ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐྱོད་རང་བཙན་
 གཙང་མར་ཁས་ལེན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། བོད་གཞུང་ནས་ཀྱང་ལྷན་ཁང་དེ་ཁས་ལེན་གནང་མེད་
 པས་ཁོང་ཚོར་བོད་སྐྱོད་དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད།

མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་བོད་དོན་བསྐྱོ་སྤྱོད་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་གཞུང་གི་དམག་དབུང་གིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་
 རྒྱལ་མ་ཐག་བོད་གཞུང་ནས་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་རྒྱ་ནག་གི་བཙན་འཛུལ་འགོག་ཐབས་ཀྱི་རོགས་རམ་
 ཡོང་བའི་འཕྲོད་སྐྱེལ་བྱས་ཡོད། སྐབས་དེར་རྒྱལ་ཚོགས་ཚོགས་ཆེན་སྐྱོད་དེ་བྱེད་ཅི་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱེ་
 ཆབ་ནས་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གི་བཙན་འཛུལ་ལྷགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གཞིར་བཞེན་ལག་ལེན་གང་ཡང་མ་གནང་ན་ལེགས་
 རྒྱལ་གྱི་བསམ་འཆར་བཏོན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་མང་ཆེ་བས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་
 དམག་མི་བདུང་བ་དེ་བཙན་འཛུལ་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ལྟ་རྒྱལ་འཛིན་ཡོད། དེ་ལྷར་འཛིན་པ་ནི་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༩ ལོ་དང་ ༡༩༨༠ ། ༡༩༨༡ ། ༡༩༨༢ བཅས་ཀྱི་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་སྐྱོད་ནས་
 གསལ་པོ་ཆགས་ཡོད། ཚོགས་ཆེན་དེ་ཚོའི་ནང་ཕི་ཡི་ཕིན་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ་ནས་བོད་དེ་རང་བཙན་གཙང་མ་
 ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོར་བོད་བཙན་བཟུང་བྱེད་སྐབས་བོད་དེ་
 ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་སུ་གང་གི་མངའ་འོག་ཏུ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་པ་རྒྱལ་ཁབ་མང་
 པོའི་སྐྱེ་ཆབ་ཚོས་གསུངས་ཡོད། ཕི་ཡི་ཕིན་གྱི་སྐྱེ་ཆབ་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་དེ་རྒྱ་སྐྱོད་
 རིང་ལྷགས་དང་མི་མེར་སྦྲེལ་བའི་རིང་ལྷགས་ལྷུང་དང་འབྲུང་བཞིན་པའི་ནང་ནས་སྐྱེལ་ཤོས་ཀྱི་དཔེ་མཚན་ཞིག་
 རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། རི་ཀ་ར་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་ཆབ་ནས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་དེར་སྐྱོན་
 བཟོ་དང་འབྲེལ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྤྱིར་བཏང་དང་དབང་རང་འཆར་ཡོངས་ལྷུང་བའི་མི་ཚོས་བཙན་འཛུལ་དང་
 ལྷག་དོན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་བས་རྒྱང་བར་བཙན་འཛུལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་དེ་ལ་ཞིན་པ་ཡོག་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། ཐའི་

ལན་པའི་སྐྱེ་ཆ་བ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བས་བོད་རྒྱལ་ཁོངས་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་
གསུངས་ཡོད། ཨ་རིའི་གཞུང་ནས་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པར་སྟོན་བཞིན་བྱས་ཡོད། ཨ་ཡེར་
ལན་པའི་སྐྱེ་ཆ་བ་ནས་བོད་དེ་ལོ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་གསལ་ཡང་ན་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཡུན་རིང་ཚོགས་ཆེན་འདིའི་ནང་གི་
རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་འབྲ་བར་རང་དབང་དང་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་འབྲ་མཚུངས་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་གསལ།
ཡང་ན་ཚོགས་ཆེན་འདིའི་ནང་གི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ལས་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ལྡན་པའི་སྟོང་ཕྲག་གིས་ལྷག་པ་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་བཤོ་སྤང་དེ་ཚོའི་སྐབས་རྒྱ་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་མཁན་ནི་དམར་པོའི་ལྷ་ཤོག་གི་
རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལྟར་རེད། ཚོགས་ཆེན་དེ་ཚོའི་ཐོག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གསུང་བཤད་ནེས་གང་
ཞིག་བསྟན་ཡོད་ཅེ་ན། ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་བོད་རང་བཙན་ཡིན་པ་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གིས་ངོས་ལེན་བྱས་
མེད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་དག་བདེན་དོན་མིན་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད།

མཐའ་བསྐྱེམས།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་རབས་ལ་འཁྲོག་བཤད་མ་བྱས་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོ་ནས་ ༡༩༡༡ ལོ་བར་
བོད་དེ་རང་བཙན་གཙང་མ་མ་རེད་ཅེས་ཤོད་སྟབས་ཀྱི་མ་རེད། རྒྱ་ནག་རང་གི་བོད་སྟོང་སྐྱེ་ཆ་བ་མཐའ་མ་ཤན་ཅུང་
ལན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་བོད་ནས་ཐོན་ཇིས། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོ་ནས་བབྱང་ལྷ་ས་ས་ (བོད་གཞུང་
གིས་) དོན་དམ་གྱི་རང་བཙན་གཙང་མའི་ཁོ་དབང་ལ་ཡོངས་སྤྱད་ཡོད་ཅེས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད། དེ་བཞིན་
ཨེ་ཏ་གར་ སི་ལོ་ནས་བྱིས་པའི་རྒྱ་ནག་ཐོག་སྐར་མ་དམར་པོ་ཞེས་པའི་དེབ་ནང་། དམར་དམག་རྒྱང་སྟོད་
སྐབས་བོད་སར་སྤོབས་དུས་བོད་མི་ཚོས་ཁོ་ཚོར་ལྷོ་ཆས་བསྐྱར་བ་དང་གནས་ཚང་གཡར་བ་སོ་ཏ་བྱས་པར་མའོ་ཙ་
ཏུང་དགའ་ནས་ང་ཚོས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བྱ་ལོན་སྟོད་དགོས་པ་དེ་གཅིག་ལྟར་ཡིན་ཞེས་དང་བོད་པ་དང་མན་ཏུ་གཉིས་ཀྱི་
ལག་ནས་ང་ཚོས་དགོས་མཁོ་ལེན་དགོས་བྱུང་བ་སྤྱད་བྱ་ལོན་འཇལ་དགོས་ཞེས་བཤད་གནས་གསལ་པོ་འཁོད་
འདུག དེ་དུས་མའོ་གིས་བོད་དེ་རྒྱ་ནག་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པའི་དོན་དངོས་ཁས་ལེན་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཡཔོང་ས་མཆོག་དང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་གནས་དང་འབྲུང་བྱུང་ས།

ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་ "ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་པོང་མས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༢ ལོ་དང་ ༡༩༡༣ ལོར་སྐྱེ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྱེང་ལུ་པ་དང་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྱེང་ལུ་པའི་འཇའ་ས་སྐད་པ་ནས་བརྒྱུད་སྐྱེ་ལའི་བླ་མ་དང་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་གཉིས་ཀྱི་མཆན་དང་པོད་ཚྲོང་ས་སྤྱོད་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་ཆོས་ལུགས་ཐོག་གི་པོ་གནས་དངོས་སྐུ་གདན་འཁེལ་བྱས། སྐྱེ་ལའི་བླ་མས་ལྟ་སར་བཞུགས་ནས་པོད་ཚྲོང་ས་ཀྱི་ས་ཁྲལ་མང་ཆེ་བར་དབང་སྐུར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིས་གཞིས་ཀ་ཅེར་བཞུགས་ནས་པོད་ཚྲོང་ས་ཀྱི་ས་ཁྲལ་གཞན་ནམས་ལ་དབང་སྐུར་གྱི་ཡོད།" ཅས་བརྗོད་པ་དེ་ནི་ཅད་དེ་གཞི་ཅ་བྲལ་བའི་གདན་པོར་ཏེ་ཅིག་རེད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྤྱོད་པ་གཏོད་པའི་དགོ་ལུགས་པའི་རིང་ལུགས་ནི་པོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་བཞིའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན་ལ། པཎ་ཆེན་དགོ་འདུན་གྱུ་བ་ནི་ཙོང་ཁ་པའི་སྤྱི་ཐུ་པོ་རེད། དེའི་ཡང་སྤྱིད་སྐུ་ཕྱེང་གསུམ་པ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོར་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཨུལ་ཐན་ཁང་གིས་གདན་འདྲན་ཞུས་ནས་སྐྱེ་ལའི་བླ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་བརྗོད་ཐུག་པ་རེད། དེ་ནས་བརྒྱུད་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱེང་མཐའ་དག་ལ་སྐྱེ་ལའི་བླ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་བརྗོད་འདི་འཇགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ཡོ་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་རྗེས་མན་རྩ་པོང་མས་སྐྱེ་ལའི་བླ་མ་ཞེས་པའི་མཆན་གདན་འཁེལ་བྱས་པ་ཞིག་གདན་ནས་མིན།

རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དང་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཨུལ་ཐན་ཁང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི་ཆོས་ཕྱོགས་ཁོ་ནའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་ཡོ་བརྒྱ་ཐུག་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་གྲུ་ཕྱི་ཁང་གིས་ཐུག་རྟེན་ཞུས་ཏེ་ཡཔོང་ས་ལུ་པ་ཆེན་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༢ ལོར་པོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་གནང་བ་རེད། ཡཔོང་ས་མཆོག་ནས་གྲུ་ཕྱི་ཁང་ལ་བདག་སྐྱོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཆན་གསལ་གནང་བ་རེད། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཕྱི་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་པོད་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་དུ་གྱུར་ཡོད།

བཟུ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་ས་ནི་པཎ་ཆེན་དགོ་འདུན་གྱུ་བ་པཎ་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྱེང་དང་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་ཐུག་བདེ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། པཎ་ཆེན་དགོ་འདུན་གྱུ་བ་ཀྱི་རྗེས་སྐུ་བཟུ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་འདྲན་རིམ་བྱོན་གྱི་མཆན་གྱི་ཡཔོང་པཎ་ཆེན་ཞེས་མཆན་བརྗོད་འཇགས་ཡོད། ཡཔོང་ས་ལུ་པ་ཆེན་པོས་གདན་ཉིད་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་པར་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་དགོན་པའི་བདག་དབང་དང་ཆོས་གཞིས་
 འཕར་མ་བཅས་འབྲལ་གནང་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་པར་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཡང་སྤྱི་
 རིམ་ཁྱོན་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་དགོན་གྱི་བདག་དབང་སྐྱོང་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་བྱུང་བ་རེད། དེ་མཚུངས་ས་སྤྱི་ཆེན་དང་།
 ཆབ་མདོ་འཕགས་པ་ལྷ། བྲག་གཡལ་བ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ་སོགས་སྒྲ་ཆེན་མང་པོར་བོད་གཞུང་ནས་དེ་ལྷའི་ཐོབ་
 དབང་སྤྲུལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེར་ཆབ་སྤྱི་གྱི་ཐོག་དམིགས་བསལ་ཐོབ་དབང་གང་ཡང་མེད། པར་ཆེན་རིན་
 པོ་ཆེས་དབྱུས་བོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ཁག་ལ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེད་བང་ལས་བོད་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་གང་དུའང་ཆབ་སྤྱི་འཛིན་
 སྐྱོང་གི་ཐེ་གཏོགས་གང་ཡང་མེད། གཞིས་ཀ་ཅེ་ཁྲལ་དང་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཆབ་སྤྱི་འཛིན་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་
 གི་ལྷ་ས་ནས་བསྐོ་བཞག་གནང་བའི་གཞིས་ཅེ་སྤྱི་རྫོང་ལ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཕགོང་ས་མཆོག་གི་ཆོས་སྤྱི་གྱི་
 མཚན་གནས་དང་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་གནས་བབས་ཐོག་མན་རྩ་བོང་མར་ལས་འགན་གང་ཡང་མེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཅན་འཛུལ་བྱས་ཏེ་བོད་དབང་འཛིན་བྱེད་པ་དེ་ཁྲིམས་མཐུན་ཅན་ཞིག་བཟོ་
 ཐབས་སུ་ཀུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཁོང་ལ་ཆབ་སྤྱི་གྱི་གོ་གནས་འདྲ་མིན་ཕྱལ་ཏེ།
 ཕགོང་ས་མཆོག་ལ་མཚན་དམས་དང་ཕགོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱེད་བང་གི་ཕྱལ་འཛིན་གནང་དགོས་པའི་བཅན་སྐྱལ་
 ལན་མང་ཞུས་ཡོད་ཀྱང་། ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེས་དེ་དོན་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་བར་བརྟེན་མཐར་ཡོ་མང་
 བཅོན་འཛུགས་གིས་མནར་གཅོད་བྲག་པོ་ཕྱལ་ཡོད་པ་རེད།

དེ་སྔ་གོ་མིན་ཏང་གིས་བཤད་པ་བཞིན་ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཀྱང་ཕགོང་ས་ཕུགས་མགོན་སྐྱེས་པ་
 བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་ཕུལ་བའི་ཡང་སྤྱི་དུ་དོས་འཛིན་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་ལུང་ཀྱང་ཤིན་ནས་གསེར་ཁྲི་
 མངའ་གསོལ་གྱི་གཙོ་སྐྱོང་བྱས་གནས་བཅས་བཛྲོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་རྒྱལ་དམངས་སྤྱི་
 གཞུང་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་བྱུང་ཇེས་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྐྱེས་པ་བཅུ་བཞི་པས་ད་གཟོད་དབང་ཕྱལ་བརྒྱུད་ཆོག་པའི་དོན་དེ་
 ཉིད་ལས་སྐབས་དེའི་བོད་མྱོང་ས་ལ་རང་བཅན་གྱི་དབང་ཆ་ཞེས་པ་ཅུ་བ་ནས་མི་ལྷན་པ་གསལ་ཐག་ཆོད་མཚན་
 ཡོད་ཅས་བཛྲོད་འདུག །

དོན་དངོས་གནས་ཚུལ་ནི་ཕགོང་ས་ཕུགས་མགོན་སྐྱེས་པ་བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་བོད་ཀྱི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤར་
 སྤོལ་འགྲོ་ལུགས་བཞིན་དོས་འཛིན་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཆོག་མཚན་ཞུས་ནས་གཏན་

རྒྱ་ནག་གོང་མ་མོགས་ཉེ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཚོས་རང་གི་བྱ་མོ་སྤོང་བཅན་སྐྱམ་པོའི་བཅུན་མོར་ཡུལ། བལ་
 ཡུལ་དང་རྒྱ་ནག་གི་སྤུས་མོ་བཅུན་མོར་བཞེས་པ་དེས་ནང་ཚོས་བོད་ལ་དར་བྱབ་ཡོང་བར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་བར་
 བཞེན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་དམིགས་བསལ་གྱི་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་རེད། རྒྱ་མིའི་བྱིལ་བསྐྱུགས་ནང་།
 སྤོང་བཅན་སྐྱམ་པོས་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་འོ་བཅུན་མོར་བཞེས་པ་དེ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་བོད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་བལ་བཟས་གཙོས་
 པའི་བཅུན་མོ་གཞན་ནམས་ཀྱི་སྒྲོར་གཡོལ་ཏེ་སྤོང་གི་མེད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་བལ་བཟའི་དབང་ཤུགས་ནི་རྒྱ་
 བཟའ་ལས་ཆེ་བ་མ་གཏོགས་རྒྱུང་བ་བྱུང་མེད།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྷེ་ཕུ་བཅན་གྱིས་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁྲུལ་ཁ་ཤས་བཅན་བརྒྱུད་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་མངའ་སྲུལ་
 གཞི་རྒྱ་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༦༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ཤི་ཨན་ལ་བོད་དམག་གིས་བཅན་འཇུལ་
 བྱས་པ་དང་། རྒྱ་ནག་ནས་ལོ་ལྷར་དཔྱ་སྲུལ་འབུལ་རྒྱུའི་ཆོད་གན་སྤངས། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩ ལོར་བོད་རྒྱུའི་
 དབར་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ལྷེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆམས་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་ཇི་ལྷར་བྱས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་ཤས་བོད་ལའི་ཞོལ་གྱི་དོ་རིང་ནང་གསལ་ཡོད། བོད་རྒྱུའི་དབར་ཕྱི་ལོ་ ༤༢༡ ནང་ཞི་བའི་
 ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་དེས་ཨི་ཤ་ཡའི་སྒྲོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་བར་འབྲེལ་བ་ཇི་ལྷར་བྱུང་མིན་ཤེས་དོགས་བྱ་
 རྒྱ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད། ཆིངས་ཡིག་གི་བརྗོད་དོན་ནམས་བོད་རྒྱུའི་ཡི་གེ་གཉིས་འཁོད་པའི་དོ་རིང་གསུམ་ཡོད།
 དོ་རིང་གཅིག་བོད་རྒྱུའི་ས་མཆམས་གྲུང་གྲུ་མེ་རུ་དང་། གཅིག་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཡོད་པ་དེ་ལྷ་འང་
 མཇལ་ཡུལ་དུ་ཡོད། གཅིག་སྐབས་དེའི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ཅ་ཨན་ལ་བཅུགས་པ་རེད། ཡིག་ཆ་དཀར་
 པའི་ནང་དོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ལྱང་འབྲེན་བྱས་ཏེ་ཆིངས་ཡིག་དེ་བཞག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་རྒྱུའི་དབར་མཉམ་སྦྲེལ་ཞིག་
 བྱུང་བའི་མཐོང་སྒྲུང་བཅོས་འདུག དེ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལས་ལྡོག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གཤམ་གསལ་
 ཆིངས་ཡིག་གི་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོའི་ཐོག་ནས་ཤེས་ཐུག།

བོད་རྒྱ་གཉིས་དེ་ལྷར་དུ་མངའ་བའི་ཡུལ་དང་མཆམས་སྤྱང་ཞིང་། དེའི་ཤར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་
 ཆེན་པོའི་ཡུལ། རྒྱལ་ཕྱོགས་ནི་ཡང་དག་པར་བོད་ཆེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ། དེ་ལས་ཕན་རྒྱུན་དགར་སྤྱི་འཐབ།
 དམག་སྤྱི་དྲང་ཞེས་གསལ།

ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་ "བོད་རྒྱ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆང་གིས་གཉིན་སྤྱིག་དང་མནའ་འབྲེལ་བྱེད་

པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆབ་སྲིད་ཐོག་མཐུན་སྒྲིལ་དང་མཇའ་གཙུག་ས་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་།
དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་ཐད་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་བཅུགས་ནས་མཐར་གཅིག་གྱུར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་རྒྱུ་
མང་གཞི་གཏོང་ཟབ་པོ་བཏོང་ཡོད་" ཅས་གསལ།

དོན་དངོས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གོང་གསལ་འབྲེལ་བ་བློན་པོ་ལྷན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་རྒྱལ་
ཁབ་གཉིས་ཐ་དད་དང་སློབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཡིན་པར་བཤད་པའི་བཟོན་དོན་དང་ཡོངས་སུ་སློབ་པ་ཞིག་
རེད། དུས་རབས་དགུ་པར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྤུང་སྤུང་གི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་དང་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་དང་།
སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དོ་
སྤང་བྱ་ལུ་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ཆགས་ནས་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཉམས་པ་སྤར་གསོ་བྱུང་བ་རེད།

བོད་དང་སོག་པོ་གོང་མའི་འབྲེལ་བ།

(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ - ༡༩༦༠)

སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་བོག་ཏུ་ཆིང་གི་མེ་ཁྲུང་དང་ཁོང་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཆོས་ཨེ་ཤ་ལ་དང་། ཡོ་རོབ་ཀྱི་ས་ཆ་
མང་པོ་བཅུན་བརྒྱུད་བྱས་དེ་འཇམ་སྒྲིང་ནང་ད་ལྟའི་བར་མངའ་དབང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གོང་མ་གཅིག་བྱུང་བ་རེད།
དེའི་སྐབས་ཀྱི་སོག་པོའི་གོང་མའི་མངའ་དབང་ནི་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནས་ཤར་ཡོ་རོབ་བར་ཁྲབ་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་བོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་མི་ཉག་གི་མངའ་ཁུལ་ནམས་སོག་པོར་ཤོར་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་
༡༩༥༧ལོར་སོག་པོ་ཆོས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མངའ་ཁུལ་ནམས་དབང་འཛིན་བྱེད་ཆེད་ཡོན་རྒྱལ་རབས་བཅུགས་པའི་
གསལ་བསྐྱགས་བྱས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་སོག་པོས་རྒྱ་ནག་གྱུར་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སློབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མངའ་ཁུལ་
ནམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་དེ་རྒྱ་ནག་ཡོངས་ཚོགས་སོག་པོས་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ་རེད། དེར་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དེ་རྒྱ་ནག་རང་གི་རྒྱལ་རབས་ཡིན་པར་བཤད་དེ་སོག་པོས་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཆུང་བའི་ས་ཁུལ་
ནམས་ཁོང་ཆོའི་བདག་དབང་ཡིན་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཆིང་གི་མེ་ཁྲུང་གི་ཆ་པོ་གོ་དན་ཁང་གིས་བོད་ལ་དམག་དབུང་
བྱངས་དེ་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་སློབ་ཕྱོགས་མཚན་སྡུར་ཆེ་བ་ས་སྐྱུ་པཎ་ཤི་དུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གདན་འདྲེན་

ལྷས་ཤིང་། དེ་ནས་ཐོད་དང་སོག་པོའི་དབར་མཚད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འགོ་རྒྱལ་ས། གོ་དན་ཁང་གི་རྩེས་སུ་
 སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཀླུ་པ་ལའི་ཁང་གིས་ནང་ཆོས་ལ་དད་ཏེ་ས་པའི་གྱི་སྐྱེ་ཆ་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བླ་མར་
 བསྟེན་ནས་ནང་པའི་ཆོས་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཆོས་སུ་ཁས་ཐུང་ས། འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སོག་པོའི་
 དབང་ཕྱགས་ཁབ་ཁུལ་གྱི་བླ་མ་ཆེ་ཤོས་སུ་བཀུར། ཕྱི་ལོ་ ༡༢༧༧ ལོར་ཀླུ་པ་ལའི་ཁང་གིས་འགོ་མགོན་ཆོས་
 རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་བཀའ་བློན་གསོལ་བྱིན་དབང་ཡོན་དུ་ཐོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྲིད་གྱི་བདག་དབང་ཆ་ཚང་
 ཕུལ་ཏེ་མཚན་བསྟོན་ཆེན་པོ་ལྷས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཐོད་གྱི་བླ་ཆེན་དང་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་དང་། ཐོད་གྱི་སྡེ་
 དཔོན་ཆེ་ཁག་དབར་མཚད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་རིགས་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། དབུས་ཨེ་ཤ་ཡའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་རྩེས་སུ་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་ཕྱོད་དང་མན་ཅུ་གོང་མའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་གྱི་གཞི་རྩ་
 ཆགས་པ་དང་། མཚད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་སྒྲིབ་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྒྲིན་བདག་གིས་བླ་མར་ཆོས་གྱི་ཐོག་ནས་དད་
 པ་ལྷུ་བ་དང་། སྒྲིན་བདག་གི་སྲིད་དབང་ལ་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་ནའང་དད་པ་དེ་རྒྱུན་མཐུན་ནས་གནས་གྱི་ཡོད་པ་
 རེད། ཐོད་དང་སོག་པོའི་བར་གྱི་མཚད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་མཐུག་འབྲེལ་ནའང་སུ་མཐུན་
 གནས་ཡོད།

མཚད་ཡོན་འབྲེལ་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་རྒྱུན་ནི་ཡོན་བདག་གིས་རང་གི་བླ་མ་ལ་དད་འདུན་དང་
 ཕྱག་མཚན་ཀྱང་ལྷ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཙམ་མ་ཟད་ཡོན་བདག་གིས་བླ་མར་སྤྱད་སྐྱོབ་ལྷུ་བ་དེ་བླ་མས་ཡོན་
 བདག་ལ་ཆབ་སྲིད་གྱི་ལ་ཞེན་གནང་བའི་དོན་དུ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་གྱི་སྐོབ་སྐྱོན་དང་ཐུགས་སྐྱོན་གནང་བ་བཅས་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཡིན། མཚད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རིགས་ཁ་ཤས་ལ་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཕྱགས་རྒྱུན་ཡང་ཡོད། དེ་ནི་བླ་
 མའི་སྐྱེ་ཕྱད་དང་ཆོས་ལུགས་གཉིས་སྤྱད་སྐྱོབ་གྱི་ཆེད་དུ་སྒྲིན་བདག་གིས་དམག་མི་གཏོང་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་
 ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གིས་དེའི་བསྐྱུགས་བྱས་པ་ལྟར་སྤྱད་སྐྱོབ་ལྷུ་མཁན་དེ་བླ་མ་ལས་
 གནས་བབས་མཐོབ་དེ་འདྲ་མ་རེད། སྤྱད་སྐྱོབ་ལྷུ་མཁན་དེ་ནི་བླ་མའི་སྐོབ་མ་ཞིག་དང་བླ་མར་དད་བུས་ལྷུ་
 མཁན་ཞིག་རེད།

ཤར་ཕྱོགས་གྱི་སོག་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཡོངས་སུ་ནང་ཆོས་འདི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཆོས་ལུགས་སུ་བྱུར་ཏེ་ས་
 སྐྱེའི་བླ་མ་ཆོས་ཕྱོགས་གྱི་དབང་ཆ་མཐོ་ཤོས་སུ་བྱུར་པའི་སྐབས་དེའི་ཐོད་སོག་གཉིས་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་འབྲེལ་

བཤད་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་གསལ་པོ་ཡོང་ཐུབ། འཇིག་རྟེན་མི་ཚོས་ཀྱི་གོང་མ་དང་། ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་
མ་གཉིས་སོ་སོར་ཚོས་སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་གོ་གནས་མཐོ་ཤོས་ཡོད་ཅིང་དེ་ནི་འབྲ་མཉམ་དང་། བན་ཚུན་གཅིག་ལ་
གཅིག་ལྟོས། བཙུ་བཀྱར། དད་བྱས་བཅས་གཞི་རྩར་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན། ཐ་མས་པོད་ཀྱི་སྤྱད་དབང་
སྟོང་བ་དེ་ཡོན་བདག་གི་རྒྱབ་སྟོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སོག་པོ་གོང་མས་སྤྱད་དབང་སྟོང་བ་ཁྲིམས་མཐུན་ཅན་དུ་
བྱུར་པ་དེ་ཐ་མའི་བཀྱིན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན།

སོག་པོ་གོང་མ་ཚོའི་དབང་ཤུགས་པོད་ནང་སྐབས་པ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། ཡིན་ནའང་
ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་བཤད་པ་ལྟར་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་སྐད་དུ་བོད་ཀྱི་ཚོལ་ཁ་ཀྱང་གོའི་ཡོན་རྒྱལ་
རབས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་རྒྱུད་ཞེས་པ་དེ་ནི་བདེན་དོན་མ་རེད། སོག་པོའི་གོང་མ་གཅིག་གིས་ཀྱང་བོད་ནང་ཐད་
ཀའི་སྤྱད་དབང་འཛིན་སྟོང་བྱེད་སྟོང་མེད་ལ། སོག་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁུལ་འཇལ་སྟོང་བྱེད་དགོས་
པའང་མེད། སོག་པོའི་གོང་མ་སྤྱ་ཞིག་གིས་ཀྱང་བོད་དེ་རྒྱ་ཁོངས་སུ་བཙུགས་སྟོང་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོར་ཕག་ཕུ་བྱང་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ས་སྐྱའི་སྤྱད་དབང་འཕྲོག་སྟེ་བོད་དང་སོག་པོའི་
དབར་གྱི་ཆབ་སྤྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་བཅད་པ་རེད། བྱང་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བོད་ཀྱི་འཛིན་སྟོང་གི་ལམ་སྟོལ་
ལ་སོག་ལུགས་ཀྱི་ཤན་ཞུགས་པ་ནི་མས་མེད་པ་བཅོས་ཏེ་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛིན་སྟོང་གི་
ལམ་ལུགས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་རེད། དེ་མཚུངས་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཙུ་ཁྲེ་ཞེས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་
གསར་བཅོ་བྱས་ཡོད། དེ་ནས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་སོང་ཇེས་རྒྱ་ནག་སོག་པོའི་འོག་ནས་རང་བཙན་ཐོབ་སྟེ་རྒྱ་ནག་
མིང་རྒྱལ་རབས་འགོ་རྒྱགས་པ་རེད།

བོད་དང་ཕྱི་ནུག་གོང་མ་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ།

(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ༡༩༥༥)

ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། ཡོན་ལྷན་རབས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལྷན་རབས་ནས་བྱས་ཏེ་དེས་བོད་བདག་
སྐྱོང་བྱ་སྐྱེའི་དབང་ཆ་ཤུལ་འཛིན་བྱས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་ལྷན་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གཞི་རྩ་མེད་པ་ཞིག་རེད། བོད་
དུ་བཤད་པ་བཞིན་བོད་སོག་གཞིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་སོག་པོས་ཕྱི་ནུག་དབང་སྐྱུར་མ་བྱས་གོང་བྱུང་བ་ཞིག་དང་།
ཕྱི་ནུག་སོག་པོའི་འོག་ནས་རང་བཅན་མ་བྱུང་གོང་བོད་སོག་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་ཆར་བ་རེད། དེར་
བརྟེན་མིང་གོང་མས་བོད་ནང་སོག་པོའི་ཤུལ་འཛིན་བྱེད་སྐྱེ་གང་ཡང་ལྷག་མེད། སོག་པོས་བོད་དང་མཆོད་
ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་རིང་མཐུག་སྐྱོང་བྱས་ཡོད། གལ་ཏེ་སོག་པོའི་ཤུགས་སྐྱེན་བོད་ནང་བྱུང་ཡོད་
པ་ཡིན་ནའང་སོག་པོའི་མི་མང་དང་ཕྱུ་ཁབ། ཁྲིམས་མཐུན་སྐྱེ་ཆབ། རང་དབང་ལྷན་པའི་སོག་པོའི་
ལྷན་ཁབ་ཞིག་གནས་བཞུགས་དུ། ཕྱི་ནུག་གཞུང་ནས་སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་ཤུལ་འཛིན་བྱེད་པའི་བདག་དབང་
ཡོད་ཟེར་བ་ནི་ཉམས་ཤིག་བྱེད་པ་ཞིག་རེད། བོད་དང་མིང་ལྷན་རབས་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ཡིན་ཞིང་
འབྲེལ་བ་ཕྱན་བྱ་བྱུང་བ་དེ་ཆོ་བོད་ཀྱི་ལྷན་རབས་ནང་གསལ་ཡོད། ལྷན་རབས་དེ་དག་ནང་བོད་འདི་མིང་གོང་
མའི་ཆབ་སྲིད་མངའ་ཁོངས་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གང་ཡང་འཁོད་མེད། ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་ཁོང་ཆོའི་གཞུང་
དང་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་མ་སྐྱེར་དབར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེ་བོད་ལ་མིང་གོང་མའི་དབང་སྐྱུར་ཡོད་པའི་མཆོན་དགས་རེད་ཅེས་
བཤད་འདུག མིང་གོང་མ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་སྐབས་དེ་ཆོ་སྤྲུའི་གིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བརྒྱུད་མེད་
སྐབས་ཁོང་ནམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཆུང་མེད་པ་དེས་བོད་རང་བཅན་གྱི་གནས་བབ་ལ་གནོད་འགལ་གང་ཡང་
འབྲོ་མི་ཐུག། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོ་ནས་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་དེ་ཐག་གྲུ་དང་། དེ་ཇེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡
ལོ་ནས་རིན་སྲུང་ས་པས་བརྒྱུད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་ཐག་གྲུ་གོང་མ་གྲགས་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་
མིང་གོང་མས་ཕྱི་ནུག་དུ་གདན་ཞུ་ཤུལ་ཡང་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་བ་དེས་བོད་ཕྱི་ནུག་གི་སྲིད་དབང་འོག་དུ་མེད་པ་
གསལ་པོ་བཟུན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་བར་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ་
མ་བཞེས་པའི་བར་དེར་ཐེ་སྲིད་གཙང་པས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བརྒྱུད་ས་རིང་མིང་ལྷན་རབས་དང་སྐབས་རེ་འབྲེལ་
བ་ཕྱན་བྱ་རེ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྐབས་བོད་ནང་ཕྱི་ནུག་གི་དབང་ཤུགས་སྐྱེབས་པའི་རིགས་ཅུ་བ་ནས་བྱུང་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༠ ལོར་ཕྱི་རྒྱལ་བཙན་འཛུལ་པས་ (མན་ཏུ) ཡང་བསྐྱར་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་སྤྱད་དབང་
འབྲེགས་པ་རེད། རྒྱ་བས་དེར་མན་ཏུས་རྒྱ་ཆེའི་མངའ་ཁོངས་དབང་རྒྱར་བྱས་པའི་ནང་ནས་ཆ་གས་གཤམ་ཆེ་
ཤོས་རྒྱ་ནག་ཆགས་པ་རེད། རྒྱལ་རབས་དེ་ལ་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཞེས་མིང་བཏགས་ཡོད་པ་རེད།

བོད་དང་མན་ཏུ་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ།

(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༠ - ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༡)

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༢ ལོར་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཐེང་ལཱ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཡོན་བདག་སོག་པོ་གྲུ་ཁྱིའང་གིས་ཕྱག་
རོགས་ཞུས་དེ་ཁོང་བོད་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆགས་པ་རེད། དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་མི་ཆོས་
ཁོང་ལ་ཕགོང་ས་ཆེན་པོར་ཞེས་སྐུ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་མཆན་བརྗོད་ཞུ་གི་ཡོད། ཕགོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་
མཆན་སྐུ་ན་ནི་བོད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ལའང་ཡོངས་སུ་ཁྲབ་ཡོད།

ཕགོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོས་སོག་པོ་མ་ཟད་མན་ཏུ་མཉམ་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་གནང་ཞིང་། བོད་དང་མན་
ཏུ་དབར་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་ལམ་ཐོག་མ་དེ་མན་ཏུ་གོང་མ་ཐེ་ཅུང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༠ ལོར་རང་ཉིད་ཀྱི་
རྒྱལ་ས་ཐུག་རྒྱ་ན་(གང་ཡང་)དུ་ཕགོང་ས་མཆོག་ལ་གདན་ཞུའི་མགྲོན་བརྗོད་ཞུས་པ་ནས་བརྒྱུད་འགོ་ཚུགས།
ཕགོང་ས་མཆོག་སྐུ་ངོ་མེད་མ་གནང་ཡང་མན་ཏུ་གོང་མའི་རྒྱལ་སར་སྐུ་ཚབ་གཏོང་གནང་གིས་གོང་མ་ཐེ་ཅུང་
ནས་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་དང་ཁོང་གི་ཆོས་བརྒྱན་ལ་ཡོན་བདག་ཞུ་རྒྱུའི་དང་ལེན་ཞུས་པ་དེ་ཞལ་བཞེས་གནང་།
རྒྱ་བས་དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་དང་མན་ཏུའི་དབར་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འགོ་ཚུགས། མན་ཏུ་དང་བོད་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་དེ་སོག་པོ་དང་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟར་ལས་དེར་རྒྱ་ནག་འབྲེལ་བསྐྱར་གང་ཡང་མེད། ཆིང་རྒྱལ་
རབས་སྐོར་ཕྱི་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས་མཁན་ཨོ་ཕིན། ལ་གྱི་མོར་ནས་གསུངས་གསལ། ཆིང་ནི་མན་ཏུའི་རྒྱལ་
ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ནག་ནི་དེ་ཡི་ཆ་གས་གཅིག་རེད། རྒྱ་ནག་དབང་རྒྱར་ཆེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༢ ལོར་མན་
ཏུ་གོང་མ་ཕུན་ཅིས་ཕགོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོ་པེ་ཅིང་དུ་གདན་འདྲན་ཞུས་ཤིང་ཕགོང་ས་མཆོག་དངོས་གཞིའི་ཆིབས་
རྒྱར་རྒྱ་བས་གོང་མ་རང་ཉིད་རྒྱལ་ས་ནས་ཕྱི་རོལ་ཉིན་བཞིའི་སར་ཕེབས་བསུ་བཅར་ཡོད། དེ་སྐོར་རྒྱ་ནག་ནང་

བཅའ་བཞུགས་ཨ་མི་རི་ཀའི་ཕྱི་འབྲེལ་མི་སྣ་མཁས་དབང་པོ་ཡི་དབུ། རོག་ཉིལ་ནས་ཕྱོད་བསྡུ་མས་གནང་དོན་

"དུ་པའི་སྒྲ་མར་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་མཛད་སྟོན་ལྷན་སྦྲེལ་ནི་རང་དབང་རང་བཅོན་གྱི་སྒྲུ་ཁབ་ཅིག་གི་སྒྲུ་པོ་ཞིག་ལ་
ཇི་ལྟར་ལྷན་པོས་པའི་ཆེ་བསྟོད་ཆ་ཆར་ལྷན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ནང་དུ་རང་དེ་
ལས་སྒྲོས་པའི་ཁོང་ལ་སྒྲ་སྒྲུང་ས་མི་འདྲ་བ་གཞན་གང་ཡང་ཡོད་ལུགས་གསལ་མེད་ཅིང་། རྒྱ་བོད་དབར་
ཁྱི་འབྲེལ་ལས་ནི་དེའི་དུས་སྡུ་པའི་སྒྲ་མའི་སྟོན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་ལུགས་ལ་གྲུ་གྱི་ཁྲུང་གི་དག་པོའི་སྒྲུ་
གཉིས་ཡོད་པ་དང་། སོག་ལུལ་ཡོངས་ཀྱིས་དད་གུས་ལྷན་པོ་བཅས་ལ་བརྟན་དེ་ལ་མན་རྒྱ་གོང་མས་
འགན་ཚོད་བྱེད་ཐབས་བྲལ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་" ཅེས་གསུངས་ཡོད།

སྐབས་དེར་མན་རྒྱ་གོང་མ་དང་། ཡོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་མན་རྒྱ་སྒྲུང་ན་མ་གྲགས་པའི་ཆེས་
མཐོའི་མཆན་བསྟོད་འབྲུལ་རེས་གནང་བ་དེས་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་གི་གོང་དུ་བཅུགས་པའི་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་
སྒྲུང་ཡང་སྒྲ་བརྟན་དུ་གྱུར་པ་རེད། ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་མན་རྒྱ་གོང་མས་ཡོང་ས་མཆོག་ལ་མཆན་བསྟོད་
ལུལ་བ་དེ་ཁོ་ན་གྲེས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་གི་འཆར་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་བསྐྱབས་ཏེ། མན་རྒྱ་གོང་མས་ཡོང་ས་ལཱ་
པ་ཆེན་པོར་མཆན་བསྟོད་ལུལ་བ་དེས་ཡོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོར་བོད་ཀྱི་སྟོན་དབང་སྟོང་བའི་ཐོབ་དབང་བྱུང་བ་རེད་
ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཆེད་མངགས་སྐབས་དེར་བྱུང་བའི་གནད་དོན་ཁག་གཡོ་འགྲེལ་བྱས་པ་
ཞིག་རེད། དོན་དེས་ནི་སྒྲུ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོ་ན་མ་གཉིས་ཀྱིས་མན་རྒྱ་སྒྲུང་མཆན་བསྟོད་འབྲུལ་རེས་གནང་བ་
ཞིག་རེད། གལ་ཏེ་ཡོང་ས་མཆོག་གི་སྟོན་དབང་སྟོང་བར་མན་རྒྱའི་གོང་མས་ལུལ་བའི་མཆན་བསྟོད་ལ་ལྟོས་
དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ན། མན་རྒྱ་གོང་མས་ཀྱང་སྟོན་དབང་སྟོང་བར་ཡོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོས་མཆན་
བསྟོད་གནང་བར་ལྟོས་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད།

ཆིང་སྒྲུལ་རབས་རིང་གི་བོད་དང་མན་རྒྱ་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བ་མང་གཞི་བྱས་པའི་
འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད། བོད་པས་སོག་པོ་རྒྱ་གར་བོད་ནས་མཐར་སྟོན་བཏང་བ་དང་། ཡོང་ས་བདུན་པ་
ཆེན་པོ་ལྷ་སར་གདན་འདྲན་ཆེད་བོད་པས་མན་རྒྱ་གོང་མར་རོགས་རམ་འབོད་སྐུལ་བྱས་པ་ལྟར་མན་རྒྱ་ས་རོགས་
རམ་བྱས་ཡོད། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་མན་རྒྱའི་དབྱང་དམག་བོད་དུ་ཡང་བསྐྱར་ཐེངས་གསུམ་
སྟེབས་ཡོད་པའི། དང་པོ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་བོར་ཁའི་བཙན་འཇུལ་འགོག་ཆེད་དང་། གཞན་དག

གཉིས་ནི (༡༧༢༤ - ༡༧༣༡) ནང་འབྲུག་ས་ཀྱི་དུས་སྐབས་གཉིས་སུ་མྱིང་འཇགས་ཡོང་ཆེད་རོགས་རམ་བྱེད་
པར་ཡོང་བ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་དེ་སྐུལ་བྱས་པ་ལྟར་ཡོང་བ་ཞིག་དང་། མཚོད་ཡོན་
གྱི་འབྲེལ་བར་བརྟན་ནས་ཡོང་བ་ཞིག་རེད།

བོད་ནང་དཀའ་སྡོམ་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་དེ་དག་སྐབས་མན་རྩའི་བྱགས་རྒྱུན་གང་འཚམས་བྱུང་ཡོད་
ཀྱང་། དུས་ལུན་རིང་པོར་གནས་བྱུང་མེད། བོད་ནས་འཇར་མུ་ (༡༤༧༡ - ༡༤༧༢) དང་། བལ་
ལུལ་ (༡༤༣༣ - ༡༤༣༩) རྒྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་ (༡༤༠༢ - ༡༤༠༧) བཅས་ཀྱི་བཅན་འཇུག་སྐབས་
མན་རྩའི་འགན་འཁུར་གང་ཡང་བྱུང་ས་མེད། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་མན་རྩའི་གོང་མ་དང་།
དེ་མཚུངས་ཨམ་བན་བཅས་ཀྱི་བོད་ནང་འགན་དབང་མིང་ཙམ་དུ་ཆགས་པ་རེད།

ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། མན་རྩའི་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༤༢ ལོར་ལུགས་སྒྲིལ་གསར་
འཇུགས་ཀྱི་ཙ་ཚིག་དོན་ཚན་ཉིར་དགྲུ་བ་ཞེས་པ་དང་། བོད་ནང་ཨམ་བན་བཅུགས་པ་བཅས་སྐོར་འབྲེལ་
བཤད་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག་ལ། ཙ་ཚིག་དེ་མན་རྩའི་གོང་མས་དབང་ཚད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ལ་བཀའ་ཐབ་པ་
ལྟ་བུ་བྱིས་འདུག དོན་དངོས་ནི་བོད་དང་གོར་ཁའི་དམག་འབྲུག་ཐག་ཚད་རྩིས་མན་རྩའི་གོང་མས་བོད་གཞུང་ལ་
ཡིགས་བཅས་ཀྱི་བསམ་འཆར་བདོན་པ་ཙམ་ཞིག་རེད། ཨམ་བན་ནི་བོད་ཀྱི་འཛིན་སྲོང་བྱེད་པོ་མིན་པར།
མན་རྩའི་ཁེ་ཕན་ལ་ལྟོག་དང་གོང་མའི་ཆབ་བྱས་ཏེ་ཡོང་ས་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུའི་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་ཀ་
བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༤༢ ལོར་གོར་ཁས་བོད་ལ་བཅན་འཇུག་བྱེད་སྐབས་ཡོང་ས་མཚོག་ནས་
མན་རྩའི་གོང་མར་རོགས་རམ་འབྲེལ་གནང་ཞིང་། མན་རྩའི་ཀྱང་དབྱང་དམག་ཁྲོན་ཆེ་བཤད་མེ་གོར་ཁ་
མཐར་སྐྱོད་གཏོང་བྱུང་རོགས་རམ་ཞུས་ཡོད། དེ་རྩིས་གོར་བོད་ཆིངས་ཡིག་འཛོག་སྐབས་བར་མི་ཡང་བྱས་
ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་བོད་པས་མན་རྩའི་དམག་རོགས་འབྲེལ་བྱས་པ་ཐངས་བཞི་པ་ཡིན་ཞིང་། ད་དུང་
ཡང་བོད་པས་ཁོང་ཚོར་དམག་རོགས་དེ་སྐུལ་བྱས་ཡོང་བས་མས་ནས་སྤྲད་དེ་རིགས་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་
ལས་དོན་ལ་ཐེ་བྱས་སྤྲན་བྱེད་ཆེད་བཤད་ཡོད།

ཙ་ཚིག་དེ་ནི་ཡོན་བདག་མན་རྩའི་གོང་མས་རང་གི་བླ་མར་བསམ་འཆར་བྱུང་བ་ཞིག་ལས། རྒྱལ་
པོས་ཆབ་འབངས་ལ་བཀའ་བྱ་བྱུང་བསྐྱགས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མ་རེད། སྐབས་དེའི་མན་རྩའི་དམག་དཔོན་ལུ་

ཁང་ཨན་ནས་ཡོང་ས་སྐྱེས་པ་བཅུད་པ་མཆོག་ལ་ཅ་ཆོག་སྒྲོར་ཞུས་པ། ཡང་ཉན་ཀྱང་གིས་བྱིས་པའི་བྱ་ལའི་
 གྲ་མ་དང་བྱ་ལའི་གྲ་མའི་ནམ་ཐར་ནང་གསལ་བ་འདི་ལྟར་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་དང་ལ་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་
 གྲོལ་ཞིབ་ཕྱ་གནང་ནས་དོན་ཆེན་རེ་རེ་བཞིན་མཐུབ་སྟོན་མཛད་དེ་གྲོས་མོལ་ཞིབ་ཕྱ་བྱེད་རྒྱར་གནང་ནས་དུས་གཉན་
 ཏུ་སྒྲོན་མི་ཡོང་བ་དང་། བོད་པ་ནམས་ལ་ཡུན་དུ་པན་པའི་ཐུགས་རེ་མཛད་གྱི་ཡོད། བྱ་ལའི་གྲ་མ་གང་ཉིད་
 གྱིས་གོང་མ་ཆེན་པོར་བཀའ་བྱིན་གསོ་དགོས་པ་མཁྱེན་གསལ་ཡིན་པས་འབྱུང་འབྱུར་གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་ཐག་
 ཆོད་ཇེས་གྲས་པ་ཆེན་པོས་བཅི་སྟུང་བྱས་དེ་བྱ་བ་རྒྱབ་དེས་ཡིན་པ་སྟོན་ཅི་དགོས། གཤམ་སྲིད་ཡུན་རིང་དུ་
 ཆགས་པའི་གོམས་གཤིས་མཁྱེན་པ་བཅུད་བྱས་ན་དམག་ཕྱིར་འཐེན་ཇེས་གོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་བཅུགས་ཨམ་བན་
 དང་དཔོན་དམག་སོགས་ཕྱིར་འཐེན་མཛད་རྒྱ་ཡིན་པས། ཕྱིན་ཆད་དོན་དག་བྱུང་ནའང་གོང་མའི་སྲིད་གཞུང་
 གིས་དེའི་ཐོག་གང་ཡང་གནང་རྒྱ་མིན། གང་ཞིག་ཐན་པ་ཡིན་དང་གང་ཞིག་གཞོད་པ་ཡིན། གང་ཞིག་སྡི་
 བ་ཡིན་དང་གང་ཞིག་ཡང་བ་ཡིན་དེ་རང་ཉིད་གྱིས་གདམ་ག་གནང་ཆོག་ཅེས་གསལ་བ་དེ་ནས་རོགས་རམ་གྱི་
 རོ་བོ་ཡིན་པ་མཐོང་ཐུབ།

ཅ་ཆོག་ནང་གི་བསམ་འཆར་ཁག་ནས་བོད་ལ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ནམས་གྲངས་པ་དང་། དགོས་
 མཁོ་མེད་པ་ནམས་ངོས་ལེན་བྱས་མེད། དེའི་སྒྲོར་པར་ཆེན་དགུ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་རྒྱ་མའི་སྲིད་བྱས་གང་ཞིག་
 བོད་གྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་དང་མཐུན་ན་ཨམ་བན་གྱི་སྒྲོལ་སྟོན་ལ་ཉན་རྒྱར་ཨང་བསར་ཡོད་ཀྱང་། གཤམ་དེ་
 སྒྲོལ་སྟོན་དེ་ཉིད་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁེ་ཕན་དང་འགལ་སྐར་གྱུར་ཆེ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་སྐྱེ་རོ་མས་ཀྱང་ཁོང་ཆོར་ལུགས་
 རྒྱན་སྒྲེལ་པའི་ལུས་མཐུ་བྱལ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད། ལྷག་པར་དེའི་ནང་གི་དོན་གནད་གཤམ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་
 ནི་ཡོང་ས་མཆོག་དང་། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དབྱས་པའི་བོད་གྱི་སྐྱ་ཆེན་ཁག་གི་ཡང་སྲིད་གཤམ་བྱས་
 དཀྱགས་དེ་ངོས་འཛིན་ཞུ་དགོས་བཤད་པ་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་བོད་གཞུང་དང་བོད་གྱི་སྐྱ་ཆེན་ཁག་གི་རང་
 འཁྱེད་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན། ཡང་སྲིད་ནམས་སྤར་བཞིན་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ངོས་
 འཛིན་ཞུས་པ་ལས་མཐའ་གཅིག་དུ་གཤམ་བྱས་དཀྱགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད། དཔེར་ན་བསམ་འཆར་
 བཏོན་འཕུལ་གྱི་ཡོང་ས་སྐྱེས་པ་དགུ་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༤ ལོར་གཤམ་བྱས་མ་དཀྱགས་པར་ངོས་འཛིན་ཞུས་པ་ལྟ་
 ཐུང་།

ཙ་ཚོག་དོན་གནད་གལ་ཆེ་བཞན་ཞིག་ནི་ཨ་མ་བན་གྱི་ལས་འགན་སྒོར་རེད། ཨ་མ་བན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་
སྐབས་དེར་དང་གི་གཞུང་ཚབ་ལྟ་བུ་དང་། བྱོན་པ་བཞན་ནས་སྤྱོད་མ་ཡིན་པའི་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཆ་
ནས་བཅའ་ཐོན་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཨ་མ་བན་གྱི་གནས་སྤངས་ནི་ཨ་མ་བན་ལྟ་དེའི་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༢ ལོར་རྒྱ་
གར་དབྱིན་ཇིའི་ཕྱི་ཕྱིད་དུང་ཆེ་མོར་གྱི་མར་ ཏཱ་རན་ཁི་ལ་གསུང་པའི་ཚོག་ཐོན་གསལ་པོ་ཡོད་པ་རྒྱ། ཁོང་
ནི་ལྷ་སར་སྐྱེས་པའི་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་སྤྱིན་བདག་མིན། སྤྱིན་བདག་ངོ་མ་རྒྱར་དུ་བཞག་ནས་ཁོང་ལ་རྒྱས་པ་
གང་ཡང་མེད་ཅེས་བཟོད་གནས་འཁོད་ཡོད།

དེ་མཆུངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལ་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤུའི་ཆས་སྤེལ་མཁན་ཉག་དང་། སྤྱི་བོ་
གཉིས་ཀྱིས་བོད་གཞུང་གི་གནས་སྤངས་དེ་ཡེ་ཤུའི་སྤྱི་ཆེན་པོ་བཟུང་བུ་དང་། རྒྱ་མིའི་གཞུང་ཚབ་དེ་རོམ་དུ་ཡོད་
པའི་ཨོ་སེ་གྱི་ཡའི་གཞུང་ཚབ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། རྒྱ་མིའི་གཞུང་ཚབ་ཞེས་པ་དེ་མི་མང་ཆེ་བའི་
ནོར་འབྲུལ་ཡོར་ས་ཞིག་རེད། དོན་དུ་མན་རྩ་གོང་མས་བོད་ནང་ཨ་མ་བན་བསྐོས་སྐབས་དོ་སྦྱར་གིས་སོག་པོ་དང་
མན་རྩ་ལས་རྒྱ་མི་བསྐོས་བཞག་མི་བྱེད་ཅིང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ཨ་མ་བན་བསྐོས་གནོད་མཆོད་ཡོན་གྱི་
འབྲེལ་བའི་སོག་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནི་བོད་དང་སོག་པོ་མན་རྩ་བཅས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་རྒྱ་
མི་དང་འབྲེལ་བསྐྱེད་མེད་པས་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༤ ལོར་མན་རྩ་ས་བོད་ལ་བཅན་འཛུལ་བྱས་པ་དེ་བོད་དང་མན་རྩ་གོང་མ་གཉིས་དབར་
འབྲེལ་ལས་ལ་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་བའི་དུས་མཆམས་ཤིག་ཡིན། དེའི་གོང་དུ་མན་རྩ་བོད་ལ་ཡོང་བ་དེ་དག་ནི་
ལགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་གི་རེ་སྐུལ་གནང་བ་ལྟར་རོགས་བྱེད་པར་ཡོང་བ་ཞིག་རེད། དབྱིན་ཇིའི་
ཤུགས་རྒྱན་བོད་ནང་འགོག་ཐབས་ཆེད་མན་རྩ་ས་བོད་དེ་དུས་ཚོད་ཐུང་ཐུང་ཞིག་ལས་བཅན་བཟུང་ཐུབ་མེད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༠ ལོར་མན་རྩ་ས་ལགོང་ས་མཆོག་གིས་ཁྱིམ་ལས་ལ་ཕྱིས་ཀྱིས་སྤྱོད་ངན་བཅུ་མས་པ་དང་། སྐབས་
དེར་ལགོང་ས་མཆོག་ནས་མན་རྩ་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཅད་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བསྒྲགས་གནང་ཡོད།

ཡོན་བདག་གིས་སྤྱི་མར་བསུན་གཙོར་ཞུས་སྐབས་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་གཞི་རྩ་དེ་ཡང་མེད་པར་
གྱུར་ནས། བོད་པས་མན་རྩ་འཛུལ་ལ་གདོང་ཡིན་བྱས་པ་དང་། མཐར་མན་རྩ་འཛུལ་གྱི་དམག་མི་བོད་ལ་
མགོ་བདགས་ཞུ་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༢ ལོའི་དབྱར་དུས་གོང་ཁས་བར་འདུམ་བྱས་དེ་བོད་རྒྱ

དབར་དོན་ཚན་གསུམ་ཡོད་པའི་གན་ཡིག་ཅིག་བཞག་སྟེ་མན་ཅུའི་དབྱང་དམག་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་མགོ་
བདག་ས་ཁུལ་པ་ལྟར་ཁོང་ཚོ་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས་པ་རེད། ཡོང་ས་སྐྱ་ཕྱིར་བཅུ་གསུམ་པ་མཆོག་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་
དུ་ཞབས་སོར་འཁོད་ཇིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༢ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བོད་འདི་བཞིན་རང་བཙན་གཙང་མའི་
རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་སྐར་ཡང་དག་སྐྱེལ་གསལ་བསྐྱབས་གནང་ཡོད།

བོད་དང་རྒྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་དབར་འབྲེལ་ལམ།

(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༧ - ༡༩༡༧)

དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་དུས་མཇུག་ནས་དབྱིན་ཇིས་བོད་ནང་ཚོང་འབྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ཐད་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་
བྱས་པ་དང་། དབྱིན་ཇིས་དེ་ཕྱི་བོད་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ཡུལ་ཁག་དང་རི་མ་
བཞིན་ཆིངས་ཡིག་དང་གྲོས་མཐུན་བཞག་པ་བརྒྱད་བོད་དུ་ཡོང་ཅིས་བྱེད་པ་དེར་གཤོང་ལེན་ས་བྱས་ན་བོད་རང་
བཙན་ཤོར་ཉེན་གྱི་འཛིགས་སྒར་བྱུང་བ་རེད། ཡོང་ས་སྐྱ་ཕྱིར་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་རང་བཙན་སྐྱུང་
སྐྱོབ་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་གནང་བ་དེར་དབྱིན་ཇི་བྱ་ཐུག་པ་དང་། ཡང་ཅུ་དུ་སྐུས་བོད་ནང་འཛུལ་ཉེ་དབུས་ཨེ་ག་
ཡའི་དབང་ཚད་ཆ་སྟོན་ཡོད་པ་དེར་ཡོ་འཁྱོམ་ཡོང་རྒྱར་དབྱིན་ཇིར་མེས་ས་འཆབ་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་
དབྱིན་ཇིས་བོད་གཞུང་དང་མཉམ་དུ་ཐབས་ཤེས་རིམ་པ་བྱས་ཀྱང་གྲོས་མོལ་བྱེད་མ་ཐུབ་སྐབས། ཁོང་ཚོས་མན་
ཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱིས་ཁོང་ཚོར་མཉམ་རྒྱུ་ཡོང་ཐབས་བྱས་པ་རེད། དེའི་འབྲས་བུ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༠ ལོ་
དང་ ༡༩༢༣ ལོ་སོ་སོར་དབྱིན་ཇི་དང་མན་ཅུའི་དབར་ཆིངས་ཡིག་ཁག་གཉིས་བཞག་སྐབས་བྱུང་ཡོད།
ཆིངས་ཡིག་དེའི་ནང་བོད་པར་ཕན་གཤོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འཁོད་ཡོད་ཀྱང་། ཆིངས་ཡིག་འཛོག་སྐབས་བོད་
མཉམ་ཞུཌ་བྱས་མེད་སྐབས། བོད་གཞུང་གིས་ཆིངས་ཡིག་དེ་ངོས་ལེན་གནང་མེད། དེས་རྒྱན་ཕྱི་ལོ་
༡༩༢༣ ལོར་དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་ཤིང་། དེ་སྐབས་མན་ཅུས་བོད་ལ་རོགས་པ་བྱས་མེད་པ་མ་
ཟད། ཨ་མ་བན་ཡུ་ཏའི་ཡིས་སྟོན་དུ་བཤད་པ་བཞིན་བོད་པའི་སྟོད་རྒྱལ་དེར་ང་ཚོར་འགན་འཁུར་མེད་ཅེས་
བཤད་པ་རེད། དབྱིན་ཇིའི་དམག་གིས་བོད་གཞུང་དང་མཉམ་དུ་ཆིངས་ཡིག་བཞག་སྟེ་ལོ་གཅིག་ནང་ཅུད་ལྷ་
ས་ནས་ཕྱིར་ལོག་བྱས་པ་རེད། ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་དེས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་སྤྱད་བྱས་ཐོག་ནས་བོད་རང་

བཙན་ཡིན་པ་ཁས་སྐྱབས་པ་མཚོན་ཞིང་། གཤམ་ཏེ་བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་པ་ཁས་མ་སྐྱབས་ན་ཆིངས་
 ཡིག་དེའི་ནང་གསལ་བའི་དབྱིན་ཇིར་ཐོབ་ཐང་ནམས་སྟོད་ཐུབ་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷ་སའི་ཆིངས་ཡིག་ནང་
 བོད་དང་མན་ཏུ་དབར་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་བྱས་མེད་ལ། དེ་ཙམ་མ་ཟད་དབྱིན་ཇིས་
 བོད་ལ་རྒྱལ་འབྲེལ་ཆིངས་ཡིག་འཛུགས་པའི་དབང་ཚད་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་གསལ་པོ་མཚོན་གྱི་ཡོད།

ལྷ་སའི་ཆིངས་ཡིག་ལག་བརྟུར་བྱ་རྒྱུར་མན་ཏུ་མཉམ་རུབ་ཡོང་ཐབས་སུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་བོད་
 གྱི་སྐྱེ་ཆབ་མེད་པར་ཁོང་གཉིས་ནས་ཙུ་འཛིན་གྲོས་མཐུན་ཞིག་བཞག་པ་དེ་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་བོད་དེ་
 དབྱིན་ཇིའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཁྲབ་ཡུལ་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བོད་ཐོག་མན་ཏུ་མིང་ཙམ་གྱི་དབང་རྒྱུར་
 ཟེར་བ་དེ་ཡང་གཞིན་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་མེད། སྤྱི་
 ལོ་ ༡༩༠༤ ལོར་མན་ཏུ་བོད་ནང་དུས་ཡུན་འབྲུག་ཙམ་མིང་བཙན་འཛུལ་བྱས་སྐབས་དབྱིན་ཇིས་སྐར་ཡང་བོད་
 ནང་ཆོང་འབྲེལ་ཐད་མན་ཏུ་དང་མཉམ་རུ་ཆིངས་ཡིག་ཅིག་བཞག་པ་རེད། དེ་སྐོར་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་དབྱིན་
 ཇིའི་རྒྱལ་ཆབ་ལོར་ ༡༧ ཀྱང་འཛིན་ནས་འབྲེལ་བཞེད་གནང་དོན། བོད་ཐོག་རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཙམ་གྱི་དབང་རྒྱུར་
 ཟེར་བ་དེ་ཙུ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོག་འཆར་ཞིག་དང་། སྤྱི་དོན་གྱི་རྒྱ་བག་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་གཉིས་
 ཀས་སྐབས་བདེའི་རྒྱ་མཚན་ཁོ་ནར་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་པ་ཞིག་རེད་..... དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ལྷ་སྟོད་
 རྒྱ་མིའི་(མན་ཏུ)ཨ་མ་བན་ནི་རྒྱལ་ཆབ་ལྷ་བྱ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ཆབ་གྱི་རྒྱལ་དུ་གནས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསལ།

བོད་དང་རྒྱ་གར་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༧ ལོར་རྒྱ་གར་རང་བཙན་བྱུང་ཇེས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ་དང་།
 བོད་དབྱིན་དབར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་གི་ཐོབ་དབང་བཙན་རྒྱ་གར་གྱིས་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་གར་
 གཞུང་གིས་བོད་འདི་རང་བཙན་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ནི་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་གཞུང་སྤྱི་མིང་
 ལས་ཁུངས་ལ་བདར་བའི་གཤམ་གསལ་ཡི་གེའི་བཞེད་དོན་ཐོག་ནས་ར་འབྲོད་གསལ་པོ་ཡོད།

ཕྱགས་གཉིས་པོ་ཟུ་ཐད་ནས་གནད་དོན་གླེང་སྒྲོང་གནད་འདོད་ཡོད་རིགས་སྒྲོར་ལ་གསར་དུ་མོས་མཆུན་མ་
 བྱང་བར། ད་ཡོད་འབྲེལ་ལམ་གཞིར་བརྒྱུད་ཟུ་མཆུད་གནས་རྒྱུ་བོད་གཞུང་གིས་ཐུགས་འདོད་ཡོད་པའི་
 ཁས་ལེན་གནད་ན་གྱུར་གཞུང་དགའ་པོ་ཡོད་ངེས། རྒྱ་གར་གྱིས་ཟུ་མཆུད་རྒྱན་འཛིན་ཞུ་དགོས་པའི་
 དབྱིན་ཇིའི་གོང་མ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་ཆིང་ས་ཡིག་གི་འབྲེལ་བ་གཞག་པ་ཚང་མ་བྱེད་ལམ་འདི་ཉིད་གཅིག་
 བྱུར་དུ་བརྒྱུད་ཡོད་ཅེས་གསལ།

རང་ཐག་རང་གཅོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་ "བོད་ཀྱི་བདག་དབང་" རྒྱ་ནག་ལ་ཡོད་ཚུལ་དང་།
 བོད་མིར་རིག་གཞུང་དང་། སྤྱི་ཚོགས། དཔལ་འབྱོར་སོགས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཚུལ་གྱི་གནད་དོན་
 མང་པོ་གླེང་འདུག འོན་ཀྱང་བོད་མིའི་རང་ཐག་རང་གཅོད་སྒྲོར་ལ་ཆོག་གཅིག་ཅུ་མ་གླེང་མི་འདུག །

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ནང་མི་མང་ཞེས་བཤད་ཐུབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཚང་བ་ན་མས་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་
 ཐང་ཡོད་པ་གསལ་ཡོད། སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཐོབ་ཐང་དེ་བཅུན་འཕྲོག་མི་ཆོག་པ་མ་ཟད། དེ་ལག་ལེན་དུ་
 སྤྱོད་དགོས་པ་ཡིན། འདས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་གི་ནང་རང་ཐག་རང་གཅོད་གྱི་ཐོབ་ཐང་ནི་མི་མེར་སྤེལ་ཡུལ་གྱི་
 རྒྱལ་ཁབ་དང་དེའི་མི་མང་ལ་གཙོ་བོ་བོད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དེང་སང་རང་དབང་འདི་མི་མེར་སྤེལ་ཡུལ་
 མིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་དུའང་བོད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

མཉམ་སྤེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་། རིག་གཞུང་། ཆོན་རིག་ལྷེ་ཆོན་གྱིས་བརྒྱ་བསྐྱོང་
 བྱས་པའི་མི་མང་གི་རང་དབང་གི་གནད་དོན་ལ་འཕར་མའི་སྒོ་བ་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཁས་དབང་ལྷན་ཚོགས་
 ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་བཅས་ནང་མི་མང་ཞེས་བཞོད་པར་ཆང་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་མཐའ་དག་བོད་
 མིར་ཆ་ཚང་ལྷན་ཡོད། མི་རིགས་གཞན་ལ་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་རང་ཉིད་ལ་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་།
 རྐྱད་ཡིག་ རིག་གཞུང་། མི་མང་སོགས་ཡོད་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཉམས་སྦྱོང་བཅས་གཅིག་
 བྱུར་ཡོད་དགོས་པ་སོགས་ཡིན།

ཕྱལ་སྤྱིའི་ངོས་ལེན་ཐོབ་པར་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཉམས་སྤྱོད་མཉམ་སྦྲེན་བྱེད་པའི་མིའི་གྲངས་འཕོར་
མི་ཉུང་བ་ཞིག་དགོས་པ། དེ་དག་གི་ནམ་པ་ཕྱིར་མཆོན་པའི་སྤྱི་གཤམ་འཇུགས་ཤིག་དགོས་པ། རང་ཐག་རང་
གཙུག་གི་རང་དབང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་འདོད་པའི་སྤྱི་སྡེ་བས་བཅས་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན། བྱད་ཆོས་འདི་དག་ཆ་
ཆར་བ་ཡོད་པའི་དཔེ་མཆོན་ཏེ་ཅང་དགོན་པོ་རེད།

ཕྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་དང་ཡུལ་མིའི་རང་དབང་ཁྲིམས་ཡིག་གི་ལེ་ཆན་དང་པོ་དང་། དཔལ་འབྱོར་
དང་། སྤྱི་ཚོགས། རིག་གཞུང་བཅས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་གྱི་ཕྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ཡིག་གི་ལེ་ཆན་དང་པོའི་ནང་
རང་ཐག་རང་གཙུག་གི་ཐོབ་ཐང་ཞེས་པ་ནི། མི་མང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྤངས་དང་། དཔལ་
འབྱོར་། སྤྱི་ཚོགས། རིག་གཞུང་བཅས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱའི་ཐག་གཙུག་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཅན་བརྒྱུད་བྱས་པ་ནས་བརྒྱུད་བོད་མིར་གོང་གི་ཐོབ་ཐང་དེ་དག་བྱུང་མེད། ཕྱལ་
སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞིར་བརྒྱུད་བྱས་པ་ཡིན་ན་རྒྱ་ནག་གིས་ཐོབ་ཐང་དེ་དག་སྤྱོད་དགོས་པ་ཡིན།

མི་མང་ཞིག་གིས་རང་ཐག་རང་གཙུག་གི་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཆེ་དེས་ཕྱལ་ཁབ་གོང་ཁྲུ་གཅིག་
བྱུང་དང་། ཕྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་གནས་སམ། ཡང་ན་རང་བཅན་དུ་གནས་རྒྱུ་ཡོང་སྤྱིད་པ་བཅས་ཡིན།
འོན་ཀྱང་འདེམས་ཁ་དེ་རང་ཐག་རང་གཙུག་གི་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་མི་མང་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དང་།
འདེམས་ཁ་དེ་གཞན་གྱིས་ཐེ་གཏོགས་སོགས་མེད་པར་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་
ཐག་གཙུག་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་ཐེ་གཏོག་མེད་པར་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐག་གཙུག་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

ལོ་མང་རིང་ལོ་མང་ས་མཆོག་ནས་ཕྱལ་སྤྱིའི་ལྷ་རྟོགས་འོག་བོད་མིའི་འདོད་པ་ཐག་གཙུག་བྱེད་ཆེད་མི་
མང་ལ་འོས་ཤོག་འཕེན་འཇུག་དགོས་པའི་འབོད་སྐྱལ་མང་པོ་གནང་ཡོད། དེ་ཕྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་གཞི་དང་མཐུན་
པའི་ཐབས་ལམ་འོས་ཤོག་དེ་ཡིན།

བོད་མིའི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ལ་ངོས་ལེན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ནས་གྲོས་ཚད་ཅན་ ༡༧༢༩ ནང་བོད་མིར་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དགོས་པ་གསལ་པོར་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད། མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གི་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བོད་མིར་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་བཅན་འཕྲོག་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་མཚམས་འཛིན་བྱེད་དགོས་སྐོར་གསུངས་ཡོད། དེ་ནས་ལོ་བཞིའི་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་སྡོན་གྱི་གྲོས་ཚད་ཀྱི་མཐུག་སྡོན་དུ་གྲོས་ཚད་ཅན་ ༢༠༧༩ དེ་བཞག་ཡོད།

རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ཕྱོད་རྒྱུ་རྩལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལྷ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གྲོས་ཚོགས་འོག་མ་ལོག་ས་ལྷའི་ནང་གསུངས་དོན་ "བོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཐག་གཅོད་མཐའ་མ་བྱེད་མཁན་ནི་བོད་ཀྱི་མི་མང་རང་ཉིད་ནས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལས་གཞན་སུ་ལའང་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབང་ཚད་མེད་" ཅེས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གསལ་བསྐྲུགས་གནང་བ་རེད།

ཉི་བའི་ཆར་མི་མང་གི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྲིམས་དོན་བཅས་ཐོག་མཁས་པ་ཁག་ལྷན་འཛུགས་དེ་ཁྱེད་གཉིས་གནང་ནས་བོད་མིར་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་ཐོག་བསྐྱོར་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལྷ་ ༡༡ ནང་མི་དུམ་སྐྱབས་དུ་མི་མང་གཏན་འཇགས་བྲིམས་ཁང་གིས་གཟའ་འཁོར་གཅིག་རིང་ཁྲུང་ས་སྤེལ་ལོ་རྒྱུས་དང་རྒྱ་མཚན་བཀོད་པ་ནམས་གསན་རྗེས་བོད་མི་ནི་བྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་པའི་མི་མང་ཞེས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཚང་བར་བརྟེན་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཆོག་པའི་ངོས་ལེན་གནང་ཡོད་པ་རེད། མི་མང་བྲིམས་ཁང་དེས་བོད་ཀྱི་མངའ་སྲུང་ནང་རྒྱ་ནག་གིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ནི། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དབང་འཁུགས་འོག་གནས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་མཐའ་བསྐྱོམས་གནང་ཡོད། མི་མང་བྲིམས་ཁང་དེས་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་གནང་བའི་ནང་ "ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོ་ནས་བརྒྱུད་བོད་མི་ནམས་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སུ་མཐུན་བཅན་འཕྲོག་བྱས་འདུག་ཅེས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད་པ་རེད། (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཕྱི་ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་གཏན་འཇགས་མི་མང་བྲིམས་ཁང་གི་བོད་སྐོར་ཚོགས་འདུའི་ཐག་གཅོད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ཤོག་གུང་ས་ ༡༣ དང་ ༢༩ སོ་སའི་ནང་གསལ་ཡོད།)

30

མི་མང་གཏན་འཇགས་ཁྲིམས་ཁང་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པའི་ལྷན་ཚོགས་གཉིས་ནས་བྱ་ནག་
གཞུང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་། ལྷག་པར་བྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་བཞག་པའི་བསམ་ཚུལ་ལ་བྱ་ཆེ་
གཏིང་ཟབ་གྱི་བཞུགས་པ་གནང་ཡོད་པ་རེད། བྱ་ནག་གཞུང་ལ་གོང་གི་ལྷན་ཚོགས་དེ་གཉིས་ཐོག་སྤྱི་ཚབ་གཏོང་
དགོས་པའི་མགོན་འབོད་གནང་ཡང་ཁོང་ཚོས་སྤྱི་ཚབ་བཏང་མེད། འོན་ཀྱང་བྱ་ནག་གཞུང་གིས་རང་ཉིད་གྱི་
བསམ་ཚུལ་མཚན་པའི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོས་གཙོས་པའི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་གོ་བསྟར་གྱི་དབྱེད་གཞིར་བུལ་ཡོད་པ་
རེད།

མཐའ་བསྐྱེམས།

བོད་མི་མང་ལ་ཚོད་མེད་གྱི་རང་ཐག་རང་གཅོད་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་དེས་བོད་མི་མང་ལ་སོ་སོའི་ཆབ་སྲིད་
དང་། དཔལ་འབྱོར། སྤྱི་ཚོགས། རིག་གཞུང་བཅས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབང་
ཆ་ཡོད། བྱ་ནག་གཞུང་གིས་རང་ཐག་རང་གཅོད་གྱི་ཐོབ་ཐང་འདི་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་བཙན་འོག་གནས་པའམ།
ཡང་ན་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་གྱི་དབང་རྒྱུར་འོག་ཡོད་པ་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་གྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་རྒྱུ་ཁས་
ལེན་བྱེད་གྱི་ཡོད་ལ། བོད་པ་ཡང་གནས་སྤངས་དེ་ཁོངས་ཚུད་པ་ཞིག་རེད།

བྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་།
རྒྱལ་སྤྱིའི་ལམ་སྟོན་འོག་བོད་མིའི་འདོད་ཆོ་གང་ཡིན་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་མི་མང་འོས་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་
ལ་སྤོང་ཡོད།

ཕྱ་ནག་གིས་བྲིམས་འགལ་གྱི་བཅན་འཛུལ་

བྱས་ནས་བོད་མངའ་འོག་དུ་བཅུག་པེ།

(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ལྷོ་ ༡༩༧༡)

ངོ་སྤྲོད།

ཕྱི་ཡ་ནང་ཕྱལ་སྤྱི་ཚིངས་ཡིག་གི་བྲིམས་ལུགས་ཚོགས་འདུན་ནས་བཅན་གཤེད་དང་སྤྱི་རའི་འོག་བཞག་
བཅུག་པའི་ཚིངས་ཡིག་ལྟར། དེ་མིན་ཚིངས་ཡིག་ཁག་ལ་མིང་ལྟགས་འགོད་མཁན་གྱི་ཕྱལ་ཁབ་ཚོས་སྤང་
བཅི་ཞུ་དགོས་པའི་བྲིམས་ཐོལ་གཏོད་ཡོད། ཅ་དོན་དེར་ཕྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་ཕྱལ་ཁབ་ནས་ཕྱལ་སྤྱོད་
ཤུགས་ཆེ་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། ཕྱ་མཚན་ནི་ཉལ་ཕྱོད་པས་སྤར་ཕྱ་ནག་ཉམས་སྤྱད་འགྲོ་བའི་གོ་སྐབས་དང་
བསྐྱུན་གཞོན་ཤུར་སྤང་ནས་ཕྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་ཚིངས་ཡིག་ཁག་བཞག་ཡོད་སྐབས། དབང་ཚད་འདྲ་མཉམ་
མིན་པའི་འོག་བཞག་པའི་ཚིངས་ཡིག་དང་གྲོས་མཐུན་ཁག་ལ་ཕྱལ་ཁབ་སྤྱི་འདྲ་ཞིག་གིས་ཕྱ་མཚན་གང་ཞིག་གི་
ཐོག་ནས་མིང་ལྟར་བཏོད་ཡོད་ཀྱང་ཕྱ་ནག་གཞུང་གིས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ནན་བཤད་བྱེད་བཞིན་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་དྲག་པོའི་བཅན་འཛུལ་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་དམག་མི་རྒྱང་གས་ལས་མེད་པ་དེ་ཕམ་ཉེས་
 བཏང་ཇེས་བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་གས་དང་རང་སྤོང་གི་དབང་ཚད་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པའི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་ཚུལ་བཀོད་པའི་
 གྲོས་མཐུན་ཞིག་ལ་བཅན་དབང་གིས་མིང་རྟགས་འགོད་བཅུག་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་
 གྲོས་མཐུན་དེར་བོད་གཞུང་གིས་རང་མོས་ཀྱི་མིང་རྟགས་བཀོད་ཡོད་ཚུལ་དང་། ལམ་གྱི་ས་མཆོག་དང་།
 བོད་མང་གིས་དགའ་བསུ་ཞུས་ཡོད་ལུགས་གྲིས་འདུག འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ལ་ "བོད་ཞི་བས་བཅུངས་
 བཀོད་འདུང་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་" ཟེར་བ་དེ་ཁྲིམས་མཐུན་འོག་བཞག་མེད་སྟབས་བོད་མི་
 ཚོས་ནམ་ཡང་དོས་ལེན་བྱས་མེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༢ ལོར་བོད་མེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཀྱང་ཅིང་ཡུས་
 དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་སྟོར་སྟོང་སྟོང་སྐབས་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཚབ་ཁྲུ་ཁང་པས་དེའི་ལན་གནང་བའི་སྟོར་ལམ་གྱི་ས་མཆོག་
 གི་མཛད་ནམ་དོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་དོས་ཀྱི་མི་མང་ནང་འདི་ལྟར་

"རྒྱ་ནག་དུ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་ཚུལ་རྒྱ་མི་ཚོས་བཟོད་པ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མི་
 མང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་མེད། གྲོས་མཐུན་ནང་གི་དོན་ཚན་ལ་ནི། རྒྱ་དམར་རང་ཉིད་ནས་འགལ་
 འདས་བྱས། བོད་གར་ཕྱོགས་ད་དུང་རྒྱ་མིའི་དམག་འོག་དུ་ཡོད། ད་ཆ་དེ་ནམས་བོད་གཞུང་ལ་སྟོད་
 དགོས་ཀྱང་སྟོད་ཡོད་པ་མ་རེད་" ཅེས་གསལ།

རྒྱལ་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་དང་དམག་དཔུང་གི་སྤྲིམས་ར།

རྒྱ་ནག་ནང་དམར་ཤོག་གིས་གོ་མིན་དང་གི་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཟིན་མ་ཐག་དང་། རྒྱ་ནག་མི་མང་གི་
 མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་པའི་ཉིན་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་པེ་ཅིང་རྒྱང་འཕྲིན་ཁང་ནས་
 "མི་མང་བཅུངས་བཀོད་དམག་གིས་བོད་དང་། ཤིན་ཅང་། ཉི་ནན། ཐེ་ལུན་བཅས་ཚུད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་
 ས་ཁུལ་ནམས་བཅུངས་བཀོད་པ་གཏོང་དགོས་" ཞེས་ཁྱབ་བསྐྱེད་བྱེད་འགོ་ཚུགས་གིང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩
 ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་བོད་གཞུང་གི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་རྒྱ་ནག་གི་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཅི་དུང་ལ་དེའི་ལན་དུ་རྒྱ་
 ནག་གིས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་ཁོངས་སུ་བཅུག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྐད་གྲོས་བསྟར་བྱེད་འགོ་
 འཛུགས་འདོད་ཡོད་སྟོར་ཡི་གེ་ཞིག་གནང་ཡོད། དེའི་ངོ་བཤུས་རྒྱ་གར་དང་། དབྱིན་ཇི། ཨ་རི་བཅས་

ཀྱི་གཞུང་ལ་ཕུལ་གནང་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་དེ་གསུམ་གྱིས་དམར་ཤོག་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པ་དེས་ལྟོ་ཨོ་ཤ་
ཡའི་བདེ་འཇགས་ལ་ཉིན་ཁ་ཡོད་པ་མཐོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་དང་གྲོས་མོལ་མ་བྱས་ཆོད་པའི་དབང་གིས་
ལེན་རྒྱར་བཞེན་ལམ་འཕུལ་གྲོས་མོལ་གནང་དགོས་པའི་སློབ་རྟོན་ཕུལ་པ་རེད།

དེ་མེས་བོད་གཞུང་ནས་ལུ་རུ་ལུ་དང་། སིང་ག་པོར། རྟོང་གོང་ལུ་བུའི་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་པ་ཞིག་
ནང་རྒྱ་ནག་མཉམ་གྲོས་མོལ་གནང་སྔད་ཅིས་དཔོན་ལྷ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཅེ་ཕུག་མཁན་རྒྱུ་ཐུབ་བཟུན་རྒྱལ་པོ་
གཉིས་སྐྱུ་ཆབ་དུ་གཏོང་རྒྱ་གནང་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་མོལ་གནང་གཞི་ནི་བོད་གཞུང་གི་སྤྱི་
ལས་ཁུངས་ནས་གཙོ་འཛིན་མཐོང་ལ་བཏང་བའི་ཡི་གེའི་སྐོར་དང་། ཅི་ཡིང་དང་པེ་ཅིང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཐོག་བོད་
བཅིངས་བཀོལ་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་གནས་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་པའི་སྐོར་དང་། བོད་ཁྲོན་ཡོངས་ས་གནས་གོང་བུ་
གཅིག་གྱུར་གྱི་རོ་བོར་བཅའ་བཞིག་མི་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱ། གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་
ཐེ་བྱས་འགལ་འཛོལ་རིགས་བྱས་ན་དེ་ལ་ནམ་ཡང་བཟོད་སྒོམ་བྱེད་ཐབས་མེད་སྐོར་བཅས་རེད།

ཁོང་ནམས་ཀྱིས་ལྷེ་ཡི་ནས་རྟོང་གོང་དུ་འགྲོ་སྐྱོད་ཆོག་མཆན་ལྷ་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཆབ་པ་ལྷེ་ཡིར་
འབྱོར་གྲབས་ཡོད་པས་ཁོང་བརྒྱད་གྲོས་མོལ་འགོ་འདྲུགས་གནང་དགོས་ཞེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཤད་ཡོད།
གཞུང་ཆབ་གསར་པ་ཡོན་ཀྱང་ཤུག་འབྱོར་མེས་རྒྱ་ནག་གི་སྐྱུ་ཆབ་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བྱ་
རྒྱུ་དང་། བོད་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ། དེ་དག་ཁས་ལེན་གནང་མེས་སྐྱུ་ཆབ་ནམས་པེ་ཅིང་དུ་
ཐག་གཅོད་གནང་ཆེད་ཐབས་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་རེད། སྐྱུ་ཆབ་ནམས་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་བཏོན་པའི་ཆ་རྒྱུན་
ནམས་བོད་གཞུང་ལ་སྒྲན་མེད་ལྷས་སྐབས་བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་གནང་ཐབས་མེད་ཅེས་བཀའ་གནང་སྟེ་ཞི་
མོལ་སུ་མཐུད་གནང་བུ་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཆེས་ ༧ ཉིན་དམག་དཔོན་ལྷང་ ཆི་མི་གིས་འགོ་འཁྲིད་
པའི་བཅིངས་བཀོལ་དམག་མི་ ༧༠༠༠༠ སྐོར་ནས་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མདོ་སྐྱིའི་བརྩི་གནས་ཆབ་མདོར་ཕྱོགས་
བརྒྱད་ནས་ཕྱོལ་འཛིང་བྱས་ཏེ་བོད་དམག་ ༤༠༠༠ ཅམ་ལས་མེད་པ་ནམས་ལས་འཕུལ་ཐམ་ཉིས་བཏང་བ་དང་།
ཉིན་གཉིས་མོང་མེས་ཆབ་མདོ་བཅན་བརྒྱུད་བྱས་ཏེ་མདོ་སྐྱིའི་བྱུང་བཀའ་སྒོན་ང་མོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་རོ་
ལས་ནམས་འཛིན་བརྒྱུད་དང་། བོད་དམག་ ༧༠༠༠ བཅའ་བ་བསད་པ་རེད།

(རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་བྲག་པོའི་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་དེར་རྒྱ་གར་གཞུང་ཉལ་ས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་
ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཚོགས་སྡེར་ནས་ཡི་གེ་ནན་པོ་
ཞིག་བཏང་བ་དེའི་ནང་འཁོད་དོན།

"ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱ་རྒྱུའི་བཀའ་ཁྲབ་བཏང་ཟིན་པར་བརྟེན། དེ་དང་དུས་
གཅིག་དུ་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཞི་མོལ་དེ་དག་གྲང་བཙན་བསྐྱུལ་མིག་
རའི་འོག་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་བོད་མི་ཚོས་རང་བཞིན་གྱི་ཞེད་སྐར་ཡོང་ངེས་རེད། ད་ལྟའི་འཛམ་
གླིང་གི་གནས་སྐབས་ནང་རྒྱ་མིའི་དབྱེད་དམག་གིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་དེ་རྫོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བསམ་ཞིབ་བྱས་པའི་ལྷ་ཚུལ་དུ་བརྟེན་དེ་དག་རྒྱ་
ནག་གས་ཞི་བཤེར་ཐན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་" ཞེས་གསལ་ཡོད།

ཨ་མེ་རི་ཀ་དང་། དབྱིན་ཇིས་གཙོས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་
གི་གཏམ་བཤད་སྤེལ་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ནང་བོད་ལྗོངས་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མའི་ཇ་བྲག་ལྷན་འཛོམས་གནང་ནས་
ཡལོང་ས་མཚོག་གིས་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཐུགས་འགན་བསྐྱེད་བཞེས་ཡོང་བ་ཞུས་ཤིང་། ལྷབས་དེར་ཡལོང་ས་མཚོག་
དགྲུང་གུངས་བཅུ་དྲུག་ལས་ཐེབས་མེད་ཀྱང་། ལུགས་གཉིས་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཐུགས་འགན་བདག་གིར་བཞེས་
ཤིང་། དེ་ནས་སྐུ་ཕྱར་ཉེན་གཤམ་ཆེད་ཡལོང་ས་མཚོག་གྲོ་མོར་ཆིབས་ཞལ་བསྐྱར་གནང་ཡོང་བ་ཞུས་པ་རེད།

དེ་དང་དུས་མཚུངས་བོད་གཞུང་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྐྱུགས་གནང་བ་གཤམ་གསལ།

"ཡལོང་ས་མཚོག་གིས་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཐུགས་འགན་ཆ་རྒྱུ་བཞེས་པའི་རྒྱབ་དུ་བོད་མི་ནམས་མི་གཅིག་མེས་ས་
གཅིག་ལྟར་གོང་བུ་གཅིག་དུ་བསྐྱེལ་དེ་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད། ར་ཚོས་འཛམ་གླིང་མི་མང་ལ་བོད་
ནང་བཙན་འཛུལ་འདི་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་བཀག་སྡོམ་ཡོང་བའི་རེ་བསྐྱུལ་བྱེད་གྱི་ཡོད་" ཅས་འཁོད་ཡོད།

དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་ཟླ་བ་ ༡༡ ཚེས་ ༧ ཉིན་བོད་གཞུང་ནས་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་དྲུང་ཆེར་
ཕུལ་བའི་སྟན་ལྷའི་ནང་།

"བོད་མིས་བྱ་མི་མདུན་སྟོད་འགོག་མི་ཐུབ་པ་གསལ་པོར་སོང་། བྱ་ནག་གཞུང་དང་ཞི་མོལ་བྱ་རྒྱུ་མོས་
 མཐུན་བྱས་པ་ཡིན། དུས་དྲག་དུ་ཞི་བདེར་དགའ་བའི་བོད་མི་ཚོས་དགྲ་འཐབ་ཁོ་ནར་བྱང་བའི་བྱ་ནག་གི་
 འཐབ་ཚོལ་ལ་གཏོང་ཡེན་བྱ་རྒྱུ་དེ་བ་ཆེན་པོ་མེད། འོན་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གི་ས་ཕྱོགས་གང་དུ་བཅོན་
 འཛུལ་བྱང་ཡང་མཉམ་སྡེལ་བྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་འགོག་ཐབས་རོགས་རམ་གནང་བྱ་ཡིན་པར་ང་ཚོས་ཆ་འཛིག་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་" ཅས་འཁོད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ལྷོ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་བྱལ་ཁབ་ཨེལ་ སལ་ བློར་གྱིས་དོར་
 བོད་ནང་བཅོན་འཛུལ་བྱང་བ་དེ་མཉམ་སྡེལ་བྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་གཞིའི་ཁོངས་སུ་འཛིག་དགོས་པའི་རེ་འདུན་
 བཏོན་ཡོད་ནའང་། བྱ་གར་གྱི་སྐུ་ཚབ་གྱིས་བོད་དང་། བྱ་གར། བྱ་ནག་བཅས་གྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་ཞི་བའི་
 ཐབས་ལས་འཛོལ་ཐུབ་གྱི་ཡོད་ཚུལ་འགྲེལ་བཤེད་གནང་བར་བཞེན་མཉམ་སྡེལ་བྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ནང་
 བཏོ་སྒྲིང་གནང་ཐབ་མེད། དེ་རྗེས་བོད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་ལྷ་བ་ ༡༢ ཚེས་ ༤ ཉིན་
 བྱལ་ཚོགས་ལ་སྐུ་ཉུག་གཉིས་པ་ཞིག་བཏང་ཡང་གྲུབ་འབྲས་གང་ཡང་ཐོན་མེད།

བོད་གྱི་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་ནང་བོད་དམག་རྩང་ཤས་ལས་མེད་པ་དེ་དག་པས་ཉིས་བཏང་ལྟེ་བྱ་ནག་གི་
 བཅིངས་བཏོལ་དམག་མི་སྒྲིལ་པོ་བོད་དབུས་ཕྱོགས་སུ་མདུན་བསྟོད་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཕན་རྒྱས་ལྷན་
 པའི་བྱལ་སྒྲིའི་བྱལ་སྐྱོར་མེད་པ་བཅས་ལ་བཞེན་ནས་ཀློང་ས་ཀླུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ནས་
 བེ་ཅིང་དུ་བྱ་ནག་དང་གྲོས་མོལ་གནང་མཁན་གྱི་སྐུ་ཚབ་ཆེད་གཏོང་གནང་དགོས་བྱུང་བ་རེད།

བྱ་ནག་མཉམ་ཞི་མོལ་དང་ "གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་" ཟེར་བ།

བོད་གཞུང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོའི་ལྷ་ ༧ ནང་བཀའ་སྒྲོན་པོ་ལོང་ག་དབང་འཛིགས་མེད་གྱིས་
 གཙོ་བོ་གནང་བའི་སྐུ་ཚབ་མི་ལྷ་པེ་ཅིང་དུ་བཏང་ཞིང་ཁོང་ཚོར་བོད་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་བྱ་ནག་ལ་
 གསལ་བཤད་གནང་བྱ་དང་། བྱ་ནག་གིས་དོར་ལན་འདེབས་ཇི་བྱུང་གསལ་བྱུང་དབང་ཆ་དཔལ་བྱ་ནག་གི་
 ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་གསལ་བ་བཞིན་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་ཆང་གནང་མེད་པ་མ་ཟད།
 ལྷག་པར་གྲོས་མཐུན་འཛིག་བྱུང་དབང་ཆ་ཅ་བ་ནས་གནང་མེད། སྐུ་ཚབ་ཚོར་གཤམ་གནད་ཅན་གྱི་དོན་

གནད་ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་ལ་དགོངས་སྐོར་ཞུ་དགོས་པའི་བཀའ་བྲལ་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་བོད་རྒྱུ་ཚབ་ལྷན་ཚོགས་གནང་བའི་ཐོག་ཀྱང་ནག་གི་ཞི་མོལ་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་འགོ་གཙོས་གྲོས་མཐུན་གྱི་ཟིན་བྲིས་ཤིག་སྒྲིག་སྒྲུབ་བྱས་ཤིང་། ཟིན་བྲིས་དེ་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་ཁས་ལེན་ཅུ་བ་ནས་གནང་མེད་ལ། དེ་རྗེས་སྐུ་ཚབ་ཚོས་བཏང་བའི་ཟིན་བྲིས་ཤིག་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བཏོན་པ་དེ་ཡང་བོད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་ཁས་ལེན་གནང་མེད། མཐའ་དོན་ཀྱང་ནག་གི་སྐུ་ཚབ་གཙོ་བོ་ཡི་ལུ་ཉན་དང་ཁྱང་ཅིང་ལུ་གཉིས་ནས་ཟིན་བྲིས་ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ནམས་མཐའ་སྡེ་ཡིན་ཞེས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཆེག་ཐུབ་བརྟེན་པ་དང་། སྐབས་འགར་ཁོང་ཚོའི་ཆོ་སྒོལ་ལ་སྒྲིགས་ར་བསྐྱལ་བ་སོགས་བཅོན་པ་བཞིན་བདག་ཉར་བྱས་ནས། སྐུ་ཚབ་ནམས་ལ་དེ་སྐོར་བོད་གཞུང་ལ་དགོངས་སྐོར་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཅམ་མ་སྤྱད་པར་གྲོས་མཐུན་དེར་མིང་དགས་འགོད་ཀྱི་ཡིན་དང་། ཡང་ན་ལུ་མའི་ནང་ཀྱང་དམག་ལམ་མེད་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་དུ་འཛུགས་རྒྱུ་དེའི་འགན་ཁུར་ཚོས་འབྲེན་ནས་དེ་གཉིས་འདེམ་ཁ་གཏོང་ཞེས་བཤད་དེ་སྒྲིགས་བསྐྱལ་བྱས་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་བོད་གཞུང་ལ་སྐུ་ཚབ་མེད་ཞུ་མ་ཐུབ་པར་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་དུག་པའི་བཅའ་ཁྲུགས་འོག་བཞག་པའི་"ཀྱང་ནག་དབུས་གཞུང་དང་བོད་ས་གནས་སྤྱི་དགཞུང་དབར་བོད་ཞི་བའི་བཅའ་ས་བཀོལ་འཁུར་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་མཐུན་" ཟེར་བ་དེ་བྱུང་བ་རེད། གྲོས་མཐུན་དེར་མིང་དགས་མ་བཀོད་པོར་བོད་གཞུང་སྐུ་ཚབ་ཁོང་ཚོ་སྒྲེར་གྱི་ངོས་ནས་མིང་དགས་འགོད་པ་ལས་ཀྱི་བོད་ས་མཆོག་གས། བོད་གཞུང་དང་མི་མང་གི་སྐུ་ཚབ་ཞུ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་མེད་ལུགས་ཀྱི་བྱན་སྐྱལ་གསལ་པོ་བཏང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཀྱང་ནག་གིས་གྲོས་མཐུན་ལ་མིང་དགས་འགོད་པའི་མཛད་སྒོ་ཚུགས་པ་དང་། བོད་ཞི་བའི་བཅའ་ས་བཀོལ་གཏོང་རྒྱུའི་གྲོས་མཐུན་བཞག་པའི་གསལ་བསྐྱུགས་བྱས་པ་རེད། གྲོས་མཐུན་དེར་པེ་ཅིང་དུ་ཀྱང་ནག་གི་དཔོན་རིགས་ཚོས་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་དམ་ཕུག་རྒྱན་མ་གསར་པ་བཅོས་ནས་ཐབ་དུ་བཅུགས་པ་རེད།

གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་གྱིས་ཀྱང་ནག་གི་དབུང་དམག་བོད་དུ་འཛུལ་སྐྱོད་བྱེད་ཚོགས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ཀྱང་ནག་གིས་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཚད་སྤྱད་པ་དང་། ཀྱང་ནག་གིས་ད་ཡོད་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ལ་འགྱུར་བ་མི་གཏོང་བ་དང་། རྒྱ་ལའི་སྒྲུ་མ་དང་། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་སྤར་ཡོད་དབང་ཆ་དང་གོ་གནས་རང་འཇགས་བཞག་རྒྱ་ཁས་ལེན་བྱས་པ་དང་། བོད་མི་མང་ལ་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཐོབ་ཐང་དང་བོད་

མིའི་ཚེས་ལུགས་ལ་དད་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་གོམས་པའི་གཤིས་ལུགས་ལ་བརྩི་འཇོག་བྱ་རྒྱུ། བོད་ནང་གི་
བཙེས་རྒྱུར་ཁག་བཙན་མེད་ཀྱི་ལས་ནས་མི་མེད་པར་བོད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་དང་ཕྱོལ་བ་རྒྱུར་བྱས་རྗེས་དོན་འབྲོལ་
ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་ཞེས་གསལ་ཡོད།

"ཤོད་ཞི་བ་ས་པའི་ས་པའོ་ཤ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་ཤོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་" ཟེར་བའི་ཡིག་
 ཆའི་བརྗོད་དོན་ཆ་ཚང་པའི་ཅིང་རྒྱུད་འཕྲིན་བརྒྱད་ཤི་ལོ་ ༡༧༣༡ ལོའི་ཤི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གྱིས་བསྐྱེད་སྤྱོད་
 བྱས་པ་རེད། དེ་ནས་ཤལོང་ས་མཆོག་དང་ཤོད་གཞུང་གིས་ཐོག་མར་མཁུན་རྟོགས་བྱུང་བ་དང་།
 གནས་ཚུལ་དེ་ཤལོང་ས་མཆོག་གནས་སྐབས་བཞུགས་ཡུལ་གྲོ་མོ་དང་། ལྷ་སའི་ནང་བཅས་པར་གསན་ཐོས་
 བྱུང་སྐབས་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཉང་སངས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།

པའི་རྩ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆ་བཞུགས་པོད་གཞུང་ལ་དཔོན་མ་རྒྱལ་པར་མིང་རྟགས་བཞོད་པ་དེར་ལས་
 འཇུག་བཀའ་བཞོན་གནང་བ་དང་། མིང་རྟགས་བཞོད་པའི་གྲོས་མཐུན་གྱི་ཡིག་ཆ་བོད་གཞུང་ལ་འབུལ་
 དགོས་པ་དང་། མར་བཀའ་ལན་མ་འཁུར་བར་པའི་ཅིན་རྩུ་བཞུགས་དཔོན་པའི་བཀའ་ལན་གནང་བ་དང་།
 བར་དེར་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་བཞུགས་ཀྱི་ནམ་གྱི་དམ་ལ་དཔོན་གྲང་ཅི་ལྟ་བུ་གར་བརྒྱད་གྲོ་མོར་ཐོན་ཟིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་
 རྒྱ་ཆ་བཞུགས་པའི་གཞུང་གི་བར་བརྒྱད་མིར་ལོག་ཐབས་བྱ། རྒྱ་ཆ་བཞུགས་པའི་ལྷ་སར་ཐད་ཀར་མིར་ལོག་
 གནང་བྱེད་ཡིན་ཞོར་གྱི་དར་འཁྱིན་ཐུག་གནང་བ་དང་། ལམོད་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ནས་གྲོས་མཐུན་པ་
 དེས་ལེན་མེད་པའི་ཡོངས་བསྟོན་གསལ་བསྒྲགས་གནང་བུ་དང་འཐེན་གནང་ཟླ། ལམོད་ས་མཆོག་གྲོས་མཐུན་
 རྒྱུར་བརྒྱུར་དུ་གྲོས་མོལ་ཡོང་བའི་ཐུགས་རེ་དང་བཅས་ཀྱི་ལོ་ ༡༩༣༡ ལོའི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ལྟ་མར་
 མིར་ཐབས་གནང་བ་དང་།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོའི་སྤྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༧ ཉིན་སྐྱ་དམག་ ༢༠༠༠ ཟློན་ལྷ་སར་འཁྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་པ་
 དང་། དེ་རྗེས་མི་རིང་པར་བོད་ཤར་སྤྱོད་མ་དང་ཤར་རྒྱུ་ཀེ་མི་དན་བཅས་ནས་སྐྱ་དམག་ ༢༠༠༠༠ བཅའ་པ་
 བོད་རྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་ནམས་ཀྱིས་ལྟོད་སྤེལ་ཚོ་ལོ་རྒྱུ་ཐོག་དང་། ལྷར་ཐོག་སོགས་ས་ཡན་ས་ཡལ་ཆེ་བྱ་
 དང་། དེ་རྗེས་སྐལ་ཅི་དང་། གཞིས་ཀ་ཅི་བཅས་བརྒྱུད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ལྷ་ས་ཐེ་བའི་ལོ་དུ་ལྷོད་ཁྱིར་
 ཆེ་བྱ་ཚར་མ་བཅན་བརྒྱུད་ཀྱིས་པ་དང་། བོད་ཤར་རྒྱལ་ཀྱིས་ལྟོད་ལོང་ས་ཡ་སྐྱ་དམག་ཆེ་མང་པོ་

ཐེབས་གསོག་བྱས་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་དེ་དྲག་པོའི་དབང་སྐྱར་འོག་དུ་འདྲེ་བའི་ལས་དོན་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་རེད།
རྒྱ་ནག་གི་དབང་ཤུགས་ཇི་ཆེར་སོང་བའི་གནས་སྐབས་འོག་བོད་དང་མཉམ་དུ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་མྱོར་
ལ་སྐར་ཡང་ཞི་མོལ་བྱ་འདོད་མེད་པར། ཕགོང་ས་ཏུ་ལའི་ཆ་མ་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ལ་རྒྱ་ནག་དང་གྲོས་
མཐུན་གང་ཞིག་ཁས་ལེན་བྱེད་དང་མི་བྱེད་ཀྱི་རང་དབང་མེད་པར་བྱུར་པ་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་ནས་བཅན་བྱོལ་
དུ་ཕེབས་ཤེས་ཕགོང་ས་མཆོག་ལ་རང་དབང་གི་ཐོག་ནས་གསུང་གླེང་གནང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་དང་པོ་ཐོབ་འབྲལ་བྱི་
ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ "གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་" ཟེར་བ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་
གཞུང་འབྲེལ་བྱི་གསལ་ལ་བསྐྱགས་གནང་བ་དང་སྐབས་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བ་དེ་བོད་གཞུང་དང་མི་མང་ལ་གོ་
མཆོན་བྱི་ཐེགས་རའི་འོག་བཞག་དུ་བཅུག་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་གསལ་བསྐྱགས་གནང་ཡོད།

"བོད་ཞི་བའི་བཅའ་སྲོལ་འབྱུང་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་" ཟེར་བ་དང་།
རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཅན་བཟུང་བྱས་པར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་དོན་གནད་གཉིས་གསུམ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། དང་
པོ་ནི་རྒྱ་ནག་བཅའ་སྲོལ་དམག་མི་བོད་ནང་ཐོག་མར་འཇུག་ཞུགས་བྱས་པ་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཇི་ཅམ་
འགལ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ "གྲོས་མཐུན་" བཞག་པ་དེས་ཕན་གནོད་གང་བྱུང་ཡོད་པ་བཅས་རེད།

ཆིངས་ཡིག་ཐད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་ལྟར་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་མཐུན་ཁག་ལ་ཁྲབ་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ནི།
ཆིངས་དོན་གྱི་འགན་འཁུར་ཁག་གི་མང་གཞི་ནི་ཆིངས་ཡིག་འཛོག་མཁན་ཕྱོད་ཕན་ཚུན་ཆང་མས་རང་དབང་དང་།
མོས་མཐུན་ཡོད་པར་ཡོངས་ཁྲབ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཙུ་འཛིན་དེ་ཉིད་གཞི་ཙར་བཟུང་དགོས། ཕྱོགས་
གཞན་ནས་བཤད་ན། གྲོས་མཐུན་ཁག་ལ་ཁྲིམས་མཐུན་བཙི་འགྲོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་རྒྱན་ཡང་།
རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་མོས་མཐུན་ཡོད་དགོས་པ་དེ་ཡིན། དཔུང་ཤུགས་དང་ཐེགས་རའི་འོག་འཛོག་བཅུག་
པའི་ཆིངས་ཡིག་ལ་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་རྩ་པ་མེད། ལྷག་པར་ཆིངས་ཡིག་འཛོག་མཁན་སྐྱེ་ཆབ་ཅམ་མ་ཡིན་
པར་རྒྱལ་ཁབ་དེ་རང་ལ་ཐེགས་ར་དང་དཔུང་ཤུགས་པེད་སྟོད་བྱས་ནས་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་ལ་ཁྲིམས་མཐུན་
གྱི་རྩ་པ་པ་དེ་བས་ཀྱང་མེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་མངའ་སྲུང་གང་ཅམ་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་དང་ད་
དུང་ལྟ་སར་དྲག་པོའི་བཅན་འཇུག་བྱ་རྒྱུའི་སྒྲུབ་རའི་འོག་གྲོས་མཐུན་འཛོག་བཅུག་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཁྲིམས་མཐུན་
མིན་པ་མ་ཟད། ཕྱི་སུ་བོད་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་ཀྱང་དེ་ནི་ཁྲིམས་མཐུན་ཞིག་ཆགས་ཐབས་མེད།

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། བོད་མི་མང་དང་ལྷག་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ནས་
 "གྲོས་མཐུན་" ནང་རྒྱ་དམག་བོད་ནང་འཛུལ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུར་དགའ་བསུ་ཞུས་པ་རེད་ཅེས་བཀོད་འདུག
 ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ནས་རང་མོས་ཀྱི་ངོས་ལེན་བྱས་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། དོན་དངོས་ལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༧༢ ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༦ ཉིན་མའོ་ ཙོ་དྲུང་རང་ཉིད་ནས་ཁ་གསུང་པོ་བྱས་ནས་བཤད་དོན་དུ་

"སིང་ལྗོན་གཉིས་ཙམ་མིན་པར་ཏ་ལའི་དང་ཏ་ལའི་ཤོག་ཁ་མང་ཆེ་བས་གྲོས་མཐུན་དེ་ཁས་ལེན་ལག་བསྟར་
 བྱེད་འདོད་མི་འདུག་" དེ་ལྟའི་ཆར་རང་ཚོས་གྲོས་མཐུན་གྱི་དོན་ཚན་ཆ་ཚང་ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱུའི་དངོས་པོའི་
 མང་གཞི་གང་ཡང་མེད། དེ་བཞིན་རང་ཚོར་མི་མང་དཀྱུས་མ་དང་རྒྱ་དམག་ནང་ལག་བསྟར་དོན་འབྲེལ་བྱེད་
 པའི་མང་གཞི་གང་ཡང་མེད་" ཅེས་བཤད་ཡོད། (མའོ་ཙོ་མ་བདུས་སྒྲིགས་བཅ་ལྔ་པ། ཤོག་
 གངས་ ༧༣ ནང་གསལ་ལ)" མའོ་ཙོ་གསུང་ཙོ་མ་དེའི་ནང་གྲོས་མཐུན་དེ་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུར་མི་མང་
 དཀྱུས་མ་དང་མཐོ་རིམ་གཉིས་ཀའི་ནང་རྒྱ་བསྐྱོར་མེད་ཚུལ་བཤད་ཡོད།

བོད་རྒྱལ་ཡོངས་སྒྲིལ་ལངས།

དོ་སྟོན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོའི་གོང་དུ་བོད་ནང་མི་མང་གི་སྒྲིལ་ལངས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱང་ཕྱོད་མེད།
གང་དུ་མི་མང་ལ་བཅན་གཞན་ཡོད་ས་དེར་མི་མང་གི་དོ་སྟོན་སྒྲིལ་ལངས་ཡོང་བ་ནི་ཚུས་ཉིད་ཡིན། བོད་མིས་
རྒྱ་མིར་དོ་སྟོན་གྱི་ལས་འགུལ་དེ་རྒྱ་མིས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༢ ལོར་
གདོང་ལེན་བྱེད་རྒྱ་འགོ་འཇུགས་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་བོད་ཤར་ཕྱོགས་མདོ་སྟོད་སྐད་རྒྱལ་ནས་
རྒྱ་ནག་ལ་དངོས་སུ་སྟོན་འཛིང་བྱས་པ་རེད། ལོ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་བོད་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་བྱུང་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་
༡༩༣༩ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་ནང་ཡོངས་གྲགས་བོད་མིའི་སྒྲིལ་ལངས་བྱང་བ་ལ་རྒྱ་ནག་བཅིངས་བཀོལ་
དམག་མིས་དྲག་གཞན་གྱིས་བོད་མི་སྟོང་ཚོ་མང་པོ་དམར་གསོད་བཏང་བ་དང་། ལྷོ་བོང་ས་མཆོག་དང་བོད་མི་
སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་སྟོར་བྱིས་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་བཅན་བྱོལ་དུ་ཐེབས་ཐེབས་དགོས་བྱུང་ཅིང་། དུས་
དེ་ནས་བཟུང་ཤིན་དུ་ཉེན་ཚབས་ཆེ་བའི་འོག་བོད་མི་ཚོས་རྒྱ་ནག་བཅན་འཇུག་པའི་འོག་ནས་སྒྲིལ་ལངས་གྱི་དོ་
སྟོན་ལས་འགུལ་གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོ་ནས་ ༡༩༩༢ ལོ་བར་བོད་ཀྱི་ས་

ཁྲུལ་ཁག་ནང་ཞི་ཚེལ་ཆེ་ཆུང་བསྐྱེད་པ་ཐེངས་ ༡༣༠ ལྷག་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་མིའི་དཔུང་དམག་གིས་བོད་མི་ཞི་
ཚེལ་བྱེད་མཁན་ཚར་གདུག་རྩལ་གྱི་མནར་གཅོད་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཇི་སྟེན་ཅིག་བཏང་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ པར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་དྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞིའི་བཀག་རྒྱ་ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་
བསྐྱེད་པ་རེད། དྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞིའི་བཀག་རྒྱ་ཐེངས་དང་པོ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་བསྐྱེད་པ་རེད།

བོད་མི་མང་གི་སྒྲིལ་ལངས་བྱས་པ་དེར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ལམ་
ལུགས་སྤིང་པ་སྐྱར་གསོ་དང་མི་མང་ལ་རྒྱག་པོ་གཏོང་རྒྱ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཅངས་ནས་བརྒྱད་བསྐྱེད་བྱས་ལུགས་
དང་། བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༣ བྱན་གཡོག་ཡིན་པ། དེ་དག་ལ་རྒྱ་དྲག་དང་ཆ་མ་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་རྒྱག་པོ་
བཏང་ལུགས་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཆེ་བའི་ནང་བསྐྱོར་སྤང་ཉན་
རྟོག་པ་མེད་པའི་ལུང་པ་ཞིག་ནང་དུ་རྒྱག་པོ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་མི་མང་དེ་ཚོས་ཞིང་བྱན་བདག་པོའི་འོག་ནས་སྒྲིལ་
ལངས་མ་བྱས་པ་དེར་རྒྱ་ནག་གིས་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་བྱལ་གྱི་མེད་པ་རེད། མི་མང་དེ་ཚོས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སོ་
སོའི་ཆེ་སྟོག་ལ་ཉན་ཁ་ཡོད་པ་ཤིས་བཞིན་དུ་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དབང་འོག་ནས་སྤྱ་མཐུད་སྒྲིལ་ལངས་བྱས་དང་བྱེད་
བཞིན་དུ་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལ་ངོ་ཚེལ་བྱེད་པོ་དེ་ཚོར་བལྟས་པ་ཡིན་ན་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་
པ་རྒྱ་དྲག་དང་ཆ་མ་ཆེ་ཁག་མིན་ལ། དེ་མཚུངས་བཅའ་ཁྲོལ་ནང་གི་བོད་མི་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་ལྔ་ཡང་རྒྱ་མིས་བཤད་
པའི་བྱན་གཡོག་ཟེར་བ་དེ་བྱས་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་མི་མང་སྒྲིལ་ལངས་བྱུང་གཞི།

བོད་མི་མང་གིས་རྒྱ་ནག་ལ་ངོ་ཚེལ་སྒྲིལ་ལངས་འབྱུང་ཁྱེད་གཙོ་གནད་སྤིང་བསྐྱེད་ནི། རྒྱ་མིའི་
དཔུང་དམག་ལྷ་སར་འཇུག་མ་ཐག་དུ་བོད་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་བདག་དབང་རྟོག་རོལ་དུ་གཏོང་རྒྱའི་ཐབས་ཤིས་
ཡོད་རྒྱ་ཙལ་སྐྱབས་ཀྱིས་དེ་དག་ཐབས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལག་ལེན་བསྐྱར་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ། ཁ་
བྲལ་བཏང་སྟེ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དབང་འོག་བོད་མི་ནང་ཁྲུལ་སྤྱི་དོན་དང་ལུང་ཚན་མི་མཐུན་པ་བཅོས་པ་རེད།
གཉིས་པ། བོད་མིའི་འདོད་ཆོ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འདྲེར་གྱི་བཅོས་སྐྱར་མང་པོ་བཏང་སྟེ་བོད་པའི་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་མང་གཞི་གཏོར་བཤིགས་བཏང་བ་རེད། གསུམ་པ། དེ་ཅིང་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞུག་འཇུགས་སྟེ་ཚན་སྣ་

ཚོགས་དང་། དེའི་ལྷན་པ་འཛིན་འོག་གི་སྡེ་ཚན་གསལ་པ་ཁག་ལ་དོན་དམ་གྱི་དབང་ཆ་སྤྲད་དེ། བོད་ནང་
ཡོད་བཞིན་པའི་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་སྡེ་ཚན་ཁག་དང་མཉམ་གནས་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས་བོད་གཞུང་གི་དངོས་
ཡོད་དབང་ཆ་ནམས་ལྷུས་མེད་བཅོས་པ་རེད། བོད་མིའི་བཅན་གྲོལ་གྱི་རྩམ་བྲགས་གཅིག་ཐངས་སུ་བོད་
ཡུལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ས་ཁུལ་ཟེར་བ་དེའི་བཞོས་བྱས་ཏེ་བོད་ཡུལ་དུས་བབ་དང་ཡོད།

* ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༧ ནས་ ༡༩༧༢ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༩ བར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
ཁམས་ཀྱི་ས་ཁྲོན་རྒྱ་ཆེ་ཞིག་རྒྱ་ནག་ཟིལ་ཁོང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་སུ་ཁྲུ་བསྒྲིལ་བཤང་བ་དང་། ཁམས་ཀྱི་ས་
ཁུལ་དེ་དག་བོད་རིཾ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཟེར་བ་དང་། བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁྱེད་ཟེར་བ་གཉིས་སུ་དུས་བབ་
བཤང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་གཞན་ཁག་གཅིག་རྒྱ་ནག་
ཡུ་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་སུ་ཁྲུ་བསྒྲིལ་བཤང་སྡེ་བའི་ཆེན་བོད་རིཾ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཟེར་བའི་མིང་བཤང་ཡོད།

* དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་མདོ་སྐད་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་དང་ཁམས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གཅིག་བཅས་
ཞིང་ཆེན་གྱི་གནས་བབས་ཡོད་པའི་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཟེར་བ་བཅོས་པ་དང་། ཨ་མདོའི་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆ་གསལ་ཁག་གཅིག་རྒྱ་ནག་གི་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སུ་ཁྲུ་བསྒྲིལ་བཤང་བ་དང་། ས་ཁུལ་དེ་དག་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༧༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཐན་གཏོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁྱེད་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༢ ཟླ་
༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཀན་སུའུ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཟེར་བ་བཅས་སྡེ་ཁག་གཉིས་སུ་དབྱེས་ཡོད་པ་རེད།
ཨ་མདོའི་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ཁག་གཅིག་ ༡༩༧༢ ཕྱི་ཟླ་ ༡ ཉིན་ཟིལ་ཁོང་ཆེན་ནང་བཅུག་སྡེ་ར་པ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཞེས་བཅོས་ཡོད་པ་རེད།

* ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་ "བོད་རང་སྐྱོང་ཁྱེད་ཟེར་བའི་སྲིད་གཞུང་" དངོས་སུ་
བཅུགས་པ་དེའི་ནང་དབུས་གཙང་གི་ས་ཁུལ་ཡོངས་དང་ཁམས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གཅིག་ཡོད།

* དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁག་གཅིག་ཆེད་མངགས་དབྱེས་སྡེ། གར་པ་
དང་། མོན་པ། རྩོད་པ། རྩེད་པ། བྱང་པ་སོགས་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྐད་མི་རིགས་དབྱེད་བའི་ཐ་སྐད་ལ་
སྤྲད་ནས་ཁོང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་
སུ་བཞག་ཡོད་པ་རེད།

བཅིངས་བཀོལ་དམག་མིར་ཟེ་འབྲུ་གྲོན་མོང་སྤྲུག་མང་པོ་སྒྲོད་དགོས་ཀྱིང་བ་དེས་རྒྱུན་པས་བོད་ནང་ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་གི་མུ་གེ་ཐེངས་དང་པོ་ཡོང་རྒྱུ་ཉེན་ཁ་ལྷགས་སྐབས། ལྷ་སར་མི་མང་གིས་ངོ་རྒོལ་ཚོགས་འདུ་
འཛགས་དེ་མི་མང་ཚོགས་འདུའི་མིང་ཐོག་ནས་རྒྱ་མིའི་དམག་སྤྱི་ཁབ་ལ་བཅིངས་བཀོལ་དམག་མི་བོད་ནས་ཕྱིར་
འཐེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་རྒྱ་མིས་ཐེ་བྱས་བྱེད་མཚམས་འཛོག་དགོས་པའི་ཚོགས་ཐོ་སྒྲུད་
ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་དེ་ལན་དུ་ཁོ་པ་ཚོའི་དབང་རྒྱུར་ལ་ངོ་རྒོལ་གནང་མཁན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཐོན་རྒྱུ་ཁབ་པ་དང་
སྤྱི་ཐོན་ཐོབ་ཟང་བགྱིས་ནམ་གཉིས་མི་མང་ལ་བརྒྱུད་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་རེད་ཅེས་སྒྲོན་འཇུགས་ཀྱིས་ཕྱག་ལས་
ནས་དགོངས་ཀྱི་གནང་བཅུག་པ་མ་ཟད། མི་མང་གི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་འཛིན་ལཱ་པོ་འང་བཙོན་འཇུག་དོད་མ་
བྱེད་བཅུག་པ་དེ་ནས་བཟུང་ཚོགས་པ་དེ་དག་གསང་བའི་ངོ་བོར་མི་གནས་ཀ་མེད་བྱུང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གདན་ཁྱེད་ལྷར་ཕགོང་ས་ཕྱུགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་པེ་ཅིང་
དུ་ཞབས་ཐོར་འཁོད། སྐབས་དེར་འཛོགས་པའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་མི་མང་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་
ནག་གི་ཙུ་ཁྲིམས་གདན་འབེབས་བྱས་པ་དེས་ "གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་" ཟེར་བའི་ནང་ཁས་ལེན་བྱས་
པའི་བོད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་རང་སྤྱོད་གི་གནས་བབས་དེ་རང་བཞིན་བཙུ་མཅི་མེད་དུ་བཏང་བ་རེད། ཙུ་
ཁྲིམས་གསར་པའི་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་གྲོས་མཐུན་གྱི་འབྲུ་དོན་ནམས་བཙུ་མཅི་མེད་ཀྱི་བརྗོད་ཚིག་འཁོད་མེད་
ཀྱང་། དེའི་བྱེད་ལས་ནི། བོད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ལས་དོན་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཛིན་
སྐྱོང་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་གཏོང་ཐབས་སུ། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཁབ་ཁང་གིས་གདན་འབེབས་བྱས་པའི་ "བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་" ཟེར་བའི་གྲྭ་སྒྲིག་འཐུས་མི་ལྷན་ཁབ་འཇུགས་རྒྱུའི་གྲོས་ཚོད་བཞག་པ་དེ་རེད། ཕགོང་ས་མཆོག་ལ་
སྐུ་དབང་མེད་པའི་འཐུས་མིའི་ལྷན་ཁབ་དེའི་ཚོགས་གཙོའི་མཚན་གནས་ཕུལ་ཞིང་། དེའི་སྐོར་ཕགོང་ས་
མཆོག་གི་མཛད་ནམ་ནང་ཅེ་

"ལྷན་ཚོགས་དེར་དབང་ཚད་གང་ཡང་མེད། ལྷན་ཚོགས་དེར་བོད་མིའི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་པའི་མཐོང་སྐྱོང་ཙམ་
ལས། དོན་དུ་དབང་རྒྱས་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་བཟུང་ཡོད། གཞི་ཅིའི་སྤྱི་བུས་ཚང་མ་རྒྱ་དམར་བོད་ལས་
དོན་ལྷན་ཚོགས་ཁབ་དུ་གྲགས་པ་ནས་བཀོད་བྱས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ཚོགས་པ་དེར་བོད་མི་ཡོད་པ་མ་རེད་"
ཅེས་གསལ་ཡོད།

བོད་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་མངའ་ཐང་ཉམས་དམས་གཏོང་ཐབས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་རང་སྲོང་
ལྗོངས་ལ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས་ཟེར་བ་བཙུགས་ཀྱིས་བཀྲིས་ལྷན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་དང་། བོད་ཤར་ཕྱོགས་
མདོ་སྒྲིའི་ཁོངས་བཅས་བོད་གཞུང་གི་བྱུང་ཁོངས་ནས་ལོ་ ༧་སུ་ཕྱི་ལོ་བོད་གཞུང་དང་གནས་བབས་འདྲ་མཉམ་ཡོད་
པའི་འཛིན་སྲོང་སྡེ་ཚན་གསར་དུ་བཙུགས་ཡོད།

ཁམས་དང་ཨ་མདོ་ཁྲུལ་དུ་སྒྲིའོགས་དང་། སྤྱི་དོན། ས་ཁིང་བཅས་བཅས་སྒྱུར་བྱེད་པའི་ལས་
འགུལ་ཁག་ལྟ་ནང་གིས་བཅན་འབེལ་བྱས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚོས་བྱེད་སྒྲུ་མ་ལས་སྡེ་དང་། དཔོན་སྡེ་
ཁག་བཅས་ལ་ཡང་ཡང་སྒྲིའོག་འཛུགས་བྱས་པར་བརྟེན་བོད་མིའི་ངོས་ནས་དུག་པོའི་ནམ་འགྱུར་གྱི་ལན་བརྟེན་
ཤུགས་ཇི་ཅེར་གྱུར་ཞིང་། "གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཙུབ་དུན་" ཟེར་བའི་ནང་བོད་མིར་བཅན་དབང་གི་
བཅས་སྒྱུར་བྱེད་ལྷན་ལྷན་གསུམ་འཁོད་ཡོད། འོན་ཀྱང་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁྲུལ་དུ་བཅན་གཤེད་ཀྱིས་བཅས་སྒྱུར་
བྱེད་འགོ་བཙུགས་ནས་ལྟ་དམག་ཚོས་གཏུག་ལྷན་བྱས་པར་བརྟེན་བོད་མི་ནམས་བཟོད་ཐབས་བྲལ་ནས་དུག་པོའི་
ཕྱོད་འཛིངས་མི་བྱ་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ། ཤར་ཕྱོགས་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ནང་བཅན་ཕྱོད་གྱི་ལས་འགུལ་
ལྟ་ཆེ་བྱུང་གཏུག་བྱུང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་དབྱར་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁྲུལ་གང་སར་འཇམ་དམག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་
ཡངས་གཤིས། བོད་ཤར་ཕྱོགས་དང་བྱང་ཤར་ནས་ལྷ་སར་བཅན་བྱོལ་བ་མང་པོ་རིམ་འབྱོར་གྱིས་ཀྱུལ་ས་ལྷ་
སའི་ནང་ཇི་དག་ཇི་ཅེར་གྱུར་པ་དང་། ༡༩༧༩ ལོར་ལྷོ་ཁར་བཞུན་སྐྱོང་དང་སྐང་དམག་སྒྲར་བཙུགས་ཏེ་ལྷ་སར་
ཕྱོད་འཛིང་གི་ལས་འགུལ་བོད་དབུས་ཁྲུལ་ལ་བྱུང་སྡེལ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལོའི་ལྷོ་ཁ་ཙམ་ལ་དམག་ཤུགས་མི་
འཁོར་བརྒྱ་ད་ཁྲི་ཙམ་ཟེན་པ་དེ་དག་བོད་ཀྱི་ལྷོ་ཁའི་ཇོང་ཁག་སལ་ཆེ་བ་དང་། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཁག་བཅས་
མི་མང་དམག་དབུར་གྱི་དབང་འཛིན་འོག་གནས་སྐབས་ཡོད།

ལྷོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་ནང་མི་གསོད་ཁྲག་སྒྱུར་ཆབས་ཆེའི་རིགས་མི་འབྱུང་བའི་སྐབས་འཁྱུར་ཆེ་
བསྒྲིལ་གྱིས་ལྷོང་འཇགས་ཡོང་བའི་འབད་བཅོམ་གནང་ཡོད། ལྟ་གར་གྱི་སྤྱིད་ཁྲོན་ནི་ཏུ་སྐུ་གདན་ཞུ་གནང་བ་
ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་དབྱར་དུས་ལྷོང་ས་མཆོག་ལྟ་གར་དུ་སྒྲོན་པ་སངས་རྒྱལ་སྐྱུ་བྱུང་ན་ལས་འདས་
ནས་ལོ་ཉིས་སྔོང་ལྟ་བུ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་གྱི་མཇེད་སྒྲོར་ཐབས་ཏེ་ཕྱི་ལོར་སྤྱིད་ཁྲོན་ནི་ཏུ་དང་། ལྟ་གར་

གི་སྤྱི་ཐོག་ཀྱི་ཨན་ལན་གཉིས་མངལ་འཕྲད་ཐོག་གང་ཉིད་བོད་ནང་མ་བཞུགས་པའི་རིང་བོད་ནང་གི་གནས་
 ལྟངས་ཇི་ཞེན་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ས་མཆོག་རྒྱ་གར་ནང་སྤྱི་དོན་གྱི་བཅན་ཕྱོད་དུ་
 བཞུགས་སྐྱེའི་དགོངས་འདུན་ཡོད་ལུགས་འདོན་གནང་མཛད་པར། སྤྱི་ཐོག་ནི་ཉ་རུས་ད་རེས་བོད་དུ་ཕྱིར་
 ཐེབས་མཛད་གལ་ཆེ་བའི་སློབ་སློན་ནན་ཏན་སྤུལ་བ་དང་། ཀྱི་ཨན་ལན་ནས་ཀྱང་བོད་ནང་གི་གནས་ལྟངས་
 ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་ཁས་ལེན་བྱས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་གནང་བ་རེད། ད་དུང་ཡོད་
 ས་མཆོག་བོད་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་ཡོང་སྟེན་རྒྱ་ནག་གིས་ལམ་འབྲེལ་བོད་ནང་གི་བཅོས་སྐྱར་བྱ་རྒྱ་གནས་སྐབས་ཕྱིས་
 འགྲངས་དང་། རྒྱ་མིའི་ཞི་བའི་ལས་བྱེད་ཉུང་དུ་གཏོང་རྒྱ། བོད་རང་སློབ་ལྗོངས་གྲྭ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས་ཟེར་
 བའི་སྡེ་ཚན་བྱེད་ཅམ་ཉུང་དུ་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་ལུགས་བཅས་ཀྱི་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་པ་རེད།

དེའི་ལོ་ཇུས་མར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་མིའི་ཐོག་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ལས་འགུལ་ཁག་ཤུགས་ཆེ་དུ་
 བཏང་བ་མ་ཟད། བོད་ནང་རྒྱ་དམག་ཁ་སྐྱོན་འཕར་མ་བཏང་སྟེ། ཁོང་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱས་པའི་ལས་བྱེད་ཉུང་
 དུ་གཏོང་རྒྱ་དང་བཅོས་སྐྱར་བྱེད་འགྲངས་བྱ་རྒྱ་ཟེར་བ་དེ་དག་དོན་ལ་གནས་མེད།

རྒྱལ་ཡོངས་ནང་སྒྲིབ་ལངས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ པར་བརྒྱུག་དུ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཀྱིན་དེ་བྱང་ཞིང་། བོད་
 མི་ནམས་ཀྱིས་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ཁག་དུ་སྤྲོད་ཆེན་དང་། དཔོན་རིགས་ནམས་འབྲེལ་སྟོན་དང་།
 ཚོགས་འདུ། གསོལ་སྟོན་སོགས་ལ་མགོན་འབོད་བྱས་ཏེ་མཐར་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཚུལ་ཇི་
 ཉིད་བྱང་བ་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ཡོད་ས་མཆོག་ཀྱང་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་དེ་ལྟའི་བཅན་འཁྲིད་ཞུས་མི་
 ཡོང་ངམ་སྐྱམ་པའི་དྲོགས་གཞི་ཡོད་ཁར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་རྒྱ་མིའི་དམག་
 སྐར་དུ་ཐོག་གར་གཞིགས་མོར་གདན་འདྲེན་ཞུ་སྐབས་ཡོད་ས་མཆོག་ནམ་ཀུན་ཕྱིར་ཐེབས་སྐབས་དང་མི་འདྲ་
 བར་གོ་མཚོན་ལྷན་པའི་སྐུ་སྤྱང་གཅིག་ཀྱང་ཁྲིད་མི་ཚོག་ཅེས་བཅན་བཀའ་བཏང་བ་དེས་མི་མང་ཚོ་དེ་བས་དྲོགས་
 གཞི་ཆེ་དུ་སོང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལྷ་པ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་མི་མང་སྡོང་ཕྱག་མང་པོས་ནོར་ཁྱིའ་པོ་བྱང་གི་མཐའ་བསྐྱོར་
ཏེ་རྒྱ་མིའི་དམག་སྐར་དུ་ཆིབས་སྒྱུར་ཐེབས་བཀག་ཞུས་པ་དང་། དེ་ནས་ཉིན་བཟུང་མར་ལྷ་སར་མི་མང་ཚོས་
ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་དང་། རྩམ་སྒྲིག་ཁྲིམ་སྐོར་སོགས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་མི་བོད་ནས་ཕྱིར་ལོག་འགྲོ་དགོས་པ་དང་།
བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་སྐར་གསོ་དགོས་ལུགས་ཀྱི་སྐད་འབོད་བྱས་པ་རེད།

ཕགོང་ས་མཆོག་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཁོང་ཁྲོ་རིམ་ཞིར་འགྲོ་ཐབས་དང་མི་མང་ཞི་འཇམ་ཡོང་ཐབས་
བཅས་སུ། ནོར་ཁྱིའ་པོ་བྱང་མཐའ་བསྐྱོར་གྱི་མི་མང་འདུ་ཚོགས་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་གནང་
ཁར། དམག་དཔོན་ཐན་གོན་སན་ལ་ཕྱག་བྱས་ཐངས་གསུམ་གཏོང་གནང་མཇུག་ཡོད། སྐབས་དེར་གནས་
ལྷངས་ཇི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་བཀའ་ཡིག་དེ་ནམས་གནང་ཡོད་མིན་ཕགོང་ས་ཆེན་པོའི་མཇུག་ནས་ནང་ :

" དུས་ཚོད་ནར་འགྲངས་ཤིག་ཐུབ་ན། དེས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཁོང་ཁྲོ་རིམ་ཞིར་འགྲོ་ཐབས་དང་།
ལྷ་སའི་མི་མང་ཞི་འཇམ་དུ་གནས་པ་ཞིག་ཡོང་རེས་ཁོང་གི་ཡི་གེ་ཚང་མར་ཡིག་ལན་བདང་བ་ཡིན། རྒྱ་
མིའི་དྲག་དབྱང་འོག་ཁོང་ཚོ་སྡོར་བཙོམ་ཐབས་དུགས་འགྲོ་རྒྱ་འགོག་ཐབས་གང་ཡོང་བྱེད་འོས་ཤིང་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཆན་འདི་འདྲར་བཞུགས་ཁོང་ཚོར་ཞི་འཇམ་དགོས་པའི་སྒྲོབ་སྒྲིན་བྱས་པ་དང་། དམག་དཔོན་
དེར་ཡི་གེའི་ལན་དུ་དེ་རང་གི་བསམ་ཚུལ་གནད་དོན་ངོ་མ་མ་བཞེད་པ་དེ་འཕུས་འགྲིགས་བྱང་ཡོད་པ་ངོས་
འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད། " ཅས་གསལ་ཡོད།

དེ་ནས་མི་རིང་བར་ལྷ་སར་དམག་འཁྲུག་དངོས་སུ་ལངས་ནས་བོད་མི་སྡོང་ཕྱག་མང་པོ་བསད་པ་དང་། ཁྲི་
ཕྱག་མང་པོ་བཙོན་བཅུག་བྱས་ཏེ་བོད་མི་ནམས་ཤིན་དུ་ཐབས་སྐྱོ་བའི་གནས་ཚུལ་ནང་ལྷུང་བ་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་མཉམ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་གནང་སྟེ་མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་འགོག་ཐབས་དང་། བཙན་
གཞོན་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་བའི་མཇུག་ཐབས་ནམས་ལ་དོན་ཕན་མ་བྱུང་སྐབས། བོད་མི་མང་ནམས་ཇི་དྲག་གི་ཉིན་ཁའི་
གནས་ལས་སྒྲོབ་ཕྱིར་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་སྟེ། ཕགོང་ས་མཆོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢
ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྒྱ་གར་ལ་བཙན་ཁྲོལ་དུ་ཆིབས་ཞུལ་བསྒྱུར་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོའི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་མོན་ཡུལ་ལན་ནས་བོད་གཞུང་ཕྱིར་

བསྐྱབས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གཞུང་གི་བཀའ་ཁྱེད་ལ་སྤྱོད་པ་རེད། ཡལོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་།
 བཀའ་ཤག་བཅས་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕྱི་ལོ་བཞི་པའི་སྐབས་དེར་ལྷ་སར་གསར་དུ་བཅུགས་པའི་སྤྱོད་གཞུང་ནི་ཁྱི་
 ནག་གིས་དབང་འཛིན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་དེ་དག་པོད་མི་མང་གིས་ངོས་ལེན་ཅུ་བ་ནས་བྱ་ཐབས་མེད་ཅེས་
 གསལ་བསྐྱབས་མཛད་པ་དེས། ཁྱི་ནག་གི་བཀའ་ཁྱེད་ལ་དེར་སྐབས་འབྲལ་ལན་འདེབས་བྱུང་ཡོད།
 ཡལོང་ས་མཆོག་ཁྱི་གར་དུ་ཞབས་སོར་འཁོད་མ་ཐག་བཅན་བྱོལ་ནང་པོད་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞུང་འཛུགས་སྐྱར་འཛུགས་
 མཛད་དེ་" རོས་གང་དུ་ཡོད་སའི་གཞུང་དེར་པོད་མི་མང་གིས་པོད་ཀྱི་གཞུང་རོ་མར་རོས་ལན་བྱེད་ཀྱི་རེད་"
 ཅེས་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྐྱབས་མཛད་ཡོད། དེ་རྗེས་ཁྱི་བ་ཁ་ཤས་ནང་པོད་མི་སྣོད་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་ཞིག་
 ཁྱི་གར་དང་། བལ་ཡུལ། འབྲུག་ འབྲས་ལྗོངས་བཅས་ནང་བཅན་བྱོལ་དུ་ཡོང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་།
 འོན་ཀྱང་དེ་ལས་མང་པའི་བཅན་བྱོལ་པ་ནམས་ས་མཆོམས་ནས་ཐར་མ་ཐུབ་པ་རེད།

ཁྱི་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་གནས་ཚུལ་དེ་སྐོར་རྒྱ་ནག་བཙོན་ཁྲིའི་པོད་མི་ཡོག་སྤྱོད་པ་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་
 ཨ་རིའི་གསར་བའི་ལས་ཁུངས་ (སི་ཨའི་ཨི) ནས་རོགས་རམ་སྒྲུབ་དེ་གོ་མཆོག་གི་ "གྲུན་ཡོག་" བྱས་
 པར་མང་ཆོགས་ཀྱིས་རོ་ཕྱོད་བྱས་ལུགས་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་ "བཅན་ཡོད་" འོག་ཁྱི་གར་དུ་
 གནས་ཞུ་བྱས་ལུགས་བཅས་བཤད་འདུག ཁོང་ཚོས་ "གྲུན་ཡོག་པ་" མི་བྱངས་ ༧༠༠༠ ལས་མེད་སྐབས་
 དེ་དག་ཁོང་ཚོས་ཉིན་གཉིས་ནང་ལས་སྤྱོད་པོར་འགོག་སྒྲུབ་ངེས་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་རེད།

གནས་ཚུལ་འདིའི་ཐད་ཁྱི་ནག་འགོ་བྱིད་ཁག་གི་བཤད་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་མིན་པ་སྟེ། (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠
 ཡོད་པོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ཆབ་སྤྱོད་ལྷན་ཁང་གི་པོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སློབ་གསལ་གཞི་ཅའི་སློབ་གཞི་ཞེས་
 པའི་ནང་) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཕྱི་ཟླ་ ༢ ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ བར་པོད་མི་གྲུན་ཡོག་པ་སྤོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་གྲུ་བདུན་
 ཅུ་མེད་བདང་ལུགས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། པོད་མི་ཕྱོད་འཛིང་པ་ཚོར་ཨ་མེ་རི་ཀའི་གསར་བའི་ལས་ཁུངས་ (སི་
 ཨའི་ཨི) ནས་རོགས་ཕྱན་བྱ་ཐོབ་པ་དེ་ནི་པོད་ནང་སྤྱིར་ལངས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཕན་ཉུས་
 དེ་ཙམ་བྱུང་མེད་ཀྱང་པོད་མི་ཚོས་དེར་དགའ་བསྐྱུལ་ཡོད། པོད་ནང་པོད་མི་ཚོས་སྤྱིར་ལངས་བྱས་པ་དེ་ནི་
 གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤྱིར་ལངས་ལས་འགུལ་གིག་ཡིན་པའི་དཔང་དགས་དུ་མ་ཡོད། ས་ཁུལ་གང་སར་ཆེས་
 གཏུག་ཚུབ་ཀྱི་མནར་གཅོད་བདང་བ་དེས་ཀྱང་གོང་གསལ་གནས་ཚུལ་ར་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དོ།

དེ་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་མང་གཙོའི་སློམ་གཞི།

དེ་སྟོན།

ཕྱི་ནག་གིས་དུས་ནག་དུ་ཁོང་ཚོས་བོད་ནང་ལས་དོན་བྱེད་པ་དེ་དང་བདེན་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱེད་སྟེན་མའི་
བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་དེ་ཆེས་མཉམ་ནག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟོན་ཕྱི་འབད་བཙོན་བྱེད་པ་དང་། ཁོ་ཚོས་
བོད་ནང་དྲག་པོའི་བཙན་འཛུལ་དང་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་དེ་བོད་མི་མང་རྣམས་དུས་རབས་བར་མའི་བཀའ་བཞུགས་
ཕྱད་འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་དང་བྲན་གཡོག་ནས་བཅིང་བཀྲོལ་བཏང་ལུགས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དེར་སྐབས་
བོད་ནང་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་དོག་རེལ་བཏང་བ་དེར་ཕྱི་ནག་ལ་ཕྱེལ་སྤྱིའི་གཞོན་ཤུགས་དང་སྟོན་བཟོད་ཤུགས་ཆེ་
འཕོག་གི་ཡོད་སྟབས། དེ་ལས་གཡོལ་ཆེད་སྟོན་མའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཉིང་པའི་གནས་སྟངས་སྟབས་ཤུག་པོ་ཡོད་
གནས་སྟུང་བཤད་ཡང་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

པོད་ཀྱི་ཐོན་མའི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མིན་པ་སྒྱུར་བཅས་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་
འགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོས་དབུས་པའི་པོད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་ཞལ་བཞེས་གནང་ཡོད། དེར་བརྟེན་འགོང་
ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་གསུམ་འགན་བསྐྱེད་བཞེས་མཇུག་རྗེས་པོད་ནང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ལོགས་གཙོས་ཀྱི་མཇུག་ཕྱི་ལོ་འཇུགས་གནང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ཐོན་མའི་པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་རྒྱ་མིས་
བཤད་པ་ཇི་བཞིན་སྒྲུབ་པོ་ཞིག་མ་རེད།

དོན་གནད་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཤད་པ་དེ་ལ་ཁྱེད་ས་འབྲེལ་མི་འདུག དང་
པོ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་མཆོན་དེ་འདྲ་བ་ཁས་ལེན་གྱི་མ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏུང་
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ལ་མི་འདྲོད་པར་རྒྱལ་ཁབ་དེར་བཅན་འཇུག་དང་བཅན་བརྒྱུད་མི་
མེད་སྤེལ་ཡུལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་ཆོག་གི་མེད། གཉིས་པ་པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྡངས་ཡར་
རྒྱས་གཏོང་དགོས་འདུག་ཟེར་མཁན་གྱི་རྒྱ་མི་ཁོར་མཆོས་སྤྱད་ཏུ་བཏང་བ་རེད། གསུམ་པ་གོང་བཤད་ལྟར་
༡༩༣༧ གོང་གི་པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མདུན་ལམ་དང་ཁྲིམས་ཐོག་དཔལ་འབྱོར་གནས་སྡངས་མི་མང་བྱིངས་ཀྱི་
འཛོགས་བཅས་ཏ་ལས་པའི་ཐབས་སྤྱད་དེ་འདྲ་ཡོད་མ་རེད།

ཞིང་བུན་ནམས་སྤྱད་སྤྱོད་ལས་ཐར་ཐབས་དང་། ཁོང་ཚོ་བཅིངས་བཀྲོལ་ཐོབ་འདྲོད་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་
ནག་གིས་པོད་ཞི་བའི་བཅིང་བཀྲོལ་བཏང་བའི་རྒྱ་མཆོན་གཙོ་བོར་འོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཁྲོག་
བཤད་ཅིག་ཡིན་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོའི་གོང་པོད་ནང་འགྲོ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཚོས་དངོས་མཐོང་སྒྲན་ཐོན་ས་
གསལ་པོར་སྤྲད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པའི་སྤྱན་རྒྱལ་གྱིས་པོད་དང་རྒྱ་
ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཅས་པའི་སྤྱན་རྒྱེད་ནང་རྒྱ་ནག་གིས་པོད་ནང་བཅན་འཇུག་མ་བྱས་གོང་པོད་ནང་
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་བ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གཞི་རྩ་མེད་པ་ཞིག་དང་འཁྲོག་བཤད་ཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟེད།
པོད་མིའི་འཛོགས་པའི་གནས་སྡངས་ལ་ཏམ་བཤད་ཁོན་བྱས་འདུག པོད་མི་བྱེན་ལོག་པ་ཚོས་བཅན་གཡེམ་དང་
ཇག་བཅོམ། ཉེས་རྒྱུང་བཏང་བ་སོགས་བྱས་ལུགས་བཤད་པ་ནི་ཆེད་མངགས་དོན་དངོས་ལ་འཁྲོག་བཤད་བྱས་
པ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་གནས་རྒྱལ་གཞན་ནམས་ལ་འང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད་འདུག་ཅེས་བཀོད་
ཡོད་པ་རེད།

དེ་ལྟེ་སྤྱི་ཚོགས།

ཐོད་ནང་རྒྱ་ནི་འཁོད་སྒྲིམས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་གྲུ་ཡངས་ཡོད་པ་འདི་ནི་སྐབས་དེའི་ཨི་ཤ་ཡའི་
ཡུལ་ཁག་མང་ཆེ་བ་དང་འགྲན་ཐུབ་པ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་བ་རྒྱ་ཐོང་རིམ་བྱོན་ནམས་ཡང་སྤྱི་ཅན་གཙོད་ཀྱི་
ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་ཞུ་བའི་ལམ་སྲོལ་དེས་ཐོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ནི་རྒྱུད་འཛིན་བྱེད་པའི་སྤྱི་དབང་ཞིག་མིན་པ་
གསལ་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་བ་རྒྱ་ཐོང་བཅུ་གསུམ་པ་དང་བཅུ་བཞི་པས་དབུས་པའི་རྒྱ་ཐོང་མང་པོ་ཞིག་
གི་འབྲུངས་ཁང་ཡང་ཁྲིམ་ཚང་དཀྱུས་མ་དང་། ཞིང་པ། ས་ཁུག་ལུང་ཀྲོག་བཅས་ནས་ཡིན། རྒྱུ་ཐོང་
ས་མཚོག་གི་གཤམ་འོག་ཆབ་སྤྱི་འཛིན་སྤྱོད་གི་ལས་ཀྱི་སྒྲུ་མོ་བཙོ་མེར་རྒྱ་བྱངས་ཚད་འདྲ་མཚུངས་ཤིག་ཡོད་
ཅིང་། རྒྱ་ཐོང་སྤྱི་ཞུ་བ་མང་ཆེ་བ་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཁོངས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་ལས་འགན་དང་གོ་གནས་
སོགས་རྒྱུད་འཛིན་མ་ཡིན། མེར་མོ་བའི་སྤྱི་ཞུ་བ་ནི་རིགས་ཚང་མ་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། མང་ཆེ་
བ་དཀྱུས་མ་དང་། ཞིང་འབྲོག་ཁྲིམ་ཚང་གི་ཁོངས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་མཚུངས་ཐོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ལམ་ལུགས་ནང་འདྲ་མཉམ་གྱི་མདུན་ལམ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱུད་ཡོད་པ་
དང་། བྲ་པ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་སྤྱ་གྲུ་ཡོད་དོ་ཅོག་ལ་ཡོད། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་གོ་གནས་མཐོ་ཤོས་འཛིན་
མཁན་མང་ཆེ་བ་ནི་མི་མང་ཉམ་རྒྱུད་དཀྱུས་མའི་ཁྲིམ་ཚང་དང་མདོ་སྔོན་རྒྱུད་ཀྱི་ས་མཐའ་ཁག་ནས་ཐེབས་པ་ག་
སྟེག་ཡིན། དེ་དག་ལ་གོ་སྐབས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་རྒྱུད་ཡོད་པས་ལྔ་པོང་ས་མཚོག་གོང་དུ་ཐུད་དེ་འོག་
ཚོས་སྤྱི་དགཉིས་ཀའི་ལས་གནས་ཐོག་འགོ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཐད་ཐོད་ཀྱི་ཁ་རྒྱུན་གཏམ་དཔེར། ཨ་མའི་
བྱ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ལ་བདག་པོ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

དོན་འགྲུབ་ཚོས་སྒྲོན་ནི་ཐོད་རང་བཙན་ཡོད་པའི་སྐབས་ཁྲིམ་ཚང་སྤྱོད་ཤོས་ཀྱི་གསལ་ཤིག་རེད། མོ་རང་
གིས་བྲིས་པའི་དར་དམར་མི་མང་སྤྱི་ཁང་ནང་གི་མི་ཆེ་ཞེས་པའི་དེབ་ནང་། རྒྱ་མི་ཐོད་ནང་བཙན་འཇུག་མ་བྱས་
གོང་གི་མོ་རང་གི་མི་ཆེའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དེ་ནི་དེ་སྐབས་རྒྱ་མིས་བཤད་པའི་ཞིང་བྱན་ཟེར་བའི་ཁྲིམ་ཚང་ནས་
ཡིན་ཞིང་། ང་ཚོའི་ཁྲིམ་ཚང་ལ་ནང་མི་དུག་དང་། ཐོག་བཙེགས་གཉིས་ཅན་གྱི་ཁང་པ་ལུགས་རིམ་བསྐྱོར་
བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་འོག་ཤོད་དུ་སྒོ་ལུགས་ཐེམས་ཅན་འཛོགས་ཀྱི་ཡོད། སྒོ་ལུགས་གཡག་བཞི་དང་། ར་ལུགས་

ཉི་ཤུ་ཙ་བདུན། བོད་བྱ་གཉིས། མེན་ཁལ་བཞི་དང་བྱེད་འབྲེལ་ས་ཞིང་བཅས་ཡོད་པས། བར་མིར་སྟོ་
གོས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མེད་པ་མ་ཟད། ར་ཆོའི་ས་ཁུལ་ལ་སྟོ་སྟོང་མཁན་གྱི་སྤྱང་པོ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅས་
བྲིས་ཡོད།

བོད་ནང་ཞིང་པ་ཚོར་གཞིས་ཀའི་བདག་པོ་ཚོས་གདུག་རྩུབ་དང་མནར་གཅོད་གཏོང་མི་ཚག་པ་ཁྲིམས་
ཐོག་ནས་བཀག་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དང་ཡང་མི་མཐུན་པ་ཡིན། དུས་རབས་
བདུན་པར་ཚོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོན་སྐུམ་པོའི་སྐུ་བས་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་སྟོང་མང་པོས་དགོ་བ་བཙུའི་ནང་པའི་
ཚོས་ཀྱི་ལྷ་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་
སྟོང་ཚོས་རང་ཉིད་མི་མེར་གྱི་པ་མ་ལྷ་བྱ་བྱས་ཏེ་དེ་ཚོར་བྱམས་སྟོང་གི་ལྷ་དོག་དགོས་པ་དེ་ཡིན། བྱི་ལོ་
༡༩༡༩ ལོར་རྒྱལ་མཚོག་སྐུ་བྱེད་བཙུག་ཕུམ་པ་ཆེན་པོས་ཇོང་གཞིས་སྟེ་སྟོང་གིས་གཙོས་འགོ་ཡོད་ནམས་ནས་མི་
མེར་ལ་གཉིས་སྟོང་བཞག་གིས་ཁལ་སྐུལ་ཁྲིམས་གཞན་བྱེད་པ་ལས་ཉེ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ལྷུང་དང་། རང་སྤྱང་
གང་གར། མིང་འདྲགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཁལ་གསར་བཀལ་སྤྱན་གཙོར་སོགས་ཆབ་འབངས་མནར་གཅོད་འགྲོ་
རིགས་བྱེད་མི་ཚོག་ཅས་དང་། འཕར་སྐུལ། དངོས་དོད་བྱགས་མ་རྩུབ་དང་བརྟུང་ཇོག་སོགས་སྤྱིན་ནད་མི་
ཐོག་པ་བྱུང་ན་འཕལ་འཕལ་སྤན་ཞུ་གསལ་ཇིན་དགོས་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་ཅ་ཚོགས་འབྲེམས་བསྐྲགས་གནང་ཡོད།
སྤྱིར་བཏང་བོད་མི་ཚོའི་རྒྱུན་གཤིས་ལ་སྤྱིར་ཇི་མེད་པའི་བྱ་སྟོང་ནི་མ་རབས་ཐ་གལ་དུ་བཅི་བ་དང་། བར་པའི་
ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་བྱམས་བཅེ་ཞེས་པ་འདིས་མི་ལྷ་ཅི་ཐོག་ཆགས་ཀུན་ལ་སྐྱབ་སྟོང་གཏོང་རྒྱ་བཀག་ཡོད་རེད།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབ་ནང་སྟོག་ཐོག་དང་། དབང་པོ་ཡན་ལག་གཅོད་འབྲེལ་གྱི་ཁྲིམས་གཅོད་དེ་རིགས་
གཅོད་པའི་དབང་ཆ་ལྟ་སར་ཡོད་པའི་བོད་གཞུང་རང་ལ་མ་གཏོགས་མེད། བྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་རྒྱལ་ཚོང་པ་
དང་། རྒྱལ་ཁབ་ལ་ངན་གཤོམ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤྱི་དོན་དེ་མིན་སྤྱི་དོན་ལའང་ཁྲིམས་གཅོད་དེ་རིགས་བྱེད་མི་
ཚོག་པའི་བཀའ་ཙ་བྱུང་བསྐྲགས་གནང་ཡོད།

ས་ཆ་ཚང་མའི་བདག་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཡོད། དེ་དག་ནས་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་མཚོན་གཞིས་དང་
གཞུང་ཞབས་སྐུ་པོར་ཞབས་དེན་པ་གཞིས། དེ་བཞིན་ཚོས་སྤྱི་དོན་ལས་འདེགས་ལྷ་སྟོ་གཟེངས་ཐོན་ཁག་ལ་
གཟེང་གཟོས་བདག་རྒྱན་བཅས་སྤྱད་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དེ་དག་ནས་ཁལ་བསྐྱེད་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིར་

པ་ཁག་ནས་ས་ཁྱོན་ལ་གཞིགས་པའི་རྒྱུ་འབྱོར་ལག་འདོན་གྱི་ཁྲུང་དང་མིང་གཅིག་གཞུང་ཞབས་སུ་བཅར་དགོས་
པ་ཡིན། དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་ཕུལ་བཟུན་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ལ་གསུམ་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་རྒྱ་ཙམ་སྡོམ་
ཡུལ་གྱི་མཐོ་རིམ་སྡོམ་གྱི་འགན་ཁུར་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་སྔ་བོད་ནང་དེད་དུས་ཀྱི་སྡོམ་སྐྱོང་ལམ་སྡེ་ལ་དར་མེད་
སྐབས་དགོན་སྡེ་ཁག་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྡོམ་སྐྱོང་བྱེད་སའི་བསྡེ་གནས་ཆེས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་སྡོམ་ས་
དགོས། ལྷ་པ་ཚོའི་སྡོམ་གཉིས་མཐུན་ཁྱེན་གྱི་དགོས་མཁོར་དགོན་པས་འབྲོ་མོང་མང་པོ་གཏོང་དགོས་ཡིད་།
དེ་དག་གི་ཡོང་ཁུངས་ནི་ཆོས་གཞིས་དང་། གཞུང་སྒྲིལ་གྱིས་བཞག་པའི་མ་དུལ་ཐེབས་ཅའི་སྐྱེད་འབབ།
མང་ཆོགས་ཀྱི་དད་འབྲུལ་བཅས་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལྷ་གངས་རིམ་འཕར་དབང་གིས་ཡུང་མོང་ཁ་མ་འདུམ་པའི་
སྐབས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ནས་ཆོང་འཁོས་བྱེད་དགོས་པའང་ཡོད་གི་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་ས་ཆ་ཁྱོན་ཆེ་བ་ནི་ཞིང་པ་ཆོས་འཛིན་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཐོན་འབབ་གཞིར་བཟུང་ཁྲུང་
འབབ་ཐད་ཀར་རྒྱུབ་དགོས། འགའ་ཤས་ནས་ས་ཞིང་གི་ཐོན་འབབ་དང་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ལ་དཔགས་པའི་
ཁྲུང་རྒྱུབ་དགོས་ཡིད་། ཁྲུང་འབབ་དེ་དག་གཞུང་གི་མཛོད་ཁང་ནང་བཅུག་སྡེ་གཞུང་ནས་དགོན་ཁག་ཚོའི་
ཆོས་ཐོགས་དང་། ཡུལ་གྱི་འཛུགས་སྐྱོན། དམག་ཐོགས། གཞིས་ཀ་མེད་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ཐོགས་
ཐོགས་སུ་གཏོང་གི་རེད། འགའ་ཤས་ལས་ཙུའ་རྒྱལ་ནས་ཁྲུང་འཇལ་དགོས་པ་དང་། འགའ་ཤས་ནས་
རྒྱུ་འབྱོར་ཁྲུང་རིགས་ཏེ་གཞུང་གི་མི་སྡེ་འགྲིམས་འབྲུལ་ལ་ན་ཁལ་གཏོང་དགོས། ཞིང་པ་ཆོའི་བདག་བཟུང་
བྱས་པའི་ས་ཆ་རྣམས་ཁོ་ཆོའི་མི་རབས་ནས་མི་རབས་སུ་རྒྱུན་འཇགས་ཡོད་པའི་པ་གཞིས་ཡིན། ཁོང་ཆོས་ས་
ཞིང་རྣམས་ཐོགས་གཏོང་དང་གཡར་གཏོང་བཅས་བྱེད་ཐུབ། མོ་རྣམས་པ་ཆོས་ཁྲུང་ཐོགས་རྒྱུབ་འཁོར་དང་།
ལས་ཙུའ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲུལ་ལས་མེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཇི་བཞིན་རྒྱུབ་མ་ཐུབ་ན་ས་ཞིང་འཛིན་
སྐྱོང་གི་ཐོབ་ཐང་ཕྱིར་ལེན་བྱེད་ཐུབ། འོན་ཀྱང་གནས་ཚུལ་རོ་མར་ས་ཞིང་རྣམས་སྒྲིལ་བདག་ལྷ་བུའི་ཐོབ་ཐང་
ཡོད། གཞུང་ཁྲུང་ནི་འབྲུ་རིགས་ཐོག་ནས་སྒྲོད་དགོས། དེ་ནི་ས་ཁྲུང་ལས་ཁང་སྒྲིང་ས་སྒྲིང་བུ་མིན།

སྤྱིར་བཏང་བོད་ཀྱི་མི་འབོར་ནང་ནས་བརྒྱ་ཆ་བཅུ་དེ་ཐོགས་ཞིང་འདེབས་མཁན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་
ཕལ་ཆེ་བ་དབུས་གཙང་ཁྲུང་དུ་ཡིན། ཐོགས་ཞིང་ཁག་ནི་སྒྲིལ་པ་དང་ཆོས་གཞིས་ཁག་གི་ཡིན། སྒྲིལ་པ་
དང་ཆོས་གཞིས་ཁག་ལ་ཁོང་ཆོས་ཐོགས་ཁྲུང་སྒྲོད་དགོས་ཡིད་། དེ་ཡང་འབྲུ་རིགས་སྒྲོད་དགོས་པའམ།

ཡང་ན་ཁྱིམ་མི་གཅིག་ཞིང་ལས་དང་ནང་ལས་གང་ཡིན་དུ་ངེས་སྟོན་བྱེད་དགོས། དེའི་ནང་ནས་མི་ཁ་ཤས་
 གཞིས་ཀའི་སྡེ་པ་དང་གཞིས་ཀའི་གཉེར་པའི་ལས་འགན་འབྲེར་མཁན་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་རྒྱ་མིས་མངའ་བདག་གི་
 ཚབ་བྱེད་མི་སྡེ་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོགས་ཞིང་འདེབས་མཁན་གྱི་ནང་མི་གཞན་དག་དེ་ཚོ་ཚང་རྒྱག་པ་
 དང་། ཟླ་པ་བྱེད་པ། ལས་རིགས་འབྲེལ་མཉམ་ལ་ཞུགས་པ། ས་ཞིང་འདེབས་ལས་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་རང་
 དབང་ཆ་ཚང་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་བོགས་ཞིང་འདེབས་མཁན་ཡིན་ཀྱང་ས་བདག་དེ་ཚོས་རང་སྡེར་གང་ཤར་
 གྱིས་ཁོང་ཚོ་ས་ཁང་དེ་ནས་ཕྱིར་འབྲུད་ཆོག་གི་མ་རེད། སོ་ནམ་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་མང་པོ་ཞིག་འབྱོར་ལྡན་དེ་
 འབྲུའང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོ་འབྱོར་ལྡན་ཆགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མིས་ནག་ཉེས་བཀའ་ཉེ་མངའ་བདག་གྲུ་
 རིམ་ནང་བཅུག་ཡོད་པ་རེད།

ལྷོང་ས་སྐབས་མགོན་སྐུ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་འཛིན་སྟོང་དང་ས་ཞིང་གྱི་བཅོས་སྦྱར་མང་
 པོ་ཞིག་མཇུག་བཞེད་ཀྱིས་ཐབས་ཤེས་གནང་སྟེ། དགོན་པ་དང་སླེར་པའི་གཞིས་ཀ་ནམས་གཞུང་གིས་བཞེས་ཏེ་
 ཞིང་པ་ཚོར་བགོ་འགྲེམས་གནང་རྒྱུ་འི་དགོངས་འཆར་གནང་བ་མ་ཟད། དེའི་ཆེད་དུ་ཡིགས་བཅོས་ལས་ཁུངས་
 ཤིག་གསར་འཛུགས་གནང་ཡོད། ལས་ཁུངས་དེས་ཞིང་པ་ཚོར་ཁྲལ་འབབ་ཉུང་དུ་བཏང་བ་དང་། རྫོང་
 གཞིས་གནས་སྡོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཚོས་མི་མེར་སྐྱོན་ཚུལ་མིན་ཉེས་སྟོན་བྱུང་རིགས་ལ་མི་མེར་སོ་སོས་ཡིགས་
 བཅོས་ལས་ཁུངས་ལ་ཞུ་བཀུགས་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། ཡིགས་བཅོས་ལས་ཁུངས་ལ་དེར་ཞིབ་འཇུག་དང་ཐག་
 གཅོད་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་གནང་ཡོད། ཡིགས་བཅོས་ལས་ཁུངས་ནས་མི་མེར་ལ་ཁྲལ་ཆག་གཏོང་རྒྱུ་
 འཆར་འབུལ་ཞུས་པར་ཆོག་མཆན་ཀྱང་སྤྲུལ་བ་དང་། ཡིགས་བཅོས་ལས་ཁུངས་ནས་བྱ་ཡོན་ཡོད་པའི་མི་
 མེར་ཚོ་རིགས་གསུམ་ལ་དབྱེ་བ་སྟེ། སྟོན་ཀ་རིམ་གསོག་གིས་མ་ཙུ་དང་བཅས་པ་གཏན་ནས་སྟོན་འཇལ་མི་
 ཐབ་པ་ནམས་ཀྱི་དོ་སྟོན་རྩ་ཡང་གིས་སྟོན་འཇལ་མ་དགོས་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཤས་ལོ་རེའི་ཡོང་འབབ་ནས་
 སྟོན་ཀ་སྟོན་འཇལ་མི་ཐབ་ཀྱང་། དོ་སྟོན་པས་སྟོན་ཐབ་རིགས་ལ་སྟོན་ཀ་ཆག་ཡང་གིས་དོ་སྟོན་མས་སྟོན་
 མ་དགོས་པར་ལོ་དུས་རིམ་སྟོན་བྱ་རྒྱ། འགའ་ཤས་བྱ་ཡོན་གྱིས་འཁོས་འབྱོར་བཟང་པོ་གྲུར་པ་དེ་དག་ནས་དོ་
 སྟོན་ནམས་ལོ་དུས་རིམ་སྟོན་དགོས་རྒྱ་བཅས་བྱས་ཡོད། ད་དུང་ལྷོང་ས་མཆོག་ནས་མ་འོངས་པར་བཀའ་
 འག་གི་ལག་འབྲེར་དམིགས་བསལ་མེད་པར་དུ་ཁལ་གང་བྱུང་སྐུལ་འདེད་མི་ཆོག་པ་དང་། དུ་ཁལ་གྱི་སྤྲོ་ཆ་
 ཡང་སྦྱར་སྦྱར་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲབ་སྤྲུལ་ཡོད།

བོད་རང་བཙན་ཡིན་པའི་སྐབས་མུ་གེ་དང་ཕྱོགས་གི་འཐབ་པའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཤིང་མེད། འོ་ནས་
ཀྱི་སྟོན་ཐོག་ཡག་པོ་མི་བྱང་བ་སྐབས་དེ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། མི་མང་ཚོས་གཞུང་དང་། དགོན་པ། རྒྱ་བླ་
ཞིང་པ་ལྷག་པོ་བཅས་ཀྱི་ས་ནས་ལས་སྤོར་བྱ་ལོན་གཡར་ཚོགས་གི་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོ་ནས་བཟུང་ཀྱི་མིའི་ཞིང་གི་མི་སྣ་ཚོས་གཞུང་གི་འབྲུ་རིགས་གསོག་འཛོག་ཡོད་པ་
དེ་ཚོ་བོད་ཟས་བྱས་པ་དང་། བོད་མི་སྒྲིལ་གྱི་འབྲུ་རིགས་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ནམས་རིན་གོང་རྒྱང་རྒྱང་ཐོག་
བཅོང་འདུག་གི་ཡོད་པ་རེད། བཅོངས་བཀོལ་ཟེར་བ་ནི་དངོས་སུ་ཚང་མ་དབུལ་འཕོང་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་
དེ་ཡིན། ཀྱི་མིའི་བཙོན་ཁང་དང་ངལ་རྩོལ་སྒྱུར་བཀོད་ནམས་ལོ་ ༣༣ བཟུང་ཐོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་ཀྱི་
གར་དུ་བཙན་འབྲོལ་དུ་འབྱོར་བ་རང་ལོ་ ༩༡ ལ་སོན་པ་ཟླ་བ་དབལ་ལྷན་ཀྱི་མཚོས་ཀྱི་ནག་གི་བོད་ནང་ལྷག་པོ་
ཚོ་སྒྲོ་བོ་བཟོ་བྱུང་པ་ལས། སྒྲོ་བོ་ཚོར་རོགས་པའི་མ་བྱས་པར་བཞུན་ཁོང་ཚོ་དེ་ལས་སྒྲོ་བོ་སོང་བས་ཙམ་པ་སྒྲོང་
མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་གྱུར་ཡོད་ཅེས་བཤད་ཡོད།

དུའི་རི་ཅ་གྱི་སོན་གྱིས་བྲིས་པའི་བོད་དང་དེའི་རྒྱལ་རབས་ནང་དམར་པོའི་རྩོམ་བྲིས་པས་ཀྱང་བོད་ནང་
དབུལ་ལྷག་གི་བར་ཁྱད་ཆེན་པོ་མེད་གནས་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་བཤད་ཡོད། དོན་དམ་དུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོར་
དུ་ཡོ་ པར་བོད་ནང་ཡོང་སྐབས་བོད་ནང་གི་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་གིན་དུ་སྒྲོ་བོ་མཐོང་ནས་འཚོ་བའི་གནས་
སྤངས་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོའི་གོང་གི་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ཐོག་སྒྱུར་གསོ་ངོས་པར་ཡོང་ཐབས་བྱེད་དགོས་
ཚུལ་བཤད་ཡོད།

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྒོར།

དེ་ལྟར།

ཕྱི་མིས་བོད་དུ་བཅན་འཛུལ་བྱས་པའི་ཁྱེན་གྱིས་བོད་མི་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབྲམ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་དུས་
མིན་ཁྱེན་འདས་སུ་སོང་ཡོད་ཅིང་། ཉུང་མཐར་ནང་མི་རེ་རེ་བཙོན་བཅུག་དང་། འཆི་སྒྲོན་མ་བྱུང་བའི་བྱིས་
ཚང་དུ་ལས་གཅིག་ཀྱང་མེད། ང་མོད་འཛིགས་མེད་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་
སོ་སོར་བོད་ལ་དྲག་གཞན་བྱེད་སྐབས་བྱིས་ཚང་སོ་སོའི་ནང་དྲུང་དེག་མ་ཐོག་མཁན་མི་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅེས་བཤད་
ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ཕྱི་མིས་ཆེས་གདུག་རྒྱབ་དང་། ཆེས་ལྷ་མོ། ཆེས་སྙན་ནག་བཅས་བཤད་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་
ཚོགས་དམངས་གཙོའི་བཙོན་སྒྱུར་བྱས་ཡོད་ཟེར་བའི་རྒྱན་གདམ་གྱི་མཐིལ་བཏོལ་བ་རེད།

བོད་རང་བཅན་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་མིན་ཀྱང་། ད་ལྟ་
ནང་བཞིན་གྱི་ཡང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་མ་རེད། དཔེར་ན། སྒྲོན་མ་བཙོན་ཁང་ཆེ་ཤོས་གཉིས་སུ་བཙི་བའི་

ལྷ་སར་སྤང་ཅི་གྲག་དང་། ཞོལ་བཙན་ཁང་སོ་སོར་བཙན་པ་མང་གོས་སྐབས་མི་གྲངས་ ༣༠ ལྷོར་ལས་མེད།
 འོན་ཀྱང་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་བཙན་འདུལ་བྱས་ཤིང་འདི་བཙན་ཁང་དང་། ངལ་ཙོལ་སྤྱར་བཞོད་ཀྱི་ར་བ་ཞིག་
 ཏུ་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་དེ་བཙན་པ་མང་དྲག་པས་རྒྱ་ལུ་བ་མ་འདུས་པར་དོད་མ་བྱེད་བདེ་ཡོང་ཆེད་བཙན་པ་
 ལྷོབས་གསོད་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་མིས་བོད་བཅིངས་བཞོལ་བཏང་ཤིང་བོད་མི་མང་ལ་
 ལྷ་ས་ཐོབ་མ་མྱོང་བའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་འཆོ་བ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་བྱུང་བ་དེ་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དོན་དངོས་ཡིན་མིན་དེ་
 ཞིབ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་ ༡༩༧༩ བར་གྱི་མི་གསོད་ཁྲག་སྤྱོར་དང་། གཏོར་བཤིག་གི་སྐོར།

བོད་མྱོངས་སྤྱི་བཤད་ཟེར་བའི་རྒྱ་ཡིག་དེབ་ཤོག་གྲངས་ ༡༩༡ ནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་ཟླ་
 ༡༠ ཚེས་ ༧ ནས་ཚེས་ ༢༡ བར་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ཁག་དུ་རྒྱ་དམག་གིས་བོད་དམག་ ༡༧༠༠ ལྷག་
 ཙམ་ཙ་མེད་བཏང་བ་དང་། ༣༠༠༠ ལྷག་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དེ་ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། བོད་མི་ལྷོབས་
 གསོད་བཏང་བའམ། ཡང་ན་མནར་གཅོད་ཆད་མེད་བཏང་བ། མི་སྤྱོད་ལས་འཕྱེད་པ་དང་། འབས་
 དབྱགས་ནས་དགོན་མི་ཁག་ཙ་གཏོར་བཏང་བ། འབྲོག་ས་ཙ་མེད་བཏང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནམས་ཡིག་
 ཆ་མང་པོའི་ནང་གསལ་ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་རྒྱ་ལྷོ་ཁྲི་མའི་དོན་མཁས་པའི་ལྷན་
 ཚོགས་ནས་བཏོན་པའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པའི་དེབ་ནང་གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་
 ལ་གང་འཆམས་འཁོད་ཡོད།

རྒྱ་མིའི་དམག་གི་གསང་བའི་ཡིག་ཆ་ཉི་ཅུ་ ༡༡ པའི་བྱ་བའི་སྤྱི་བཙུམས་ཞེས་པའི་ནང་། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༢ ནས་ ༡༩༧༤ ལོ་བར་མདོ་སྐད་ཀན་ལྗོ་ཁུལ་དུ་ཟིང་འཁྲུག་ཞོད་འཇགས་ཐངས་ ༩༩༩ བཏང་ནས་བོད་
 མི་ཁྲི་བཅུ་ལྷག་ཙ་མེད་བཏང་ཡོད་ལུགས་འཁོད་ཡོད་པ་དེ། ཡང་ ༡༩༧༩ ལོར་མདོ་སྐད་མགོ་ལོག་ཁུལ་
 དུ་བོད་མི་ཆིག་འབུམ་སུམ་ཁྲི་ཡོད་པ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་བོད་མི་ཁྲི་དྲུག་ལས་ལྷག་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ པའི་ཀྱང་གོའི་དཔྱིད་ཀ་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དུས་དེབ་ཐོག་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༧ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཕེ་ཅིང་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་མི་

མང་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གི་ཐོག་བོད་དོན་སྐྱོར་གསུང་དོན། མགོ་ལོག་ཁྲུལ་མི་མང་པོ་བསད་དེ་
 དུང་པོ་ནམས་རི་སྒྲིང་ནས་རབ་རིལ་བཏང་སྟེ་རི་གཤམ་དུ་འབྱས་པའི་ས་དོང་ནང་སྐྱས། དམག་མི་ཚོས་ཁོང་
 ཚོའི་ནང་མི་གཉིན་ཚན་ནམས་ལ་ངོ་ལོག་པ་ཙུ་མེད་བཟོས་པར་དེན་འབྲེལ་ཞུ་དགོས་ཟེར་ནས་དུང་པོའི་སྒྲིང་དུ་
 ཞབས་བྲོ་བྱེད་བཅུག་པ་མ་ཟད། དེ་རྗེས་ནང་མི་གཉིན་ཚན་ནམས་ཀྱང་མི་མདའ་སྐྱབ་སྐྱབ་བརྒྱབ་ནས་སྒྲིབས་
 བསད་བཏང་བ་རེད་ཅེས་དང་། ཁམས་དང་། ཨ་མདོ་ཁྲུལ་གྱི་མི་ནམས་ལ་སྐར་བྱུང་མ་ཕྱིར་བའི་སྐྱབ་
 སྐྱོང་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་བ་དང་། མི་བརྒྱའམ་ཉི་ཤུ་ཙམ་སྒྲིབས་བསད་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་འཁོན་འཛིན་
 དེ་བོད་མིའི་སེམས་ནང་མི་འགྱུར་བརྟན་པོར་གནས་ཡོད་རེད་ཅེས་གསུང་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ལྷ་སར་བོད་མིའི་རང་དབང་སྐྱོར་ལངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་
 ལ་རྒྱུང་རྟེག་བཏང་ནས་དུས་ཐུང་ཉིན་གསུམ་ནང་བོད་མི་ཁྲི་གཅིག་ནས་ཆིག་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་བར་བསད་པ་རེད། བོད་
 དམག་ཁྲུལ་ཁང་ཆབ་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་གསང་བའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་གི་ནང་། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པ་བར་བོད་དབུས་ཁྲུལ་གཅིག་ཕུར་བོད་མི་བརྒྱད་ཁྲི་
 བདུན་སྟོང་ཙུ་མེད་བཏང་ལུགས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་ཕྱོགས་བསྐྱོམས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་
 ནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཚེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་བར་སྐྱེད་མཉམ་གཅོད་སྐྱབ་སྐྱོང་ཚད་མེད་འོག་བོད་མི་ས་
 ཡ་གཅིག་དང་འབྲམ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་འཆི་སྐྱོན་བྱུང་ཡོད་གནས་གསལ་ཡོད་རེད།

གི་རྒྱུ།	དབུས་གཅོད་།	ཁམས།	ཨ་མདོ།	བསྐྱོམས།
བཅོན་དུ་མནར་གཅོད་འོག་བསད་པ།	༩༩༧༩	༩༩༩༩	༡༩༩༩	༡༩༩༩
དམར་བསད་བཏང་བ།	༩༩༩༩	༩༩༩༩	༩༩༩༩	༩༩༩༩
དམག་སར་བསད་པ།	༡༩༩༩	༡༩༩༩	༡༩༩༩	༡༩༩༩
སྐྱོག་གི་སྐབས་པ།	༡༩༩༩	༩༩༩༩	༡༩༩༩	༡༩༩༩

རང་གི་བརྒྱབ་པ།	2204	2242	7504	2002
འཐབ་འཛིང་འོག་བསད་པ།	20247	24420	74220	22247
སྤྱོད་བསྐྱེལ་སེལ་	220204	242247	222224	220224

བཅོན་ཁང་དང་། ངལ་རྩོལ་སྐྱུར་བཀོད་ར་བ་སོགས་སུ་བོད་མི་འཆི་སྐྱོན་བྱུང་བ།

བཅོན་ཁང་དང་ལུ་རྩོལ་སྐྱུར་བཀོད་ནས་ཐར་བའི་བོད་མི་ཆོའི་ཆོག་ཐོར་གཞི་བཅོལ་ཆོ། བོད་སྤྱོད་ཡོངས་ནང་བཅོན་པ་བརྒྱ་ཆ་ 10 ཅུ་འདས་གྲོང་ས་སོང་ཡོད་སྐོར་གསལ་ཡོད། དཔེར་ན། བྱང་ཆ་ལ་ཁ་སྤྱོད་བོད་ཀྱི་བྱང་ཐང་མི་མེད་ལུང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁང་ཁག་ལྔ་བཅོས་ནས་བཅོན་པ་བྱི་གཅིག་ལྟ་ཅི་ཆ་ལ་དཀར་པོ་སྤྱོད་འདོན་བྱེད་པར་བཏང་ཡོད། སྐབས་དེར་སྐབས་ལེགས་ཀྱིས་མ་གྱི་བར་ལྟ་པའི་བཅོན་པ་ཁ་གསལ་གྱིས་བཞེད་དོན་ལྟར་ན། བྱེས་སྤྱོད་དང་། ལས་རྩོལ་ལྟེ་བ། ཉེས་རྒྱང་ཆད་མེད་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་སྐྱུ་སྤྱོད་མཉམ་གཅོད་འོག་ཉེན་ལྟར་མི་ 70 ནས་ 30 བར་གྱི་བ་དང་། འོ་གཅིག་ནང་བཅོན་པ་ 4000 ལྟ་གྱི་ཡོད་འདུག དེ་བཞིན་བོད་མིར་ལུ་རྩོལ་བཅོན་སྐྱུ་གྱིས་བསྐྱུན་པ། དེང་སང་རྒྱ་མིས་བཅིངས་བཀོལ་དམག་གིས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཟེར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆོག་སྤྱོད་ཁང་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྐབས་དེར་ཉེན་ལྟར་བཅོན་པའི་ཕྱང་པོ་གསུམ་བཞི་རྒྱ་ལ་དབྱགས་པའོ། ཡང་ན་མེར་བསྐྱགས་བཏང་བ་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་གྱི་གནས་རྒྱལ་ཡིན། དར་ཅི་མདོ་ཞི་ཉེད་གཏོར་ཁའི་ལས་མི་ཉལ་རོང་ཨ་མ་ཨ་བའི་ནས་བཞེད་དོན་ལྟར་ན། ཕྱི་ལོ་ 7220 ནས་ཕྱི་ལོ་ 7222 འོ་བར་བོད་མི་བཅོན་པ་ 72072 2 ཉེད་གཏོར་ཁ་སྤྱོད་འདོན་བྱེད་སར་གྱི་ཡོད།

དེང་སང་བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་སྐོར།

ཕྱི་ལོ་ 7202 ལོའི་ཟླ་ 2 བར་མའོ་ཆོ་དྲུང་གོང་ས་རྒྱུ་ནག་གི་སྤྱི་དབྱུང་ལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་ནི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡངས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་བྱེད་བྱུང་བ་དང་། ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་བཅོན་པ་རྣམས་གྱི་ཡངས་

ཕན་བྱ་བ་དང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གྲ་ཡངས་དང་སྒོ་ཕྱི་བ་དེས་བོད་ནང་ཆབ་སྲིད་རང་དབང་ལ་
འགྱུར་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད།

འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ ལོའི་ཟླ་ ༥ པར་ཆབ་སྲིད་གྱི་ལས་འགུལ་སྒྲིལ་མཁན་བོད་མི་ ༡༡༥ ལ་
ནག་ཚོང་དང་། ཉེས་དོན་ཉེས་གསོག་གི་ཉེས་མིང་བཏགས་དེ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། ཡོངས་བསྐྱགས་
ཁྲིམས་གཙོད་ཚོགས་ཆེན་བསྐོར་ལྷེ་སྟོན་ཐོག་བཏང་བ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཟླ་མཇུག་ལ་ལྷ་
ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་བཙོན་ཁང་གཅིག་ཕུར་ཆབ་སྲིད་གྱི་བཙོན་པ་ ༧༥༠ བཙོན་བཅུག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༤༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་ལྷ་སར་བོད་མི་ ༢༠༠ ལྷག་ཙམ་གྱིས་རྩམ་སྟོན་ཁྲོམ་སྐོར་བྱས་པ་དང་།
དེ་རྗེས་ལོ་དེ་རང་གི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༥ བཅས་སྔ་རྗེས་ཁྲོམ་
སྐོར་བསྐྱེད་མར་བྱས་པར་ཉིན་རྟོག་པས་དྲག་གཞོན་གྱིས་མི་མདའ་བརྒྱབ་ནས་རྩམ་སྟོན་པ་མི་རྒྱུད་པ་ཞིག་བསད་
མས་བཏང་ཡོད་པ་མ་ཟེད། བོད་མི་ ༢༥༠༠ ལྷག་བཙོན་བཅུག་བྱས་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོའི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ཡུ་པི་ཨ་ཡི་གསར་འགྱུར་ལས་ཁང་ནས་གནས་རྒྱལ་སྒྲིལ་
བར། རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ལོ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོའི་ཟླ་ ༧ ནང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་ནང་བལྟ་
བསྐྱོད་བྱེད་སྐབས་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཛིན་ལ་ངོ་མྱོང་བྱེད་མཁན་ཚོར་ཡང་སྤྱིར་རྗེ་མེད་པར་སྐྱབས་སྐྱོང་
གཏོང་དགོས་པའི་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་ཤིང་། སྤྱིད་བྱས་དེ་ལམ་འཕྲལ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་
༡༩༤༤ ལོའི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་ཐང་དུ་བོད་མིའི་ཞི་མྱོང་ལས་འགུལ་ལ་
རྒྱ་ནག་ནག་གཞུང་གིས་དྲག་གཞོན་བྱེད་སྐབས་དེར་ཡོད་ཉོ་ལན་༧་ནས་ཡིན་པའི་གཞོན་ནུ་མ་ཁི་རི་མི་གྲར་གྱིས་
དངོས་སུ་མཐོང་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གིས་བཞོད་དོན་ལྷ་ས་ན། སྐབས་དེར་ཉིན་རྟོག་པས་ཉིན་བདེ་མ་བཏང་པར་
མི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་མི་མདའ་གང་བྱུང་འཕེན་པ་དང་། ཁོ་རང་བྱོས་གྲུབས་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་དབྱང་པར་མི་
མདའ་ཐོག་བྱུང་ཞེས་གསུང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་བཙོན་གས་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཡིན་པའི་གསར་འགོད་པ་ཞིག་གིས།
རྒྱ་མིའི་ཉིན་རྟོག་པས་བོད་མི་གསོད་དགོས་ཞེས་བཀའ་བཏང་བ་དངོས་སུ་ཐོས་ཡོད་ཅིང་། གང་ལྟར་སྐབས་
དེའི་དྲག་གཞོན་སྐབས་རྒྱུད་མཐར་བོད་མི་ ༡༥ བསད་པ་དང་། ༡༥༠ ལྷག་ཙམ་ལ་ཕྱས་སྟོན་ཆབས་ཆེན་
བཏང་བ་དང་། མང་པོ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༥ ནས་

བཟུང་ཉིན་གསུམ་བསྐྱེད་མར་ལྷ་སར་རམ་སྐྱོན་ཁྲིམ་སྒྲོར་བྱེད་པ་དང་། རམ་སྐྱོན་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཀྲུལ་དར་
 འཕྲར་ནས་བོད་རང་བཙན་ཡིན་ཅེས་སྐད་འབོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མིས་སྤར་ཡང་དུག་གཞོན་བྱས་ཏེ་བོད་མིའི་སྡོད་
 ཁྲིམ་དུ་མི་མདའ་བརྒྱབ་ཅིང་། མི་ཚོས་ཚོད་དཔག་བྱས་པར་གཞིགས་ན། སྐབས་དེར་མི་གྲངས་ ༤༠
 ནས་ ༧༠༠ བར་ལ་སྒྲིག་སྒྲོན་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་གིས་མི་གྲངས་ ༡༡ མ་གཏོགས་ཤི་མེད་ཅེས་
 བཤད་ཡོད་རེད། སྐབས་དེར་བོད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་གསར་འགོད་པ་ཐང་ན་ཞན་གྱིས་བརྗོད་དོན་ལྟར་ན།
 སྐབས་དེའི་དུག་གཞོན་ནང་བོད་མི་ ༧༠༠ སྐབས་གསོད་བྱང་བ་དང་། སྡོང་སྒྲག་ཁ་གསུམ་སྐྱོན་བྱང་བ།
 ལུས་སྡོང་ལྷག་ཙམ་བཙོན་བཅུག་བྱས་ཡོད་འདུག ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ ཉིན་གྱི་མཚན་མོ་
 ཀྲུལ་སྤྱིད་སྤྱི་ཁྲབ་ཁང་ནས་ལྷ་སར་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྐྱུལ་སྤྱི་བཀའ་རྒྱ་བྱང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་སྤྱི་ཁྲབ་བསྐྱུགས་
 བྱས་ཡོད། ཀྲུལ་སྤྱིད་སྤྱི་ཁྲབ་ཁང་ནས་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་སྤྱི་ཁྲབ་བསྐྱུགས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་།
 འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ནང་ཨོ་མི་གྲི་ཡི་ཡའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གཞུང་འབྲེལ་སྐུ་ཚབ་ལྷ་
 སར་ལྷ་སྐྱོར་མེགས་མཁན་ནས་མཇུག་སྐྱོན་གནང་པའི་ནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་ཕྱིར་
 འཐེན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་པའི་མིང་ཙམ་ལས། དོན་དུ་དུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་ལག་ལེན་
 བསྐྱར་བཞིན་པ་རེད་འདུག་ཅེས་གསལ་བོར་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། ཀྲུལ་སྤྱིའི་ནག་ཉེས་གྲུ་ཡངས་ཚོགས་པའི་ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༥༡ ལོའི་ལོ་འཁོར་ལས་བསྐྱེད་ནང་དུ་འང་བོད་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་འཁོད་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 དུག་པོའི་ཉིན་རྟག་པ་ནས་ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་བོད་མི་འཛིན་བཟུང་དང་། བཀག་ཉར་བྱེད་པའི་
 དབང་ལྷགས་ཆེན་པོ་བཟུང་བཞིན་པ་རེད་ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ཞི་བའི་བཙེངས་བཀོལ་བྱང་ནས་ལོ་ངོ་ ༧༠ འཁོར་བ་ཟེར་བའི་དུས་དྲན་བྱེད་སྒོ་ལམ་ལྟོང་ཡོང་
 ཆེད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་མི་ ༡༧༩ ལ་ཉེས་མིང་འབྲུ་མིན་སྐྱོན་ཚོགས་བཏགས་ཏེ་
 འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལྟར་མང་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་སྐྱོང་གིས་ཡོངས་བསྐྱུགས་ཁྲིམས་གཙོད་
 ཚོགས་ཆེན་ཟེར་བ་བསྐྱོང་ཚོགས་བྱས་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱ་སྤྱི་སྒྲོར་ལ་གསལ་བསྐྱུགས་བྱས་ཤིང་། དངོས་
 གཞིའི་དུས་ཆེན་ཉིན་ལྷ་ས་ཡོངས་ལ་དམ་བསྐྱུགས་ཤིན་དུ་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ཟླ་ ༢ པར་སྒོ་

བྱར་དུ་བྲག་གཞོན་བྱེད་འགོ་བཙུགས་ནས་ཉེན་དོག་པ་རྣམས་མི་བཅུའི་རུ་ཁག་བྱས་ཏེ་ལྷ་སའི་བོད་མིའི་སྡོད་ཁང་དུ་
འཇུག་ནས་ཡུལ་པོ་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་དང་། བཀའ་སློབ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བཅུག་འཁོར་ཐག དཔེ་དེབ་
སོགས་ནི་རྒྱལ་ཁབ་མགོ་དྲིང་སློག་རྒྱུའི་ཅ་དངོས་ཡིན་ལུགས་བརྗོད་དེ་བོད་མི་ ༢༠༠ ལྷག་ཙམ་འཛིན་བཟུང་བྱས་
པ་དེ་རེད།

རྒྱ་ནག་གིས་བྲག་གཞོན་དམ་བསྐྱབས་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧
ལོ་ནས་བཟུང་ཞི་ཆོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྒེལ་རྒྱན་གཏན་ནས་ཆད་ཕྱིར་མེད། ད་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཁག་ལ་
གཞིགས་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོ་མཇུག་བར་བོད་ས་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་ནང་ཞི་ཆོལ་
གྱི་ལས་འགུལ་ཁྱོན་བསྡུས་ས་ཐངས་ ༡༣༠ ལྷག་ཙམ་སྒེལ་ཡོད་པ་རེད། ལྷ་བ་ཐང་དང་འཛིན་མཁན་དང་།
ཁྲིམས་དང་ལུགས་མཐུན་གྱི་སློ་ནས་ཐག་གཅོད་མ་བྱས་པར་གང་བྱུང་གིས་འཛིན་བཟུང་བཅོན་བཅུག་དང་།
བཀག་ཉར་བྱས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཅོན་པ་རྣམས་ལ་མནར་གཅོད་སྐྱེ་ཆོགས་བཏང་བ་དང་། སློག་ཐོག་བཏང་བ།
ཁྲིམས་ལུགས་དང་མ་མཐུན་པར་དམར་བསད་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་དག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནག་
ཉེས་གྲུ་ཡངས་ཆོགས་པས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་ལ་དྲག་དུ་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་རྣམ་གྲངས་
ནང་ཚུད་ཡོད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་དུ་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་ཅ་ཁྲིམས་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ནང་།
གཞི་རྒྱའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བཀག་འགོག་བྱས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སློ་
ནས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་འགན་སྲུང་བྱས་མེད་སྟེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནག་ཉེས་གྲུ་ཡངས་ཆོགས་པས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢
ཟླ་ ༡ ནང་བཏོན་པའི་ "རྒྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་། བོད་ནང་གི་གནས་སྡངས་ལ་སློ་ཆབས་"
ཞེས་པའི་སྒྲན་ཞུའི་ནང་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ཨ་མེ་རི་ཁར་ཡོད་པའི་ཨེ་ཤ་ཡ་ལྷ་ཞིབ་ཆོགས་པས་ཕྱི་ལོ་
༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༣ ནང་བཏོན་པའི་ "ཡང་སྤྱིང་ཇེ་མེད་པའི་བྲག་གཞོན་དང་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་"
ཅེས་པའི་སྒྲན་ཞུའི་ནང་། བོད་མིས་ཞི་བའི་ཁྲོམ་སྟོར་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་བ་ཐང་དང་འཛིན་པ་སོགས་རྒྱ་མིའི་
དབང་སྐྱར་ལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་བསྐྱར་པར་རྒྱུའི་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་དེ་ནི་ཁྲིམས་འགུལ་དང་། ཁ་བྲལ་གྱི་
ལས་འགུལ་སྒེལ་བར་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་བྲག་གཞོན་བྱེད་ལུགས་ཇེ་ཆེར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་མིས་ཡ་
ང་སྤྱིང་ཇེ་སྐྱེ་ཙམ་མེད་པར་བྲག་གཞོན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་བོད་ནང་དུས་རྒྱུན་དུ་ལག་ལེན་བསྐྱར་བཞིན་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་རེད་
ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དོག་རྩལ་གཏོང་བ་དེ་ནི་ཡོངས་བྱུགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་
 ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷན་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན། རྒྱ་ནག་གིས་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ཐེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་
 ཁག་གིས་མོས་མཐུན་ཐག་གཅོད་བྱུང་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲིམས་ལུགས་དང་རྒྱལ་འགལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན།
 མཉམ་སྐྱེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་སྐུན་སྦྱོར་མཉན་གཅོད་གཏོང་མི་ཚོགས་པའི་གྲིམས་ཡིག་དང་། ཡོངས་བྱུགས་འགྲོ་བ་
 མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གྲིམས་ཡིག་དང་འགལ་བ་ཞིག་རེད།

གང་ལྟར་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་མི་ཐུག་འཕྲད་མི་བཅུག་པར་བཀག་ཉར་བྱས་
 པ། གར་སོང་མེད་པར་གྱུར་བ། གྲིམས་ཞིབ་མ་བྱས་པར་འབྲལ་མར་དམར་བསད་བཏང་
 བ་བཅས་ཀྱི་སྒོར།

གང་ལྟར་གིས་འཛིན་བཟུང་དང་། སྤྱི་མི་ཐུག་མ་བཅུག་པར་བཀག་ཉར་བྱས་པའི་སྐོར་གྱིས་བོད་མི་
 མང་པོ་གར་སོང་མེད་པར་གྱུར་བ་དང་། འབྲལ་མར་དམར་བསད་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་དཔང་རྟགས་མང་པོ་སྤྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནག་ཉེས་གྲྭ་ཡངས་ཚོགས་པའི་ལས་བསྡེམས་ནང་གསལ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་
 ལས་བསྡེམས་དེའི་ནང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༢ པར་ལྷ་སར་དྲག་པོའི་གྲིམས་གཞི་བསྐྱམས་ཤིང་རྒྱ་མི་དང་ལྷ་བ་ཐ་
 དད་འཛིན་མཁན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་མི་ཚིག་སྡོད་ལྷག་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མི་
 ཁག་གསལ་གྲིམས་ཞིབ་གཏན་ནས་མ་བྱས་པར་འབྲལ་དུ་དམར་བསད་བཏང་ཡོད་ཅིས་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩
 ལོ་གཅིག་ལྷའི་ནང་གང་ལྟར་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། ནག་ཉེས་ཇི་ཡིན་གྱི་གྲིམས་ཐག་མ་བཅད་པར་ཡུན་
 རིང་བཀག་ཉར་བྱས་པ་སོགས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཕྱིས་མེད་དོག་རྩལ་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་རྒྱུ་ཆད་མེད་པར་
 བྱུང་ཡོད་པ་རེད་ཅིས་འཁོད་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་གི་དབང་སྐྱུར་ལོག་གནས་པའི་བོད་ནང་བཅོན་པ་སྤྲུ་ཞིག་
 ལའང་སོ་སོ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་དང་། གྲིམས་ཀྱི་མདུན་སར་གྲིམས་ལུགས་ཀྱི་
 ཐོབ་ཐང་ཇི་ཡོད་དེ་རྒྱའི་ཐོབ་ཐང་གཏན་ནས་མེད་ལ། འཛིན་བཟུང་བྱེད་དགོས་པའི་གྲིམས་ཁང་གི་ཡི་གེ་སྒྲོད་
 རྒྱ་ཏ་ཅང་དགོན་པོ་དང་། གྲིམས་ཁང་ཡི་གེ་ཡོད་ནའང་སྒྲོན་གྱི་མེད།

བོད་མི་ཚོས་ལས་དོན་གང་བྱས་ཀྱང་དེ་འཛིན་བཟུང་དང་བཅོན་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ཉན་ཏེ་མཐོང་གི་ཡོད།
 བོད་མི་ཚོས་ཕྱི་རྒྱལ་མི་སྡེ་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་ཡིག་སྤྱི་ལ། རྒྱལ་གཅེས་ཀྱི་སྒྲུ་ལེན་པ།
 འགོང་ས་མཆོག་གི་མཇུག་ནས་དང་། གསུང་ཆོས་བཀའ་སློབ་བཅུག་པའི་བརྒྱུན་འཁེབས་དང་། སྤྱི་འཛིན་
 འཁོར་ཐག་ལྷ་ཉན་བྱས་པ། ཞི་མོལ་སྐབས་མས་སྒྲོན་ཡོག་པའི་རང་རིགས་སྤྱན་རླུང་མིང་ཐོ་ཉར་བ། རྒྱ་
 ཉན་དམར་ཤོག་དབུ་བརྩིས་པའི་དུས་ཆེན་ཏེ། ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་སོ་སོའི་གྲོགས་པོར་ཁོད་ལུགས་ཀྱི་
 གྲོན་ཆས་གྲོན་དགོས་པའི་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཡང་ "རན་བུས་བཤམས་པ་" ཞེས་ནག་ཉེས་སུ་བཅིས་ནས་འཛིན་
 བཟུང་བཅོན་བཅུག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་མི་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་དུ་མ་འཇུག་པར་བཀག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ནི་འཆར་ཅན་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན།
 བཀག་ཉར་བྱས་པའི་མི་དེ་གང་དུ་ཡོད་བཅུད་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་དེ་མི་དེའི་གཉེན་ཆན་ཚོར་རག་ལུས་པ་ཞིག་རེད།
 [ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ལན་༧ན་ནས་འདོན་སྤེལ་བྱས་པའི་འབྲུག་ལ་གདོང་ལེན་ བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
 ཐང་། ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་ ༣༢ ནང་གསལ་ཡོད།]

དོད་མ་འོག་ཡོད་པའི་མི་དེ་ཉིན་ཤས་དང་། རྒྱ་ཤས། ལོ་ཤས་སོང་བའི་རྩེས་ལ་མ་གཏོགས་
 འཛིན་བཟུང་བྱས་སྐོར་ཤོད་ཀྱི་མེད། མི་དེ་ཁྲིམས་མཐུན་གྱིས་བཀག་ཉར་བྱེད་མེད་སྐབས་བཀའ་ཉར་བྱས་པའི་
 མགོ་སྔོད་ཀྱི་དུས་ལུགས་དེའི་རིང་ནང་མི་སྤྱན་མཆེད་ལ་བཀག་ཉར་བྱས་སྐོར་གཏན་ནས་ཤོད་ཀྱི་མེད།

སྤྱི་མཐུན་མནར་གཅོད།

བཅོན་པར་འབྲི་ཞིབ་བྱེད་སྐབས་སྤྱི་མཐུན་མནར་གཅོད་ཆད་མེད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྒྱུད་རིམ་དང་ལྔན་
 ལ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་
 "སྤྱི་མཐུན་མནར་གཅོད་གཏོང་མི་ཆོག" ཅེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མོས་མཐུན་ཁྲིམས་ཡིག་ལ་མིང་དྲགས་བཀོད་པ་
 དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོ་མཇུག་ལ་ཁྲིམས་ཡིག་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བྱས་པ་ཡང་། བོད་
 ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཅིས་མེད་དོག་རོལ་གཏོང་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་སྤྱི་ཅམ་བྱུང་ཡོད་མ་རེད།

བཙུག་ཁང་ནང་དངོས་སུ་དཀའ་ལྷན་སྤྱོད་མཁན་ཚོས་བརྗོད་དོན་ལྟར་ན། རྫོག་རྒྱལ་ལོ་སྤྱོད་བྱེད་པ་
 དང་། རྫོག་རྒྱལ་དང་ཁྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ། མི་མདའི་གྲུང་གིང་བཞུགས་པ། ལྷགས་མེད་བཞུགས་པ་སོགས་
 མདོར་ན་ལག་ཏུ་གང་ཐེབས་དང་། ལག་ཆ་འདྲ་མིན་ལོ་སྤྱོད་བྱས་ནས་མནར་གཅོད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 ཐ་མག་གི་མི་བཅུགས་པ། མིའི་ལྷས་པོར་རྫོག་བཏང་བ། ཁྱི་བཏང་བ། ལྷག་པར་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མའི་
 རང་རྫོག་རྒྱལ་ས་བཅུག་པ་སོགས་མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་བའི་ཐོག་ནས་བཙན་
 བཤེད་ཀྱིས་ནག་ཉེས་དོས་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་གི་ཡོད། ཉེ་ཆར་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ནས་བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་བ།
 བོད་དུ་སྤྱོད་སྐབས་སྤྱི་བདེའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྤྱོད་མཁན་ཞིག་གིས། བོད་དུ་རྒྱ་མི་མནར་གཅོད་གཏོང་སྐབས་སྡེ་ཁ་
 མི་འདྲ་བ་ ༣༢ ཡོད་གནས་བཤད་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལྷ་ ༩ པར་བཏོན་པའི་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
 དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་ནང་ཁྲལ་ཡིག་ཆ་ "གཞན་གཙུན་དགོས་ན། ཐོག་མར་རང་ཉིད་གཙུན་དགོས་" ཞེས་
 པའི་འདོན་ཐེངས་ ༢ ཤོགས་གངས་ ༣༡ ནང་། རྒྱ་མིས་བོད་མིར་མནར་གཅོད་གཏོང་ཆེད་ཀྱི་ལག་ཆ་
 གསར་པ་བཙོ་གི་ཡོད་སྐོར་དོས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

ཁྲིམས་ལུགས་བཞིན་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ།

ནག་བཅུགས་བྱེད་པའི་མི་འདིའི་གཞི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ནག་ཉེས་ཁྲལ་སྤྱེལ་མ་བྱེད་བར་
 མི་དེར་ནག་ཉེས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ནང་དེ་དོན་གསལ་མེད།

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཙུན་པ་ནམས་ལ་ནག་ཉེས་ལ་དཔག་པའི་ཉེས་ཆད་མ་བཏང་བར་གིན་དུ་ལྷི་བའི་ཉེས་པ་
 གཏོང་བ་དང་། ལ་ལར་ནག་ཉེས་གང་ཡང་མེད་པར་དུས་ཡུན་འཕར་འགྲངས་བྱས་ཏེ་བཀག་ཉར་བྱེད་པ།
 བཀག་ཉར་བྱས་པའི་ཁོངས་ནས་རེ་གཉིས་ཙམ་ལས་ཁྲིམས་ཀྱི་མདུན་སྤྱོད་ཀྱི་མེད།

རང་དབང་ལྡན་པའི་ཁྲིམས་ཁང་གི་ལྷ་སྤྱེལ་དོ་དམ་དང་ཁ་བྱལ་ནས་ཉེན་རྟོག་པའམ། ཡང་ན་ས་
 གནས་དབང་འཛིན་པས་རང་གར་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པ། ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཞིབ་དཔྱད་མ་བྱས་པར་ཉེན་རྟོག་
 པས་བཙུན་པ་དུས་ཡུན་རིང་པོར་བཀག་ཉར་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཆེན་པོ་བཟུང་བ་བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་

ནག་གིས་ཉེ་ཆར་གདན་འབེབས་བྱས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཞིག་གི་བརྗོད་དོན་ལ་བལྟས་ན། ཁྲིམས་ཁང་དུ་ཞུ་
གདུག་བྱེད་སྤྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་སུ་ཞུ་གདུགས་བྱེད་པར་འགྲོད་གོས་བྱུང་ན་ཐོབ་ཐང་དེ་
ལེན་ཐབས་གདན་ནས་མེད་པ་བཟོས་ཡོད་རེད།

དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ནང་། བྱོད་ཡ་གང་རུང་གིས་སོ་སོར་ནག་ཉེས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཁྲངས་སྤྱིལ་བྱ་སྤྱི་དུས་ཚོད་འདྲེང་ངེས་སྤྱད་མེད་པ་དང་། ཁྲིམས་ཞིབ་བྱང་པོ་ཡོང་ཐབས་སུ་མི་སུ་ཡང་
ཁྲིམས་ཁང་དུ་འགྲོ་བསྐྱོད་ཆོག་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ནང་འགྲོ་བསྐྱོད་ཆོག་གི་མེད་པ་དང་།
ཉེས་པ་རྒྱུ་བྱུང་བྱུང་རྒྱུ་ཞུ་གདུགས་བྱེད་ཆོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ལས། ཉེས་པ་བསགས་མེད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཞུ་གདུགས་བྱེད་སྤྱི་ཐོབ་ཐང་གདན་ནས་ཡོད་མ་རེད། ཁྲིམས་དཔོན་ནམས་ལ་ཆབ་སྲིད་དབང་འཛིན་
པས་ཐག་གཅོད་ཇི་བྱས་ཁྲབ་བསྐྱུགས་བྱེད་སྤྱི་དབང་ཆ་ལས་ཡོད་མ་རེད། དེ་ལྟའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་
བོད་མི་ཚོས་ཁྲིམས་དཔོན་ནམས་ཐག་གཅོད་ཁྲབ་བསྐྱུགས་བྱེད་མི་རེད་ཟེར་ཡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་ཡ་མཚན་དགོས་དོན་
གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད།

འགྲོ་བསྐྱོད་རང་དབང་།

བོད་མི་ནམས་བོད་ནང་ཁྲུལ་དུ་པར་འགྲོ་རྒྱུ་འོང་བྱེད་རྒྱུ་བཀག་འགོག་བྱེད་པ་ནི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
ཚོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྐྱུགས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༢ པ་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་
བ་ཞིག་རེད། བོད་མི་ས་གནས་གཅིག་རང་དུ་སྤྱོད་སྤྱི་གདན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པས་ས་ཆ་གཞན་དུ་བྱིན་ན་
ཐེམ་ཐོ་མེད་ལྟེན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་མི་ཐོབ་པ་དང་། སྤྱིད་གཞུང་གི་ཚོག་མཚན་མེད་ན་ས་གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་རྒྱ་
མཚན་ཆེ་རྒྱུ་གང་ཡོད་ཀྱང་། འགྲོ་བསྐྱོད་ཆོག་གི་ཡོད་མ་རེད། ལྷ་ས་ལྷ་བུར་མཆོན་ན། ཐེམ་ཐོ་མེད་
པའས། གཞུང་གི་ཚོག་མཚན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བསྐྱེད་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་དུ་བྱིར་འབུད་བྱས་པའི་
གནས་རྒྱལ་ཐངས་མང་བྱུང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་བོད་ཞི་བའི་བཅེངས་
བཀོལ་བཏང་ནས་ལོ་ངོ་ ༩༠ འཁོར་བ་ཟེར་བའི་དུས་བྱ་གསུམ་གླིག་སྐབས་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༩
ཚེས་ ༥ ཉིན་གྱི་ཞི་ཚེལ་ལས་འགལ་ལ་བྲག་གཞོན་བྱས་ཇེས་ལྷ་ས་ནས་བོད་མི་ ༩༠༠༠༠ བྱིར་འབུད་བྱས་པ་
དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོ་ངོ་ ལྷ་ ༤ པར་ལྷ་སའི་གར་ངོས་སྤྱན་ཁང་རྒྱུ་གྱི་ཐང་ཆེན་དུ་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐོར་

བ་དང་། སྡོད་ཁང་མེད་པའི་བོད་མི་ ༤༠༠༠ ཙམ་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས་ནས་དེང་སང་ཐང་ཆེན་དེར་རྒྱ་མིའི་ལས་
ཁུངས་དང་། ཆོང་ཁང་འཕྲུགས་སྐྱུན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

བོད་མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ཕྱིས་མེད་དོག་རྩལ་བཏང་བར་རྒྱལ་སྤྱིའི་དོ་སྣང་བྱས་སྟེ།

རྒྱ་ནག་གིས་ "མི་དམངས་བཅའ་སྲོལ་དམག" བོད་ལ་བཅའ་སྲོལ་བཏང་བ་ཡིན་ཟེར་གོད་ཀྱི་
ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ནག་གཏམ་ཡིན་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁུ་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་དོན་
སྟོར་སྐྱོན་ལྷན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་རང་གི་ཐོག་ནས་ར་སྟོད་བྱས་ཡོད། སྐྱོན་ལྷན་དེའི་ནང་འཁོད་དོན། རྒྱ་མིས་
བོད་ནང་འཆར་གཞི་དང་ལྷན་པའི་སྟོན་མ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཕྱིས་མེད་དོག་རྩལ་བཏང་བ་དང་། མི་རིགས་
ཙམ་མེད་གཏོང་བའི་བྱ་སྟོད་སྐྱོན་ཚོགས་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་
གྲོས་ཚད་ཨང་ ༡༢༧ དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་གྲོས་ཚད་ཨང་ ༡༧༢༢ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་གྲོས་ཚད་
ཨང་ ༢༠༧ བཅས་ཀྱི་ནང་མཉམ་སྤེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་མིའི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་
དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྤྱད་བཅི་བྱེད་དགོས་པའི་སྟོར་གྱི་གྲོས་ཚད་ཐང་ས་གསུམ་བཞག་ཡོད་པ་དེས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁུ་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ༡༩༩༠ ལོར་གྲོས་པའི་བོད་དོན་སྟོར་གྱི་སྐྱོན་ལྷན་དེ་བདེན་པ་
ཡིན་པའི་ར་སྟོད་གསལ་པོ་བྱས་པ་རེད།

གཞུང་དང་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར།

ཉི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ནང་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གི་གྲོས་ཚོགས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་
ཐོབ་ཐང་སྤྱད་བཅི་བྱེད་དགོས་པའི་སྟོར་གྱི་གྲོས་ཚད་མང་པོ་བཞག་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་ཕྱི་ལོ་
༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠
ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༧ དང་ ༢༩ བཅས་སོ་སོར་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་བཞག་ཡོད་པ་དང་།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ལྷག་འདྲམ་མག། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༢

ཉིན་ཨི་ཏ་ཡི་གྲོས་ཚོགས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༩ རེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་
 ༩ བཅས་སོ་སོར་ཨོ་སི་གྲོ་ཡི་ཡ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་བཞག་ཡོད། ལྷག་པར་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་
 འོག་གཉིས་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཁྲིམ་པ་དང་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྲུང་བཙུག་བྱེད་དགོས་
 པའི་སྐོར་གྱི་གྲོས་ཚད་ཐངས་ ༡༠ ལྷག་ཙམ་བཞག་ཡོད་པ་དང་། ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་
 འདི་ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། བོད་མིའི་ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་སྐུ་ཚབ་ངོ་མ་དེ་ཕགོང་ས་ཏུ་
 ལའི་ཟླ་མ་མཆོག་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ཡིན་སྐོར་གྲོས་ཚད་ཅིག་བཞག་ཡོད་པར་སྤྱི་དངོན་སྐུ་གི་
 མཆོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་མཆོན་དགས་བཀོད་ནས་གྲོས་ཚད་དེ་ཁྲིམས་ཡིག་ཏུ་
 གཏན་འབེབས་གནང་བ་རེད། ཕྱོགས་མཚུངས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བོད་སྐོར་སེམས་ཚབས་
 ཡོད་སྐོར་ཐད་ཀར་གསུངས་གནང་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་རྒྱ་གར་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་
 ༥ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་ཨོ་སི་གྲོ་རི་ཡ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་སུད་སི། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༩ ཉིན་ཨོ་སི་གྲོ་ཡི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་འཁྲུལ་མིས་
 བོད་དོན་རྒྱུ་སྐོར་ཚོགས་པ་བཙུགས་ནས་བཙན་འོག་ཏུ་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་གནས་སྡངས་ལ་སེམས་ཁྲུང་དོ་སྡང་
 ཆེན་པོས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་བོད་དོན་སློང་སློང་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

ཉི་བའི་ལོ་ཤས་ནང་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཐོག་བོད་དོན་སྐོར་སློང་བ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོར་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྡངས་སྐོར་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་
 ནང་སྐར་ཡང་སློང་སློང་བྱུང་བའི་སྐབས་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་མང་པོས་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ལ་བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་ཐོག་དོ་སྡང་བྱེད་
 དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་བྱས་ཡོད། དེ་ནས་བཟུང་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་
 དང་། དེའི་ཚོགས་ཚུང་འདྲ་མིན་ཐོག་བོད་དོན་སྐོར་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སློང་སློང་བྱུང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༢ པའི་ནང་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
 ཚོགས་འདུ་ཐེངས་ ༧ ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་འང་ཡོ་རོབ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་། ཨ་རི།
 བོ་རྒྱལ་། ལུང་པོ། ཨོ་མི་གྲོ་ལི་ཡ་བཅས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་བོད་དོན་སྐོར་ལ་སྐྱེད་མོལ་བྱས་པ་དང་།
 སྐབས་དེར་གོང་གསལ་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་
 བྱེད་པ་དང་། དྲུག་པོའི་བྲིམས་གཞི་བསྐྱམས་པ། རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་འཕྲོག་པ་བཅས་བོད་དོན་
 སྐོར་འབྲེལ་བརྟེན་བྱས་པ་ནམས་ཡིག་ཐོག་འབྲེམས་སྦྲེལ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཆུང་ཁག་གིས་བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་
 ལུངས་ཐོག་དཔང་དྲགས་ཉན་པའི་ཚོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་འདྲ་མིན་ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་རྒྱ་མིའི་སྐྱེ་ཁའ་ཀྱིས་དོན་
 དངོས་ལས་གཡོལ་ཐབས་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་སྒྲིན་བརྟེན་ལྷགས་ཆེན་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ ༡༩༩༠
 ལོའི་ཟླ་ ༧ པར་ཚོགས་པའི་ལྷན་སྡེ་མཉམ་གཅོད་གཏོང་མི་ཚོག་པའི་སྐོར་གྱི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་རྒྱ་མིའི་སྐྱེ་
 ཁའ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྒྲིན་བརྟེན་ལྷགས་ཆེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༤ ཚེས་
 ༢༢ ཉིན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སྤྱང་སྐྱོབ་དང་། མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་བཀག་འགོག་ཞེས་པའི་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆུང་དེས་བོད་ནང་གི་གནས་ལུངས་ཞེས་པའི་གྲོས་ཆོད་ཨང་ ༩༡༡༠ བཞག་ཡོད་པའི་ནང་།
 བོད་ནང་གཞི་རྒྱུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་དོག་རྩལ་གཏོང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་ཀྱི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་རིག་གཞུང་དང་། ཆོས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོ་བོ་བཅས་རྩ་མེད་འགྲོ་ཉན་ཡོད་པ་དེར་མཉམས་ཆབས་ཡོད་
 ལྷགས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

གོང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་མའེ་ཙོ་དུང་གིས་དྲང་བདེན་ཞིག་ཡིན་ཡིན་དེར་མི་ཆང་མའི་རྒྱལ་
 སྐོར་ཐོབ་ཀྱི་རེད་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་དུམ་བུ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་གྱུར་པ་རེད།

སྲིད་དབང་མི་མང་གི་ལག་ཏུ་ཡོད་ཟེར་བ་ནི་རྩུན་མ་ཡིན།

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་ "བོད་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་དམངས་གཙོ་བཙུན་སྐྱུར་" གྱིས་ "མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་ཆབ་སྲིད་ལག་བསྟར་" དང་བོད་མི་ནམས་ "རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར་" བཅས་འཁོད་ཡོད། དེ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུར་བ་ཡིན་ན་བདེན་པ་མིན། "བོད་རང་སློང་ལྗོངས་" "ཟེར་བ་ནི་" "རང་སློང་" གི་ཁི་དབང་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་བོད་མི་མང་ལ་བོད་འཛིན་སློང་བྱེད་སྒྲུབ་ཁི་དབང་ལྟ་ཅི་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་ལྟག་པོར་བཟོད་སྒྲུབ་སློང་གི་རང་དབང་སྟེ་ཅམ་མེད་ཅིང་། གནད་དོན་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྒྲུབ་ཁི་དབང་ཆ་དེ་ "བོད་རང་སློང་ལྗོངས་" ཟེར་བའི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས། བོད་མིའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་རེད། དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆ་དང་པོའི་ནང་ནས་ཐུབ་ཅིན་ཏེ་གང་ས་རྒྱུ་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལུང་དེ་བྱིངས་རྒྱ་མི་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་བཟུང་ཀྱང་གོ་དང་། ཅང་ཡུང་ཡུ། རན་རུང་། དབྱིན་པ་ཐང་། རུའུ་ཅིང་ཐའོ། དེ་ན་ཁྲུན་ཡོན་བཅས་ཀྱིས་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆའི་ལས་འགན་འཁུར་ཡོད་པ་རེད། བོད་མི་དཔོན་རིགས་མཐོ་ཤོས་གསུམ་གྱི་མིང་ཡོད་པ་དང་བོད་འག་དབང་འཇུག་མེད་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཁོ་རང་ལས་གོ་གནས་དམའ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མི་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་མོས་མཐུན་མེད་པར་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་མེད་ཅིང་། ང་མོད་ལྟ་བུའི་གོ་གནས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ལས་བྱེད་ནམས་རྒྱ་མིའི་བཀའ་ལྟར་བོད་དུ་ལྟ་སྟོར་ཡོང་བ་ལས། བོད་དུ་སྟོད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་མ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་འགོ་སྟོད་རང་དབང་མེད་པའི་གནས་དེ་ཀུན་གཟིཌ་པར་ཆེན་པོ་ཆའི་ཐོག་ཏུ་དངོས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

དམངས་གཙོའི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་འགོ་འཁུར་ཆོས་སྟོན་ཚུད་ནས་ཐག་གཅོད་གནད་འབེབས་ཟིན་པའི་གྲོས་གཞི་ཁག་ལ་ལག་པ་བརྒྱུད་ནས་དགའ་པོའི་ངང་མོས་མཐུན་བྱེད་སྒྲུབ་ལས། སྟོན་བཟོད་དང་། སྐྱུར་བཙུན་བྱེད་པའི་བསམ་ཚུལ་ཤོད་མི་ཆོག་ དེ་ལྟ་བུའི་གྲོས་གཞི་དེར་མི་མང་ "དམངས་གཙོའི་ཐོག་ནས་གྲོས་འཆམས་" བྱས་པའི་གྲོས་གཞི་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་མི་ལས་བྱེད་པར་གོ་གནས་དབང་ཆ་ག་ཚོད་ཆེན་པོ་སྟུང་ཁྲུལ་ཡང་། དབང་ཆ་དངོས་སུ་བེད་སྟོད་བྱེད་མཁན་ནི་བོད་མི་ལས་བྱེད་པའི་རང་གི་ "གཤམ་འོག་" རྒྱ་མི་ལས་བྱེད་དེ་ཡིན། བོད་མི་ལས་བྱེད་པར་གོ་

གནས་དང་དབང་ཆ་སྤྲད་པ་ནི་ལྷ་སྒྲུང་ཙམ་རེད། "བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དཔལ་འབྱོར་འཆར་གཞི་ཅུ་ཡོན་ལྷན་
 ཁང་" དང་། "བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དོན་ཅུས་" ལྷ་བུའི་གཤམ་ཆེའི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ལས་སྡེ་ཆེ་ཆུང་
 གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་དེའི་ནང་བོད་མི་ལས་བྱེད་ལས་རྒྱ་མི་ལས་བྱེད་པ་མང་བ་ཡོད་པ་རེད། མི་མང་
 འབུས་ཚོགས་ཞེས་པའི་འབུས་མི་རྣམས་ཀྱི་འོས་གཞི་དང་། འོས་ཐོབ་པའི་འབུས་མི་རྣམས་དམར་ཤོག་ཚོགས་
 པས་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་སྡོན་རྒྱུད་ནས་འོས་གཞི་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འོས་ཐོབ་མཁན་དེ་དག་
 གྲང་རྒྱ་མི་དཔོན་རིགས་དེ་དག་གི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་མི་འབོར་ཆེ་ཙམ་ཟིན་པའི་ས་ཁུལ་རྣམས་རྒྱ་
 རག་གི་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནང་ཁྱེད་ལྟེན་པའི་ནས་བོད་མིའི་ཆ་བ་སྤྲོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅ་མེད་གཏོང་གི་ཡོད་དང་། དེའི་
 ཐོག་ནས་འོས་ཤོག་འཕེན་པའི་སྐབས་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་བསྒྲུབ་ནས་དོན་སྤྲོད་མེད་པར་
 གུར་གྱི་ཡོད།

སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་དང་
མི་སེར་སྤེལ་བའི་རིང་ལུགས།

རོ་སྒོད།

ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་བྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལོ་སྤུས་ཅུ་ཙམ་བོད་དབང་རྒྱུར་བྱས་
རིང་བོད་མི་མང་ལ་ཡར་རྒྱས་བཏང་བའི་ཁེ་སྤྱོད་ལས་གྲོང་གུན་སོགས་པ་ཚབས་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད་ཅེས་མཐའ་མའི་
མཆུག་བསྐྱོམས་གནང་ཡོད།

བྱ་གཞུང་གིས་ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱུད་སྒོན་འབྲས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་བྱིན་པ་དང་། བཟོ་ལས་ཡར་
རྒྱས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་མོང་གཞི་ཡར་རྒྱས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱིན་
པ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༡༩༩༩ བར་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ནས་ ༡༩༩༩ ལོ་བར་བོད་

གྱི་ལོ་རྒྱུ་ནང་ཐུ་གོ་ཐོག་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་། ཐོན་སྐྱེད་ཡར་རྒྱས་ཙམ་ནས་མེད་པའི་རིག་གནས་གསར་
 བཟུངས་ཀྱི་རྒྱུ་སྐབས་བཅས་སུ་འདྲ་བའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བྱེད་པའི་བསྐྱབས་དེ་ག་རང་བྱས་ཡོད། རྒྱུ་ཁོང་ཚོས་བོད་
 རང་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མ་འཆོམས་པ་བཅུན་འབེལ་བྱས་ཀྱིན་བོད་ནང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་
 ཆགས་པ་དོས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཆགས་ཡོད། ཁོང་ཚོས་བོད་ནང་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་
 ཡོད་ཅིས་བཤད་པ་བདེན་དོན་ཡིན་མིན་གྱིས་དོགས་སྤྱད་པར་དོན་གནད་གཉིས་ཐོག་བསམ་སྒྲོལ་གྱི་ལུགས་ཆེན་པོ་
 རེད། གཅིག་ནི་ཁོང་ཚོས་བཤད་པར་ཡོད་ཆེས་བྱེད་ཐུབ་པ་མེད་པ་དེ་རེད། གང་ལགས་ཟེར་ན། ཁོང་
 ཚོས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་བཟང་བའི་གྲངས་བསྡུམས་དེ་དག་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོར་བསྟུན་ནས་བཤད་པ་
 ཞིག་ལས། གཟུ་བོའི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཞིག་མིན། གཞན་པ་གཅིག་ནི་བོད་ནང་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་
 ཕྱིན་པའི་ཕན་ཐོགས་གཙོ་བོ་དེ་བོད་མི་མང་ལ་མ་ཐོབ་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་དམག་མི། རྒྱ་མི་བཅས་སྡོད་བྱེད་
 བོ་བཅས་ལ་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་འཛིན་པའི་སྤྱིད་བྱས་ཀྱིས་བོད་མིའི་འཛོལ་བའི་གནས་སྡངས་ཡར་རྒྱས་མ་ཕྱིན་
 པར་དོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་མཁན་གྱི་སྤྱིད་སྒོམས་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་འཁྲིད་ནང་ནས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་
 བའི་བྱུང་ཆེ་རྒྱ་ཡའོ་པར་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དུག་པའི་ནང་ཁོང་བོད་དུ་གཟིགས་བསྐྱོར་ཡོང་
 སྐབས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་རོགས་རམ་བྱས་པ་དེས་བོད་མིར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་མི་མང་པོའི་
 མདུན་དོས་ལེན་བྱས་པ་རེད། ཁོང་ལྟ་སའི་ཉེ་སྐོར་བཅུན་ཤོལ་མི་མང་སྤྱི་ཁང་གིས་གཙོས་པའི་བྲིམ་ཆང་ཁ་
 ཤས་ནང་ལྟ་སྐོར་སྐབས་བོད་མིའི་གནས་སྡངས་ཏུ་ཅང་མཐའ་སྐྱོ་མཐོང་སྟེ་ཏང་མང་ནས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་
 བའི་མཐོ་རིམ་ལས་བྱེད་ཚོགས་བསྐོང་ཐོག ཁོང་ནས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཏང་བའི་
 རོགས་དབུལ་དེ་དག་ཁྱོད་ཚོས་ཡར་ལུང་གཙང་པོའི་ནང་གཡུག་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱི་བཅད་བྱས་ཡོད། ད་དུང་
 བྱུང་ཆེ་རྒྱ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱན་ལྷན་བྱེད་པའི་བསྐྱབས་བྱེད་སྟེལ་ལས་ལྷོག་ཏེ་བོད་མིའི་འཛོལ་བའི་གནས་སྡངས་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༣༩ ལོའི་སྐབས་ལས་སྐྱོད་ཕྱིན་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པས་གཙོས་རྒྱ་མི་མང་པོ་བོད་དུ་
 བསྐྱད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་འགོ་གུ་རྒྱུན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་དང་། ལོ་གསུམ་གྱི་ནང་བོད་མིའི་འཛོལ་བའི་
 གནས་སྡངས་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ སྐབས་ཀྱི་གནས་སྡངས་ཐོག་སྐྱེད་ཐུབ་པ་བརྟོགས་པ། བོད་ནས་རྒྱ་
 རིགས་ལས་བྱེད་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་ལྟ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་གནས་བཅས་གསུངས་པ་རེད། དར་

དམར་༡༩༤༢ལོའི་དུས་དེའི་བརྒྱུད་པའི་ནང་སྐབས་དེའི་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཟེར་བའི་དམར་གོག་རྒྱུང་ཆེ་དེའི་
མུ་ཐང་གིས་ ༡༩༤༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པར་སློལ་ཐུན་དུ་ཡོད་པར་གིས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལས་ཀར་གཟིགས་ཞིབ་མཇུག་
དུས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་ལ་དམིགས་ནས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ནང་གི་དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་ནི་དབུལ་ཐོངས་དང་རྒྱུ་ལུས་དེ་རིང་ཅེས་བསྟན་གནང་ཡོད་ཅེས་བཤད་ཡོད།

ཀྱ་གཞུང་གི་བོད་ནང་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས་དེ་དང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་འགལ་ཟླ་དེ་
ལས་སྒྲ་པོས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཕྱིར་ཀྱ་ནག་གིས་བོད་དབང་སྐྱུར་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དེ་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་ལས་ལུགས་
ཡིན་པ་རྟོགས་བྱུང་པ་དགོས། མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་དུས་རབས་སྐབས་སྤྱིར་བཏང་གི་བྱེད་ཚུལ་ནི། མི་མེར་
སྲེལ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེས་སོ་སོའི་མི་མེར་སྲེལ་མའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་རྒྱུ་ལུས་ཡིན་པ་དང་། དེར་ཁོང་ཚོས་
དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཆ་འུན་བསྐྱར་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་མང་ཆེ་བ་ནི་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ནང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་བཞུགས་ཤིང་ཡང་།
མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེས་མི་མེར་སྲེལ་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་འགྲོ་བྱོན་ཕྱིན་པ་དེ་མང་བ་ཡོང་གི་ཡོད་རེད།
དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ལས་ལུགས་དེའི་བྱེད་ཚོས་གཙོ་བོ་ནི། མི་མེར་སྲེལ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁེ་
ཕན་གཙོ་བོར་དམིགས་ཏེ་མི་མེར་སྲེལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་བཟུང་བཞུགས་གཏོང་བ་དེ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་དང་
སྐབས་བོད་ནང་གི་གནས་སྐབས་འབྲུལ་མེད་ཆགས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་ བརྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་བཅས་བསྐྱར།

བཅན་འཛུལ་རྒྱུ་ཀྱ་ནག་གིས་དེ་སྔའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ལུགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་
གཞི་བཅས་ལ་སྐྱུར་བཅས་ཀྱི་ལས་འགུལ་མང་དག་ཞིག་སྲེལ་ཡོད།

མི་མང་སྤྱི་ཁར་རམ་མཉམ་སྲེལ་ཟེར་བ་མེད་པ་བཟོ་བྱའི་བྱུང་བསྐྱགས་མ་བྱས་གོང་ཞིང་འབྲོག་མི་མང་གི་
ས་ཞིང་དང་། རྫོང་ལུགས་སེམས་ཅན་སོགས་གཞུང་གིས་བསྐྱར་ཏེ་སྤྱི་ཁར་དང་མཉམ་སྲེལ་ལ་ཆ་བགོས་ཀྱིས་
ཁག་སོ་སོར་ཕྱོད་བདག་གཉིས་བྱེད་དུ་བཅུག། མི་མང་ནམས་ལ་རང་གི་ས་ཞིང་དང་། རྫོང་ལུགས་ཀྱི་བདག་

དབང་མེད་པ་མ་ཟད། རང་གིས་ངལ་ཚུལ་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་རང་ཉིད་ལ་ཡོངས་སྟོན་པའི་རང་དབང་མེད་
 པར་ཡོ་རེར་བོད་མི་རེ་ཅུ་སྟོམས་མར་སྤྱི་ཤུ་གཉིས་དང་ཕྱེད་ཀ་དང་། འ་སྤྱི་ཤུ་ལྔ། འབྲུ་རིགས་ཁལ་བཞི་
 ནས་ལྔ་བར་ལས་ཐོབ་ཐང་མེད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༡༩༩༨ བར་དང་། ཡང་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༤ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ བར་བོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲུག་ས་ཁུལ་མང་པོར་མུ་གུ་བྱུང་ཡོད། བོད་མི་ཚོས་ཉི་ཤ་
 དང་། བོང་ག། ཁྲི་ག། ཞི་མིའི་ག། རུས་སྒོག་གི་རིགས། ས་འོག་གི་འབྲུ་རིགས་སོགས་གང་
 ཐོབ་ཀྱིས་ཟ་དགོས་བྱུང་བ་མ་ཟད། མི་རིེ་ག་ཚུན་ཟ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༩ ཡོར་ཁྱ་ནག་གི་འགོ་འཁྲིད་གསར་པ་ཚོས་གུ་ཡངས་མིད་བྱས་འགོ་བཙུགས་ནས་སྤྱི་ཁབ་དང་མཉམ་སྦྲེལ་
 གྱི་ལས་ལུགས་མེད་པ་བཙོས་པས་བོད་མིའི་གནས་སྡངས་ཕན་བྱ་བྱ་བ་ཉེ་མོར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཡོར་བོད་
 རང་སྟོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་ནང་ཅུ་སྟོམས་མི་རེའི་ཡོ་འཁོར་ཡོང་འབབ་ཨ་སྒོར་ ༤༠ དང་། ཡི་གེ་ཤེས་པ་བརྒྱ་
 ཅ་ ༣༡.༧ དང་། མིའི་ཆོ་ཆད་སྤྱི་སྟོམས་ལོ་ ༩༠ ཡིན་པ་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཡོངས་མཉམ་སྦྲེལ་ཀྱལ་
 ཚོགས་འཕུགས་བསྐྱར་སྤྱི་ཚན་གྱི་མི་རིགས་འཕེལ་ཀྱས་ཁབ་གི་ཆོད་དཔོགས་ལྟར་ན་བརྒྱ་ཅ་ ༠.༠༤༧ ཡིན་པ་
 རེད། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་ཀྱལ་ཁབ་ ༡༩༠ ཡོད་ཁོངས་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་སྡངས་དེ་ཨང་ ༡༣༣ པ་
 རྒྱུལ་དེ་ཨ་ཕེ་རི་ཀའི་ཅ་ ༧ དང་། ཇི་སྤྱི་ལུ་ལ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྡངས་ཀྱི་བར་ན་ཡོད་རེད།

རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་ཀྱང་གནས་སྡངས་སྟོ་པོ་ཡོད་པ་འདི་ངས་ཡིན་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠
 ཡོངས་ཕྱི་རྒྱ་གཞུང་པའི་ནང་བཀོད་ཚོགས་བྱས་པའི་སྐབས་བདུན་པའི་རྒྱ་ནག་ཀྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་
 ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ཐངས་ ༣ པའི་ཐོག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་གཙོ་འཛིན་དོན་ཆེ་རིང་ནས་བཞུད་དོན།
 བོད་ (རང་སྟོང་ལྗོངས་) ཉི་མ་ཁུལ་ད་དུང་ཆེས་དབུལ་པོ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཡོ་འཁོར་ཡོང་འབབ་
 ཡོན་ཉིས་བརྒྱ་ལས་མེད་པ་རེད་ཅེས་བཞུད་ཡོད། བོད་ནང་ལྟོ་སྒོང་མཁན་གྱི་སྤྱང་པོའི་གངས་འབོར་མང་དུ་
 ཕྱིན་པ་དེས་བོད་མིའི་དབུལ་པོ་འབྱེད་གྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མཚན་གྱི་ཡོད། ལྷ་སར་དོར་སྐབས་རང་བྱིས་
 མེད་པའི་བོད་མི་དབུལ་པོ་ངས་ཁྱོད་ཆེ་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཡོངས་གྲུ་བའི་ཆོས་ ༡༣ ཉིན་སོག་
 རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་བྱོ་འབྲུག་སྤྱིད་ཀྱི་པས་ལྷ་སའི་སྤྱང་པོར་རྒྱ་དབུལ་ཕིང་ལྔ་རེ་ (ཕིང་ ༡༠༠ ལ་རྒྱ་ནག་གི་སྒོར་
 གཅིག) སྤྱིན་པ་བཏང་བས་སྒོར་ ༣༠༠ རྫོགས་མཚམས་སུ་སྤྱང་པོ་ཕྱེད་ཅུ་ལ་མ་གཏོགས་ལྔ་མེད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། ཁོང་ཚོའི་དབང་སྐྱུར་འོག་བོད་ནང་མི་མང་གི་འཚོ་བ་དང་།
 སྤྱི་ཚོགས་། ཀལ་སྤྱོད་། རིག་གཞུང་བཅས་ཐོག་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེ་བྱས་གནས་དང་། ཡར་རྒྱས་གཏོང་
 སྟེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མི་མང་ནས་ཁགས་བ་རོགས་དངུལ་རྒྱ་ཆེ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་སྟེང་ཅེར་རྒྱ་གཞི་ཡོད་རེད།
 རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱི་བཟླ་མས་གངས་ཆད་བཏོན་པ་ལྟར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོ་མཇུག་ནང་ཁོང་ཚོས་བོད་རང་སྐྱོང་
 རྩོད་ས་ལ་སྤྱད་པའི་ལོ་འཁོར་ཁགས་བ་རོགས་དངུལ་རྒྱ་ནག་གི་སྒྲོར་མོ་དྲུང་ཕྱུར་བཅུ་ཙམ་ཡིན་ལུགས་གསལ་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་ཁགས་བ་རོགས་དངུལ་སྤྱད་ཚུལ་བཤད་པ་ལས། བོད་ནས་
 ཁོང་ཚོར་དེ་ལས་མང་པའི་དངུལ་འབོར་ཐོབ་པའི་སྒྲོར་མོ་བྲལ་བཞེད་བྱས་མེད། དངུལ་འབོར་གྱི་ཐོག་ནས་
 བཤད་ན། བོད་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་ཤིང་ཆ་གཅིག་ཕྱུ་དཔོར་འབྲེན་བྱས་པའི་རིན་ཐང་ནི་ཁོང་ཚོས་བོད་ལ་རོགས་
 དངུལ་སྤྱད་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་དངུལ་འབོར་ལས་མང་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་ཚོས་བོད་ནང་ནས་དུལ་སྤྱིང་དང་
 གསེར་དངུལ། ཟངས། ལུགས། ཆ་ལ་དཀར་པོ་སོགས་གཏོར་ཁའི་རིགས་འདྲ་མིན་བཟླ་གས་འདོན་
 དང་། བོད་ནས་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་དེན་གྱིས་གཙོས་པའི་རྒྱ་དངོས་མང་པོ་དཔོར་དང་དཔོར་
 བཞིན་ཡོད་པ་ནམས་དེ་ཁོངས་སུ་ཆུད་མེད། ཁགས་བ་གྱི་རོགས་དངུལ་ཁྱོད་ཆེ་ཤོས་དེ་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་
 རིགས་ལས་བྱེད་ནམས་གྱི་རྒྱན་གྲོན་དང་དེ་མཚུངས་གཞིས་ཀགས་སུ་འབྱོར་བའི་རྒྱ་མི་ནམས་ལ་ཁགས་བ་དུ་སྒྲོད་
 ཀྱི་ཡོད།

ཁགས་བ་རོགས་དངུལ་ཆ་བཞོས་གྱི་ཐོག་ནས་གྲོང་ཁྱིམ་དང་གྲོང་གསེབ་དབར་དབྱེ་འབྱེད་ལུགས་ཆེན་པོ་
 ཡོད་རེད། ཕྱི་ལོ་བདུན་ཅུའི་ལོ་མཇུག་དང་བརྒྱད་ཅུའི་ལོ་ཟླ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་ནང་གི་མི་གཅིག་ལ་ཁགས་བ་
 རོགས་དངུལ་ཨ་སྒྲོར་ ༡༢༤ དང་། གྲོང་གསེབ་ནང་གི་མི་གཅིག་ལ་ཨ་སྒྲོར་ ༧༠ ལས་མེད། བོད་
 རང་སྐྱོང་རྩོད་ས་ཟེར་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་མང་ཆེ་བའི་ནང་གཏན་ཟུན་རྒྱ་མིས་ཁོངས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་མི་འབོར་
 གངས་ཆད་མང་ཤོས་ཟེན་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ནི་ལྟ་ས་དང་། མངའ་རིས་གཞིས་ཀ་ཅེ། རྒྱལ་ཅེ། ཅེ་
 ཐང་། ནག་ཆུ། ཀོང་པོ་ཉིང་ཁྲི། ཀལ་མདོ་སོགས་རེད། བོད་ཀྱི་མི་འབོར་མང་ཤོས་དེ་གྲོང་གསེབ་
 ནང་འཚོ་གནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། མཐའ་བཟླ་མས་གྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ན། ཁགས་བ་གྱི་རོགས་དངུལ་མང་
 ཆེ་བ་དེ་རྒྱ་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་ནང་ཟུན་པའི་རྒྱ་མི་ཚོ་དང་། ཁོ་ཚོའི་འཚོ་བའི་དེན་གཞིའི་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་ལྷེ་ཆ་ན་
 ཁགས་དུ་གཏོང་གི་ཡོད་རེད།

ཟ་འབྲུའི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ཁ་གསལ་རོགས་དབུལ་དེ་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བོད་ཕྱོད་པའི་འབྲུ་རིགས་ལ་
 མོ་བ་པ་ལས་བོད་རིགས་ཀྱི་བོད་ཕྱོད་གཙོ་བོ་བོད་པའི་འབྲུ་རིགས་ལ་མེད། དཔེར་ན་བོད་མི་མང་ཆེ་བའི་
 རྒྱན་ཟས་གཙོ་བོ་ཉི་ཅམ་པ་རེད། བྱོར་ཁྱེར་ནང་གི་བོད་མི་ལྷག་པོ་ཁག་གཅིག་གིས་ཅམ་པའི་ཐོག་སྐབས་རེ་གྲོ་
 དང་འབྲས་བེད་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་མིས་གུན་གསལ་བསྟོད་ཡུལ་གྱི་འབྲུ་རིགས་ནི་གྲོ་དང་འབྲས་གཉིས་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ནི་རྒྱ་མི་ཆོའི་རྒྱན་གཏན་གྱི་ཟ་མ་རེད། མཉམ་སྡེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འཇུགས་བསྐྱན་ཡར་རྒྱས་སྡེ་
 ཚན་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ གི་ལོ་དེབ་ལྟར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོ་ཅམ་ནས་ནས་ཀྱི་རིན་གོང་ཁྲོམ་གྱི་འཕར་ཆད་ཐོག་
 བཞག་སྡེ་ནས་སྡེ་རྒྱ་གཅིག་ལ་མིང་ ༧༩ ཡིན་པ་དང་། (མིང་ ༡༠༠ ལ་རྒྱ་སྟོར་གཅིག) ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་
 ལ་གཞུང་ནས་འབྲས་སྡེ་རྒྱ་གཅིག་ལ་མིང་ ༩༠ སྟེན་ནས་རྒྱར་ཉོས་དེ་མང་ཚོགས་ལ་མིང་ ༩༠ ཐོག་ཚོང་བསྐྱར་
 དང་། དེ་མཚུངས་གཞུང་ནས་གྲོ་སྡེ་རྒྱ་རེར་མིང་ ༡༡༢ ནས་ ༡༢༩ བར་སྟེན་དེ་རྒྱར་ཉོས་ནས་ཚོང་བསྐྱར་
 སྐབས་མིང་ ༩༩ ནས་ ༩༨ བར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་ཁ་གསལ་བསྟོད་སྟངས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྟེང་
 བུས་དེས། བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་ནང་གཏན་སྟོད་རྒྱ་མི་ཚོ་སྟོད་སྟེང་འདོད་པ་བཟོ་བྱུང་བ་དང་། བོད་མི་ཚོ་
 སྟར་གྱི་རང་གི་བོམས་གཤིས་ཡོད་པའི་འཚོ་བ་སྡེལ་རྒྱ་དཀར་འཕེལ་ཆགས་པ་རེད།

ཤིང་ནགས་དང་། གཏེར་ཁའི་བཟོ་བྱ་དེ་ཚོར་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རོགས་རམ་ཆེ་ཤོས་སྟོད་
 ཡུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ནང་རྒྱ་མི་མང་པོ་འབྱོར་བ་ཚོ་ལས་ཀ་སྟོད་ཡུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་།
 དེའི་ཐོན་སྐྱེད་ནམས་རྒྱ་ནག་ཏུ་འོར་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བོད་ནང་གི་རང་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ས་ནམས་ལ་བོད་མིས་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་དབང་མེད། འཁོར་ལམ་ལ་
 མཚན་ན་བོད་ནང་འཁོར་ལམ་གསར་བཟོ་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ནི་རྒྱ་དམག་དང་དམག་དོན་ཡོ་ཆས་
 འོར་འབྲེན་དང་། རྒྱ་ནག་གི་མི་འབོར་སྟོ་ལྷགས། བོད་ཀྱི་ཤིང་ནགས་དང་རང་བྱུང་གཏེར་རྒྱས་སྟོག་འདོན་
 གིས་རྒྱ་ནག་ནང་འོར་འབྲེན་བྱེད་ཆེད་ཡིན་པ་རེད། བོད་མི་པལ་ཆེ་བ་ལོ་སྤུམ་ཅུའི་རྗེས་སུ་འང་དེང་དུས་ཀྱི་རྒྱ་
 ནག་གི་འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་མེད། བོད་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་པལ་མོ་ཆེའི་ནང་འཁོར་ལམ་འཁེལ་
 ཀྱང་དམངས་སྟོད་འབྲུལ་འཁོར་མེད་པ་དང་། བྱོར་གསེབ་ཁ་གསལ་ནང་དམངས་སྟོད་འབྲུལ་འཁོར་འགོ་
 ཡང་བདུན་རེའི་ནང་ཐངས་རེ་ལས་ཡོད་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་དེའི་ནང་འབྲུལ་མི་པལ་ཆེ་བ་ལས་བྱེད་པ་རེད།

ཐོད་མི་ཚོ་མར་ཚུན་འབྲུལ་བཞུད་དང་འོར་འཕྲོན་ཆེད་ན་བྱེད་དང་། གཤམ་ག བོད་བྱ། ལུག་མོག་མ་
བེད་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དངོས་པོ་འོར་འཕྲོན་བྱེད་ཞོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་ནང་བོད་པ་ཚོ་འབྲུལ་
བཞུད་ཀྱི་གོ་སྐབས་མང་བ་ཡོད་གི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁ་གསལ་བ་རོགས་དངུལ་སྤྲད་པ་དེ་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཐོག་ཁོ་ཚོས་དབང་སྒྱུར་བྱ་
ཆེད་ལས་བོད་ཡར་རྒྱས་ལ་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་བ་ཞིག་མིན། བོད་ནང་དགོས་མཁོའི་བཅའ་དངོས་ནམས་
རྒྱ་ནག་ནང་གི་བཟོ་བྱ་ཁག་ནས་བཏོན་ཏེ་བོད་ནང་ཚོར་བསྐྱར་བྱིས་ཁེའབབ་བྱུང་བ་ནམས་ལ་གུན་གསལ་མ་དངུལ་
ཞེས་མིང་བཏགས་ཏེ་བོད་ལ་སྤྲོད་པའི་དོ་སོ་འབྱེད་ཀྱི་ཡོད། དོན་དངོས་ཀྱི་ཁ་གསལ་བ་རོགས་དངུལ་དེ་དག་རྒྱ་
ནག་རང་གི་དགོས་མཁོའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་ནམས་སྡོད་འདོན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དུ་བེད་སྡོད་གཏོང་གི་ཡོད།
ནམས་སྤྱོད་འདི་ཚོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་མཐོང་བྱུང་བ་ལ། དེར་སང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ནང་མ་རྩ་འཛུགས་
སྐྱོན་ཆེད་སྒོ་བྱེད་པ་དེ་ནི་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གི་མི་འབོར་སྤྱོད་ཀྱིས་ལས་འབྲུལ་མགྲོགས་སུ་གཏོང་བཅས་སུ་གཙོ་བོ་
དམིཌ་བ་ཞིག་དང་། བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་བསྡོགས་འདོན་གྱིས་རྒྱ་ནག་རང་གི་ཁེ་ཕན་སྐྱབ་ཆེད་དུ་རེད།

མདོར་བསྡུས་ན། གནད་དོན་གཙོ་བོ་དེ་སྐུས་བཟོ་བྱ་མང་བ་གསར་བསྐྱར་བྱེད་ཐུབ་མིན་དང་།
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ཡོད་ས་ཐོན་འབབ་ཇི་ཅམ་བཟོས་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་མིན། གནད་དོན་དེ་མ་དེ་ནི།
རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བོད་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་བདག་དབང་ཡོད་མེད་དེ་ཡིན། སྤྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་
ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་བཅན་འགོལ་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་དེ་སྤྱི་ལའང་མེད།

མི་མང་གི་འཕྲོད་བསྐྱེད་ལ་དབྱེ་འབྱེད།

འཕྲོད་བསྐྱེད་གྱི་བྱ་བཞག་དེ་གཙོ་བོ་གྲོང་ཁྱེར་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱིས་འཁོར་ཁྱེར་གྱི་བཟང་བ་ཚོའི་ཆེད་
དུ་ལས་བོད་མི་དཀྱུས་མར་དམིགས་བ་ཞིག་རེད་མེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་འཕྲོད་བསྐྱེད་ཐད་མི་རིགས་
དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྤྲོད་བྱས་འཛིན་གྱི་ཡོད། འཕྲོད་བསྐྱེད་ཐོག་འགྲོ་སོང་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་ཅམ་རྒྱ་རིགས་ཐོན་ཆེ་
གནས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་དུ་འགྲོ་སོང་གཏོང་གི་ཡོད་ཅིང་། བོད་མི་གནས་སྡོད་བྱེད་སའི་གྲོང་གསལ་ཁག་ལ་

བརྒྱ་ཆ་བརྩ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཏོང་གི་མེད། སྤྲན་ཁང་མང་ཆེ་བ་རྒྱའི་མི་འབོར་ཕོན་ཆེ་གནས་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་
ནང་བཅུ་གསུམ་ཡོད། གཤམ་དེ་སྤྲན་ཁང་གི་མཐུན་ཁྱིམ་ཡོད་ཀྱང་བོད་མི་ཕལ་ཆེ་བའི་མཐུན་ཁྱིམ་བོད་སྤྱོད་བྱེད་མི་
ཐུབ་པའི་འགྲོ་གྲོན་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།

བོད་མི་ཞིག་སྤྲན་ཁང་ནང་ཉལ་དགོས་ཆེ། ཐོག་མར་དམིགས་དེན་དུ་རྒྱ་སྒྲོར་ ༣༠༠ ནས་ ༥༠༠
བར་ལྷ་འདོན་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་མི་རིང་ཆ་སྒྲོམས་ཡོང་འབབ་ལོ་རིང་རྒྱ་སྒྲོར་ ༢༠༠ ལས་མེད་པའི་
ལུང་པ་ཞིག་ནང་ཏུ་ཅང་གི་དབུལ་འབོར་ཆེན་པོ་རེད། བཤག་བཅོས་བྱེད་དགོས་རིགས་ལ་གཤག་བཅོས་ཀྱི་སྒྲ་
ཆ་དང་། ཁྲག་རིན་མོགས་སྤྱོད་དགོས་པ་ནི་སྒྲོས་མེད་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་མི་ལས་བོད་མི་ནམས་
གནས་སྤངས་སྒྲོ་བ་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནང་སྤྲན་པ་དང་འཕྲོད་བརྟེན་མི་སྤྲ་གངས་འབོར་ ༣༧༠༠ ཙམ་ཡོད་
ཟེར་བཤད་པ་དེར་དབྱེད་པ་ཐུན་ཙམ་བྱས་ཆེ།

གྲོང་ཁྱིམ་དང་རྫོང་ཁག་གི་སྤྲན་ཁང་ཆེ་བའི་ནང་། གཞི་རིམ་སློབ་ཁྱ་ཐོན་ནས་སྤྲན་བཅོས་འཕྲོད་
བརྟེན་གྱི་ཆེད་ལས་སློབ་སྦྱོང་དུ་སུ་ཡུན་ལོ་ལྷ་ཐོན་པ་དེ་རིགས་ལས། སྤྲན་བཅོས་ཉམས་སྤྱོད་ལྷན་ཞིང་ལས་སློ་
འཕེར་བའི་སྤྲན་པ་ནི་ཆེས་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལས་མེད། མང་ཆེ་བ་རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནས་ལོ་བཞི་ཆད་བཀག་
གི་འཕྲོད་བརྟེན་སློབ་ཁྱ་ཐོན་པའི་ཁོངས་ནས་སྤྱང་འབྲས་ཞན་པ་རྒྱ་ནག་ནང་ལས་ཀ་མ་ཐོབ་པའི་རིགས་དེ་གསུམ་བོད་
ནང་ལས་ཀ་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་བདེ་བར་དམིགས་ནས་བཏང་བ་དང་། ཁག་ཅིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནང་དུ་སུ་
ཡུན་ལོ་གསུམ་གྱི་གཞི་རིམ་འཕྲོད་བརྟེན་སློབ་སྦྱོང་བྱས་དེ་སློབས་པ་ཡིན་དུས་ཁོང་ཆོར་གཞི་རིམ་སྤྲན་བཅོས་བྱེད་
རྒྱའི་ཤས་ལོན་དང་ཉམས་སྤྱོད་ནི་དེ་བས་མེད། དེ་མིན་རྫོང་ཁག་གི་སྤྲན་ཁང་ནང་འཕྲོད་བརྟེན་མི་སྤྲ་ནི་སྤྲན་པ་
ཀྱང་རྫོང་ཁག་ཞེས་རྒྱ་ནག་གི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་མི་བྱ་ཕྱག་མོགས་ལ་ལས་ཀ་སྤྱོད་བདེ་བའི་ཆེད་ལོ་གཅིག་དང་བྱེད་
ཀའི་རིང་སྤྲན་ཁང་ཁག་ནང་སྤྱོད་བཅར་སྤྱད་དེ་བཞག་པ་དེ་འདྲ་ཡིན།

དེ་ལས་ཚབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ། རྒྱ་ནག་གི་སྤྲན་པ་དང་འཕྲོད་བརྟེན་མི་སྤྲ་དེ་ཆོས་བོད་མིའི་ལུས་སྒྲིག་
ལ་ཕངས་མེད་བྱས་དེ། རང་གི་སྤྲན་བཅོས་ལག་རྩལ་དང་ཉམས་སྤྱོད་གསོག་ཆེད་བོད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཕྱི་ནག་ནས་སྤྲོད་ཐོན་པ་ཐོན་ནང་སྤྲོད་པའི་ལས་དོན་ཉམས་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅས་ཆེད་བཏང་བ་དེ་ཚོས་ཐོན་མི་ནད་
པར་རང་གི་འདོད་མོས་ལྷར་བཤགས་བཅོས་སོགས་གང་བྱུང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྤྲོད་པ་དེ་ཚོས་ནད་
པའི་ནད་གཞི་ལ་སྤྲོད་བཅོས་མ་བྱས་པར་ནད་གཞི་གཞན་ཡོད་མེད་བཟག་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་ཐོན་ཡོངས་
ཁྲབ་ནང་སྤྲོད་བཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་པར་དགོས་གཤམ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་སྤྲོད་གང་ཤར་གྱིས་
བཤགས་བཅོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དཔེར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༤ ནང་ལྷ་སར་མར་ཁམས་པ་སྐལ་བཟང་དང་བཟའ་ཟླ་གཡུ་སྒྲོན་
གཉིས་ཀྱི་ལོ་ ༢༡ ཡིན་པའི་བྱ་མོ་དེ་ཕུ་བྱ་འཁོར་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་སོང་ནས་བཟོ་པའི་སྤྲོད་ཁང་ (དེར་རང་སྤྱོད་
སྤྱོད་ས་མི་དམངས་སྤྲོད་ཁང་གཉིས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་) ནང་བཟག་དབྱེད་བྱེད་སྤྲོད་སྐབས་ཕྱི་ནག་གི་སྤྲོད་པས་
ཁོག་པ་བཤགས་བཅོས་བྱས་ཤིང་ཆུ་ཚོད་གཉིས་ཙམ་གྱི་རིང་ནད་ཟུག་བྲག་པོ་དང་བཅས་འདས་གྲོངས་ཤོར་བ་
རེད།

ཡང་དེ་ཤིང་ལྷ་ས་སྤོག་ཁང་གི་ལས་བཟོ་མིག་དམར་གྱི་གཟའ་ཟླ་ལོ་ ༢༣ ལྷ་ས་པར་ཕུ་བྱ་སྤྱི་མི་ཐུབ་
པར་སྤྲོད་ཁང་དུ་བསྐྱལ་ཤིང་བཤགས་བཅོས་བྱས་པས་མ་བྱ་གཉིས་ཀ་འདས་གྲོངས་སོང་ཞིང་། དུར་ཁོད་ནས་སྤྱི་
དམར་དེའི་ཁོག་པའི་ནད་སྤྲོད་པའི་ལག་ཆ་འཛམ་ཅི་ཆེད་པ་རེད།

བཅོན་ཁང་ཁག་ནང་དེ་འདྲའི་ཕྱིན་བྱས་དེ་ཐོན་མི་འདས་གྲོངས་སོང་བ་མང་པོ་ཡོད། གསང་ཡིབ་
བཅོན་ཁང་ནང་ཀུན་གཟིགས་པམ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡོངས་འཛིན་དདུལ་ཆུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བཀྲས་མཐོང་ཅི་
འཛིགས་མེད་གཉིས་སྤྲོད་ཁབ་བརྒྱབ་ཀྱིན་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར། གཤམ་བཅོན་ཁང་ནང་བཅོན་པ་བཟོད་ནམས་
བག་གྲོ་ཟེར་བ་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་ཡིན་བཞིན་པའི་སྐབས་ཉིས་བརྒྱད་བྲག་པོ་བཏང་ཤིང་སྤྲོད་ཁབ་ཞིག་བརྒྱབ་ཀྱིན་
འདས་གྲོངས་སོང་བ་རེད། ཉི་བའི་ཆར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཤིང་ལོ་ལྷག་པ་ཆེ་རིང་དང་། མཚམས་
ལགས། མེ་དོག་ཚོས་མཇུག་སོགས་སྤྲོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པ་དེ་འདྲའི་གནས་སྤྲོད་སྤྲོད་འགྲི་བའི་བཅོན་པ་མང་
པོ་བྱུང་ཡོད།

བོད་ནང་འབྲེད་བཞེན་གྱི་མཐུན་ཀྱིན་སྐྱོབ་སྤྱོད་མཐོ་པོ་ཡོད། འཛམ་གླིང་དདུལ་ཁང་གིས་
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོའི་སྐུན་ཐོད་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལས་རིམ་གྱིས་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་
 བུལ་བའི་སྐུན་ཁྱུ་གཉིས་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོར་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོང་ས་ནང་མི་གྲི་ཆད་སྤོང་ཆ་བདུན་དང་གྲངས་
 རྒྱུ་བཞི་ཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཟིན་པ་དང་། ཨ་མདོ་ཁུལ་མི་གྲི་ཆད་ནི་སྤོང་ཆ་དགུ་དང་གྲངས་རྒྱུ་དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས་
 ཟིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་ནང་མི་གྲི་ཆད་ནི་སྤོང་ཆ་དགུ་དང་གྲངས་རྒྱུ་དགུ་ལས་ཟིན་གྱི་མེད། བོད་རང་སྐྱོང་
 ཁྲོང་ས་ནང་ཕྱ་གུ་གྲི་ཆད་དེ་མི་སྤོང་གཅིག་ནས་སྤོང་ཆ་ ༡༧༠ ཟིན་པ་དང་རྒྱ་ནག་ནང་སྤོང་ཆ་ ༥༢ ཟིན་གྱི་ཡོད།
 དེ་མིན་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོང་ས་ནང་སྐྱོན་དྲུག་ཅུ་ཆས་ཀྱི་བཟུང་ཁྲོང་གཅིག་ནང་མི་གྲངས་ ༡༢༠ དང་གྲངས་རྒྱུ་
 གཉིས་ཟིན་པ་དང་། ཨ་མདོ་ཁུལ་དུ་མི་སྤོང་གཅིག་ནང་མི་གྲངས་ ༤༥༧ ཟིན་ཡོད་ཅིས་འཁོད་ཡོད།

བོད་མིའི་ཆོ་ཆད་ཇི་ཅམ་ཡིན་མིན་སྐོར་ཡོངས་ཁྲབ་གདན་འཁེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་དཀའ་ཡང་།
 འཛམ་གླིང་དདུལ་ཁང་གིས་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་སྐུན་ཐོད་ནང་སྤྱིར་བཏང་དབུས་གཙང་དང་ཨ་མདོའི་ནང་
 བོད་མིའི་ཆོ་ཆད་དེ་ལོ་ ༤༡ ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཆོ་ཆད་ལོ་ ༧༠ ཡིན། འོན་ཏེ་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལས་གཞིའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་སྐུན་ཐོད་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ནང་བོད་མིའི་ཆོ་ཆད་དེ་
 ལོ་ ༥༧ ལས་ཟིན་གྱི་མེད། རང་དབང་ལྷན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོངས་སྲུངས་ནས་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ནས་ཁས་
 ལེན་བྱས་པའི་བོད་མིའི་ཆོ་ཆད་ནི་ལོ་ ༥༠ ཡིན་གནས་བཤད་ཡོད།

བོད་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་ལ་དབྱེ་འབྱེད།

འདས་པའི་ལོ་ལྷུས་ཅུའི་རིང་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་ཤེས་རིག་ཐོག་གླིང་བྱས་ཇི་འདྲ་ཞིག་འཛིན་ཡོད་མེད་
 ཀྱང་གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ནང་རྒྱ་ནག་གི་བོད་རིག་པའི་བསྐྱེད་གནས་ཀྱི་ལས་
 འཛིན་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛུགས་ཐངས་དང་པོའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་བསྐུལ་པ་ལས་རྟོགས་བྱུང་པ་ཡིན། ཀྱན་
 གཞིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ "མི་ལོ་ ༡༢༠༠ རིང་བོད་ཡིག་བཅད་སྤྱད་དེ་སྲུངས་འཁྱོལ་བའི་ས་ཁུལ་
 ཞིག་ལ་བཅེངས་བཞོལ་བྱུང་ནས་གུང་བུན་དང་གི་འགོ་ཁྲིད་འོག་ལོ་རྒྱུ་ ༢༠ ནང་བོད་ཡིག་དེ་ཆད་དེ་བརྒྱུ་པ་
 རེད། ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་བར་ནོར་འཁྱུལ་བྱུང་ཡོད་ནའི་འདྲ། ཇིས་ལུས་ཐེབས་ཡོད་ན་འདྲ།

ང་ཚོས་བོད་ཡིག་དེ་བེད་སྤྱད་དེ་འཛམ་གླིང་ས་མཐོའི་ཐོག་མི་ཚོ་བསྐྱལ་བ་སྤྱད་པ་རེད། ཚོས་ཀྱི་རིག་པ་ཡིན་ནའི་འདྲ། ཚན་རིག་ཡིན་ནའི་འདྲ། བཟོ་ལས་ཡིན་ནའི་འདྲ། གནས་གཤིས་རིག་པ་དང་སྐར་ཕྱིས་ཡིན་ནའི་འདྲ། སྤྱི་འཛིན་ལས་རིགས་ཡིན་ནའི་འདྲ། སྐར་ལག་རིག་པ་དང་། གནས་ཚུལ་རིག་པ་ཡིན་ནའི་འདྲ། ཚང་མ་བོད་ཡིག་ཐོག་མ་གཏོགས་ཡི་གེ་གཞན་ཞིག་ཐོག་བྲིས་པ་ཡོད་མ་རེད། ངས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པའི་ལྷ་གནས་ཐོག་མར་གསར་འཛུགས་སྐབས་སུ་མི་རིག་པོ་བྱང་དུ་བོད་ཀྱི་རིག་པ་ཟེར་བ་དེ་ལ་མང་གཞི་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། མང་གཞི་ནི་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གནས་ཟེར་བ་དེ་རེད། དེ་ཚོ་གཉིས་ལ་ད་བར་མཐོང་རྒྱུ་ལས་མཐོང་ཆེན་གཏན་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་" ཅས་དང་། ཡང་ཀུན་གཟིག་པ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དེ་གི་གི་ཡོད་དང་གསོན་གྱི་ཡོད་སྐོར་བཀའ་ནན་པོ་གནང་སྟེ་གསུངས་དོན། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཙུ་བརྒྱུ་དུ་གཏོང་བྱ་བྱང་བྲན་དང་གི་དགོངས་གཞི་ཡིན་གྱི་མ་རེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དེ་གསོན་པོར་གནས་ཀྱི་ཡོད་དང་། ཡང་ན་ཙུ་བརྒྱུ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་དེའི་ཐད་ང་ལ་མེས་པ་འཆབ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་བཀའ་གནང་ཡོད།

རྒྱུ་མ་བོད་རང་བཙན་གྱི་གནས་བབས་སྐབས་བོད་མི་རང་གི་ཤེས་ཡོན་གྱི་དགོས་མཁོ་བསྐྱོར་བའི་དགོན་རྒྱུ་ལྟར་བྱས་ཀྱིས་གཉེར་བའི་སློབ་ལྷ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་མོངས་དད་དང་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མི་སྣ་བསྐྱེད་བསྐྱོངས་བྱ་ཡུལ་རེད་ཅེས་བཀའ་ནན་སྟེ་བརྒྱུ་བ་རྒྱ་སློབ་སློང་བྱེད་མཁན་དང་བྱེད་ཡུལ་གཉིས་ཀ་མེད་པ་བཟོས། དེའི་ཆབ་དུ་རྒྱ་མིས་ཞིང་འབྲོག་མི་མང་ལ་འགྲོ་སྐྱོང་གཏོང་དུ་བརྒྱུ་ནས་དམངས་བརྒྱུས་སློབ་ལྷ་ཟེར་བ་བརྒྱུས་ཀྱང་གཞུང་གི་འགྲོ་སྐྱོང་སྐར་ཕྱིས་སྤྱད་མེད། དམངས་བརྒྱུས་སློབ་ལྷ་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་རྒྱའི་དྲིལ་བསྐྱུགས་ཀྱི་སློབ་ལྷའི་གངས་ཆད་ལ་ཕན་པ་ཅམ་ལས་བོད་མིའི་སློབ་སྐྱུག་ཚོར་ཕན་ཐོགས་དེ་ཅམ་བྱུང་མེད། ཁོང་ཚོས་བོད་རང་སློང་སློངས་ཟེར་བའི་ནང་དམངས་རིས་སློབ་ལྷ་ ༢༧༠༠ བརྒྱུ་ཡོད་ལུགས་ཤོད་ཀྱང་དེ་ཚོ་ནི་མིང་ཅམ་གྱི་སློབ་ལྷ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༦ ལོའི་བོད་སློངས་ཞིབ་འཇུག་དུས་དེབ་ཨང་གཉིས་པའི་ནང་རྒྱ་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་པ་གསུམ་ནས་བྲིས་པའི་ཚོམ་ཡིག་ནང་འཁོད་གསལ། བོད་དུ་སློབ་འབྲིང་སྤྱིར་བཏང་པ་ལྷ་བརྒྱུང་བརྒྱུད་ལས་མེད་པའི་ཁྱོད་དུ་ཆ་ཚང་པའི་སློབ་འབྲིང་བརྒྱུ་གསུམ་ལས་མེད། བོད་དུ་སློབ་རྒྱུ་ཉིས་སྟོང་

བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་ཙམ་ཡོད་པའི་ཁྲོད་དུ། གཞུང་བརྒྱ་གསུམ་སློབ་རྒྱུ་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ར་གཅིག་ལས་མེད་
 ཅིང་། དམངས་བརྒྱ་གསུམ་སློབ་རྒྱུ་ཉིས་སློབ་ལྔ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ནམས་སྤྲ་བརྒྱ་ཞིག་མེད་པའི་ཐོག་འབྲུག་སློ་
 ཚང་བ་ཞིག་ཀྱང་མེད་ཅེས་དང་། ཡང་ཞིང་འབྲོག་གི་རིག་གནས་རྒྱ་ཚད་ཤིན་དུ་དམའ་བའམ། ཡང་ན་
 རིག་གནས་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་སྤྲུལ་ཚན་རིག་ལག་ཅུལ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཁོང་དུ་རྒྱུ་བའི་ཤོད་ཐབས་བྲལ་
 ཞེས་དང་། ཡང་ད་ལྟོ་ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་དུ་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་ཡས་མས་ཀྱི་ཞིག་འབྲོག་མང་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་ལྷན་
 ལ་མཐོ་རིམ་སློབ་རྒྱུ་ཡན་གྱི་རིག་གནས་སློབ་གསོ་ཐོབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད་ཅེས་དང་། ཡང་གནས་རྒྱལ་དེ་རིགས་
 ཡུང་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ནི་ཐོད་ཀྱི་དམའ་རིམ་སློབ་གསོ་འཕེལ་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ཞན་པའི་རྒྱུ་བྱིས་རེད་ཅེས་དང་། ཡང་
 སློབ་ལྷན་རྒྱུ་བར་ཡོད་པའི་སློབ་མ་ཡོངས་ཀྱི་ཡོ་ཚད་ཡོན་པའི་བྱིས་པ་ཚོའི་བརྒྱ་ཆ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་ལྔ་ཟིན་གྱི་ཡོད་པ་
 དང་། མཐོ་རིམ་སློབ་རྒྱུ་གི་སློབ་མས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་དང་གྲངས་རྒྱུ་དྲུག་ལས་ཟིན་གྱི་མེད། དེའང་གསལ་
 བོ་བཤད་ན། ད་དུང་སློབ་ཡོ་མེན་པའི་བྱིས་པ་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ལྔ་ལ་སློབ་རྒྱུ་གི་སློབ་གསོ་ཐོབ་ཀྱི་མེད་པ་དང་།
 སློབ་གྲར་འབྲོ་མཁན་བྱིས་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཅུ་བྱ་དགུ་དང་གྲངས་རྒྱུ་བཞི་ལ་མཐོ་རིམ་སློབ་རྒྱུ་གི་སློབ་གསོ་ཐོབ་
 ཀྱི་མེད་པ་རེད། གྲངས་ཚད་དེ་དག་ནི་མི་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཏེ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་དང་།
 སློངས་ཡོངས་ལ་རིམ་པ་འདྲ་མིན་དང་རིགས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་གནས་ཁོར་འཕྲོད་པ་དག་ལྟར་སྤྲོད་ལྟ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་
 དག་གིས་སློབ་འཁྲིད་ཀྱི་ལས་ཀའི་དགོས་མཁོ་གཏན་ནས་བརྟེན་མི་ཐུབ་པ་མ་ཟེད། དགོ་གནས་གྱི་མིང་ཙམ་ལས་
 སློབ་འཁྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་འཁུར་མི་ཐུབ་མཁན་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་དགོ་གནས་
 འགའ་ཞིག་གིས་སློབ་རྒྱུ་ལོ་རིམ་གསུམ་པ་བར་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་ཐུབ་པ་ལས་དེ་ལས་མཐོ་བའི་ལོ་རིམ་ལ་སློབ་ཁྲིད་
 བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད་ཅེས་དང་། མཐར་མི་རིགས་དབར་གནས་པའི་དོན་དངོས་ཐོག་གི་འདྲ་མཉམ་མེད་པའི་
 གནས་རྒྱལ་མེད་པ་མ་བཟོ་བར་སློབ་གསོའི་སློར་ལོགས་བཅོས་ཡོང་ཐུབ་ལས་མེད་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་ ༡༩༩༩ བར་བོད་འདི་རྒྱའི་མངའ་འོག་དུ་གཏན་འཁུག་བྱེད་པའི་ངན་
 གཤེས་ལས་འགལ་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་བའི་ནང་ནས་ཆེས་གནག་སེམས་ཆེ་བ་གཅིག་ནི་ཤེས་ཡོན་དང་ཤེས་ཡོན་
 ཅན་རྩ་མེད་བཟོས་པ་དེ་ཡིན། བོད་ཀྱི་སྤྲེལ་དང་། མཁན་པོ། དགོ་བཤེས། མཁས་པ། ཤེས་
 ཡོན་ཅན། རྒྱ་དྲག་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྣ་བསམ་ཤེས་ཅན་སོགས་ཡོན་ཏན་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་
 རྒྱ་མིས་ཡར་ཐོན་ཟེར་བའི་མིང་བདགས་པ་ཉུང་ཤས་ལྷན་དེ་བྱིངས་ཚང་མར་ཉིས་མིང་སྒྲ་ཚོགས་བདགས་དེ་འཛིན་

བཟུང་གིས་བཅོན་ཁང་དང་། ངལ་ཙོང་རྒྱུ་བཞེད་ར་བར་བཏང་ཡོད། དེར་བརྟེན་སློབ་ལྷ་དེ་ཚོར་གེས་
ཡོན་གྱི་ཆ་ཁྱེད་མེད་པའི་དགོ་གན་དེ་བུང་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་གྱི་ཡོད་པེད།

བོད་གཞུང་གི་རྒྱ་ཆབ་མཆོང་ས་གསུམ་པ་བོད་ནང་མེད་ས་རྒྱལ་ས་རྒྱ་མིའི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བོད་ནང་སློབ་ལྷ་
༢༡༡༡ ཡོད་གནས་ཞུས་ཡོད། དེ་སྐོར་རྒྱ་ཆབ་ཚོགས་མིའི་ཚོགས་གཙོ་ཇེ་བཙུན་པད་མ་ལགས་ནས་གསུངས་
དོན། ང་ཚོ་གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་སློབ་ལྷ་རྩ་སྐོར་གྱི་ལྷ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཁོང་ཚོས་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་བྱེད་གྱི་
འདུག སློབ་ལྷ་དབྱར་ཁའི་གུང་ག་མེད་དང་དུས་འཁེལ་ནས་སློབ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ན་
དགོ་ཆེ་བསྐད་མེད་ལུགས་བཟོད་པ། བ་ན་ཞོགས་པའི་ཚུད་ ༡༠ ཙམ་ལའང་སློབ་ལྷ་གཙོ་ཉིན་དགུང་ཁ་ལག་
༣་བར་ཕྱིན་པ་དེད་ཟེར་བ་སོགས་ཁག་འདྲགས་རྩ་ཚོགས་བྱེད་གྱི་འདུག ཉིན་གཅིག་ང་ཚོ་འཛིན་ལྷ་ཚོགས་
ལུལ་ཁང་པ་ཞིག་ལ་ལྷ་བར་སྐྱོད་པ་ཡིན། ཁང་པའི་ནང་གིང་བཙུག་ནས་བཞག་འདུག ཡང་དུས་ཚུད་
གཞན་ཞིང་ལ་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་འཛིན་ལྷ་ཚོགས་ལུལ་གུར་ཁང་ཞིག་ལ་ལྷ་སྐོར་བྱེད་པར་འཁྲིད་བྱུང་། སློབ་ལྷ་
སློད་སའི་གདན་གྱི་འོག་ལ་ཅ་བཞིང་འདུག་པ་དེར་ལྷ་སྐབས་ཅ་དེ་དག་ཁ་དོག་མ་ཉམས་པར་གསོས་པར་བསྐད་
འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོས་བོད་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་སློབ་ལྷའི་ནང་ནས་སློབ་ལྷ་ ༩༢ ལ་མ་གཏོགས་ལྷ་སྐོར་བྱེད་ཐུབ་
མ་སོང་།

ཕྱི་མོ་ ༡༩༤༤ ཡོད་ཕྱིན་ལུལ་དེ་བ་ཀོན་སློབ་ལྷའི་གཙོ་ཉིན་འཛིན་འཛིན་ལྷེ་ཡིང་ཀོན་བོད་ནང་གི་ས་ཁུལ་
མང་པོ་ཞིག་ལ་ལྷ་སྐོར་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཕྱིར་འཁོར་ནས་སྐྱོན་མོ་སྐྱད་པའི་ནང་འཁོད་གསལ་ལ། དམིགས་བསལ་
གོང་ས་གསལ་ས་ཁུལ་དུ་སྐྱུ་གུ་མང་པོ་ཞིག་ཞིང་ལས་དང་། ཅ་བར་བ། སློབ་ལྷ་ས་འཛོལ། ལྷེ་བ་སྐྱུ་གུ་
པ། ཚོང་ཁང་བཅས་སུ་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་པ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་པེད། ཁོང་གིས་ཅད་གཙོད་བྱེད་སྐབས་ས་
ཁུལ་མང་ཆེ་བར་སློབ་ལྷ་མེད་པ་པེད། མི་གན་པ་ཚོས་དེ་སྐོར་གོད་དུས་མེས་པ་སློབ་ཞིག་ལ། སློན་མ་
ཡིན་ན་དགོན་པ་དང་མཉམ་དུ་སློབ་ལྷ་ཡོད། དགོན་པ་དེ་ཚོ་ཅ་གཏོར་བཏང་བར་བརྟེན་སློབ་ལྷ་ཡང་མེད་པར་
སོང་སྟེ་ད་ལྟ་བསྐར་གསོ་བྱས་མེད་པ་པེད་ཅེས་བཤད་འདུག ང་ལ་ལུང་ཁུག་གི་ཡི་གེ་འབྲི་སློག་གེས་པའི་
འབྲོག་པ་གན་གསར་དེ་འདྲ་ཐུག་བྱུང་། རྒྱ་མིའི་གདུག་རྒྱུབ་ཅན་གྱི་བྱེད་རྒྱལ་དན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཁོ་ཚོའི་
ཆ་བོ་ཚོས་ཡི་གེ་འབྲི་སློག་གེས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་པེད་ཅེས་བཟོད་གནས་བྱིས་འདུག །

རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་། བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་ཟེར་བ་གཅིག་ལུང་ནང་ལོ་བཞི་བཅུའི་རིང་
 སློབ་གྲོན་རྒྱ་སྒྲོར་དུང་ཕྱུར་བཅུ་གཅིག་བཏང་ཡོད་ཅེས་བཤད་འདུག། དེའུ་འཕོར་དེ་འདྲ་བཏང་ཡོད་མེད་ཇི་
 ལཱ་ཡང་ཤེས་ཡོན་གྱི་མཐུན་ཆུན་དང་ཁོ་པལ་ཆེ་ཤོས་འཕྲུལ་མཁན་ནི་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཡིག་ཆ་རེད།
 དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་སློབ་གསལའི་གྲོན་དེའུ་ཉ་ལམ་བརྒྱ་ཆ་ ༣༠ ལྟམ་ ༥༠ བར་གཏོང་ཡུལ་མང་ཤོས་གིག་
 ནི། རྒྱ་ནག་ཞུན་ཡང་གོང་བྱིར་དུ་ཡོད་པའི་བོད་སྤོངས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ་ཟེར་བ་དེ་རེད། དེ་ནི་བོད་
 སྤོངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སློབ་གྲྭའི་རྒྱ་བྱོན་དང་། ཆ་ཆུན་ཨང་དང་པོ་དེ་ཡིན། དེའི་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་
 དགེ་ལས་མང་ཆེ་བ་བོད་ལ་བཅན་འཕྱུལ་ཐོག་མར་བྱེད་མཁན་དམག་གྲུ་ཨང་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཁོངས་མི་ཁག་གཅིག་
 ཡིན་པ་དང་། སློབ་གསལའི་ཁོ་པལ་ཆེ་ཤོས་ལེན་མཁན་ནི་བོད་སྤོངས་རྒྱ་མི་དང་། ཁོ་ཆོའི་ཉི་འབྲེལ་གྱི་བྱ་ལྷག་
 ལྟམས་དང་། ལྷག་པར་འགོ་འཁྲིད་མི་སྣའི་བྱ་ལྷག་ལྟམས་ཡིན། བོད་ནང་གི་སློབ་གྲྭ་ཡིག་ཤོས་ནི་ལྷ་ས་
 དང་། གཞིས་ཀ་ཅེ། རྒྱལ་ཅེ། རྫོང་ཁ། ཅིང་ཐང་། ཆབ་མདོ། དེ་བཞིན་སྤྱི་རྒྱ་མདོ་དང་།
 ཟི་ཡིང་། དར་ཅི་མདོ། བདེ་ཆེན་སོགས་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་གཙོ་བོ་རྒྱའི་ལས་བྱེད་པའི་བྱ་ལྷག་ཆེད་དུ་
 དམིགས་ནས་བཅུགས་པ་ཞིག་རེད། གཞུང་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་ཟེར་བ་དེ་ཆོའི་ནང་བོད་ལྷག་དང་རྒྱ་ལྷག་གཉིས་
 འཛིན་གྲྭ་ཡོགས་སུ་དབྱེ་ཡོད་པ་དང་། དགེ་ཆན་ཤེས་ཚད་མཐོ་བ་ལྟམས་རྒྱ་ལྷག་འཛིན་གྲྭའི་དགེ་ཆན་དང་།
 ཤེས་ཚད་དམའ་བ་ལྟམས་བོད་ལྷག་འཛིན་གྲྭའི་དགེ་ཆན་དུ་གཏོང་གི་ཡོད། འཆོ་བའི་ཐད་ཀྱང་ཐོབ་ཐང་ཆེ་ཆུང་
 ཡོད་པ་མ་ཟད། འགའ་ཞིག་ལ་འབྲས་ཟེ་མཁན་དང་ཅམ་པ་ཟེ་མཁན་ཞེས་སྤྱི་ཐབ་ཀྱང་ཡོགས་སུ་ཡོད་པ་དང་།
 འབྲས་ཟེ་མཁན་གྱི་སྤྱི་ཐབ་དེ་ཞེ་དག་གི་ཆ་ཆུན་བཟང་བ་ཡོད་རེད།

ཡོ་རེ་མཐོ་སློབ་ཁག་ནང་བོད་ཀྱི་སློབ་ལྷག་ཆེད་དམིགས་བཀར་གྱི་རྒྱུ་བ་བཞུགས་དང་འགྲོ་སོང་འཛིག་གི་
 ཡོད་ཀྱང་བོད་ལྷག་ཆོ་ཐོག་མར་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ནས་བཟུང་ཤེས་ཡོན་གྱི་མང་གཞིའི་ཆ་ཆུན་ཞུན་པ་དང་།
 ཡིག་རྒྱགས་གཙོ་བོ་རྒྱ་ཡིག་ཡིན་པ། བོད་ཡིག་གི་ཤེས་ཚད་ངས་ཅན་ཡོད་ཀྱང་ཅིས་འགྲོ་མེད་པ་བཅས་ཀྱིས་
 ཡིག་རྒྱགས་འཕྲོད་མཁན་བོད་མི་ཉུང་ལ་རྒྱ་ལྷག་མང་བ་ཡོད་པ་སློབ་མེད་དང་། དེའི་ཐོག་རྒྱ་ནག་ནང་ཡིག་
 རྒྱགས་མ་འཕྲོད་པའི་རྒྱ་ལྷག་མང་པོ་ཞིག་གཉན་ཉེ་སོགས་མགོ་བྱིད་བརྒྱད་ནས་བོད་དུ་ཡོང་སྟེ། དེ་གར་རྒྱ་
 ལག་ལས་ཡིག་རྒྱགས་ཆུང་ཆུང་པ་ཡོད་པའི་ཆ་ཆུན་འོག་ཡིག་རྒྱགས་སྤྱད་དེ་མཐོ་སློབ་ཁག་ནང་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དེ་
 ཆོའི་སློབ་ཡོན་གྱིས་མཚོན་པའི་འགྲོ་སོང་ཁག་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སློབ་གསལའི་འགྲོ་གྲོན་ཁོངས་ནས་གཏོང་གི་ཡོད།

ཨོ་སི་གཱ་ཡི་ཡའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སྐུ་ཚབ་རྒྱ་ནག་དུ་ཐེངས་དང་པོ་བསྐྱོད་སྐབས་ཀྱི་སྒྲན་ཐོའི་ནང་
 སྐུ་ཚབ་ཁོང་ཚོའི་མཐོང་རྒྱལ་ལ། བོད་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་མཐོ་རྒྱ་གཏོར་རྒྱུར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་སེམས་འགུལ་
 དང་དོ་སྣང་ཡོད་བཅོ་འདུག་ཀྱང་བོད་པའི་ཕུ་བྱ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་གནམ་ནས་མེད་པ་མཐོང་གི་འདུག
 ལྷ་ས་ཁུལ་ལ་ཡོད་པའི་ཕུ་བྱ་དེ་ཚོར་སློབ་ཚན་རྒྱུ་ཅུ་ཞིག་ཐོག་ནས་དམའ་རིམ་དང་འབྲིང་རིམ་གྱིས་སློབ་སྦྱོང་ཐོབ་
 རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་ལྷ་བུ་མཐོང་བྱུང་། ཕུ་བྱ་ཁག་གཅིག་གིས་སློབ་གྲུ་ཙུ་བ་ནས་སྦྱོད་མ་ཐོང་བ་དང་།
 ཡང་ཁག་ཅིག་གིས་འཛོལ་འཁྱེད་དཀའ་ངལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལོ་བརྩམ་མོང་གོང་ནས་སློབ་གྲུ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་དགོས་
 གནས་བཤད་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལྷ་ ༢ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བོད་སློབ་སློབ་གྲུ་ཆེན་པོའི་དབྱིན་ཡིག་དགོ་ཆུན་བཀུ་གིས་ཆོ་
 རིང་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོར་ཕུལ་བའི་སྒྲན་ཁྱའི་ནང་འཁོད་པར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་
 སློབ་སློབ་ཡོངས་ནས་མེས་རྒྱལ་སློབ་གྲུ་ཆེ་ཁག་དང་། སློབ་སློབ་སློབ་གྲུ་ཆེ་ཁག་ལ་ཁྱོན་བརྒྱམས་སློབ་ཕྱག་
 གྲངས་ ༤༠༠ བདར་ཡོད་པའི་ནང་བོད་རིགས་སློབ་ཕྱག་ ༤༠ ལས་མེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོར་བོད་ཀྱི་
 སློབ་གྲུ་ཆེ་ཁག་གསུམ་གྱི་སློབ་ཕྱག་བརྒྱམས་གྲངས་ ༡༩༧༠ ཡོད་པའི་ནང་བོད་རིགས་སློབ་མ་ ༤༩༩ ལས་
 མེད། ལོ་དེ་གའི་ནང་བོད་ནས་མེས་རྒྱལ་སློབ་གྲུ་ཆེ་ཁག་ལ་སློབ་ཕྱག་ ༢༡༠ བདར་ཡོད་རྒྱུ་བོད་རིགས་
 སློབ་ཕྱག་ ༤༠ ནས་ ༧༠ བར་ལས་མེད། བོད་ཀྱི་སློབ་གསལ་ཐོག་གི་འགྲོ་མོང་འཁུགས་ཆེ་བའི་རྒྱ་རིགས་
 སློབ་ཕྱག་ཐོག་ལ་ལེན་སྦྱོར་གཏོར་གི་ཡོད་ཅེས་དང་། ཡང་ད་དུང་ཡང་ཡིག་སློབ་སློབ་བརྒྱ་ཆ་ ༧༠ ཡོད་པའི་
 གནས་རྒྱལ་ཕུ་མཐུད་བཟུང་ཡོད་ཅེས་དང་། ཡང་། ལྷ་ས་སློབ་འབྲིང་དང་པོར་འཛིན་གྲུ་ ༢༤ ཡོད་པའི་
 ནང་འཛིན་གྲུ་ ༡༢ བོད་ཕྱག་ཆེད་དུ་རེད། སློབ་ཕྱག་བརྒྱམས་གྲངས་ ༡༩༧༡ ནང་རྒྱ་མ་བོད་ཐེ་བས་བོད་
 རིགས་ ༩༣༢ ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རིགས་ ༡༧༤ ཡོད། རྒྱ་རིགས་སློབ་ཕྱག་གིས་བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་མི་
 བྱེད་པ་མ་ཟད་རྒྱ་རིགས་འཛིན་གྲུ་འགྲོ་མཁན་བོད་རིགས་ ༢༤༧ (ལས་བྱེད་པའི་བྱ་ཕྱག་) གིས་ཀྱང་བོད་ཡིག་
 སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཅང་སློབ་གྲུ་དེར་བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་བོད་རིགས་ ༡༩༩ ལས་མེད། སློབ་གྲུ་
 འདིའི་ནང་ཁྱོན་བརྒྱམས་དགོ་ཆུན་ ༡༡༡ ཡོད་པའི་ནང་བོད་རིགས་དགོ་ཆུན་ ༢༠ ཅམ་ཡོད་ན་ཡང་། བོད་
 ཡིག་སློབ་མཁན་ ༧ ལས་མེད། གོ་ཐོས་ལ་དགོ་ཆུན་གནས་ཚད་ཡག་ཤོས་ཀྱིས་རྒྱ་རིགས་འཛིན་གྲུ་སློབ་
 ཁྲིད་བྱེད་པ་དང་། དགོ་ཆུན་གྱི་གནས་ཚད་མ་ཡོན་པས་བོད་རིགས་འཛིན་གྲུ་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་པའི་

ཤོད་སྒྲོལ་འདུག་ཅས་དང་།

ཡང་ལྷ་ས་སློབ་ཆུང་དང་པའི་ནང་འཛིན་གྱི་ ༣༠ ནང་བོད་རིགས་འཛིན་གྱི་ ༡༧ དང་རྒྱ་རིགས་
འཛིན་གྱི་ ༡༧ ཡོད་ཅིང་། སློབ་ཕྲུག་གི་གྲངས་འབོར་ ༡༩༠༠ ཡོད་པ་ནས་ཆིག་སྟོང་བོད་རིགས་ཡིན་པ་དང་།
རྒྱ་རིགས་ ༩༠༠ རེད། བོད་རིགས་སློབ་ཕྲུག་ ༢༠༠ བས་པ་རྒྱ་རིགས་འཛིན་གྲུར་འགྲོ་གི་ཡོད་ཅིང་།
ཁོང་ཚོས་བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱང་བྱེད་གི་མེད། སློབ་གྲྭ་འདིའི་དགོ་ཆ་ན་ ༡༣༩ ཡོད་པའི་ནང་བོད་ཡིག་དགོ་ཆ་
༡༤ ཆུད་ཡོད། ཞིང་འབྲོག་ཁྲུལ་ལ་ཐོན་སྐྱེད་འགན་གཙང་ལམ་ལུགས་ལག་ལེན་བསྐྱར་རྒྱུ་དམངས་
བཅུགས་སློབ་གྲྭ་འགའ་ཤས་འཐོར་བ་དང་། སློབ་གྲྭ་འགའ་ཞིག་ལ་དགོ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་སློབ་ཕྲུག་མེད་པས་ཁོ་
ཚོའི་གྲངས་འབོར་རྒྱ་དུ་ཕྱིན་པའི་གནས་ཆུལ་ཐོན་པ་དེ་རིགས་ནི་ཡིག་སྟངས་གསར་པ་མང་དུ་ཕྱིན་པའི་དགས་
མཚན་ཡིན་ཤས་ཆེ།

བོད་ཡུངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དེ་ཡོད་བོད་རྒྱ་སློབ་ཕྲུག་གི་བསྐྱར་ཆད་བཞག་དབྱེད་བྱས་པར་གཞིགས་ན།
བོད་ཡུངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་དེ་ཡོད་སློབ་ཕྲུག་བསྐྱེམས་ ༩༧༡ འདུག བོད་ཡིག་ཆན་ཁག་དང་། བོད་
སྐད་གསོ་རིག་ཆན་ཁག་གཉིས་ཐེ་བས་ཆན་པ་ཁག་གི་ནང་བོད་རིགས་སློབ་ཕྲུག་བསྐྱེམས་ ༩༡༣ དང་། རྒྱ་
རིགས་སློབ་ཕྲུག་ ༢༡༤ ཡོད། སློབ་ཕྲུག་མང་ཆེ་བ་ནི་བོད་རིགས་ཡིན་པ་བཤད་ཅི་དགོས། འོན་ཀྱང་ཅུང་
ཞིབ་པའི་སྟོན་སྐུ་བཤད་ན། བོད་ཡིག་ཆན་ཁག་གི་སློབ་ཕྲུག་ ༢༡༡ དང་། བོད་སྐད་གསོ་རིག་ཆན་ཁག་
གི་སློབ་ཕྲུག་ ༢༧ བར་ཕུད་བསྐྱར་ཆད་བྱེད་སྐྱོར་ཞིག་བྱས་ན། ཆན་པ་གཞན་དག་ནང་གི་བོད་རིགས་སློབ་
ཕྲུག་ ༡༣༥ ལས་མེད་པ་དང་། རྒྱ་རིགས་སློབ་ཕྲུག་ ༢༡༤ ཡོད་པ་དེས་སློབ་ཕྲུག་ཡོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་
༩༡.༤ ཟིན་གྱི་འདུག མི་ནམས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་ཆན་ཁག་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་ཆན་ཁག་ཅས་མིང་འདྲགས་བརྒྱབ་ཡོད།
དེ་ནི་སློབ་ཕྲུག་བསྐྱེམས་པོར་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་བོད་རིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ དང་། རྒྱ་རིགས་བརྒྱ་
ཆ་ ༩༠ ཟེར་བའི་བོད་རྒྱ་སློབ་ཕྲུག་བསྐྱར་ཆད་ཀྱི་ཁྲབ་ཁོངས་ནང་རྒྱ་རིགས་མང་ཙམ་བསྐྱེམས་དགོས་དབང་
གིས་བོད་རིགས་མང་ཙམ་བསྐྱེམ་དེ་བོད་ཡིག་ཆན་ཁག་དུ་བཞག་པ་དེར་ཟེར། དེ་ལྷན་སྦྲུལ་མཐུན་ནས་བྱས་ཆེ་ཡོ་
༡༠ནང་བོད་ཡིག་ཆད་གཉིས་སློབ་ཕྲུག་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཐོན་ཅིང་ཅིས་རིགས་སོགས་ཆན་རིག་ཆད་གཉིས་སློབ་
ཕྲུག་མཐུབ་མོར་གྲངས་ཀ་ཐེབས་པ་ལྷ་པུའི་གྲངས་འབོར་རྒྱ་དུ་ལས་ཐོན་གྱི་མེད། ཆབས་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་སྐྱོང་

དེ་ཕྱིན་འགོག་བྱེད་དགོས་ན་བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་བསྐྱེད་ནས་སློབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་སློབ་སྦྱང་གི་གྲངས་
འཁོར་མང་དུ་གཏོང་རྒྱ་དང་འབྲེལ་ལོ་བཅོལ་ལེ་རིང་བོད་ཀྱི་སློབ་གསལ་གཙོ་གནད་ཡོངས་རྫོགས་མང་གཞིའི་སློབ་
གསལ་ཐོག་འཛིན་དགོས། དེའི་ཁྲིམས་ཡིག་འཛིན་བྱའི་སྐོར་འཛིན་བྱ་འདི་ནི་ཕྱ་ལོ་ཕྱིན་དུས་བསྐྱེད་ཤིང་།
སློབ་སྦྱང་ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་ ༡༩ ཡོད་པའི་ནང་བོད་རིགས་གཉིས་ལས་མཉེན་ཅེས་བྱེད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་བཟུང་བོད་མི་རྒྱ་མིར་བསྐྱེད་རྒྱ་དེ་དོན་གནད་གལ་ཆེ་གོས་ལ་བཅིས་ཡོད།
བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གིས་རིག་ཅེས་བཤད་དེ་བསྐྱབ་མི་ཆོག་པ་བཟོས། དེའི་སྐོར་ང་ཚོའི་བོད་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་འབྲུང་བྱེད་པའི་གནས་བཞུགས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོ་ནས་སློབ་ལྟ་ཁག་དུ་དགོ་གན་བཅུ་
དང་། བོད་རིགས་ཡོན་ཏན་ཅན་པལ་མོ་ཆེ་ཕྱིར་འབྲུད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་སློབ་གཞི་ཆུན་
ཆད་ཆོས་ལུགས་མོངས་དད་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུ་བཅིས་ནས་སློབ་པ་བཅུ་པར། དེའི་ཆབ་དུ་ཆག་པར་དང་།
མཉེན་ཆེ་དུང་གི་ཚོམ་ཡིག་ཁག་ཅིག་སློབ་གཞིར་སྤྱད། སློབ་བྱའི་ནང་ཀྱིས་པ་ཆོར་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་ནི་མོངས་དད་
ཀྱི་ནང་དོན་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་གོམས་གཤེས་ལུགས་རྣམས་བསམ་སློབ་ཀྱི་པའི་མཛོད་ཚུལ་ཡིན་པ།
བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རྒྱུ་ལུས་པན་མཉེན་ཡིན་པ། བོད་ཀྱི་དེ་ཕྱི་སྤྱི་ཆོག་ཆེས་ཆེན་པོ་དང་། ཆེས་སྐྱོ་
ཆེས་གདུག་རྒྱུ་བཅས་ཡིན་པ། རྒྱ་མིའི་ཅི་གསུང་དེ་སྐྱུལ་བྱེད་མཁན་དེ་གསུང་བཞེ་པ་དང་། ཡར་ཐོན་
ཅན་ཡིན་པ། རྒྱ་མིའི་ཁ་ལ་ཉན་པོ་མི་བྱེད་པ་དང་། མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁོ་མཉམ་ལ་བསམ་སློབ་གཏོང་མཁན་
དེ་གསུང་བཞེ་རོ་ཡོག་པ་དང་། ཡོག་སྤྱོད་པ། བྲལ་རིམ་དབྱེ་པོ་ཡིན་པ་སོགས་མིང་འདོགས་བདགས་ཏེ་
བཅོན་འཛུལ་པའི་ཁོ་པན་ཁོ་ན་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་དམར་པོའི་སྤྱི་དོན་འབའ་ཞིག་གི་སློབ་གསལ་བྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་བྱིས་
པ་ཆོ་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང་། ལོ་རྒྱུས། འཛོལ་པོ་མཉམ་སྟེལ། ཐུན་མེད་མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་
ཁྱད་ཆོས། ཆོས་ལུགས་སོགས་གང་ལའང་ཆ་རྒྱས་མཉེན་པའི་བྱུང་པོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད།

བོད་ཀྱིས་ཆ་དང་། ཁང་པ། ལམ། མི་མིང་བཅས་བཞེ་སྐྱུར་གྱིས་དེའི་ཆབ་དུ་དམར་པོའི་ལྷ་བའི་
ཐ་སྐད་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་མིང་གསུང་པ་མང་པོ་ཞིག་བཏུ་ཡོད། བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིང་རྒྱ་
མིའི་མིང་དུ་བཞེ་སྐྱུར་བྱེད་དགོས་ལུང་ཡོད། ཡོངས་མཆོག་གི་དབྱར་ཁའི་ཕོ་བྲང་ནོར་བུ་མྱིང་ཁར་རྒྱ་སྐད་ནང་
མི་མང་སྤྱི་མྱིང་ཞེས་བཏུ་པ་དང་། བོད་སྐད་ནང་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་མིང་ཆོག་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་གཏོང་བ་སོཾ་བྱས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་༡༩༤༣ལོ་ཚུ་ཕྱོགས་ནས་བཏོན་པའི་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་སྐོར་གྱི་ཆེད་ཚོམ་འདེམས་སྒྲིག་ཅེས་པའི་
ནང་ཚུ་དཔོན་གྱི་བེད་གིས་བྱས་པའི་ཚོམ་ཡིག་དང་གི་མི་རིགས་ས་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱད་བྱས་ཟེར་བའི་ནང་འཁོད་དོན།
བོད་ཡིག་དག་གི་དང་། ཡིག་སྐྱར་མི་སྣ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ཞིང་། སློབ་ཁྲིད་བྱེད་སྐོར་དང་། ལས་ཁུངས་ཀྱི་
ཡིག་ཆ་འབྲེལ་སྒྲིག་ཐད་དུ་ལྷན་པར་དུ་འདེད་ཚུ་ཡིག་རིགས་གཉིས་དུས་གཅིག་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བྱེད་མེད།
བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་བོད་ཡིག་འབྲི་སློབ་ཡག་པོ་མི་བྱུང་བ་མ་ཟད། བོད་སྐད་ཀྱི་སློབ་
ནས་མང་ཆོག་ས་ལ་དང་གི་སྤྱད་ཁྱེས་ཀྱི་ལ་བསྐྱབས་ཀྱང་ཡག་པོ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་མེད། དུས་སྐབས་གཅིག་གི་རིང་
སློབ་བྱས་ཞུགས་པའི་བྱང་ས་འཕོར་གང་མང་ཡོང་རེ་ཁོ་ན་བཙོན་པ་ལས་དག་འོས་སྤྱོད་བཅས་དང་སློབ་འཁྲིད་སྐྱེས་
ཆད་མཐོང་བཞུགས་ཚུ་འབད་བཙོན་བྱ་ཚུ་འདེད་མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།

དེ་མཚུངས་པེ་ཅིང་ནས་བཏོན་པའི་ཀྱང་གའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཟེར་བའི་༡༩༩༡ལོའི་དེ་དང་བའི་ནང་
མཆོ་སྤྱོད་མི་རིགས་སློབ་བྱ་ཆེན་མོའི་དགོན་པ་སངས་ཚུས་ནས་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་འཕུགས་སྐྱན་ལས་
དོན་འཕེལ་ཚུས་མ་བྱུང་བའི་ངན་ཁག་དེ་བོད་ཡིག་གི་སྤོང་ལ་བཀལ་ནས། བོད་ཡིག་བཞོལ་སྤྱོད་བྱས་ན་དཔལ་
འབྱོར་ཡར་ཚུས་འབྱོར་བྱུང་ཅེས་སྒྲིག་ཞིང་། ལ་ལས་དེ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཞོན་ནས་བོད་ཡིག་མེད་པ་བཟོས།
སྤྱད་གཞུང་གིས་ཚུ་ཡིག་སློབ་སྤྱོད་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་གཏན་ཁེལ་བྱས་ཏེ་ལོ་མང་རབས་ལ་ལག་བསྟར་བྱས་ཀྱང་།
མཐའ་མཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི་ཚུ་ཡིག་མ་ཤེས་ལ། བོད་ཡིག་ཀྱང་མི་ཤེས། དཔལ་འབྱོར་ནི་སྐར་བཞིན་
འཕེལ་མེད་སོར་གནས་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ ལོ་ཚུ་ནས་བཟུང་ཚུ་ནག་གིས་བོད་སྐད་ཆོར་སློབ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟའི་འགན་ཁུར་ཅུང་ཟད་
ཁྲུང་ས་ཏེ་ཚུ་ནག་གི་མཐོ་རིམ་སློབ་བྱ་དང་སློབ་བྱ་ཁག་སོགས་ནང་གཏོང་ཚུ་ཕན་བྱ་མང་དུ་སོང་ཡོད་ཀྱང་།
ཁོང་ཆོས་བོད་སྐད་རིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེ་ཞིང་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྤྱོད་ཡོགས་པ་ཉུང་ཤས་བདམས་ནས་གཏོང་བ་མ་གཏོགས།
གཞན་དག་ལ་གོ་སྐབས་སྤྱོད་ཀྱི་མེད་ལ། བོད་མི་ཆོས་ཀྱང་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་དམས་གཏོང་བའི་
སྤྱད་བྱས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་འདོད་མོས་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ཀུན་གཟིགས་པམ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
ནས་ཀྱང་བོད་སྐད་ཚུ་ནག་དུ་བཏང་བ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་ཚུང་ཐག་རིང་དུ་བཏང་བ་ཞིག་རེད་ཅེས་
གསུངས་ཡོད།

རྟོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོར་ལྷ་སར་དབྱིན་ཇིའི་དགོ་གན་གནང་ཁྱེད་མཁན་ཀྱི་ཨོན། ལྷ་སའི་
 སྤྱི་པའི་དེབ་ནང་། རས་དེབ་འདི་འབྲི་སྐབས་ཐོད་ཕྱག་བཞི་སྟོང་སྟོར་གྱི་ནག་ནང་སྟོབ་སྟོང་ཁྱེད་བཞིན་ཡོད།
 ཐོད་ནང་གིས་ཡོན་གྱི་ཆ་རྒྱན་ཞན་པར་བརྟེན་དེས་འབྲལ་ཐེལ་དུས་ཐུང་ནང་གིས་ཡོན་སྟོབ་རྒྱའི་ཐོག་ཐན་ཐོགས་
 ཐུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ཆ་ཐོད་ཕྱག་གྱི་ནག་ལ་གཏོང་གྱི་ཉུང་དུ་བཏང་ནས་ཐོད་ནང་གིས་ཡོན་གྱི་
 མཐུན་རྒྱན་བཟང་དུ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏུ་དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་གྱི་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོའི་ནང་།
 ཐོད་ཕྱག་ཁྱི་གཅིག་ཙམ་གྱི་ནག་ལ་གཏོང་གྱི་འཆར་བཞིགས་ལ་བསྐྱགས་ཐུས་ཡོད། དེའི་ཐོད་མི་ཚོས་ཐོད་
 ཀྱི་རིག་གཞུང་ཐོག་ཉན་ཆབས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་དང་། རང་གི་རིག་གཞུང་དང་གོམས་གཤིས་ལ་མཐོང་ཆུང་
 ཁྱེད་མཁན་ཐོད་མི་གཞིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཐོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་གཏོང་གྱི་སྲིད་ཅུས་རན་པ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་ཁྱེད་གྱི་
 ཡོད་པ་རེད་ཅེས་འཁོད་པ་ལྟར་རེད།

བཅན་ཕྱོད་ནང་ཐོད་མིའི་སྐྱབ་འབྲས།

གྱི་ནག་གིས་དུས་ཉུག་ཏུ་ཐོད་ནང་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་དེ་ནི། དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་
 ལུགས་རྒྱུས་ཐོབ་པའི་ཐོད་དེ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་གྱི་འོག་ས་རམ་ཁྱེད་ཏུ་ཡོང་བ་ཡིན་ཞེས་ཁྱེད་སྐྱེལ་ཁྱེད་གྱི་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་བཅན་སྐྱར་དེ་ནི་ཕྱི་རི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་གིས་བཅན་འགེལ་བྱས་པ་ལས་ཐུང་བ་ཞིག་ཡིན།
 ཐོད་མི་ཚོས་སོ་སོའི་དོན་དག་སོ་སོས་སྐྱབ་བཅུག་པ་ཡིན་ན་ལེགས་སྐྱབ་ཐུབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་རེད། དེའི་དབུ་
 མཚན་ལག་གོས་ནི། བཅན་ཕྱོད་ནང་གི་ཐོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་རེད།

ཐོད་བཅན་ཕྱོད་གཞུང་དང་། གྱི་གར་གཞུང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་རོགས་ཚོགས་ཁག་བཅས་ནས་བཅན་
 ཕྱོད་ཏུ་འཁོད་པའི་ཐོད་ཕྱག་ཚོའི་གིས་ཡོན་གྱི་ཆེད་དུ་གྱི་གར་སྟོར་མོ་དུང་ཕུར་བཅོ་ལྷ་ལྷག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལས་
 ད་བར་བེད་སྟོད་བྱས་ཡོད། བཅན་ཕྱོད་ཐོད་གཞུང་གི་ལོ་རའི་ཐོན་ཅིས་གྱི་བརྒྱ་ཆ་དུག་ཅུ་མེ་ལྷ་གིས་ཡོན་གྱི་
 ཆེད་དུ་གཏོང་གི་ཡོད། དུལ་འབོར་དེའི་ནང་དགོན་པ་ཁག་གི་ནང་ཚོས་གྱི་སྟོབ་ཁོན་ནམས་ཆུད་མེད།

དེང་བཅན་ཕྱོད་ནང་གསར་དུ་བསྐྱར་གནང་བའི་ཐོད་གྱི་ལྷ་བཅུན་དགོན་སྟེ་ཁག་གྱི་གར་དང་། བལ་

ཡུལ། འབྲུག་བཅས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ནང་ནང་ཆོས་སློབ་གཉེར་གནང་མཁན་གྱི་བཅུན་སྡོད་ཕྱག་བཅུ་
གཅིག་ཙམ་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་བོན་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་བསྟེན་གནས་དང་ཡན་ལག་ཁག་གྲང་
གསར་སྐྱེན་བྱས་ཡོད། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནམ་གངས་མི་འདྲ་བ་ཁག་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་
ཅུད་ཡོང་སྐད་ཅུང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སློབ་གཉེར་གྱི་བསྟེན་གནས་ཁག་གསར་དུ་བཅུགས་ཡོད། ལྷ་ར་ཁ་སི་བོད་ཀྱི་
ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་གོམས་སློབ་དང་དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གཉིས་རྒྱུང་འབྲེལ་
གྱིས་བོད་མི་དང་། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མང་བཅས་ལ་སློབ་སྦྱོང་སྦྱོང་གི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་ཐོན་པའི་
སློབ་གཉེར་བ་ཉམས་ཀྱིས་བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་དང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་གཞན་ཁག་དང་། འཛམ་གླིང་ཐོག་ཡོད་པའི་
བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་བསྟེན་གནས་བདུན་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བཅས་ནང་ལས་དོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་གར་
ཉི་མ་ཅལ་མང་འབྲུལ་ནང་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་བོན་ཆོས་ཀྱི་བསྟེན་གནས་སྤར་གསོ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

རྩ་རམ་ས་ལར་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱན་རྟེན་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་སྤྱན་གཞུང་གི་ལམ་ནས་འཛམ་གླིང་ཁྲོན་གྱི་
སྤྱི་བོ་མང་བོའི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་སྤྱན་དང་། ཅིས་ཀྱི་
སློབ་གྲྭ་ཁག་གཉིས་གཉེར་ཡོད་པ་དེ་ནས་ཐོན་པའི་སྤྱན་བཀོས་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་བཅས་ནང་ཡོད་པའི་བོད་
མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གིས་གཙོས་འཛམ་གླིང་ཡུལ་ཁག་གཞན་ལའང་སྤྱན་བཙུགས་ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་ལས་འགན་
འབྲུར་བཞིན་ཡོད།

རྩ་རམ་ས་ལར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་། སྤྱི་ལོར་བོད་ཀྱི་ཁང་པ་གཉིས་ནས་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་
ཁབ་ཁག་གི་མི་མང་ཁྲོད་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དང་། ནང་ཆོས། རྐྱད་ཡིག་རིག་གཞུང་བཅས་ལ་
སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་ཉམས་ལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་ནི་
འཛམ་གླིང་ཐོག་ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་བཅུགས་པ་
ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོ་བར་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་སུམ་ཅུ་བཅུ་ལ་བའི་སློབ་གཉེར་བ་དང་
ཞིབ་འཇུག་པ་ལྔ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ལ་སློབ་སྦྱོང་གི་ཕན་གོ་བས་བྱས་ཡོད།

རྩ་ས་བོད་ཀྱི་རྒྱེས་གར་ཚོགས་པས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་རྣམས་སྤྲོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་
མེད་བརྒྱུད་འཛིན་བྱས་ཐོག་འཛམ་གླིང་ས་ཁུལ་མང་པོར་འབྲེལ་སྟོན་བྱས་པར་འཛམ་གླིང་མི་མང་གི་དགའ་བསུ་

ཐོབ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཚོགས་པ་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་པ་མང་པོས་རྒྱ་གར་དང་། འབྲུག་ བལ་ཡུལ་
བཅས་ཀྱི་སློབ་ལྟེགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དགེ་འཕེལ་སྤྱོད་བཅས་སློབ་སྦྱོང་སྦྱོང་གི་ཡོད་རེད།

ཐོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་པར་ཁང་གིས་གཙོས་པའི་ཐོད་ཀྱི་པར་ཁང་ཁག་གིས་བཀའ་འབྲུར་བསྟན་འབྲུར་གྱིས་
གཙོས་པའི་གསུང་རབ་ཐུག་དཔེ་ཁག་དང་། ཐོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས། དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རིག་པ།
གསར་འབྲུར་མོགས་པར་སྦྱར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

དེར་ཆར་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། འབྲུག་བཅས་སུ་མཐོ་རིམ་སློབ་འབྲིང་དང་། འབྲིང་
རིམ་སློབ་འབྲིང་བསྡུ་མས་ ༤༥ ཡོད་པའི་ནང་སློབ་ཐུག་ཁྱོན་གྲངས་ ༢༩༠༠༠ ཡོད། དེའི་ཁོངས་གཉན་
སློབ་ ༡༧ དང་། ཉལ་ཁང་མཐུན་ཁྱོན་ཡོད་པ་སློབ་ལྟ་ ༧ ཡོད། གཞི་རིམ་སློབ་འབྲིང་སློབ་ལྟ་བསྡུ་མས་
༡༢ ཡོད། ཐོད་གཞུང་འཆར་འགོད་ལྟར་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྡུ་མས་ལྟར་ན། བཅན་བྱོལ་ནང་གི་ཐོད་ཐུག་
ལོ་ ༩ - ༡༧ བར་བྱས་པ་བརྒྱ་ཆ་ ༩༢ སློབ་ལྟ་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་པ་དེའི་ཁོངས་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༤༥ ཐོད་གཞུང་
སློབ་ལྟ་ཁག་ནང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཐུས་ཡིན། སློབ་ལྟ་དེ་ཚོའི་ནང་དགེ་ཆེན་ ༡༢༤༠ ཡོད་དེ་སློབ་ཐུག་ཐོག་ཆ་
བཤོས་བྱས་ན་སྤྱ་ཉི་ཤུ་རེར་དགེ་ཆེན་རེ་ཐོབ་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་ཁྱོད་ནས་སྤྱད་འབྲས་ལེགས་པ་ནམས་ལ་
ཆེས་མཐོའི་བརྗོད་སྒྲུབ་རིག་པ་དང་། ལས་རིགས་རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་གི་མཐུན་ཁྱོན་སྦྱར་གི་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༢ ལོ་བར་མཐོ་རིམ་སློབ་ལྟ་ཐོན་པ་སློབ་ཐུག་ ༢༠༠༠ སྟོར་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ལོ་རེ་མཐོ་རིམ་སློབ་
འབྲིང་ཐོན་མཁན་སློབ་ཐུག་ ༩༠༠ ནས་ ༡༠༠ བར་ཡོད་བཞིན་པ་ཡིན། དེ་དག་གི་ཁྱོད་ནས་སྤྱ་ཉི་ཤུ་ ༢༠༠ -
༢༥༠ བར་རྒྱ་གར་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ཁག་གི་མཐོ་སློབ་ཁག་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པར་འཇུག་གི་ཡོད། ད་
བར་བཅན་བྱོལ་ནང་ཆད་ལྟན་ཤེས་ཡོན་ཅན་སྟན་པ་དང་། རིགས་གཅིག་ཀྱང་འཛིན་པ། ཆེས་མཐོའི་བརྗོད་སྒྲུབ་
རིག་པ། དགེ་ཆེན་ཆེན་མོ། གསར་འགོད་པ། སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་ཞུ་བ། ཁྱིམ་སྡོད་པ་མོགས་མང་
པོ་ཐོན་ཡོད། ད་ལྟ་བཅན་བྱོལ་ཐོད་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁྱེད་ལས་བྱེད་པ་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བཅུ་བོ་དགུ་བཅན་བྱོལ་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་སློབ་སྦྱོང་བྱས་དེ་ཐོན་པའི་མི་རབས་གསར་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། དེ་མཚུངས་ཐོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
སྤྱིག་འཇུགས་ཁག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡང་མི་རབས་གསར་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།

མཐའ་བསྐྱེད་པ།

འདས་པའི་ཡོགས་ནང་བོད་ཀྱི་གཞིན་ཉུ་མོ་སྤོང་ཕྱག་མང་པོས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སློབ་སྦྱང་དོན་
དུ་གཉེར་ནས་མཐའ་སྤྱང་དམག་དཔུང་གི་རྒྱབ་སྦྱོར་དང་། དེ་བཞིན་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱད་ཀྱི་ལ་འཕྲང་གངས་
འབྲུགས་སོགས་ཀྱི་ཆ་གྲང་ངལ་དུ་བྱུང་དུ་བསད་ནས་ཉིན་ལམ་མང་པོ་ཀྱང་འགྲོས་ཀྱིས་བཅན་བྱུང་དུ་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད། ཨོ་སི་ཀྱི་ཡི་ཡའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་སྐྱེ་ཆབ་ཐངས་དང་པོས་རྒྱ་ནག་ལ་གཟིགས་སྐྱོར་
ཕེབས་རྒྱུ་ལས་བསྐྱེད་སྐྱོར་སྤྱད་ཅུང་། "ན་གཞིན་ཆོས་སློབ་སྦྱང་བྱ་རྒྱའི་འདུན་པ་ཡོད་གནས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དང་། ཁོང་ཆོའི་འདེམས་ཁ་ནི་རྒྱ་གར་ནང་བོད་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་སློབས་ཐབས་དེ་ཁོ་ན་རེད་འདུག ཁོང་
ཆོའི་བརྗོད་གསལ་དུ་དཀའ་སྤྱད་རྒྱུ་ཁྱེད་འཕྲད་མིན་ལ་མ་བཟོས་པར་རྒྱ་གར་ནང་སོ་སོའི་འདོད་མོས་ཐོག་རིན་མེད་
སློབ་སྦྱང་རག་གི་ཡོད་པ་དེ་རེད།"

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་བཟུང་བྲལ་བཅུན་ ༥༠༠༠ ཙམ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་གྱི་ཆེད་གྲོས་བྱུང་
དུ་སློབས་ཡོད་པ་དང་། ད་བར་བོད་ནས་གསར་དུ་འབྱོར་པའི་སློབ་ཕྲུག་ལོ་ ༥ ནས་ ༡༩ བར་སོན་པ་
གྲངས་ ༣༠༠༠ ལྷག་ཙམ་དང་། ལོ་ ༡༥ ནས་ ༢༥ བར་སོན་པ་གྲངས་ ༡༠༠༠ བཟུང་བ་རྒྱ་གར་ནང་
བོད་པའི་སློབ་བྲལ་ནང་སློབ་འཁུག་བྱས་ཡོད།

གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གིས་བཤད་པ་དེ་དངོས་བདེན་ཡིན་ཆོན་གཞིན་དེ་དག་སོ་སོའི་ཕ་ཡུལ་དང་ཕ་མ་བཞག་
ནས་རྒྱ་གར་ནང་ཡོང་དགོས་དོན་མེད།

ཚེས་དང་རྒྱལ་ཁབ་གི་ངོ་བོ།

ངོ་སྤྱོད།

བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཞིང་ཁྱིམ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ལྟར་མཇུག་པའི་བོད་ཀྱི་བོད་ནང་དང་བའི་
ཚེས་ཀྱི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རང་ཚེས་བོད་དུ་དར་འགོ་རྒྱགས་པ་ནས་བོད་ཚེས་ཉམས་རྒྱུ་འགོ་
རྒྱགས་ནང་། ད་བར་སྤྱི་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གཅེས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། བཅན་བྱོལ་ནང་བོད་
ཚེས་ཉམས་ཡིན་དང་སློབ་གཉེར་གྱི་ལྟ་གནས་རྒྱ་བལ་སོགས་ནང་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱིས་བརྒྱུད་
འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་ནང་བཀྱིས་སྤྱན་རི་དགོན་དང་། ར་ལག་གཡུང་རྒྱུང་གི་དཀར་ན་དགོན་
བཅས་ནི་བོད་ཀྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ཡིན། རང་ཚེས་ཀྱི་ཁྱད་ཚེས་མང་པོས་བོད་ཚེས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་བྱས་ཡོད་པ་
དང་། དེ་བཞིན་བོད་ནང་དར་བའི་རང་ཚེས་ཀྱི་ཚོགས་འདུས་འགའ་གས་ནང་བོད་ཚེས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་བྱུང་
ཡོད།

དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྩ་ས་པ་བསྐྱེད་ས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ནང་ཆོས་
དར་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ལོར་ཡུའོང་ས་སྐུ་ཕྱིར་ལུ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་བདག་
དབང་བཞེས་པ་ནས་ " ལུགས་གཉིས་ཆོས་སྲིད་བྱུང་སྐྱེལ་ " གྱི་གཞུང་དབུ་བཞེས། དེ་ནས་བཟུང་ལོ་སྟུང་
བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་ཡུའོང་ས་སྐུ་ཕྱིར་རིམ་བྱོན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་ཡོད།

ཆོས་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་དང་བླ་མས་བོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་དུས་ཡུན་དེའི་ནང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་
མང་བཅས་ལ་ཁེ་ཕན་ཆེ་ཤོས་བྱུང་ཡོད། ནང་ཆོས་ནི་བོད་མི་ནམས་ལ་ཆོས་ཙམ་མིན་པར། རིག་གཞུང་
དང་། མི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས། འཛོ་བ་བཅས་ཀྱི་ཙ་བ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། བོད་མིའི་ཉིན་རེའི་མི་ཆོ་
སྐྱེལ་སྐྱེད་ས་ལ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཏུ་ཅང་ཆེ་བས་ཆོས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཙ་བ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཡོད། བོད་མི་
ནམས་མི་རིགས་ཤིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བཤད་བྱ་བྱུར་ཆོས་ནི་རྩ་ས་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པར་ཐེ་
ཆོས་མེད། དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་བོད་མིས་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་དང་སློབ་གཉིས། གཅེས་འཛིན། དར་
སྐྱེལ་བྱས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་སྤྱོད་བཟང་བསྐྱབས་ཡོད་པ་མ་ཟད། སོག་པོ་ཚུད་པའི་ཨི་ཤ་
ཡའི་མངའ་ཁུལ་ནང་བོད་ཀྱི་སྲོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་ནམས་མཉམ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཡུའོང་ས་ཡུལ་ས་
མགོན་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་ནས་ " གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གནད་ཙ་བར་བྱས་པའི་རིག་གཞུང་ཙ་ཆེ་ཞིག་དུ་
འཕེལ་བྱས་འགོ་བྱུང་ཡོད། མཁས་པ་དེ་དག་གིས་དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་པ་ལས་བོད་
ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཙོམ་རིག་སྐྱུ་ཙུལ་དང་རིག་གཞུང་འཕེལ་བྱས་བཅས་ལ་ལེགས་སྦྱིས་ལུལ་བ་ནམས་ད་ཆ་
འཛིན་སྲིད་ནང་ངོམས་ཆོག་པའི་མཛད་རྒྱུ་བཞག་ཡོད།" ཅས་བསྐྱེད་ཡོད།

བོད་རྒྱལ་ཡོངས་ནང་གྲོང་དང་གྲོང་གསེབ་གང་སར་གྲ་བཙུན་གྱི་དགོན་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་།
མཆོད་རྟེན། རྒྱུ་བཁང་། ལྷ་ཁང་། ཆ་ཁང་སོགས་ཆོས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། བོད་མིའི་བྲིས་ཚང་
དབུལ་ལུག་ཚང་མའི་ནང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་མང་ཉུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་མེད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ལྷ་སའི་ནང་
གདན་ས་འབྲས་སྐྱེད་ས་དང་། སེ་ར། དག་འཛུན། གཞིས་རྩེ་བཀྱིས་ལུན་པོ། ས་སྐུ་དགོན་ཆེན།
དབུས་ཀྱི་མཚུར་ལུ་དང་། སྤེན་གྲོལ་སྤྱོད་། ཨ་མདོར་སྐུ་འབུམ་དང་། རྒྱ་བྱང་བཀྱིས་འབྲེལ།
ཆབ་མདོ་བྱམས་པ་སྤྱིང་། ལི་མང་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་སོགས་དགོན་པ་གྲོང་ཁྱིམ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་དུ་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བའི་

དགོན་ཆེན་མང་པོ་ཡོད་པ་ནམས་ཆོས་སྒོའ་གཉེར་བྱེད་སའི་བཞི་གནས་གཙོ་བོར་གྱུར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༩
 ལོ་བར་བོད་ནང་དགོན་པ་གངས་ ༤༣༡༩ ལྷག་ཡོད་པའི་ནང་དགོ་འདུན་དང་བཙུན་མ་གངས་ ༡༩༣༡༢
 ཡོད། དགོན་པ་དེ་དག་གི་ནང་རིན་ཐང་བུལ་བའི་ལྷ་སྐྱ་དེན་གསུང་དང་གསེར་དུལ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
 བུབ་པའི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་ཁྲི་སྟག་མང་པོ་བཞུགས་ཡོད། དེ་བཞིན་གསེར་ཟངས་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་སྐྱ་
 ཆོགས་པས་བརྒྱན་པའི་མཆོད་དེན་སྒོར་སྟག་མང་པོ་ཡོད། ཆོས་ཀྱི་ལྷ་གནས་དེ་དག་གི་ནང་ནང་པའི་གསུང་
 རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ཙམ་མིན་པར་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་། ཅིས། སྐྱ་ཅལ། ཆབ་སྤྱིད། ཙོ་མ་རིག་སྐྱ་
 ཅལ་སོཾ་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་གངས་ལས་འདས་པ་བཞུར་ཡོད་པས་བོད་དང་བོད་མིའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཏོར་མཛོད་དེ་ཡིན།

བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ནང་ཆོས་གཉིས་ཡོགས་སུ་བྱེ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་མིའི་ཉིན་
 རེའི་མི་ཆེ་དང་། དུས་སྟོན། ལས་རིགས། མི་ཆང་ཞིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་དོན་གང་སར་ནང་ཆོས་
 ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ནང་ཆོས་འབྲེལ་བའི་ཡོ་རྒྱས་ཀྱིས་མ་འདྲིས་པ་མེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་
 ནང་བཙན་བརྒྱུད་མ་བྱས་བར་བོད་དེ་རང་བཙན་ལྡན་པའི་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན། བོད་ནང་ཁ་ཆེའི་ཆོས་
 ལུགས་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་གང་ཙམ་ཡོད་པ་དང་ཁ་ཆེའི་ལྷ་ཁང་ཡང་མང་པོ་ཡོད། ཆོས་ལུགས་དེ་ལའང་
 ནང་ཆོས་བཞིན་རྒྱ་ནག་གིས་གཞོན་སྟོན་བྱགས་ཆེན་བྱས་ཡོད། བོད་ནང་ཡི་ཤུའི་ཆོས་དང་། ཉིན་དུ་ཆོས་
 ལུགས་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་ཆོར་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ནས་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩: ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་བརྩི་མེད་བཟང་པ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་བཙན་བརྒྱུད་གི་ལས་དོན་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་
 བཀག་འདོམས་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༧ ལོར་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་
 ཟེར་བའི་ནང་དུའང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྩི་སྲུང་ཞུ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད། གྲོས་མཐུན་དེའི་
 ནང་ལྷ་ལའི་བླ་མའི་སྐྱ་དབང་དང་གནས་བབས་ལ་བསྐྱར་བཙོས་མེད་པར་སྤར་སོར་གནས་སྐྱ་དང་། རྒྱ་ནག་
 རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་ཆབ་སྤྱིད་གྲོས་ཆོགས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་སྤྱད་བྱས་
 ནམས་སྐྱར་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་གྲོས་དོན་དེ་བཞག་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་མ་སོང་བར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་ཚོས་ལ་དམའ་འབབ་བྱས་པ་མ་ཟད། མི་མང་ལ་ཚོས་ནི་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་དབང་ཆ་
 དང་། ཚོས་ལ་དང་པ་བྱེད་པ་ནི་མོངས་དང་བྱེད་པ་ཡིན་པས། བྱེད་ཚོས་ཚོས་བྱེད་རྒྱ་མཉན་པ་མ་ཟད།
 ཚོས་ལ་དོ་ཚྭ་དགག་པ་རྒྱག་དགོས་ཞེས་སྤྱི་མ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་ཙུ་ཁྲིམས་ནང་བོད་མིར་ཚོས་དང་
 རང་དབང་སྤྱད་སྤོབ་བྱེད་པའི་ཐོག་མའི་ཁས་ལེན་བྱས་པའི་ནང་། བོད་མིར་ཚོས་དང་རང་དབང་ཡོད་ལྟལ་གྱི་
 རྣམ་པ་སྟོན་ཡོད་ཀྱང་། ཁོ་པ་ཚོས་ཚོས་ཙུ་མཉན་གཏོང་རྒྱུ་འཆར་གཞི་སྟོན་ཚུད་ནས་ཐག་གཅོད་ཟིན་པ་ཞིག་
 ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་ཞིག་གི་ནང་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་དོན་ " དམར་ཤོག་གི་ལྷ་བ་དང་ཚོས་གཉིས་ནས་
 ཡང་མཉམ་གནས་སྐབས་ཐབས་མཉན་ " ཅས་དང་། ཡང་སྤྱི་མ་སྤོང་བཟོད་དོན་ " ཚོས་དང་ཚན་རིག་གི་བྱེད་
 པར་ནི་མཉམ་པ་དང་སྤྱད་བ་དང་། བདེན་པ་དང་རྒྱན་མ་ལྷར་ཡིན། ཚོས་དང་ཚན་རིག་གཉིས་འགལ་ཆུ་ཡིན་
 པའི་འཛམ་གླིང་གི་ལྷ་བ་དེ་དུས་ནས་ཡང་མཉམ་འགྲིགས་རྒྱག་སྐབས་ཐབས་མཉན། " ཅས་བཤད་ཡོད། རྒྱ་ནག་
 གི་བསམ་ཚུལ་འདི་ཡོངས་བྱེད་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་ཟིན་པ་ཞིག་རེད། མའོ་ཙུང་གི་གཏམ་བཤད་ནང་ཚོས་ནི་
 དུག་རེད། དེ་ལ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད། མི་རིགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་། ཡུལ་གྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་བཀག་
 འཁོག་བྱེད་ཀྱི་རེད། བོད་དང་། སོག་པོ་གཉིས་ཀར་ཚོས་ཀྱི་དུག་དེ་འབྱམས་པ་རེད།" ཅས་འཁོད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོ་དཀྱིལ་ནང་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བོད་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པར་ཚོས་ནི་འགོག་རྒྱ་
 ལྷ་བ་དེ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་ " དམངས་གཙོ་བཅས་སྤྱི་མ་
 ཟེར་བ་ཐོག་མར་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ས་ཁྲུལ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་དབུས་ནང་
 ལག་བརྩར་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་དང་། ལྷ་ཁང་། རིག་གཞུང་གི་ལྷོ་གནས་བཅས་ནས་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་
 སྤྱི་གསུང་བྱགས་ཉེན་དང་དངོས་རྒྱས་ནམས་འཆར་གཞི་ལྷན་པའི་ཐོག་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ཏེ་ཁོ་ཚོར་ཕན་མཉན་ནམས་
 ཙུ་གཏོར་བཏང་བ་རེད།

བྱེད་སྤྱད་ས་ནི་ཐོག་མར་གཏོར་རྒྱས་དབྱེད་ཞིབ་ཚོགས་པ་བཏང་ནས་དགོན་པ་ཁག་གི་ནང་རྩ་ཆེའི་དངོས་
 རིགས་གང་ན་རྩི་ཡོད་ཅད་གཅོད་བྱས། དེ་རྗེས་ལྷགས་རིགས་ལ་མཁས་པའི་ཚོགས་ཆུང་བཏང་ནས་ཞིབ་
 དཔྱད་བྱས་རྗེས་ལྷགས་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱར་པའི་དམག་མིའི་ཀྲག་འཁོར་མང་པོས་རྒྱ་ནག་དུ་འོར་འབྱོན་བྱས།

22

གཏོར་པའི་གས་ཀྱི་ལས་དོན་པལ་ཆེ་བ་རིག་གནས་གསར་བེེ་ཆེན་མེད་ཐོན་དུ་བྱུང་བ།

ཁྱེད་ཀྱི་གཞུང་གིས་རིག་གནས་གསར་བེེད་འོ་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་གཏོར་སྐྱོན་བྱས་
ལུགས་བཤད་ཀྱང་། དོན་དམ་དུ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གཏོར་སྐྱོན་པལ་ཆེ་བ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༣ ནས་
༡༩༥༡ ལོ་བར་གྱི་དུས་ལུན་ནང་བྱུང་ཡོད། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་མང་སྲིད་གཞུང་ཟེར་བའི་གཙོ་འཛིན་
གཞིན་པ་བྱ་རྒྱུ་ལས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ཟླ་བ་ ༧ ཆོས་ ༡༧ ཉིན་གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཞིག་གི་ནང་རིག་
གནས་གསར་བེེད་འོ་སྐབས་ " ཆིང་བཞི་ཙ་གཏོར་ " ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་ནང་དེ་སྐོན་ཙ་གཏོར་བྱེད་མ་ཐུབ་
པའི་ལྷན་ལུས་ནམས་གཏོར་བཙམ་བྱས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། སྐབས་དེར་ཡང་ཆིང་ཆེ་མེད་པར་ཆོས་ཙ་
མེད་གཏོར་རྒྱའི་ལྷན་རྒྱུ་རུ་བ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཡོད་དོ་ལྷན་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱི་གས་བོད་བཙན་བརྒྱུད་བྱས་པ་
ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ བར་གྱི་བཙན་གྱི་དགོན་གྲངས་ ༤༢༣༩ ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་བརྒྱད་ཅམ་ལས་དེ་མིན་
ཆང་མ་ཙ་གཏོར་བཏང་ཡོད། དེའི་ཁོངས་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཆིང་ཤོས་བསམ་ཡས་དང་། དཔེ་ལུགས་ཀྱི་
དགོན་པའི་ཐོག་མ་དང་ཙ་ཆེ་ཤོས་གདན་ས་དགའ་ལྷན། ས་སྐྱ་དགོན་ཆེན། དགའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་མཆུར་
ལུ། ཆིང་མའི་སྤྱི་གོལ་སྤྱིང་དང་རྫོགས་ཆེན་དགོན། བོན་གྱི་གདན་སའི་ཐོག་མ་དང་ཙ་ཆེ་ཤོས་སྤྱན་རི་
སོགས་ཚུད་ཡོད། གྲ་བཙན་དང་ལྷན་འཆང་གྲངས་ ༣༩༢༣༤ ནང་ནས་ ༡༡༠༠༠༠ སྐོར་ལ་ལྷན་སྤྱོད་
སྐྱ་ཚོགས་བཏང་སྟེ་དམར་གསོད་བཏང་བ་དང་། ༢༣༠༠༠༠ སྐོར་བཙན་དབང་གིས་སྐྱ་པ་བྱ་བཅུག །

ཁྱེད་ཀྱི་གས་བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་ཙ་གཏོར་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་པར་ཆེན་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆན་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་བེ་ཅིང་བོད་རིག་པའི་ལྷེ་གནས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ཐངས་དང་པོའི་ཐོག་
" བོད་མི་གནས་སྤྱོད་ས་ཁུལ་ནང་དགོན་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱར་གཞོད་སྐྱོན་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་ནས་བརྒྱ་ཆ་
༩༩ ཙ་གཏོར་བཏང་ཡོད། འཕྲོས་ལྷན་བདུན་བརྒྱད་ཞིག་ཡོད། དེ་ཆོར་ཡང་ཉམས་ཆག་ཁྱོན་ནས་མ་ཤོར་
བའི་དགོན་པ་དོག་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷན་པའི་ནང་ནས་ཡག་ཤོས་དེ་པོ་རྒྱ་ལ་རེད། པོ་རྒྱ་ལའི་ནང་
དུའང་ཉམས་ཆག་ཕྱིན་ཡོད་རེད། སོང་ཙང་། ངས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གཏོར་སྐྱོན་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ཟེར་
དགོས་དོན་དེ་རེད། " ཞེས་མཚུབ་སྟོན་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཚེས་དང་རང་དབང་རམ་ཆོག་གི་རང་དབང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་ཆེས་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་གྲུ་ཡང་ཕྱིན་བྱས་ཟེར་བ་འགོ་
འདྲུགས་ཀྱིས་བཅོས་མའི་ཚེས་དང་རང་དབང་ཐོན་བྱ་སྤྱད་ཁྲུལ་བྱས་ཏེ། དེའི་ནང་གངས་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་
འདེམས་སྐྱུག་བྱས་པའི་དགོན་པ་ཁ་གས་ཉམས་གསོ་བྱེད་བཅུག་པ་དང་། མང་ཚོགས་ལ་ཆོག་གི་རང་དབང་ཅམ་
སྤྱད་དེ་ཕུག་འཆལ་བསྐྱོར་གསོག་དང་། ཁ་འདོན་བྱེད་པ། མཆི་ལག་འཁོར་བསྐྱོར་པ། བསངས་གསོལ་
དང་སྤྱང་དར་བཅུག་པ། མཆོད་མེ་འབུལ་བ་སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་བྱེད་པའི་ནམ་པ་ཅམ་སྟོན་བཅུག་གི་ཡོད།

ནང་པའི་ཆོས་ནི་གཙོ་བོ་མེས་པོ་བུ་འཕྲུག་འབྲུག་ཕྱི་རྒྱུ་གནས་དོན་ཆ་ཆང་བར་སློབ་གཉེར་དང་ཉམས་
ལེན་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། འོན་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཆན་རིག་ལྟར་པའི་མཆན་ཉིད་
རིག་པ་ཞིག་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཆོས་དེ་ནམ་རྟེན་དང་མྱོངས་དད་ཀྱི་ངོ་བོར་འབྱུར་ཐབས་ཁོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འགོང་
ས་ཀྱི་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ ༡༩༤༧ ལོའི་གསུམ་བུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཕྲིན་ནང་ " ཆོས་དད་
རང་མོས་ཟེར་བ་ནི་གོམས་སྟོལ་དང་། དད་པའི་ནམ་པ་ཅམ་བྱེད་ཆོག་པ་ལས། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་
ཚུལ་འཆད་ཉན་སྟོབ་སྟེལ་བྱ་རྒྱུར་དངོས་ཤུགས་བརྒྱད་གསུམ་ནས་དགག་ཆ་ཡོད་པར་བརྟེན་རིམ་པས་རྒྱ་མི་གྲང་བཅས་
གྱིས་ཆོས་ལྟུང་མཐའ་དག་མྱོངས་དད་ལ་བཙུངས་ནས་འབྲེལ་བཤད་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་ལྟར་ནང་ཆོས་དེ་ཡང་མྱོངས་
དད་ཅམ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་གྱི་འདུག " ཅེས་བཀའ་གནང་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་ཕྱིན་བྱས་ནི། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་རིམ་བཞིན་ཅ་མེད་བདང་ནས་བོད་མི་ནམས་རིག་གཞུང་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ། མྱོངས་དད་ཅན་
གྱི་སྟེ། རྗེས་ལུས་འཐབ་པ་དེ་ཁོ་པ་ཆོས་རང་འདོད་ལྟར་བཅོས་བསྒྱུར་དང་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ཐབས་བཟོ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

བསྐྱར་གསོ་དང་ཉམས་གསོ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆེད་གཉེར་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཉམས་གསོའི་ལས་དོན་དེ་ནི་བདམས་སྐྱུག་
བྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་ཁོ་པ་ཚོའི་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དམིགས་ལུལ་ཁོན་བསྐྱབ་ཆེད་ཡིན། དེ་
དག་ནི་འཛོལ་བཞུགས་པའི་བོད་མིའི་རིག་གཞུང་དང་ཆོས་ཀྱི་ལྟེ་གནས་བཟོ་ཐབས་ལས་ལྡོག་སྟེ། ཕྱི་རྒྱལ་

ཡུལ་བསྐོར་སྒོ་འཆས་པར་སྟོན་ཆེད་དངོས་རྩལ་རྟེན་པ་བཀའ་སྟོན་ཁང་ཙམ་བཟོ་ཐབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།
 དེ་བཞིན་དགོན་པ་ཉམས་གསལ་ཆེད་རྒྱ་ནག་གིས་ " རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་གཉེར་ " ཟེར་བ་དེ་ཡང་དོན་དམ་དུ་
 བོད་མི་རང་གིས་འགན་འཁུར་དང་ལེན་བྱས་ནས་དཔལ་འབྱོར་དང་ལས་ཀའི་ཞལ་འདེབས་ལུས་བའི་ཐོག་དགོན་
 པ་ཉམས་གསལ་དང་རྒྱར་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་གིས་དགོན་པ་ཉམས་གསལ་རྒྱུ་དེ་རྒྱ་
 ཡོངས་ཉམས་གསལ་འགྲོ་གྲོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ལས་མེད། དེའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་སུ་དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་ཞུ་
 མཁན་ནམས་ཀྱི་འབུལ་བ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་འཁོར་སྒོ་འཆས་པ་དང་མཆོད་མཇལ་བཅར་མཁན་ནས་ལེན་པའི་
 ལག་ཁྲིར་དབུལ་འབབ་ཆ་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད། དགོན་པ་ཉམས་གསལ་དང་རྒྱར་གསལ་འགྲོ་
 ལས་དོན་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆོས་དོན་འབྱུངས་མི་ལྷན་ཁང་ཟེར་བའི་བཀའ་འཁྲུག་མེད་པར་བྱེད་ཆོག་གི་མེད་པ་དང་།
 དེ་ལྟའི་བཀའ་འཁྲུག་ཐོབ་རྒྱུ་ཏུ་ཅང་དཀའ་བ་རེད། དགོན་པའི་ནང་ཆད་གཞི་ཡོད་པའི་གྲ་པ་རྣམས་ཐོན་ཆོག་
 པ་དེ་དག་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ཡ་སྟོན་རྒྱ་དང་དགོན་པ་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་ཙམ་ལས་ཆོས་སློབ་གཉེར་དང་ཉམས་ལེན་
 བྱེད་མཁན་མིན།

བོད་རང་བཙན་ཡིན་པའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་དེ་དག་གི་ནང་ཨོ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་པལ་མོ་
 ཆེ་ནས་ནང་པའི་ཆོས་དང་རིག་གནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། དགོན་མེ་དེ་དག་གི་ནང་དགེ་འདུན་
 པ་གྲངས་ཐོན་ཕྱག་གསུམ་ནས་བཅུ་བར་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་རིམ་ལོ་བཅུ་བཞི་ཙམ་ནས་འགོ་
 འཇུགས་ནས་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ་ཙམ་གྱི་བར་སློབ་གཉེར་ཏུ་ཅང་བཙན་པོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དགོན་པའི་སློབ་
 གཉེར་ནི་གྲ་ཆད་སོ་སོས་སྟོན་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དགོན་པ་རེར་རྣམས་གྲ་ཆད་གཉིས་རེ་ཡོད། གྲ་ཆད་དེ་དག་
 ནི་སློབ་ཁྲིད་བྱ་ཡུལ་གྱི་མང་གཞི་དེ་ཡིན་པ་དང་། གྲ་ཆད་སོ་སོར་དཔེ་རྒྱན་དང་། དགོན་ཆུ་འཛིན་སྐྱོང་
 མོགས་ཡོད། ལོ་བཅུ་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་དགོན་པ་དེ་དག་གིས་དབྱེད་པ་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལྷན་
 པའི་ལྷ་བ་དང་རིགས་པ་མང་པོ་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ཡོད།

ཆོས་ཀྱི་བསྐྱེད་གནས་ཁག་ལ་གཞུང་གི་སྤངས་འཛིན།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དགོན་པ་ནམས་ཤི་རྩལ་ཙམ་གྱིས་སྒོ་བྱེ་ཡོད་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་མ་ཡིན་པའི་
 དགོན་པའི་སྒོ་བ་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་གྱི་གྲ་ཚང་ནམས་སྒོ་བྱེ་བཅུག་མེད། དགོན་པར་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲ་
 པར་གྲངས་ཚད་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཙན་བརྒྱུད་མ་བྱས་པོར་མེ་རར་དགེ་འདུན་པ་
 གྲངས་ ༧༢༢༧ ཡོད་ཅིང་། ད་ཆ་གྲ་པ་ ༣༠༠ ཙམ་ལས་མེད། འབྲས་སྤངས་ནང་དེ་སྒོན་གྲ་པ་གྲངས་
 ༡༠༠༠༠ ཙམ་ཡོད་ཀྱང་དེར་སྐབས་གྲ་པ་ ༧༠༠ ཙམ་ལས་མེད། དགའ་ལྷན་ནང་དེ་སྒོན་གྲ་པ་གྲངས་
 ༡༩༠༠ ཙམ་ཡོད་ཀྱང་དེར་སྐབས་གྲ་པ་ ༡༧༠ ཙམ་ལས་མེད། དེའི་སྤྱིང་དགོན་པ་དེ་དག་གི་ཉིན་རེའི་ལས་
 རིམ་འཛིན་སྒྱུར་གཞུང་གི་ཡན་ལག་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཟེར་བ་དང་། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོས་དོན་
 འབྲས་མི་ལྷན་ཁང་ཟེར་བ། བོད་ནང་ཆོས་མཐུན་ཆོགས་ཟེར་བ། དགོན་པ་དམངས་གཙོ་བདག་གཉེར་འབྲས་
 མི་ལྷན་ཁང་། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྒོ་བ་གསལ་ལས་རིམ་ཆོགས་རྒྱུད་། བདེ་འཇགས་ཡན་ལག་སོགས་
 ཀྱིས་སྤངས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

གཤམ་གསལ་ནམས་དགོན་པར་འཛུལ་ཞུགས་ཆེད་དགོས་མཁོའི་ཆ་རྒྱུན་འགའ་ཞིག་ཡིན། དགོན་
 པར་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་པར་རང་ལོ་བཙུག་ཡོན་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་དང་དམར་ཤོག་ཆོགས་པར་དགའ་
 ཞེན་ཡོད་དགོས། བ་མའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་དགོས། དམངས་གཙོ་བདག་གཉེར་འབྲས་མི་ལྷན་ཁང་ནས་
 སྒོན་འགྲོའི་ཆོག་མཆན་ཡོད་དགོས། ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཆོག་མཆན་ཡོད་དགོས། རྫོང་དང་མངའ་
 སྡེའི་ཆོག་མཆན་ཡོད་དགོས། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ནས་ཆོག་མཆན་ཡོད་དགོས། གྲ་ཞུགས་བྱ་མཁན་དང་
 དེའི་ཕ་མར་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱས་ཡག་པོ་ཡོད་དགོས། དགོན་པ་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ས་གནས་ནས་ཡིན་དགོས།
 མཁ་མེ་རིང་ལུགས་ལ་སྒོ་བ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས། དངོས་གཙོ་དང་སེམས་གཙོ་གཉིས་ཕྱོགས་འགའ་ཡིན་པ་ཤེས་
 མཁན་ཡིན་དགོས་པ་སོགས།

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལོ་སྟུགས་གཙང་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་དགོན་པར་བྱལ་སྟུང་ཆ་སྟེན།

[illegible]

གོང་གསལ་གྱི་ནང་མ་ཚུངས་པའི་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་ལ་བཀག་འདོམས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་སྟེ།
 ཆོས་ལ་དཀག་པ་ཡོད་པའི་དཔེ་དཔེ་འབྲེམས་སྤེལ་བྱེད་པ་དང་འབྲལ་སྟོན་བྱེད་པ། ཆོས་འཆད་ཉན་བཀག་པ།
 བོད་མི་ན་གཞིན་ཆོར་མཁུ་མའི་རིང་ཕྱག་སྟོབ་འཁྲིད་བྱེད་པ་དང་རྒྱལ་ས་ཆོས་ལ་དད་ཞེན་མེད་པ་བཟོ་བ།
 དཔོན་པའི་ནང་རྒྱན་གཏན་ཆོས་འཆད་ཉན་གྱི་ལས་རིམ་མེད་པ། ཕྱག་དཔེ་དང་དགོ་གན་གྱི་མཐུན་སྦྲེན་ཞན་པ།
 གྲ་པ་ཚོ་ཕུལ་བསྟོར་སྟོ་འཆས་པའི་ཆེད་འབྲལ་སྟོན་བྱེད་དུ་འབྱུག་པ། དཔོན་པའི་ནང་ཉེན་རྟོག་པ་དང་དམག་མི་
 བཞག་པ། རང་དབང་གི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་ཚོར་ཉེས་བརྟུང་གཏོང་བ་དང་འཛིན་བརྟུང་བྱེད་པ། དཔོན་པའི་
 ནང་ལན་བད་སྟོད་མཐུན་གྱི་གསང་རྒྱལ་འཛིན་པ། ཆབ་སྲིད་གྱི་སྟོབ་གསོ་སྟོད་པ། ལ་གོང་ས་མཆོག་གི་
 རྒྱལ་ས་ཆོས་གྱི་ཞལ་འདོན་སོགས་བཀའ་འགོག་གི་བྱེད་སྟོ་སྤེལ་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟའི་དམ་བཤུགས་ཆེ་བའི་རྒྱན་
 གྱིས་ཀུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཆོས་ ༢༤ ཉིན་ "རྒྱ་ནག་གིས་བོད་

དང་བོད་མི་གནས་ཡུལ་ས་གནས་ཁག་གི་ནང་ཆོས་ཕྱོགས་ལས་དོན་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐེབས་ཉུང་དུ་གཏོང་དགོས་
པ་དང་། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་དབང་ཆ་བོད་མི་རང་ཉིད་ལ་སྤྱོད་དགོས་" ཞེས་གསུངས་ཡོད།

མཐའ་བསྐྱེད་མས།

དེང་སྐབས་ཀྱི་ནག་གིས་དགོན་པ་ཙུ་གཏོར་གཏོར་ཆེད་དམར་སྤྱང་དམག་གཏོར་བ་དང་འབར་ཇུས་ལེད་
སྤྱོད་ཐོགས་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མེད་མེད་གཏོར་རྒྱུ་འི་དམིགས་ཡུལ་རན་པ་དེ་ལུ་
མཐུད་བཅང་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་རྒྱལ་
བསྐྱེད་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཕྱི་ཟླ་ ༢ ནང་བཏོན་པའི་ "ཆོས་དད་རང་དབང་གི་སྤྱིད་བྱས་" ཞེས་པ་
ནས་གསལ་པོ་ཞེས་བྱུང་། ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་། "སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཙུ་འཛུགས་ཟིན་པར་
བཞིན་ཆོས་ཟེར་བ་རང་བཞིན་ཙུ་མེད་འགྲོ་རྒྱུ་དེས་པ་ཡིན།" ཞེས་དང་། ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་བཏོན་
པའི་ "མི་རིགས་དང་ཆོས་ཕྱོགས་ལ་འཛིན་པའི་སྤྱིད་བྱས་" ཟེར་བའི་ནང་བཤད་པར། "ཆོས་ལུགས་དང་།
མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་མེས་རྒྱལ་ཁྲུལ་གཏོར་བའི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་མཁན་ཡོད་ཆད་ལ་འཐབ་ཚུད་བྱེད་དགོས་
ཡིད། ས་གནས་གང་ཞིག་ཏུ་མི་རིགས་གནད་དོན་དང་ཆོས་ལུགས་གནད་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཟིང་ཆ་
བསྐངས་པ་ཡིན་ན་ཐག་གཅོད་ནན་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟེ་མི་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྤྱོད་པས་
ལུགས་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་སྤྱོད་པས་ལུགས། ཐན་དྲག་ཆས་སྤྱོད་པས་ལུགས་བཅས་སྤྱད་དེ་ཞི་འཇམ་དུ་བཟོ་
དགོས། ཕྱོགས་གང་དུ་ངོ་ཚོལ་གྱི་མེ་ལྷེ་འབར་བ་ཡིན་ན་ཕྱོགས་དེ་ཉིད་དུ་མགྲོགས་སྤྱར་གྱིས་ཙུ་མེད་བཟོ་བ་ལ་
ཐེ་ཚོམ་ཙུ་བ་ནས་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཡིན་" ཞེས་བཀོད་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཡོངས་ཁྲུབ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཙུ་འགལ་བཏང་བ་མ་ཟད། རྒྱལ་
སྤྱིའི་ཆོས་ལུགས་ཡིད་ཆེས་གཙོ་བབ་ལོས་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་དང་བཟོད་བསྐྱན་མི་བྱུང་བའི་བྱ་སྤྱོད་རིགས་ཙུ་
མེད་བཟོ་བའི་གསལ་བསྐྱེད་ཐོགས་གང་ལའང་བཙུམ་མེད་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་ཙུ་མེད་གཏོར་རྒྱུར་གདུག་རྒྱུ་གྱི་
བྱ་སྤྱོད་སྤྱི་ཚོགས་སྤེལ་བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ དང་ ༡༩༩༠ ལོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ཙུ་ལྷན་ཁང་གིས་
བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་ཁྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་རྒྱུར་འཛུགས་བྱས་པའི་སྤྱི་མཐུན་ཐོའི་ནང་བཤད་དོན། "རྒྱ་ནག་གཞུང་

གིས་བོད་མི་དེ་ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་ལྗེ་ཞེས་པ་དེ་ཙུ་མེད་བཟོ་བྱེད་སྤྱི་མི་རིགས་ཙུ་མེད་གཏོང་བའི་ལས་འགུལ་
བཙུམས་འདུག དེ་ནི་ཁྱིམ་སྤྱད་གང་ལའང་མ་ལྟོས་པའི་མི་རིགས་ཙུ་མེད་གཏོང་བའི་ལས་འགུལ་ཡིན་
པ་ཚོགས་སྤྱང་གིས་མཐོང་བྱུང་" ཞེས་བཞེད་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ནང་ཀྱ་མི་པོན་ཆེ་གནས་སྡོད་
བོད་མིའི་མི་འབྲེལ་བཀའ་འདོམས།

དེ་ལྟར།

བཙན་འཛུལ་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བཙན་འཛུལ་བྱ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ནང་རང་ཉིད་ཀྱི་
མི་མང་གཞིས་ཆགས་གནས་སྡོད་པ་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་བ་ཞིག་ཡིན་ (ཕྱི་ལོ་
༡༩༧༩ ལོའི་འཇི་ནི་ཤའི་ཚོགས་ཆེན་བཞེད་) འོན་ཀྱང་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་མཁན་དང་།
མི་མང་སྡེལ་ཡུལ་རིང་ལུགས་པ། བཀའ་བཏོད་བརྒྱད་འཛིན་པ་སོགས་མང་པོས་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་རང་ཉིད་
ཀྱི་དབང་ཤུགས་སྤྱོད་བཟོ་ཐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་བཙོ་མེད་ཀྱིས་སྤྱོད་ལག་བརྟེན་བྱེད་སྲུང་
རེད། ཉིད་ལར་གྱིས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་མི་མང་གནས་སྡོད་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཏོན་ཡོད་པ་དང་། མི་དུ་ལན་གྱིས་
དེ་ལྟའི་ཁྱུ་རུ་སྤྱི་ནང་དེ་ལྟའི་མི་མང་གནས་སྡོད་པའི་ཉེར་ལན་ག་རེ་བྱུང་བ་དེ་རྒྱུ་མཐོང་བྱུང་བ་ཡིན།

དེར་སང་བོད་ནང་ཕྱག་ལུང་གིས་སྤྱད་བྱས་དེ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ ལོར་ཕྱག་ལུང་གིས་བོད་ནང་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་ནས་བརྒྱུད་བོད་མི་རིགས་ཆགས་འཛིག་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་
 བོས་སུ་གྱུར་ཡོད། བོད་ནང་ཕྱག་ལུང་གིས་ཐོན་ཆེ་བཞིས་ཆགས་གནས་སྤྱོད་བཞིན་པའི་ཁར་ཕྱག་ལུང་གིས་
 བོད་ནང་གཞི་ཆེ་བའི་བཙན་ཤེད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱས་པའི་སྤྱད་བྱས་འདྲ་མིན་ལག་བསྟར་གྱིས་བོད་མིའི་མི་
 འཛོམས་འཕེལ་བྱས་ལ་འགོག་འདོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱག་ལུང་གིས་བོད་ནང་ཕྱག་ལུང་གིས་སྤྱོད་བོད་མིའི་
 མི་འཛོམས་བཀག་འདོམས་བྱེད་པའི་སྤྱོད་བྱས་ཀྱི་མི་འཛོམས་སྤྱད་བྱས་དེ་ནི་བོད་མི་ནམས་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་
 མངོན་མེད་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སུ་གྱུར་ནས་བོད་མིའི་རང་བཙན་ལས་འགྲུལ་གྱི་རྩལ་ལྷགས་གཅོག་ཐབས་ཀྱི་
 ལྷགས་གཅོག་ཆེ་བའི་སྤྱད་བྱས་ཤིག་ཡིན། དོ་སྣང་ཅན་མང་པོས་དེ་ནི་ཕྱག་ལུང་གིས་བོད་ཅེས་པ་ཅ་མེད་བཟོ་
 ལྷའི་ཐབས་ལས་མཐའ་མ་དེ་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་བདེན་པ་ཆགས་ཡོད།

བོད་ནང་ཕྱག་ལུང་གིས་སྤྱད་བྱས་བྱེད་པ་དེ་ཕྱག་ལུང་གི་སྤྱད་བྱས་ཤིག་ཡིན།

ཕྱག་ལུང་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་ :

"དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གསལ་དོགས་མེད་མཁན་ལ་མགོ་སྟོར་གཏོང་བྱས་ཆེ་བའི་དགོག་གདམ་ཞིག་
 བཅོས་པ་དེ་ནི་ཕྱག་ལུང་གི་འཛོམས་ཆེན་བོད་ལྗོངས་སུ་གནས་སྤོས་པས་བོད་རིུ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཆགས་ཡོད་
 ཅེས་པ་དེ་རེད" ཅེས་གསལ་ཡོད།

འོན་ཀྱང་བོད་ནང་ཕྱག་ལུང་གིས་ཐོན་ཆེ་བཞིས་སྤྱོད་བྱས་དེ་བོད་མི་ནམས་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་
 སྤྱར་བ་དེ་ནི་ཁྱེད་སྤྱོད་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་མའོ་ཅི་
 ཏུང་གིས་བྲིས་པའི་ "བོད་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྩལ་སྤོན་" ཟེར་བའི་སྤྱད་བྱས་འོག་ཕྱག་ལུང་གི་བོད་ནང་
 གཞིས་སྤོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་མ་དེ་བྱུང་ཡོད། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ ཟེར་བའི་ནང་མི་འཛོམས་འཕེལ་བྱས་ཀྱི་
 འཆར་གཞི་དོན་ཚན་ལྟ་ཟེར་བའི་ནང་མའོ་ཅི་ཏུང་གིས་:

"བོད་ནི་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མི་འཛོམས་ཉུང་བའི་སྤྱོད་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུས་དེའི་ནང་མི་འཛོམས་སྤྱར་དགོས་པ་ཡིན།
 ད་ཡོད་ས་ལ་གཉིས་གསུམ་ནས་ས་ལ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ཅེས་ས་ལ་བཟུ་བཙལ་བ་སྤྱར་ཐབས་བྱེད་དགོས"

ཞེས་བཤད་ཡོད། (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༢ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་རྒྱ་ནག་མི་མང་ཉིན་འཛིན་གསར་ཤོག་ནང་)

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོའི་ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ཕགོང་ས་མཚོག་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པའི་ལྷན་ཚོགས་
ཀྲིས་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པའི་བཀའ་ལན་སྤྱལ་པའི་ནང་ཅེག་

"ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༣ ལོར་ངོས་ནས་ས་ལྗང་ (པེ་ཅིང་ནས་) སྤར་ལོག་མ་བྱས་གོང་ལི་ཁུ་ ཏུ་ཅི་
ཐུག་འཕྲད་དུ་སོང་བ་ཡིན། ཁོང་གིས་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་བོད་ནི་མོ་འབོར་
ཉུང་ཞིང་ས་ཁྲོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་རྒྱ་རིགས་པོན་ཆེ་གནས་སྡོད་བྱེད་བྱུང་གི་རེད་
ཅེས་ཞུས་སོང་" ཞེས་བཀའ་ལན་བསྤྱལ་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཅན་བཟུང་བྱས་ཟིན་མ་ཐག་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དོན་ཁྲོན་གྲའོ་ ཨོན་ལས་ཅེག་

"རྒྱ་ནག་ནི་མི་འབོར་དང་། དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་ཡར་རྒྱས་ཆེ་བ་ཡིན་ནའང་། རྒྱ་མི་
གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་ཆ་ནམས་སྤྱན་རློང་མི་རིགས་གཞན་ནམས་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་བཞིན་ས་ཞིང་
འདེབས་ལས་ཆེད་ས་སྡོད་ལྷག་མེད་པ་དང་། ས་འོག་གི་རྩ་ས་པའི་འབྲུང་ཁུངས་ཀྱང་སྤྱན་རློང་མི་རིགས་
གཞན་དག་གནས་ལུལ་ནང་བཞིན་ཕྱན་སྐྱེས་ཚོགས་པོ་མེད་" ཅེས་བཤད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ ལོར་ལྷུ་ལིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཚབ་ཀྲིས་པེ་ཅིང་གཞུང་གིས་བོད་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་མི་
འབོར་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ས་ཁུལ་ནང་སྤྱི་དོན་ཆ་མ་སྟོམ་པ་དང་མི་འབོར་ཉུང་བ་ཡོད་སར་འབྱུང་བ་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་
པ་དང་། ས་གནས་མི་མང་གིས་རྒྱ་མི་གཞིས་ཆུ་སྤྱོད་མཁན་ཆོར་དགའ་བསུ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། ལོ་
སྤྱི་ལྷུང་ནང་ཚུད་ས་ཁུལ་དེ་དག་གི་མི་འབོར་ས་ཡ་དྲུག་ཅུ་ཟིན་དགོས་པའི་རེ་འདོད་བྱེད་གྱི་ཡོད་སྟེར་བསྐྱེད་
བྱས་པ་རེད། གསལ་བསྐྱེད་དེའི་ནང་ "དེ་ནི་ཆོད་དཔག་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན། ལོ་སྤྱི་ལྷུང་ནང་ས་ཡ་
བརྒྱ་ལས་མི་ཉུང་བ་འཕར་དགོས་པ་ཡིན་" ཞེས་གསལ་ཡོད་པ་རེད། (རྩལ་ལོན་གྱི་ལས་འགུལ། ཕྱི་ལོ་
༡༩༤༣ ལྷ་ ༢ ཚེས་ ༧ ཉིན་འདོན་སྤྱེལ་བྱས་པའི་ལྷུ་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་གྱི་ཟུར་བསྟེན་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༢
ནང་)

ལོ་གཉིས་ཁྲི་ལྔ་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ནང་དྲིང་ཤོང་མིང་གིས་བོད་ནང་གྱུ་རིགས་གནས་སྡོད་བྱ་
རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་བྱས་ལུགས་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༩
ཉིན་ཨ་རིའི་སྤྱི་འཛིན་རྒྱུ་པ་འཛི་མི་ཀ་ཀྲར་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་ "བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རང་བྱུང་ཐོན་
རྫས་ནམས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཆེད་མི་ས་ཡ་གཉིས་ཉུང་བྱལ་ཡོད་སྐབས་རྒྱ་མི་མང་པོ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་
མཐོང་གི་འདུག" ཅེས་བཤད་ཡོད། (རྩ་གྲར་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བོད་ན་པའི་
གསར་གནས་ནང་)

"བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་" ཟེར་བའི་ནང་གྱུ་མིའི་མི་འབོར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ ལོ་ནས་བོད་དབུས་ཀྱི་ནང་གྱུ་རིགས་གནས་སྡོད་བྱ་རྒྱུའི་ཆད་གཞི་འཕར་ཡོད་པ་རེད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོར་པེ་ཅིང་སྐྱུང་འཕྲིན་ནས་རྒྱུང་བཟུང་བྱས་པའི་ནང་མ་

"བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཁང་བཙོང་འཛུགས་བསྐྱེད་བྱི་ལས་དོན་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཆེད་གཏོང་ལེན་རྩ་ཁག་ཁོངས་
ནས་ལས་མི་ ༤༠༠༠༠ ཉིན་ལྟར་བོད་ནང་འབྱོར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་གཞི་རིམ་གྱི་ལས་ཀ་འགོ་
བཙུགས་ཟེན་ཡོད་པ་རེད། རིམ་བཞིན་སྐྱོག་ཁང་དང་། སྒོ་བ་ལྷ ༣༠ཁང་། རིག་གཞུང་གི་བཞི་
གནས། བཙོ་བྲུ་གསར་རྒྱག་གི་ཨར་ལས་སོགས་ཀྱི་ནང་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་རེད་" ཅེས་རྒྱུང་བཟུང་
བྱས་པ་རེད། (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གྱི་ཕྱི་དྲོའི་ཚུན་ ༥ ཐོག་རྒྱུང་
བཟུང་བྱས་)

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་པེ་ཅིང་ནས་བོད་ན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་མི་འབོར་ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་དོན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥
ལོའི་དབུར་དུས་ནང་ཟླ་བཞི་ཞིང་ཆེན་ནས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མི་བཙོ་བྲུ་ ༤༠༠༠༠ སྐྱོར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་
ནང་འབྱོར་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོར་ "རྒྱ་ནག་ཁྲོན་ཡོངས་ནས་ལག་ཅུ་མི་སྡུའི་རིགས་བོད་ནང་
ཨར་ལས་འཛུགས་བསྐྱེད་བྱི་ལས་ཀ་བྱེད་དུ་འགོ་དགོས་བཤད་རྗེས་བཙོ་བྲུ་སོགས་མི་གྲངས་ ༢༠༠༠༠༠
སྐྱོར་ལས་འཆར་དེའི་ནང་ཡོང་རྒྱུའི་བྲུ་སྒྲིག་བྱེད་ཐུས་རེད།" ཞེས་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། (ཕྱི་ལོ་
༡༩༤༡ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༡ ནས་ ༢༧ བར་གྱི་པེ་ཅིང་སྐྱུང་ཞིབ་ནང་)

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་གཤམ་མེ་ ཞོལ་ ཞིན་
 རི་ཡའི་ནང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་སྤྱད་གཞུང་གི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་མའོ་ རོ་པིས་ལྗོངས་ནང་རྒྱ་
 རིགས་ (དམག་མི་མ་ཡིན་པ་) གུངས་འབོར་ས་ཡ་གཅིག་ཙམ་ཡོད་སྐོར་བཤད་པ་རེད་ཅེས་བཀོད་ཡོད།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོར་ལྷ་ས་གཅིག་ཕུའི་ནང་རྒྱ་མི་ཞི་བའི་མི་མང་སྡོང་ཕྱག་ལྔ་བཅུ་ནས་དུག་ཅུའི་བར་གདན་སྡོང་
 བྱེད་གྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོའི་བར་ལྷ་སའི་ནང་རྒྱ་རིགས་གཞིས་སྡོང་བྱེད་མཁན་
 ལཱ་བ་གཉིས་འཕར་ཡོད། འགྱུར་བ་གསར་པ་དེས་བོད་མིར་དཀའ་ངལ་སྤྱད་གྱི་ཡོད་པ་དེ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
 ཟེར་བའི་གཞུང་གིས་ཀྱང་རོས་ལེན་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ནང་རྒྱ་ནག་མི་མང་འབྲུག་མི་
 ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་ང་ལོ་དང་ལྷ་ས་མེད་ཀྱིས་ "ད་ཆ་རྒྱ་རིགས་ཚོང་པ་དང་གཞིས་
 ཆགས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ (ལྷ་ས་ཁོ་ནའི་ནང་རྒྱ་རིགས་འབྲུག་གཅིག་ཙམ་ཡོད་) བོད་ནང་འབྱོར་བ་དེས་མི་
 མང་གི་བདེ་འཇགས་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད་" ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད།

ཁམས་དང་ཨ་མ་དེའི་ནང་རྒྱ་མིའི་གུངས་འབོར།

"བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་" ཟེར་བའི་ནང་མེད་པའི་ས་ཁུལ་གཞན་ཏེ། དེང་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ས་དུས་
 བུར་བཏང་ནས་ཉི་འབྲེལ་ཞིང་ཆེན་ཀན་སུཅུ་དང་། ཡུ་ནན། ཟྱི་ཁོན་བཅས་ཀྱི་ནང་ཟླ་བ་སྤྲིལ་བྱས་པའི་ས་
 ཁུལ་ཁག་དང་། གསར་དུ་ཞིང་ཆེན་དུ་མིང་སྤྱར་བྱས་པ་མཆོ་ལྗོན་ཞིང་ཆེན་བཅས་ཡིན། ས་ཁུལ་འདི་དག་
 ཉི་རྒྱ་རིགས་ཕོན་ཆེ་ཤོས་གནས་སྡོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ནང་བཅོངས་བཀོལ་
 དམག་མིས་བོད་ནང་བཅན་འཛུལ་བྱས་པའི་ཁྲི་སྟ་ས་ཁུལ་དེ་ཆོའི་ནང་རྒྱ་མི་གཞིས་ཆགས་བྱེད་མཁན་བསྐབས་
 ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་རྒྱ་ནག་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་མོས་ཡོད་པའི་
 གཞུང་གསར་བཅུགས་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་འདི་དག་གི་གནས་སྡངས་ནང་ཇ་དག་ཅན་དུ་གྱུར་ཟིན་
 ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ལོ་ནས་བཟུང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཕོངས་པའི་འཕུལ་ལས་པ་དང་། ཁང་བཟོ་བ།
 བཟོ་བ་མོགས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་མི་སྡོང་ཆོ་མང་པོ་བོད་ནང་གནས་སྡོད་བཅུག་ཞེ་སྤྱད་བྱས་དེ་ཤུགས་ཆེ་བཏང་བ་
 རེད། རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་བོད་ནང་གཏོང་བ་དེས་བོད་མི་ཚོས་བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྤྱར་རྒྱུའི་སྤྱད་བྱས་ཤིག་དང་བོད་

བོད་སྡོད་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པ་འཛོལ་སྡོད་སྤྲེལ་འགྲོ་གྲོལ་ཁྱོད་ཆེ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་ཆ་གསུམ་གྱི་གཞི་གཤམ་ཞི། སྡོད་ཁང་དང་། འཕྲོད་བཞེན་ཁང་། རིག་གཞུང་དང་སྡོད་སྡོང་གི་མཐུན་ཆུན་སོགས་ཀྱི་ཐོག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ཁ་གསལ་འགྲོ་གྲོལ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི་ས་བབས་མཐོ་བའི་གྲུན་གསལ་སྡོད་རྒྱ་དང་། བྱོ་དང་འབྲས་བོད་ནང་འོར་འཕྲེན་གྱི་གྲག་འཁོར་སྒྲ་བབ་བཅས་འཕར་མ་རེད། བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཆོར་སྒྲ་འབབ་རྒྱ་ནག་གི་སྒྲ་སོགས་ལས་བརྒྱ་ ༥༧ ཙམ་མཐོ་བ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་བོད་ནང་དུས་ཡུན་རི་ཙམ་རིང་བ་གནས་སྡོད་བྱས་པར་དེ་ཙམ་གྱི་ཁོ་འབབ་མཐོ་བ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལོ་འཁོར་གྲུང་གསེང་ཡང་རྒྱ་ནག་ལས་དུས་ཡུན་རིང་བ་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། བོད་ནང་སྒྲ་བ་ ༡༤ ལས་ཀྱི་བྱས་རིམ་རྒྱ་ནག་དུ་བསྟོད་ཆེད་སྒྲ་བ་གསུམ་གྲུང་གསེང་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། གྲུང་གསེང་དུ་བསྟོད་སྐབས་ཀྱི་འགྲོ་གྲོལ་ཆ་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་ཆོང་བ་ཆོར་དམིགས་བསལ་ཁུལ་ཆག་ཡང་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཁར་སྡོད་འབབ་རྒྱང་བའི་བྱ་ལོན་ཡང་གཏོང་གི་ཡོད། བོད་མི་ཆོར་དེ་ལས་སྡོག་སྡེ་ཆོང་ལས་བྱེད་པའི་བཀའ་འཁོལ་ཐོབ་རྒྱ་ཡང་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་བོད་ནང་གནས་སྡོད་གཏོང་ཆེད་བོད་སྡོམ་བྱེད་བཤུ་བ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོའི་ལོ་མཇུག་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ "བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཆེད་ཕྱི་འཕུགས་བསྐྱུན་ལ་སྡོམ་བྱེད་པ་ཡིན་"ཞེས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་དེ་དོན་དངོས་ལ་རྒྱ་མི་བོད་ནང་གཞིས་ཆགས་བྱེད་མཁན་ཆོ་སེམས་བསྐྱེད་གཏོང་རྒྱ་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཡིན། རྒྱ་ནག་ནང་ལས་མེད་འབྲས་པོ་ཕོན་ཆེ་ཡོད་པ་ནམས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ "བོད་རང་སྡོད་ལྗོངས་" ཟེར་བའི་ནང་སྡོད་ཕྱགས་བྱ་རྒྱར་བསྐྱེད་མ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྲོ་མོ་དང་། ཞེ་མ་སྒང་། བན་པོ། རྩོ་ཁ་ཅེ་ཐང་། སྡོད་ལུང་བདེ་ཆེན། རྩེ་མོ། ཀོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་དང་། མེ་གོ་རྒྱ་མ་སོགས་ནང་གོང་སྡེ་གསར་པ་འཕུགས་བསྐྱུན་བྱ་རྒྱའི་འཆར་གཞི་སྒྲིག་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེར་སངས་གསར་རྒྱག་བྱེད་བཞིན་པའི་གོ་གཞི་རིང་གསུམ་གྱི་རྒྱ་རག་འཆར་གཞི་དེས་རྒྱ་མི་ཁྱོད་ཆེ་སྡོད་གནས་ལ་དཀའ་ངལ་འབྱུང་པར་བརྟེན་ཁོང་ཆོས་གནས་དེ་དག་ནང་སྡོད་ཕྱགས་བྱ་རྒྱ་ཡིན་པ་རེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཉེ་ཆར་བོད་རྒྱའི་ས་མཚམས་སུ་ཡོད་པའི་འགག་སྒོ་ཁག་ཕྱིར་བསྐྱབས་པ་དེས་གསལ་པོར་སྤྲད་ཡོད།

བཅན་ཤེད་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱོ་བཀག་པ་དང་སྐྱམ་མའི་མངལ་བཏོན་པའི་སྐོར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕོད་མི་བཟའ་ཚང་གཅིག་ལ་ཕུ་བྱ་གཉིས་ལས་
སྐྱི་མ་ཚེག་པའི་སྤྱིད་བྱས་བཅན་འགོལ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་སྤྱིད་བྱས་དེ་ལག་བཟུར་ཐུབ་ཆེ་བོད་
རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་ཟེར་བ་ཡོངས་ཀྱི་མི་འཕྲོད་ཁྲོད་ས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༡༢ ཉུང་དུ་འགྲོ་བྱ་ཡིན་གནས་གསལ་
བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད། ཞིང་འབྲོག་མི་མང་ལ་འཆར་ལྷན་སྐྱོ་སྐྱོ་འགོག་པའི་སྤྱིད་བྱས་ནས་ཆག་ཡང་བཏང་
ལུགས་བཤད་ཀྱང་། རོན་དངོས་ལ་ཕུ་བྱ་གསུམ་པ་སྐྱེས་པ་ཚོར་ཉེས་པ་ (རྒྱ་སྐོར་ ༡༥༠༠ ནས་ ༢༠༠༠ བར་)
སྐྱབ་བཅུག་གི་ཡོད། ཕུ་བྱ་གཉིས་ལས་མང་བ་སྐྱེས་པའི་ཕུ་བྱར་ཟ་འབྲུའི་ལག་ཁྲེད་སྤྱི་མེད། ལས་མི་
ཡིན་པ་ཚོར་སྐྱ་ཕོགས་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ གཅོག་ཆ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། རེ་འགར་སྐྱ་ཕོགས་མ་སྤྱད་པར་སྐྱ་
བ་གསུམ་ནས་བྱག་བར་བཀག་ཉར་བྱས་པའང་བྱུང་ཡོད།

ད་ལྟའང་བཅན་དབང་སོགས་ཐབས་བྱས་སྒྲུ་ཚོགས་ལ་བཞུན་ནས་འདི་རིགས་ལག་བཟུར་བྱེད་བྱགས་ཆེ་
རུ་གཏོང་ཐུས་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༥ ཉིན་ཕོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་འཆར་ལྷན་བུ་བཅའ་
གསོ་སྐྱོང་དོན་གཅོད་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་ཆེ་རིང་སྒྲོལ་དཀར་གྱིས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གི་གདམ་བཤད་སྒྲེལ་བའི་
ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་ཅེས་པ།

"ཕུ་བྱ་སྐྱི་བའི་ལོ་ན་སོན་མཁན་བུ་མོ་གངས་ ༡༠༠༢༠ ནང་གཉིན་སྐྱིག་ཟིན་པའི་བུ་མོ་གངས་ ༧༩༢༢༠
ཡོད་པའི་ཁོད་ས་ནས་བྱོ་ ༢༢༩༢༠ ཅམ་གྱིས་སྐྱོ་སྐྱོ་བཀག་ཟིན་པ་རེད། དེ་ནི་ཕོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་ཀྱི་ཕུ་
བྱ་ཆགས་པའི་ལོ་ན་སོན་པའི་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༢༠ ཟིན་གྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོ་ནས་ཞིང་འབྲོག་
ཁུལ་དུ་འཆར་ལྷན་བུ་བཅའ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་སྤྱིད་བྱས་དང་སྐྱོ་སྐྱོ་འགོག་པའི་ཆན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དེལ་
བསྒྲགས་བྱས་ཇིས། ཞིང་འབྲོག་མི་མང་གི་ཕུ་བྱ་སྐྱི་བའི་ལྷ་བ་དང་ཕུ་བྱ་སྐྱིས་ཚད་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གསར་པ་
བྱུང་སྟེ་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་ཉིང་ཁྲིད་ལྟོ་ལ། གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གསུམ་ནས་གངས་མོ་ལེན་པར་
གཞིགས་ན་ཞིང་འབྲོག་མི་མང་གི་ཕུ་བྱ་སྐྱོ་སྐྱོ་འགོག་ཚད་བརྒྱ་ཆ་ ༡༩ ཟིན་ཡོད" ཅེས་བཤད་ཡོད།

[illegible]

११८

ཕྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་དེ་སྐོར་ལ་འབྲེལ་བཤད་བྱས་དོན་ཅེ་

"འཆར་ཡོད་བྱ་བཅའ་བྱེད་མཁན་གྱིས་བོད་ཕྱོངས་མི་གངས་བཟོམས་འབོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༡༢ ཙམ་ལས་ཟེན་
མེད། འཆར་ཡོད་བྱ་བཅའ་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་རིང་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ "དྲིལ་བསྐྱགས་བྱ་བྱ་དང་།
རང་འདོད་བྱ་བྱ། ཞབས་འདེགས་ལྷ་རྒྱ་བཅས་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་" ཙམ་དོན་མཐའ་འཁྲུངས་བྱས་ཏེ་
བྱེད་ཐབས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཅན་སྐྱེལ་གྱིས་མངལ་སྐྱེམ་གཏོར་བ་གཏན་འགོག་བྱས་ཡོད་" ཅེས་
གསལ་ཡོད།

གོང་གི་བརྗོད་དོན་འདི་ནི་དོན་དངོས་གནས་རྒྱལ་ལས་ཕྱོག་སྡེ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད།

བོད་ཀྱི་མི་འབོར་སྐོར།

བོད་མིའི་གངས་འབོར་ས་ཡ་དུག་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེར་ཕྱ་ནག་གིས་མི་འདོད་པའི་ནམ་འགྱུར་ཡང་
ཡང་བསྟན་ཡོད། ཕྱ་ནག་མི་རིགས་ལས་དོན་ལྷན་ཁང་གི་སྤྱད་བྱས་དང་ཁྲིམས་བཟོའི་འགན་འཛིན་ ཡང་ཉའོ་
དེས་བཤད་དོན་ "ས་ཡ་དུག་ཟེར་བ་དེ་ས་ནས་སྐྱེས་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་གནམ་ནས་ཟག་པ་རེད་" ཅེས་
བཤད་ཡོད་པ་རེད། ཕྱ་མི་བོད་ནང་མ་བསྐྱེད་པས་གོང་བོད་ནང་རང་དབང་ལྷན་པའི་མི་འབོར་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་
མཁན་མེད་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཉི་མའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་བོད་ཀྱི་མི་འབོར་ཉུང་མཐར་ས་ཡ་དུག་ཡོད་པ་གསལ་ཡོད།
ཕྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་མི་འབོར་འཕར་ཆ་བྱུང་སྟེ་ཆ་ས་ཡ་བཞི་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཅེས་བཤད་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་
ཕྱ་ནག་གཞུང་རང་གིས་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་པའི་མི་འབོར་བཟོམས་ཐོའི་ནང་། བྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་ཕྱ་
ནག་གིས་བཅན་བཟུང་འོག་རྒྱ་དཔལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་སྡེ་ཡོངས་ལ་མི་འབོར་ས་ཡ་དུག་ལྷག་ཡོད་པ་
གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད། བྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་བྱི་ཟླ་ ༡༡ ནང་ཕྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་བཟོམས་ཕྱིས་ལས་ཁང་གིས་
རྒྱལ་ཡོངས་མི་འབོར་ཞིབ་བཤེར་ཐང་དང་པོའི་གྲུབ་འབྲས་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་པའི་ནང་། བོད་རང་སྐྱོང་
ཕྱོངས་ཀྱི་མི་འབོར་ནི་ ༡༢༧༩༩༩༩ དང་། ཤེས་ཁང་ཞིང་ཆེན་ཟེར་བའི་ཁོངས་མདོ་སྟོད་ཁུལ་གྱི་མི་འབོར་ནི་
༢༣༤༧༠༩༩ དང་། མཚོ་སྟོན་དང་ཀན་སུ་ཞིང་ཆེན་ཟེར་བའི་ཁོངས་མདོ་སྟོད་ཨ་མདོའི་མི་འབོར་ནི་
༡༩༧༧༧༧༩ བཅས་ཁྲབ་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་གངས་འབོར་ཁག་གསུམ་ཕྱོགས་བཟོམས་བྱས་ན་བོད་ཆོལ་ཁ་

གསུམ་གྱི་མི་འབོར་སྐབས་དེར་ ༡༩༣༠-༣༧ ཟླ་གྱི་ཡོད། (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་པེ་ཅིང་ནས་ཐོན་པའི་མི་མང་
ཉིན་དེའི་གསར་ཤོག་ནང་)

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ནང་པེ་ཅིང་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཁབ་ཁང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རིག་པའི་སློབ་གཉེར་
ཁང་གི་འགན་འཛིན་ཉོན་ ཟེང་གིས་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་ནས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནང་བོད་མི་ས་ཡ་གཉིས་ལས་
གནས་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེའི་ལྷག་མ་ས་ཡ་བཞི་ལྷག་གི་ཞིང་ཆེན་ཁག་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད་ཡོད།
(པེ་ཅིང་སྐར་ཞིབ་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ཟླ་ ༢ བའ་ལོ་ ༢༡ ཟུང་ ༧ ནང་ ༤ ནང་)

མཐའ་བཟླམས།

རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་བོད་ནང་གནས་སྡོད་གཞིས་ཆགས་བྱས་པ་དེས་བོད་མི་ནམས་དཔལ་འབྱོར་དང་། ཀྲ་
སྤྱི། ཤེས་ཡོན། སྤྱི་ཚོགས་སོགས་གང་སར་གངས་ཉུང་ཅན་དུ་གྱུར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ནང་
བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ནས་བོད་ཁྱེད་ཡོངས་ནང་རྒྱའི་མི་འབོར་ས་ཡ་བདུན་དང་བྱེད་ཀ་སྟོར་ཡོད་པའི་རོབ་ཅིས་
བྱས་ཡོད། དེང་སང་བོད་ནང་རྒྱ་མི་གནས་སྡོད་མཁན་གི་གངས་ཆད་དེ་ལས་མཐོབ་ཡིན་སྲིད་པ་རེད།

ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་ནང་ས་ཞིང་འདེབས་ལས་ཆེད་ས་གཞི་ལེགས་ཤོས་དེ་དག་རྒྱ་མི་གཞིས་
ཆགས་བྱེད་མཁན་ཚོར་སྤྱད་དེ་བོད་མི་ནམས་སྟོན་ཐོག་མི་སྤྱི་ན་པའི་ས་གཞི་སྟོབ་ཡོད་སར་གནས་སྡོད་བྱེད་དགོས་
ཀྱི་ཡོད། འཛིན་སྐྱོང་གི་སྡེ་ཆན་ནང་གལ་ཆེའི་གོ་གནས་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་བཟུང་གི་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་
པར་བོད་ཀྱི་ནགས་ཆལ་གཅོད་འབྲེག་དང་གཉེར་དེས་སྟོག་འདོན་སོགས་ལས་རིགས་གསར་པ་ཐོན་པ་ནམས་
བོད་མི་ལས་རྒྱ་མི་གཞིས་ཆགས་བྱེད་མཁན་ཚོར་སྤྱད་རྒྱུར་འདམས་ཁ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ནང་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་སྟོ་
ཤུགས་བྱས་པ་དེས་བོད་མིའི་དཔལ་འབྱོར་ཐོག་གཞན་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་གཤམ་གྱི་དཔེ་མཚོན་ནས་ཁྲུང་ས་སྐྱེལ་བྱེད་ཐུབ་
པ་ཡིན། ལྷ་སའི་ནང་བར་སྟོར་མ་ཅིས་པའི་ཚོང་ཁང་དང་ཟ་ཁང་བཟླམས་ ༡༩༤༢ ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་
༣༠༠ ཅམ་ལས་དེ་མིན་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་བདག་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁམས་ནང་གི་ཆ་བ་དཔལ་འབྱོར་ནང་རྒྱ་མིའི་
ཚོང་པ་ ༡༩༣ ནང་བོད་མིའི་ཚོང་པ་ ༡༣ ཡིན། བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་གཞན་ནང་ཚོང་ཁང་སོགས་བདག་བཟུང་

བྱེད་མཁན་གྱི་གྲངས་ཐོ་སྒྲུར་ཚད་ཆབ་མདོའི་ནང་རྒྱ་མིའི་ཚོང་ཁང་ ༧༧ དང་བོད་མིའི་ཚོང་ཁང་ ༩༡ ཡིན།
སློབ་གྲྭ་མོག་གི་ནང་རྒྱ་མིའི་ཚོང་ཁང་ ༡༡༩ དང་། བོད་མིའི་ཚོང་ཁང་ ༡ ལས་མེད། ཨ་མདོའི་གོང་
ཁྲིར་ཁག་གི་ནང་གནས་སྤངས་དེ་ལས་ཆེས་སྒྲུག་པ་ཡོད། དབྱིན་ཇིའི་གསར་འགོད་པ་ཞིག་གིས་ས་གནས་དེ་
ཚོའི་ནང་བོད་མི་ནམས་ཡུལ་བསྐྱོར་སློབ་ཆམ་པ་ཚོས་དོ་སྣང་བྱེད་ས་ལྟ་བུར་གྱུར་འདུག་ཅེས་བཤད་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྐབས།

དོ་སྟོན།

བོད་ནི་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱ་རྒྱུ་ཁག་གི་འབྱུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་དང་། འཛམ་གླིང་ནང་གི་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་
དང་། ཡངས་ཞིང་རྒྱ་རྒྱུ་ཆེ་བའི་ས་མཐོའི་ཐང་རྒྱ། མིའི་རིགས་ཀྱི་གནད་འཆེ་ཐོག་མ་སྤྱིང་བའི་གདོད་མའི་
ནགས་ཚལ་དང་། ལུང་གཤོངས་མང་པོ་ཡོད།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་སྤྱིང་བོ་དང་། རྒྱུ་མའི་དཔལ་འབྱོར་ལས་ལུགས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད། བོད་
མིས་གཏོར་ཁ་སོགས་ལུལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་སྟོག་འདོན་བཅད་སྟོད་བྱས་ཆེ་སྟེ་དངོས་ཁོར་ཡུག་གནས་སྐབས་ལ་དོ་སྟོན་
འགོ་བ་དོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ནས་བཤད་པའི་ཡང་

དག་པའི་འཛོལ་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་སྤྱིར་པོ་ཡང་སྟོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་སྤྱིར་ཇི་དང་། དེ་དག་གི་གནས་
གཞི་སྤྱང་སྟོབ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་པར་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་༡༩༠༨ལོར་༡༧ལོར་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་རི་ཁྱུང་གྱུ་སྟོམ་དགོས་སྤྱི་
སྤྱུག་དམ་ཙ་ཙཱ་ཆེན་པོས་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལོ་ལྔ་རྒྱུ་དམ་ཙ་ཙཱ་ཆེན་པོས་སྤྱུག་དམ་སྤྱི་ཡོད།

བོད་འདི་རྒྱ་ནག་གི་མི་མེར་སྤེལ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་འང་གཏོར་བཞིག་
དང་། གཞོན་སྟོན་ཆའམ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ། ཙ་ཐང་དང་། ས་ཞིང་། གཞོན་མའི་ནུ་ཆལ། ལུ་
འབྱུང་བྱུངས་དང་། རི་གནས་སྟོག་ཆུ་བཅས་ལ་གཞོན་ཆབས་ལྷུ་ཆེར་བྱུང་ཡོད་པ་དངོས་གསལ་དོད་པོ་ཡིན།

ཙ་ཐང་དང་། ས་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གི་སོ་ནམ་འདེབས་ལས་སྤྱིད་བྱས།

བོད་ཀྱི་ས་ཁྲོན་བརྒྱ་ཆ་བདུན་བརྒྱ་ཐམས་པ་ཙ་ཐང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲོག་ལས་གཙོ་
པོར་བྱེད་པའི་ཞིང་ལས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་ནང་སྟོ་བྱགས་སེམས་ཅན་ས་ལ་
བདུན་བརྒྱ་ཅམ་དང་། འབྲོག་པ་ས་ལ་གཅིག་ཅམ་གྱི་འགྲུ་དུ་གལ་ཆེའི་འཛོ་རྟེན་ཡིན། བོད་ཀྱི་ཙ་ཐང་ནི་
བརྟན་པོ་མེད་ནའང་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པ་ཆོས་ལོ་སྤྱོད་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་ཉམས་སྤྱོད་བསགས་པ་ལས་བརྒྱད་དེ་ཙ་ཐང་
གི་གནས་བབས་དང་བརྒྱན་ནས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཙ་ཁར་གཞིགས་ནས་སྤྱི་སྟོབ་དང་། ཙ་ཁ་
འཛོ་གནས་སྤྱན་འབྱོར་སྤྱབ་པར་སྤྱི་སྟོབ་གཉིས་ཀྱིས་འགན་འཁུར་ཐེག་པ་ཐོགས་ནི་བོད་མིའི་གོམས་གཤིས་ཡིན།

འདས་པའི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་བཞིའི་རིང་ཙ་ཐང་དེ་ཆོར་གཞོན་སྟོན་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད། རྒྱ་རིགས་
གཞིས་ཆགས་ཆོའི་ཆེད་དུ་ཙ་ཐང་ནམས་ཞིང་སར་བསྐྱར་བ་དེས་ཙ་ཐང་ལ་གཞོན་འཛོ་ཆེན་པོ་ཐོག་པར་བརྟེན་ས་
ཞིང་འདེབས་ལས་དང་། ཙ་ཁ་ཐོན་སྤྱོད་གཉིས་ཀར་ཐན་ཐོགས་མེད་པར་ས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐང་དུ་གྱུར་བ་
དང་། གནད་དོན་དེས་རྒྱུན་པས་བོད་ཡོངས་དང་། ལྷག་པར་དུ་མདོ་སྤྱད་ཨ་མ་དེའི་ཁྲལ་གྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ཙ་ཐང་ལ་གཞོན་འཛོ་ཐོག་སྟེ་མེད་ཐང་དུ་གྱུར་ཡོད། རྒྱ་ནག་གིས་འབྲོག་པའི་སྟོ་བྱགས་སེམས་ཅན་གསོ་སྤྱོད་
བྱེད་ཡུལ་གྱི་ཙ་ཐང་དེ་དག་གི་ས་གཤིས་གནས་བབས་ལ་གནད་ནས་བསམ་ཞིབ་མ་བྱས་པར་ཞིང་སར་སྐྱར་སྤྱི་ཆེད་
དུ་འབྲོག་ས་བཅན་འབྲོག་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་ནས་འབྱོར་བའི་རྒྱ་མི་ཆོར་སྤྱད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པ་ནམས་སྤྱར་

སྒོལ་གྱི་སྐྱེས་སྒོལ་པའི་ས་ཁུ་རྒྱུ་དུ་སོང་བ་དང་། ཅ་ཐང་ལ་སྐར་གསོ་བྱུང་ཐབས་མེད་པའི་གནོད་འཚེ་ཆེན་པོ་
བཏང་ཡོད། ཨ་མདོ་ཁུལ་གྱི་མ་རྩུང་ནང་ས་ཁྱོན་གྱི་ལོ་མི་ཁྲར་གྱི་བཞི་མ་ཁྱི་གཅིག་ཡོད་པ་ནས་སྐྱེས་ཆ་གཅིག་
རྒྱ་མིའི་དམག་མིའི་དུ་ལྷག་སོགས་སྒོ་ཕྱགས་སེམས་ཅན་བཟུ་སྟོང་ཁྲེད་སའི་ཕྱགས་ར་བཅོས་ཡོད་པ་དང་།
དེ་བཞིན་ར་པ་དང་མགུ་ལོག་ཁུལ་གྱི་ཅ་ཐང་ལག་པ་ཆང་མ་རྒྱ་མིའི་དོན་དུ་ཉར་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་དབུས་ཁུལ་གྱི་གཙང་རྒྱའི་ཉེ་འགྲམ་ས་ཁུལ་དང་། དེ་བཞིན་ཨ་མདོ་ཁུལ་གྱི་མ་རྩུང་ཉེ་
འགྲམ་ས་ཁུལ་བཅས་ཉེ་བོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། ནས་དང་། སྐན་མ་སོགས་སྟོན་
འབྲས་སྐྱ་ཆོགས་འདེབས་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐར་སྒོལ་གྱི་ཞིང་འདེབས་ལས་ལྷགས་ལ་རང་བཞིན་ས་མཐོའི་
ཁྱད་ཆོས་མང་པོ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། སྟོན་འབྲས་རིས་བསྐྱོར་གྱིས་འདེབས་ལས་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་
འབྲས་རིགས་གཉིས་ཆབས་ཅིག་འདེབས་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འབྲ་སོང་ཙང་སྐབས་རེ་ལོ་ཉེས་བྱུང་ཡང་
ཆབས་ཆེད་ཕྱགས་རྒྱུན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། གོང་གསལ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དབུས་
ཁུལ་གྱི་ལོ་རེའི་སྟོན་འབྲས་ཀྱི་ཐོན་འབབ་ཆ་སྟོམས་བྱས་ན་ཉིག་ཀྲར་རེ་ནས་གྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ དང་། ཁམས་དང་
ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་ཁག་གཅིག་ལ་དེ་ལས་མང་བ་ཐོན་གྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནམ་གཤིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་འབྲ་བའི་
ལུ་རུ་ལུ་ (ཉིག་ཀྲར་རེ་ནས་གྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་བདུན་བརྒྱ) དང་། ཁེ་ཏ་ཏ་ (ཉིག་ཀྲར་རེ་ནས་གྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་
བརྒྱད་བརྒྱ) བཅས་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བཟང་བ་ཡོད་རེད།

རྒྱ་ནག་ནས་ཞི་བླ་གྱི་རྒྱ་མི་མང་པོ་བོད་ནང་གནས་སྒོ་བྱས་པ་ཆེད་འཚོ་ཉེན་དང་། ཐོན་སྐྱེད་ནམས་ཕྱི་
རྒྱལ་ཁག་དུ་ཕྱིར་ཆོང་ཆེད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཞིང་ས་རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་བ་མ་ཟད། གཡང་གཟར་གྲོག་རོང་
ནམས་ཀྱང་ཞིང་སར་བསྐྱར་བ་དང་། ཚུ་ལུད་དང་། འབྲ་སྐྱན། འབྲས་སྟོར་བྱས་པའི་ས་བོན་བེད་སྟོད་
བྱེད་པ། བོད་པས་བེད་སྟོད་བྱེད་པའི་འབྲུ་ལས་རྒྱ་མིས་བེད་སྟོད་བྱེད་པའི་གྲོ་འདེབས་རྒྱར་གནོན་ཕྱགས་སྐྱད་དེ་
གྲོ་འདེབས་ཡུལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་འབྲས་སྟོར་བྱས་པའི་གྲོ་རིགས་ཁག་ལ་ནད་གཞི་
སྐྱ་མཐུད་སོག་པའི་དབང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་གྲོ་ཞིང་ཐམས་ཅད་ཅ་མེད་དུ་ཕྱིན་པ་རེད། གཡང་ཉེ་བོད་དུ་
རྒྱ་མི་ས་ཡ་མང་པོ་གནས་སྒོ་གཞིས་ཆགས་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན་བོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་བསྐྱེད་གཏོང་དགོས་
དོན་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད།

གདོད་མའི་ནགས་ཚལ་དང་། ནགས་ཚལ་གཙོད་འབྲེགས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་ནགས་ཚལ་གྱི་ཆུ་ཁྲོན་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་ ༢༢༧༠༠ ཡོད་པ་དང་།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ ལོའི་ནང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཆུ་ཁྲོན་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་ ༡༢༠༠༠ ལས་མེད་པས་ཉ་ལམ་བྱེད་ཙམ་ཉུང་
དུ་ཕྱིན་ཡོད། བོད་ཀྱི་ནགས་ཚལ་ཕལ་ཆེ་བ་ས་བབ་དམར་བའི་ལྗོངས་མཐའ་མཚམས་ས་ཁྲལ་གཙང་རྒྱའི་
གཡས་གཡོན་རི་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་མང་ཆེ་བ་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱའི་སྡོན་ནས་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་
རེད། ཤིང་རིགས་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་བའི་ཐང་ཤིང་དང་། རྒྱུག་པ་སོགས་ཤིང་སྤྱོད་རིགས་འབྲ་མིན་ཡོད་པ་
དང་། དེ་དག་ནི་སྤྱོད་ཕྱོགས་སྡོན་གཤེད་ཁྲལ་གྱི་མི་ཏར་ ༢༤༠༠ ནས་ཙུང་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱང་ཕྱོགས་ཁྲལ་གྱི་
མི་ཏར་ ༠༣༠༠ བར་དུ་སྤྱོད་འཛར་ཡོང་གི་ཡོད། ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་ས་ཐུག་ཚད་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཉིག་
ཀྲར་རེ་མི་ཏར་རྒྱ་དཔང་གྲུ་བཞི་མ་ ༢༧༢ རེ་ཟིན་གྱི་ཡོད་ཅིང་། བོད་དབུས་ཁྲལ་གྱི་ཐང་ཤིང་སོགས་ཤིང་
རིགས་ཀྱི་ཆ་སྟོང་ས་ཐུག་ཚད་དེ་ཉིག་ཁྲ་རེ་མི་ཏར་རྒྱ་དཔང་ ༢༣༠༠ ཙམ་ཟིན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་
ནས་མཐུག་ཚད་མཐོ་ཤོས་སུ་སྤྲིམས་གྱི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་ས་ཁྲལ་ཁག་དུ་འཁོར་ལམ་ཇི་ཙམ་གསར་བསྐྱར་བྱས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་ནགས་ཚལ་
གཙོད་ཚད་མང་དུ་ཕྱིན་ཡོད། འཁོར་ལམ་ནམས་རྒྱ་མའི་དམག་མི་དང་། ནགས་ཚལ་ལས་ཁྲུངས་ནས་བཟོ་
བསྐྱར་བྱས་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་འགོ་བློན་བཏང་བ་ནམས་བོད་ཡར་རྒྱས་གདོང་རྒྱའི་འགོ་བློན་གྱི་ཅིས་
ཁོངས་སུ་བཏང་ཡོད། གཙོད་བྲེག་གཏན་ནས་བྱེད་ཐོང་མེད་པའི་ནགས་ཚལ་ཁག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡུག་
གཅིག་དུ་གཙོད་བྲེག་བྱས་པར་བརྟེན་རི་ཐངས་ཅད་དམར་ཤིང་དུ་གྱུར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ ལོར་ཤིང་ཆ་
གཙོད་བྲེག་བྱས་ཚད་མི་ཀྲར་རྒྱ་དཔང་གྲུ་བཞི་མ་ས་ཡ་ ༢༠༠༢ ཡིན་པ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོའི་ནགས་ཚལ་རྒྱ་
ཁྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ཟིན་གྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་རིན་ཐང་ནི་ཨ་རིའི་སྒོར་མོ་དུང་ཕུར་ ༣༠ ཙམ་
ཟིན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཤིང་ནགས་གཙོད་བྲེག་ནི་བོད་ནང་ལས་ཀ་སྒོད་ཡུལ་ཆེ་ཤོས་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ།
དཔེར་ན། ཀོང་པོ་ཁྲལ་གཅིག་ཕུར་དམག་མི་དང་། བོད་རིགས་བཙོན་པ་ཉིས་ཁྲི་ལྷག་ཙམ་གྱིས་ཤིང་ནགས་
གཙོད་བྲེག་དང་། དཔོར་འབྲེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་ཨ་མདོ་རྫ་པའི་ནང་ནགས་
ཚལ་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ནི་ཉིག་ཀྲར་ས་ཡ་གཉིས་དང་འབུམ་ནི་ལྷོད། ས་ཁྲལ་དེའི་ཤིང་ཆ་གསོག་ཚད་རྒྱ་དཔང་གྲུ་

གཞི་མ་ས་ ༣༠༠ ཟི་གྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོའི་ནང་ཤིང་ནགས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ཉེག་ཀྱང་ས་ཡ་གཅིག་དང་
 འབྲམ་བཅུ་བདུན་དང་། ཤིང་ཆ་གསོག་ཚད་རྒྱ་དཔང་བྱ་གཞི་མ་ས་ཡ་ ༡༤༠ བར་རྩུང་དུ་སོང་ཡོད། (༤་པ་
 བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་ ཟི་ཁྲོན་དཔར་བསྐྱུན་ཁང་ ༡༩༤༡ ལོའི་ཤོག་གྲངས་ ༡༧༩ ནས་ ༡༨༧ བར་)
 དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ བར་ལོ་སྤུམ་ཅུའི་རིང་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་ནས་ཤིང་ཆ་རྒྱ་དཔང་བྱ་གཞི་
 མ་ས་ཡ་ ༦ དང་འབྲམ་བཞི་བཅུ་ཞི་བཞི་རྒྱ་ནག་དུ་འོར་འཕྲེན་བྱས་པ་རེད། ཤིང་ཆ་དེ་དག་གི་རིང་ཚད་མི་གྲས་
 གསུམ་དང་ཞིང་ཚད་སར་ཉི་མེ་གྲས་སྤུམ་ཅུ་ཐམ་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཤིང་ཆ་དེ་དག་མཐུད་བསྒྲིག་བྱས་ཆོ་འཇམ་
 མྱིང་ས་ཡི་གོ་ལར་བསྒྲོར་ར་གཉིས་ཐེབས་ཀྱི་རེད། (ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་ ཀན་སྤུ་མི་དམངས་
 དཔར་བསྐྱུན་ཁང་ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོའི་ཤོག་གྲངས་ ༡༧༡)

བོད་ཀྱི་ས་མཐོའི་ཐང་ཆེན་ནི་འཇམ་མྱིང་ནང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ལ་དམིགས་བསལ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཅུང་
 རྒྱ་ནག་གིས་སྤུ་མཐུད་ཉམས་ཆག་གཏོང་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀྱི་ས་མཐོའི་ཐང་ཆེན་གྱིས་ཨི་ཤ་ཡའི་མཁའ་རྒྱུང་
 རྒྱགས་ཚད་དང་གནམ་གཤིས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཆན་རིག་པས་བརྟག་ན་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་
 སའི་གོ་ལའི་ཕྱེད་ཆའི་ཐོག་གནམ་གཤིས་འབྱར་ལྷོག་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་ནི་དེས་རྒྱུན་པས་ཡིན་ལུགས་བཤད་ཡོད།
 ས་ཆ་བྱེན་ཐུང་དང་། རྫོན་གཤེར། ཆ་གྲང་མི་སྟོམས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྡངས་ཀྱིས་རྒྱུན་པས་ཤིང་ནགས་
 བསྐྱར་ས་སྤྱི་བ་དང་། གསར་འཛུགས་སྐབ་པ་ཆེས་རྩུང་ཞིང་། དེ་འབྲེལ་གནས་ཚུལ་འོག་རྒྱ་མིས་ཤིང་
 ནགས་ལུག་གཅིག་དུ་བཅད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་ནགས་ཚལ་ཐོན་ཁུངས་ལ་སྤར་གསོ་སྐབ་ཐབས་བྲལ་བའི་གནོད་འཚེ་
 ཚབས་ཆེན་ཐོག་གི་ཡོད།

རྩེ་ཐོན་ཁུངས་དང་རྒྱ་ཤུགས་ཀྱི་སྒོལ།

བོད་ནི་ཨི་ཤ་ཡའི་རྒྱ་མཚམས་འབྱེད་པའི་རི་བོ་ལྷ་བུ་དང་། ཨི་ཤ་ཡའི་རྒྱ་བོའི་འབྱུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་
 དེ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་བོ་མང་ཆེ་བ་ས་འོག་དང་། འབྲུག་ཁྱུང་ལས་བྱུང་བར་བརྟན་རྒྱ་ཙ་ཙ་བརྟན་པོ་ཡོད།
 བོད་ཀྱི་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྲོན་གྱིས་ཨི་ཤ་ཡའི་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ལྷ་དང་གྲངས་རྒྱུང་ལྷ་ཟིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་
 རྒྱ་ཤུགས་ཚད་ཀྱིས་ཨི་ཤ་ཡའི་ལོ་རེའི་རྒྱ་ཤུགས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་དུག་དང་། ལོ་རེའི་རྒྱ་བརྟན་པོ་རྒྱགས་ཚད་ཀྱི་

བརྒྱ་ཆ་ ༡༡ ནས་ ༡༥ བར་ཟིན་གྱི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཆུ་པོའི་རྒྱགས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ བས་པ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ཁག་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཅིང་། བོད་ནང་དུ་སྤྱིའི་རྒྱགས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་གཅིག་མིན་ཙམ་ལས་བོད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་མེད། བོད་ཀྱི་ཆུ་པོ་ཁག་ལ་བྱེ་འདམ་ཆེས་ཚད་ཉ་ཅང་མཐོ་པོ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཆུ་དང་། དབུས་ཀྱི་གཙང་པོ། འབྲི་ཆུ། མིང་གོ་ཁ་འབབ་བཅས་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་བྱེ་འདམ་ཚད་གཞི་མཐོ་ཤོས་སུ་ཕྱིས་པའི་ཆུ་པོ་ལྗེའི་ཁོངས་སུ་ཚུད་ཀྱི་ཡོད། ཤར་གྱི་མ་ཆུ་ནས་ཉལ་གྱི་མིང་གོ་ཁ་འབབ་བར་གྱི་ཆུ་པོ་ཁག་གིས་འཛམ་གླིང་གི་མི་འབོར་བརྒྱ་ཆ་ ༥༧ ལ་ཞིང་ཆུའི་མཐུན་ཁྱེན་བསྐྱུན་སྐབ་ཀྱི་ཡོད། བོད་ནང་རང་བྱུང་མཚོ་དང་། མཚའུ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་རྒྱ་ཁྲི་སྟི་ལ་མི་ ༣༠ ལྷག་བཞི་མ་ ༢༧༠༠༠ ལྷག་ཙམ་ཟིན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཁྲོད་དུ་བོད་མི་ཚོས་ཤིན་དུ་ཙུ་ཆེར་བཅི་བའི་མཚོ་དང་། མཚའུ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་ས་བབ་བྱུན་ཐུར་གཟར་བ་དང་། གཙང་ཆུ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པས་ཆུ་ཤུགས་ཀྱི་ཁྲོག་མལ་ག་ལྟ་གྱི་ ༢༧༠༠༠༠ ལྷག་ཙམ་མཐོ་འདྲོན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལྡན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ཆུ་ཤུགས་ཀྱི་ཁྲོག་རྒྱས་མཐོ་ཤོས་སུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཚུགས་པ་ཞིག་རེད། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཅིག་ཤུར་ཆ་བཞག་ནའང་། ཆུ་ཤུགས་ཀྱི་ཁྲོག་མལ་ག་ལྟ་གྱི་ ༢༠༠༠༠༠ མཐོ་འདྲོན་བྱེད་སྐབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་ཉི་འོད་རྒྱས་ཤུགས་ནི་ས་ཉ་ར་ཐུད་པའི་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མཐོ་ཤོས་སུ་སྤོབས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཆ་སྟོ་མས་བྱས་ན་ལོ་རེར་ཉི་འོད་རྒྱས་ཚད་སན་ ༣་མི་གྲར་གཅིག་གི་ནང་ཉི་འོད་ཀྱི་ཆ་ཤུགས་ ༡་ལོ་ཁེ་ལོ་རི་ ༢༠༠ (KILOCALORIES PER CM) ཟིན་གྱི་ཡོད་ཅིང་། ས་འོག་ཆ་རྒྱས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད། བོད་དུ་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་འཚེ་མ་ཐོག་པའི་རྒྱས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིན་དུ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱ་ནག་གིས་ལུང་ག་ཡང་འགག་ཆུ་ཤུགས་ཁྲོག་ཁང་དང་། ཡར་འབྲོག་ག་ལུ་མཚོའི་ཆུ་ཤུགས་ཁྲོག་ཁང་ཟེར་བ་བོད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

འཛུགས་བསྐྱར་དེ་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་མིའི་གཞིས་ཆགས་པ་དང་། བོད་དང་། རྒྱ་ནག་དུ་ཡོད་པའི་བོ་མོ་གྲ་ཁག་གི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། བོད་མིར་ཕན་ཐོགས་མང་པོ་ཡོང་གི་

མིད། རྩ་ཤུགས་སྒོ་གྲ་ཁང་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་བཞིན་པ་དེས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞོན་སྐྱོན་དང་། མི་མང་ལ་གཞོན་འཛོ། རིག་གཞུང་ལ་བཙེ་མེད་བཅས་བྱེད་པའི་གྲོང་གུན་ནམས་བོད་མི་མང་ལ་སོག་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། བོད་མི་ནམས་རང་གི་སྒོད་ཡུལ་ནས་བཅན་དབང་གིས་སྒོ་རུ་བཅུག་པ་དང་། དེའི་ཆབ་དུ་རྒྱ་ནག་ནས་ཡོང་བའི་སྒོ་གྲ་ཁང་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་མཁན་རྒྱ་མི་ལས་བཟོ་བ་དང་། འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་རྒྱ་མི་སྒོང་ཕྲག་མང་པོ་སྒོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་ཕྱོགས་ནས་སྒོ་གྲ་ཁང་དེ་རིགས་ཀྱིས་བོད་མི་མང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་བཟོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རོན་དངོས་ཐོག་ཕན་ཐོགས་རྒྱུ་ཟད་ལས་མེད་པ་མ་ཟད། དེར་ཐེ་བྱས་བྱེད་དབང་ནི་དེ་བས་ག་ལ་ཡོད། བོད་མི་ཆོས་རྩ་ཆེར་བཙེ་བའི་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཆོའི་རྩ་ཤུགས་སྒོ་གྲ་ཁང་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཆ་བཞག་ན། བོད་མི་མང་དང་། ལྷག་པར་དུ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ང་མོད་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་སྒོ་གྲ་ཁང་རྒྱག་རྒྱར་རོ་ཕོལ་གནང་སྐབས་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་འཇུགས་སྐྱུན་ཕྱི་འགྲངས་བྱས་ཀྱང་། དེར་སྐབས་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ལས་ཀ་བྱེད་སའི་ནང་བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་མི་ ༡༣༠༠ ལྷག་ཙམ་ཆེད་བཅུགས་ཀྱིས་བོད་མི་ཉི་འཁྲིས་སུ་འགོ་བསྐྱོད་མི་ཆོག་པ་བཟོས་ཡོད་རེད།

གཏེར་དངོས་དང་། གཏེར་དངོས་སྒྲིག་འདོན།

རྒྱ་མིའི་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆར་གསལ་བར་གཞིགས་ན། བོད་དུ་གཏེར་དངོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ ༡༢༩ ཙམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཡུ་རེ་ནི་ཡམ་དང་། ཡི་ཐི་ཡམ། ཟངས། ཀེ་ལུགས། ཆ་ལ་དཀར་པོ། ལུགས་སོགས་ཀྱི་གཏེར་ཁའི་གསོག་ཆད་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མཐོགས་སུ་སྐྱབས་ཀྱི་ཡོད། ཨ་མདོ་ཁྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་རྩོ་ལྷུ་གཏེར་ཁ་ནས་ཡོ་རེ་མ་བཅོས་རྩོ་ལྷུ་གྲོན་ས་ཡ་རེ་སྒྲིག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་འགྲིམ་འགྲུལ་སྐྱེལ་འདྲན་གྱི་ཁ་ཕྱོགས་དེ་ནས་བོད་ཀྱི་གཏེར་ཇས་དང་། ཤིང་ནགས་སོགས་ཀྱི་རང་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ས་ས་གནས་གང་དུ་བཟང་བ་ཡོད་མིན་གསལ་བོར་མཆོན་སྐབ་པ་མ་ཟད། དེ་དག་རྒྱ་ནག་རང་གི་ཁོ་ཕན་ཆེད་རྒྱ་ནག་ལ་དཔོར་འདྲན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་ནང་གཏེར་དངོས་མེད་དུ་མི་རུང་བ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་ནས་གཏེར་དངོས་བདུན་བཅུ་ཕྲག་འདིའི་ནང་ཕལ་ཆེར་རྫོགས་ཉེར་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལུགས་རིགས་མིན་པའི་གཏེར་དངོས་ནམས་ཕལ་ཆེར་རྫོགས་ཟིན་པས་བོད་ནང་ནས་གཏེར་དངོས་སྒྲིག་

འདོན་བྱ་རྒྱུ་ཡི་ལས་རིགས་ཀྱི་བྱ་གསུམ་རྩམ་ཇི་ཆེར་གཏོང་བཞིན་ཡོད། རྩམ་རབས་འདིའི་མཚུག་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཏིར་དངོས་ཤྲོག་འདོན་བྱ་རྒྱུ་ཡི་ལས་གཞི་གཙོ་བོ་ནམས་པོད་དུ་སློབ་བྱུང་བྱེད་འཆར་ཡོད་འདུག།

བོད་ནང་གཏིར་ཁ་ཐོན་བྱུངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་འགན་སྲུང་གཏན་ནས་མེད། ལྷག་པར་བསྐྱ་བཟན་མེད་པའི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ནང་གཡང་ས་མི་བཟན་པ་དང་། ས་ཆ་སྟོ་རུ་སོང་ནས་མིའི་འཕྲོད་བསྐྱེན་དང་ཆོ་སློག་ལ་གཞོན་ཆབས་བཟོ་གི་ཡོད།

རི་དྭགས།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་རི་དྭགས་དང་། བྱ་རིགས་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཡུལ་གཏོར་བཤིག་དང་། གང་བྱུང་བསད་བབྱང་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཙམ་མེད་ཕྱིན་ཡོད་རེད། དེ་དག་གི་ནང་ནས་རྒྱ་མིའི་དམག་མིས་རང་འགྲུལ་མེ་མདའ་སོགས་མཚོན་ཆ་བེད་སྟོད་ཀྱིས་འབྲོང་དང་། རྒྱང་མང་པོ་ཕྱིན་མེའི་ངང་ནས་ཐེབས་གསོད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་མིག་མཐོང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།

ད་དུང་ཡང་བོད་ནང་ཆད་མེད་ཁྱི་ར་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བྱི་མྱིང་འབྱོར་ལྷན་ཁག་ལ་ཙམ་མེད་དུ་འབྲོ་ཉན་ཡོད་པའི་རི་དྭགས་ཁག་ཁྱི་ར་རྒྱག་ཚོགས་པའི་གོ་སྐབས་སྟོད་རྒྱུ་འི་བྱུང་བསྐྱགས་བྱས་པ། དཔེར་ན། ཨ་རི་དང་། ལུ་ཡོ་རོ་ཁུལ་ནས་ཁྱི་ར་བ་འབྱོར་ལྷན་དེ་འདྲའི་ཆེད་དུ་ཁྱི་ར་སྟོ་འཆམ་ཁག་གོ་སྐྱིག་བྱ་བཞིན་ཡོད། རིགས་བརྒྱད་ཙམ་བསྐྱག་འབྲོ་ཉན་ཡོད་པའི་རི་དྭགས་ཁོངས་ནས་སྤང་སྟོབ་ཀྱི་ཆད་གཞི་མཐོ་ཤོས་ཡོད་ཟེར་བ་ཙོད་དང་གཉན་གཉིས་ཀྱང་ཁྱི་ར་རྒྱག་རྒྱུ་འི་གོ་སྐབས་སྤྱད་ཡོད། ཁྱི་ར་བ་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཙོད་རེར་ཨ་སྒོར་ ༢༥༠༠༠ དང་། གཉན་རེར་ཨ་སྒོར་ ༢༢༠༠༠ ལ་བ་རྒྱ་དཀར་རེར་ཨ་སྒོར་ ༡༢༠༠༠ རེ། གནའ་བ་རེར་ཨ་སྒོར་ ༧༥༠༠ ལ་བ་དམར་པོ་རེར་ཨ་སྒོར་ ༢༥༠༠ བཅས་སྟོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཡོང་གསལ་རི་དྭགས་ནམས་ཙམ་མེད་དུ་འབྲོ་ཉན་ཡོད་པ་ལ་སྐྱགས་རེད། འདིས་རྒྱུན་པས་འཛམ་གླིང་གི་ཞིབ་འཇུག་བ་ཚོས་བོད་ཀྱི་རི་དྭགས་དང་སློག་ཆགས་འགའ་གས་སྟོར་གས་རྟོགས་མ་བྱུང་བ་དང་། གས་རྟོགས་བྱུང་ཡང་དེ་ཆོའི་སྟོར་ཉམས་ཞིབ་མ་བྱུང་གོང་དེ་འདྲའི་རིགས་ཙམ་བསྐྱག་དུ་འབྲོ་བའི་ཉན་ཁར་སྐབས་ཡོད། བོད་མིས་ཙམ་

ཆེར་བཅི་བ་དང་། འཇམ་གླིང་ནང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆགས་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་ཡང་འཛོ་གནས་མ་བུ་བའི་
ཉེན་ཁར་སླེབས་ཡོད། ཁོར་ཡུག་གལ་ཆེ་མང་པོ་དང་། རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གནས་ཡུལ་གལ་ཆེ་ཁག་མང་
པོར་ཁ་ཅམ་གྱི་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱང་མེད།

བྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དཀར་པོའི་ནང་བོད་ནང་གི་རི་དྲགས་འགའ་ཤིག་ཙ་བརྒྱག་འགྲོ་བྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་
སྟེ་ཁས་ལེན་བྱས་འདུག དེ་བཞིན་སྟོ་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་བྱལ་སྤྱིའི་རང་བྱུང་ལ་གཅེས་སྤྱང་ཚོགས་སྡེས་
བཏོན་པའི་ཡིག་ཆའི་ནང་བོད་ཀྱི་རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་སྤྱུ་ཙ་ཙ་བརྒྱག་འགྲོ་བྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་སྟེ་འཁོད་འདུག

བོད་ནང་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་འགོ་འཛུགས་བྱས་པ་ནི་བྱ་ནག་ནང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་མང་
ཇིས་སྤྱང་འགོ་འཛུགས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དེའི་ནང་བྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནང་བཅུག་པའི་བོད་ཀྱི་ས་ཁྲུལ་
ནམས་འཆུད་མེད། བོད་ནང་རི་དྲགས་གནས་ཡུལ་ཆེད་དུ་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ས་ཁྲུལ་ཡིན་ཅེས་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་
བརྒྱགས་བྱས་པའི་ས་ཁྲོན་ནི་སྟོ་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་མཇུག་བར་སྤྱི་ལེ་བྱ་བཞི་མ་ ༣༡༠༠༠༠ ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་
བོད་ཀྱི་ས་ཁྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་བཅུ་གཉིས་ཅམ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཆོག།

རྩལ་ཕྲན་གཙོས་པའི་དུག་ནུས་ཅན་གྱི་སྤྲིགས་རོ།

བྱ་ནག་གཞུང་གིས་མེ་འཁུགས་འཕུར་མདེལ་གྱི་ཅེ་མོར་སྤྲིགས་པའི་རྩལ་ཕྲན་གྱི་སྤྲིགས་མདེལ་ ༩༠ སྟེར་
བོད་ནང་གཏན་འཛིན་བྱས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད་པ་རེད། ཨ་མདོར་ཡོད་པའི་བྱ་ནག་ནུབ་བྱང་གི་
རྩལ་ཕྲན་མཚོན་ཆའི་ཉམས་ཞིབ་དང་གོ་ལག་བཟོ་བཞོད་བཞི་གནས་དགུ་པ་ཞེས་པ་འདིས་རྩལ་ཕྲན་གྱི་སྤྲིགས་རོ་
ཁྲོན་ཆེ་བོད་ནང་སྤྲིགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད། སྤ་ཤིན་ཀྱོན་དུ་ཡོད་པའི་བྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཁང་
གི་རྩལ་ཕྲན་གྱི་བོད་ཅེས་པའི་སྤྲིགས་ཐོན་འཁོད་དོན་དུ་རྩལ་ཕྲན་གྱི་སྤྲིགས་རོ་སྤྱང་མེད་གྱིས་དོར་བ་དང་།
སྤྲིགས་རོ་ནམས་ས་དོར་གཏིང་རིང་པོ་མ་ཡིན་པའི་ནང་འཕེན་གྱི་ཡོད། བཞི་གནས་དགུ་པ་ས་རྩལ་ཕྲན་སྤྲིགས་
རོའི་ནམ་པ་དང་མང་རྒྱུ་རི་ཅམ་སྤྲིགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ད་ལྟ་ཆ་ཆང་ཤིས་དོན་གས་བུ་བྱེད་མེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆའི་ནང་བོད་ནང་རྒྱལ་ཁྲིཾ་གསེབ་ཆད་མཐོ་ཤོས་ཡིན་ཞེས་གསལ་ཡོད།
 རྒྱལ་ཁྲིཾ་དེ་རྒྱལ་ཁྲན་བཟོ་བའི་བརྒྱད་ཇིས་བོད་ནང་བྱེད་གྱི་ཡོད། ར་པ་ཁྲལ་དུ་རྒྱལ་ཁྲིཾ་བཟོ་ལས་ཁང་ཡོད་
 པའི་ཉེ་འགམ་གྱི་རྒྱ་བེད་སྟོན་བྱས་དེ་ཡུལ་མི་མང་པོ་འཆི་སྟོན་བྱུང་ཡོད། དེ་བཞིན་ས་ཁྲལ་དེ་དག་གི་ནང་ཕྱ་གྱ་
 དབང་པོ་སྟོན་ཅན་མང་པོ་སྟེ་བ་སོགས་ཡུལ་མི་ཆོས་བརྟེན་གྱི་ཡོད། ཨ་མདོའི་ནང་འབྲུང་རྒྱ་བེད་སྟོན་བྱེད་འོས་
 པའི་ས་འོག་གི་རྒྱ་རྒྱུང་རྒྱུང་ལས་མེད་སྐབས་ས་སྟེང་དུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཁྲན་གྱི་འབགས་བཅོག་གི་ངད་འཕྱོག་པའི་
 ཉན་ཆབས་མཐོང་གི་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་གསར་བ་ནས་བརྒྱུང་ཨ་མདོ་ཐེ་པོ་དང་མཛོད་གོ་ནས་རྒྱལ་ཁྲིཾ་
 རྟོག་འདོན་དང་གཙང་བཟོའི་ལས་དོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཨ་མི་འི་གྲོང་ཁྲིཾ་གྱི་གནོད་
 འཆི་ཅན་གྱི་བཅོག་སྡིགས་ཁག་ཇས་ལུད་ཡིན་ཁྲལ་གྱིས་རྒྱ་ནག་བརྒྱད་བོད་ནང་གསེབ་འཛུགས་བྱེད་རྒྱུ་འཆར་
 གཞི་ཡོད་སྟེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཞི་བའི་ཁོར་ཡུག་ཆོགས་པ་ཕྱིར་བསྐྱུགས་བྱས་ཡོད། སྡིགས་རོ་དེ་དག་ཨ་མི་ཇས་
 ལུད་ཆེད་བེད་སྟོན་བྱེད་སྐབས་ནད་གཞི་འདྲ་མིན་ལངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་རེད།

མཐའ་བསྐྱོམས།

བོད་གྲི་ཁོར་ཡུག་གི་དཀའ་ངལ་དེ་དཀའ་ཆོགས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡིན། དེར་འགྱུར་བ་ཐུན་བྱ་
 བཏང་བ་ཙམ་གྱི་གདོང་ལན་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་མིན། ཁོར་ཡུག་གདོར་སྟོན་གདོང་མཁན་གཙོ་བོ་ནི་གཞུང་ཡིན་
 པས་མི་མང་ལ་བྲིམས་བཟོས་པ་དང་། ས་ཁྲལ་འགའ་ཞིག་སྤྱང་སྟོབ་ས་ཁྲལ་བཟོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕན་ཐོགས་
 ཡོང་མི་ཐུབ། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བློན་ཆོར་བོད་གྲི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོབ་ཐང་དེ་བོད་མིར་སྤྱད་དེ་བོད་མིའི་དེ་སྤྱི་ཁོར་
 ཡུག་གཙམ་སྤྱང་གི་ལམ་ལུགས་བཞིན་སྤྱ་མཐུད་བྱེད་བརྒྱུ་རྒྱུའི་ཆབ་སྲིད་གྱི་འདུན་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས།

ལགོང་ས་མཆག་གི་ཐུགས་དགོངས་ལ་བོད་ས་ཡོངས་ཇོགས་ཞི་བའི་བརྟེན་གནས་སུ་བསྐྱུར་དེ་རང་བྱུང་
 ཁམས་དང་མི་ནམས་མཉམ་གནས་ཐུབ་པའི་ཞི་བདེ་བརྟེན་གནས་ལྷིག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟའི་བོད་ལྗང་པའི་གོ་
 མཆོན་སོགས་གདན་ནས་མེད་པའི་མང་གཙོའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་ཀྱང་
 རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རང་བྱུང་གདོར་དངོས་བཙམ་འཆོ་གནས་ཐུབ་པ་ཡོངས་སུ་སྟོན་དེ་མི་མང་གི་འཆོ་བར་ཕན་ཐོགས་པ་
 ཞིག་དགོས།

དེ་ནི་ཐོད་ཀྱི་ཉི་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ཁར་དང་། རྒྱ་ནག་ ལྷང་ལ་དེ་གི། པ་གི་སེ་ཐན་ལ་
 མོགས་པའི་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཕྱགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། གང་ལགས་ཟེར་ན། ཐོད་ཀྱི་ཁོར་
 ཡུག་གི་ནུས་པ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མཚམས་ཀྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཕན་ནུས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་གསལ་
 རྒྱལ་ཁབ་བཞི་གཙོས་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མི་འབོར་ཕྱིན་ཀ་ཙམ་གྱིས་ཐོད་ཀྱི་རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱི་
 ཡོད། ཉི་བའི་ལོ་བཅུ་ཕྱག་གི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་གི་ནང་རྒྱ་བོ་ག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེ་ནི་ཐོད་ནང་གིང་ནགས་
 གཙོད་བྲེག་ཕྱགས་ཆེ་བྱས་པའི་ཉར་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་གིས་ཐོད་ནང་མུ་མཐུད་
 དེ་གིང་ནགས་གཙོད་བྲེག་དང་རྩལ་སྤྱིང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་དོན་མུ་མཐུད་བྱས་ན་རྒྱ་བོ་དེ་དག་གིས་གཙོད་
 ཚབས་བཙོ་རྒྱ་ཕྱགས་ཆེ་དུ་འགྲོ་གི་རེད།

རྒྱ་ནག་གིས་ཐོད་ཀྱི་རྒྱ་ཕྱན་མང་པོའི་ནང་འབགས་གཙོག་བཙོས་པའི་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད། རྒྱགས་
 རྒྱའི་རྒྱགས་སྤངས་ཀྱི་རྒྱུག་གཞི་གང་ལའང་བཙེ་གི་མེད་སྤངས་ཐོད་ཀྱི་བྱིས་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་སློ་ཚབས་
 བྱེད་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཆོད་ནང་རྒྱ་བོ་གང་ཞིག་ལ་འབགས་བཙོག་བཙོ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་བཙོ་གི་
 ཡོད་བཙས་བཙོད་གཙོད་བྱེད་པའི་དབང་ཚད་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་ལ་ཡོད། གལ་ཏེ་ང་ཚོ་གི་ཐོག་ནས་འབགས་
 བཙོག་གི་རིགས་འགོག་ཐབས་མ་བྱས་ཆོ་འགྲོ་བ་མེད་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་གཞི་རྩ་ཡིན་པའི་ཐོད་ཀྱི་རྒྱ་བོ་དེ་དག་གཏོར་སློན་
 དང་རྩ་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་གྱིན་པ་ཡིན།

དམག་པོའི་ཉིན་གཞི་དང་མངའ་ཁུལ་གྱི་ཞི་བདེ།

ངོ་སྤྱོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བཅའ་སྐབས་བཞུགས་པའི་མདུན་སྐྱོད་དཔུང་གི་བོད་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་ལྷན་ཁག་
ཚུགས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོའི་དབྱིད་དུས་དམག་སྡེ་ཨང་བཙོ་བརྒྱད་པ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་དར་ཅེ་མདོ་
དང་། བོད་བྱང་ཤར་ཨ་མདོ་ཁུལ་དང་། དམག་སྡེ་ཨང་བཙོ་བཞི་པ་བོད་སྡོད་ཤར་བདེ་ཆེན་ཁུལ་བཅས་ཁག་
སོ་སོར་སྐབས་ནས། ཁམས་དང་ཨ་མདོར་བཙན་འཛུལ་བྱས་ཤིང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་
དམག་སྡེ་བཙོ་བརྒྱད་པའི་མདུན་སྐྱོད་དམག་མི་ལྷ་སར་འབྱོར་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠ ཚེས་
༢༩ ཉིན་དམག་མི་བྱིངས་ལྷ་སར་འབྱོར་པ་བཅས་དེ་དག་ནི་བོད་ནང་གྲུ་ནག་གི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་དམག་དོན་ལས་
གཞི་འགོ་འཛུགས་ལུགས་སྒོར་ཡིན།

དག་པོའི་རྟོན་གཞི་འཛུགས་བསྐྱུན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་བར་རྒྱ་ནག་གི་དབང་སྐྱོར་ལོག་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་ནམས་དམག་ཁུལ་ཁང་བཅུ་གཅིག་ལ་ཆ་བཤོས་བྱས་པ་ལྟར་བོད་དེ་དམག་ཁུལ་ཁང་གསུམ་གྱི་ལོག་དུ་བཅུག་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་དམག་ཁུལ་ཁང་བཅུ་གཅིག་དེ་བདུན་དུ་བཅོས་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་བོད་ཡོངས་རྫོགས་དམག་ཁུལ་ཁང་གཉིས་དེ་དེ་ན་དུ་ལྟོ་རྒྱབ་དམག་ཁུལ་ཁང་དང་། ལན་ཀྱང་དམག་ཁུལ་ཁང་གཉིས་གྱི་ལོག་དུ་བཅུག་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་དང་། དཀར་མཛེས་བོད་རིཾ་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། མི་ལི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ཟེར་བ་བཅས་ལྟོ་རྒྱབ་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ལོག་དང་། དེ་བྱིངས་མཚོ་ལྗོན་ལོར་ཨ་མ་དེའི་ས་ཁུལ་ནམས་ལན་ཀྱང་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་ལོག་དུ་བཅུག་ཡོད་པ་རེད།

དམག་དོན་སྐྱོར་ཉམས་ཞིབ་པ་ཚོས་བོད་ནང་གི་རྒྱ་དམག་གངས་འབོར་ནི་ ༡༠༠༠༠༠ སྐོར་ཡོད་པར་ཆད་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་ནང་བཅིངས་བཀོལ་དམག་མིའི་གངས་འབོར་ནི་ ༧༠༩༢༧ ཡིན་གནས་བརྗོད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་དེ་ནི་དངོས་འབྲེལ་ཞིག་མ་རེད། ང་ཚོས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་ཟེར་བ་གཅིག་ཕུའི་ནང་རྒྱ་དམག་གི་གངས་འབོར་ ༣༡༠༠༠༠ ཡོད་པ་རེད། འདིའི་ཁོངས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་གསར་དུ་བཅུགས་པའི་ཡུལ་དམག་ནམས་ཚུད་མེད། བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོད་ས་ཟེར་བའི་ནང་ཡན་ལག་དམག་ཁུལ་ཁང་དུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་རང་དབང་ཅན་གྱི་རྒྱ་དམག་སྡེ་ཆེན་གཉིས་དང་། ས་མཚམས་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་དམག་སྒར་དུག་རང་དབང་ཅན་གྱི་ས་སྐྱོང་དམག་སྒར་ལྔ། མེ་སྐྱོགས་དམག་སྒར་གསུམ། བཟོ་བསྐྱར་ཆེན་མོའི་དམག་སྒར་གསུམ། བན་གཏོང་ལས་ཁུངས་ཨ་མ་གཅིག་དང་། བན་གཏོང་དམག་སྒར་གསུམ། སྐུལ་འདྲན་དམག་སྒར་གསུམ། རང་དབང་ཅན་གྱི་སྐུལ་འདྲན་དམག་སྒར་གསུམ་བཅས་དང་། གནམ་གྲུ་བབས་ཐང་བཞི། བར་སྐྱང་དུ་དངོས་གཞུགས་གནམ་གྲུ་མོགས་གསལ་བྱུང་བའི་བན་མཐོང་སྒྲིག་ཆས་ལྟན་པའི་(Radar) དམག་སྒར་གཉིས། དམག་དོན་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པའི་སྡེ་ཆེན། བསྐོར་སྐྱང་བའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་དམག་སྡེ་གཅིག་དང་། རང་དབང་ཅན་གྱི་དམག་སྒར་དུག་དེ་མིན་རྒྱ་དམག་དཔུང་སྡེ་གཉིས་པའམ་མེ་བྱགས་འཕུར་མདའ་གྱི་སྡེ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་གནམ་ཐང་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་

བེད་སྟོད་དངོས་སུ་བྱེད་ཐུག་བཞི་ཡོད་པ་རེད། གོ་མཚན་ལྟན་པའི་བྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་དམག་མི་ནི་ཉེ་དུས་
བཅིངས་བཀོལ་དམག་ནས་བཅོས་པ་ཞིག་རེད།

རྒྱ་ནག་གི་བཅིངས་བཀོལ་དམག་གི་མཐའ་སྤྱད་མདུན་མའི་དམག་དཔུང་ནམས་ཏུ་ཐོག་དང་། རྒྱ་
སྤྱུག་ འབྲོང་པ། ས་ག དང་སོ་ (དིང་རི་) གམ་པ། ལྷོ་མོ། མཚོ་སྒྲ། ལྷན་ཅེ་རྫོང་།
རྩ་ཡུལ་སོགས་ལ་ཡོད། རྒྱ་བ་གནས་ས་སྤྱད་དམག་དཔུང་ནམས་གཞིས་ཀ་ཅེ་དང་། ལྷ་ས། བྲག་རྩ་
ཁ། ཅིང་ཐང་། ལྷ་དཀར་ཅེ། རྒྱ་མདའ། ཉིང་ཁྲི། སྤིན་ཁྲིང་། སྤོ་པོ་སྤྲོ་མོག་ ཆ་བ་སྤོ་མ་
མདའ། ཆབ་མདོ་སོགས་ལ་ཡོད། ཟྱེ་ཁོན་དུ་ཡོད་པའི་རྩ་བྲག་ཆེ་སར་གཏོང་བའི་གནམ་དམག་དཔུང་
སྤེ་ཨང་ ༡༩༩ པ་དེ་ཡང་ཡང་བེད་སྟོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་ལྷ་སར་ཞི་
ཁོལ་རམ་སྟོན་ཁོམ་སྟོར་བྱེད་མཁན་ཐོག་བེད་སྟོད་བྱས་པ་ལྟ་བུ་རེད།

ཉེ་དུས་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ་ལྟར་ན། བོད་དམག་ཁྲུལ་ཁང་གི་ལྷོ་གནས་ཟྱེ་
ཁོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁྲོང་ཁྲེར་རིན་དུའི་ཉེ་འགྲམ་ནས་ད་ཆ་ལྷ་ས་ནས་བར་ཐག་གི་ལོ་མི་ཀྱང་བརྩུ་ཡོད་པའི་རྩ་བ་དོས་སུ་
སྟོ་བལྟག་བྱེད་རྒྱ་དང་། བོད་དཀར་གནམ་ཐང་གི་ལམ་ཆེན་ཉེ་འཁྲིས་ལ་ཆགས་པའི་དམག་ཁྲུལ་ཁང་གསར་
པ་དེའི་རིང་ཆད་སྤྱི་ལེ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། ཁང་པ་ཐོག་གསུམ་ཅིག་ཅན་གྱི་ཁང་སྤར་བཞི་བརྩུ་དང་། ཁང་
སྤར་རེར་ཁང་མིག་བཞི་བརྩུ་རེ་ཡོད་པས། ཁྲོན་མི་གྲངས་ ༡༥༠༠༠ སྟོར་སྟོད་བྱུང་པའི་རྒྱ་ཁྲོན་ཡོད་པ་རེད།
ད་དུང་དེར་རིན་དུ་དམག་ཁྲུལ་ཁང་(ཕྱོ་རུབ་དམག་ཁྲུལ་ཁང་)གི་ཆ་ཤས་གཅིག་ཀྱང་དེར་སྟོ་བལྟག་བྱེད་གྱི་ཡོད་
གནས་བཤད་ཡོད་པ་རེད།

ཨ་མདོའི་ནང་རྒྱ་མིའི་དམག་སྤར་ཆེ་ཤོས་ཁག་ནི་ཟྱེ་ཡིང་དང་། ཆབ་ཆ། དཀར་སུ་བཅས་སུ་
ཡོད། བོད་གསལ་དམག་སྤར་གསུམ་གྱི་ནང་དམག་དཔུང་རྒྱ་ཆེ་ཡོད་པའི་ཐོག་གནམ་དམག་གི་ཆ་རྒྱུན་ཡང་
ཡོད། དཀར་སུ་ནི་སྤྲོ་བས་ཤིག་ལ་ས་སྟོང་བེད་མེད་ཡིན་ཞིང་ད་ཆ་དམག་སྤར་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད་
པ་རེད། ས་ཆ་དེ་ནི་བོད་དང་། ཤར་དུར་གི་སི་ཐན་གཉིས་ཀའི་དམག་བྱས་ཐད་གལ་གནད་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བདེན་ནས་ས་གནས་འདིར་སྤྲུམ་འཁོར་དང་། མི་འཁོར་གཉིས་ཀའི་འགྲིམ་
འགྲུལ་མཐུན་རྒྱུན་ཡོད་པ་མ་ཟད་གནམ་ཐང་ཞིག་ཀྱང་བཅོས་ཡོད། ཁམས་དང་ཨ་མདོ་རྩ་པ་ས་ཁྲུལ་དུ་

ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་དམག་སྐར་ནི་ཡི་ཐང་དང་། དཀར་མངོས། ཏུ། དར་ཅི་མདོ་འབའ་ཁམས་སོགས་
ལ་ཡོད། ཁམས་ཁྲལ་ལ་བན་མཐོང་སྒྲིག་ཆས་དང་། བོད་མེད་དུ་བཞག་པའི་གནས་ཐང་རྒྱ་དེ་རིགས་
ས་ཁྲལ་འགའ་ཤས་སུ་ཡོད།

རྩལ་ཕྱན་མཚོན་ཆའི་ལྟེ་གནས།

བོད་ནང་རྩལ་ཕྱན་དང་། རྩལ་ཕྱན་མཚོན་ཆའི་ལྟེ་གནས་ཡོད་སྐོར་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་གནས་རྒྱལ་
ཡང་ཡང་ཐོན་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ས་གནས་དགུ་ཤུ་དང་། སྤོང་འཁོར་གཉིས་ནང་རྒྱ་མིའི་རྩལ་ཕྱན་
མཚོན་ཆའི་བཟོ་བྲལ་ཡོད་གནས་བཅོད་པ་ལྟར་ས་གནས་འདི་གཉིས་ནི་བོད་བྱང་ཤར་ཨ་མདོའི་ཁྲལ་དུ་ཡོད།
དགུ་ཤུར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་གཞི་རིམ་གོ་མཚོན་བདུག་ཞིབ་ཁང་དང་། གོ་ལག་བཟོ་བཞུགས་ཁང་གཉིས་ནི་ཕྱི་
ལོ་དུག་ཕྱི་འགོ་སྤོང་ནང་འཛུགས་སྐྱོན་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཨ་མེ་རི་ཀའི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ཤིན་ཁོན་ནང་ཡོད་པའི་
རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཁང་གིས་བཏོན་པའི་རྩལ་ཕྱན་གྱི་བོད་ཅེས་པའི་ནང་བཤད་པར་གཞིགས་ན། གོ་
ལག་བཟོ་བཞུགས་ཁང་དེ་མཚོ་སྔོན་ནི་འགྲམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩལ་བྱང་རྩལ་ཕྱན་གོ་མཚོན་བདུག་ཞིབ་དང་
གོ་ལག་བཟོ་བཞུགས་ཁང་གི་བརྒྱ་གནས་དགུ་ཤུ་ཞེས་བཅོད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་རྒྱ་ནག་ཁྲོན་ཡོངས་ཀྱི་
རྩལ་ཕྱན་ལས་གཞིའི་ཁོངས་ཀྱི་གསང་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། ད་ཆ་དམག་
དཔུང་གི་གོ་ལག་ཀྱང་བཟོ་བསྐྱོན་བྱས་ནས་སྤྱང་སྒྲོབ་ཐོག་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་
བདུན་ཅུ་ཙམ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་རྩལ་ཕྱན་གྱི་འབར་ཇས་རིགས་བཟོ་བསྐྱོན་བྱས་བཞུགས་བྱ་ཡུལ་ལྟེ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་
པས་རྩལ་ཕྱན་འབར་མདེལ་ཡར་རྒྱས་དང་། རྩལ་ཕྱན་འོད་བཀྱའི་ཇས་སྒྲོར་སོགས་རྩལ་ཕྱན་གོ་མཚོན་གྱི་རིགས་
ཉམས་ཞིབ་ཆེད་བོད་སྤྱོད་ཀྱང་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

མི་ཤུགས་འཕུར་མདེལ་གྱི་ལྟེ་གནས་ནམས་ནི་ཨ་མདོ་མཚོ་སྔོན་ཁྲལ་གྱི་ཕྱོ་ཕྱོགས་དང་། ནག་རྒྱ་ཁ་
གཉིས་ལ་ཡོད། (ལྟེ་གནས་གཙོ་བོ་དེ་ནག་རྒྱའི་རྩལ་བྱང་ཁྲལ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡
ལོར་བོད་ནང་རྩལ་ཕྱན་མཚོན་ཆ་དང་པོ་དཔེ་འདི་འདྲིན་གྱིས་ཨ་མདོའི་བྱང་རྒྱུད་ས་གནས་ཚུ་འདམ་དུ་ཅ་འཛུགས་
བྱས་སྐོར་རྩལ་ཕྱན་གྱི་བོད་ཅེས་པའི་ནང་གསལ་ཡོད། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་ལ་མི་ཤུགས་འཕུར་མདེལ་ཅི་མོའི་རྩལ་ཕྱན་

འབར་རྒྱས་གྲངས་ ༣༠༠ ནས་ ༧༠༠ བར་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་བཅུ་ལྷག་འགྲེལ་བོད་ནང་བཞག་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ས་ཐོག་ལ་བཞག་པའི་རྒྱ་ནག་གི་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་ཁག་འབྱུང་འཁེན་རྒྱུ་འཁོར་བེད་སྤྱད་དེ་དཔོར་འབྱེན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། གྲངས་འཁོར་དང་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་དེ་དུང་ཞིབ་ཕྲ་ཤིས་རྟོགས་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་དེད།

དབྱ་ཤུའི་རྩལ་རྩལ་སྤྱ་རྒྱ་ནག་གིས་ DF-4 ཞེས་པའི་རྩལ་ཕྱན་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་འགྲེལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་བདུན་ཅུའི་ནང་ཚུ་འདམ་དུ་རྩལ་ཕྱན་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་འཁེན་གཏོང་ས་རྒྱལ་ས་ཡོད་པ་དེད། གནས་རྒྱལ་ཐོན་པར་གཞིགས་ན་ཚུ་འདམ་ཆེ་བའི་ས་གནས་གཉིས་ནང་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་འཁེན་གཏོང་བྱེད་ཡུལ་གྱི་ཉི་འཁྲིས་སྤྱ་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་གཉིས་ས་འོག་གོ་མཛོད་ནང་ཉར་འཛོག་བྱས་སྐོར་བཤད་ཡོད་པ་དེད། ཚུ་འདམ་རྒྱུང་བའི་ནང་དུང་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་འགྲེལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། འཁེན་གཏོང་བྱ་ཡུལ་བཅོས་ཡོད་པ་དེད།

བོད་ནང་རྩལ་ཕྱན་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་གྱི་རྟོན་གཞི་གཞན་ཞིག་ཚུ་འདམ་ཆེ་བ་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཀྲར་ ༣༠༠ ཙམ་གྱི་རྩྭ་ཤར་དུ་ཡོད་པའི་བདེ་སྤྱིང་ཁར་ཡོད། དེར་ DF-4 ཞེས་པའི་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་དང་། དེ་དག་འཁེན་གཏོང་བྱ་ཡུལ་ཁག་བཞི་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཨ་མདོའི་ནང་གི་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་རུ་ཤོག་གི་སྤྱི་ཁྲབ་ལས་ཁྲུངས་ཀྱང་དེར་ཡོད། དེས་མ་ཆད་ཨ་མདོའི་ནང་རྩལ་ཕྱན་གོ་མཚོན་གྱི་སྤྱི་ཆོན་གསར་པ་ཞིག་ཆེད་འཛུགས་བྱས་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། ཡོ་རོབ། ཨི་ཤ་ཡ་ཆ་ཆར་བཅས་རྒྱུང་ཐག་ཀི་ལོ་མི་ཀྲར་ ༤༠༠༠ སྐོར་འཁེན་གཏོང་ཐུབ་པའི་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་ཡོད་གནས་དང་། གཏོར་སྐྱོན་ CSS-4 ཞེས་པའི་མི་ཤྱགས་འཕུར་མདེལ་བཞི་ཙམ་ཡོད་པའི་གནས་རྒྱལ་ཐོན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ "པེ་ཅིང་མི་མང་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག" ནང་གནས་རྒྱལ་ཐོན་གསལ་ལ། ལོ་དེར་རྒྱ་མིས་བོད་ནང་གསར་བསྐྱར་བྱས་པའི་དུག་རྒྱས་ཤིག་ས་མཐོའི་གནས་བབས་ཐོག་དུག་རྒྱས་དམག་གི་སྤྱོད་བདར་བྱས་ལུགས་སྐོར་འཁོར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༢ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༣ ཉིན་ཨུ་རུ་སུའི་ TASS གསར་ཤོག་ཐོག་གནས་རྒྱལ་སྤྱོད་གསལ་ལྟར་ན། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་ནང་གནས་སྤོང་ཆོར་རྩལ་ཕྱན་འོད་དྲོད་ཤྱགས་ཆད་ཀྱི་གཞོན་སྐྱོན་ཇི་ཙམ་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་སྐོར་ཤིས་

ནོགས་བྱེད་ཆེད་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དེ་ཚོའི་ནང་བཞག་དབྱེད་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

མཐའ་བསྐྱེད་མས།

རྒྱལ་ཕྱན་གོ་མཚན་ལག་ལེན་དང་ཚོད་བཟུ་བྱེད་པ་ནི་བོད་མིའི་རིག་གཞུང་དང་། ཡུལ་གོ་མས་གཤིས་ལུགས། འདོད་ཚུལ་སོགས་གང་ཡང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། ཕགོང་ས་ཕུགས་མགོན་ཆེན་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་བོད་དོན་སྐོར་གྲོས་འཆར་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་ནང་ "ངོས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། རབ་ཏུ་བྱུག་པའི་ཚས་ཀྱི་སྟོན་རྒྱུ་གྱི་ཁྱེད་པས་བོད་འདི་ཨོ་ཤ་ཡའི་སྤྱིང་ཁམས་སུ་གནས་པའི་ཞི་བདེའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་ལས་འགན་ལེགས་པར་བསྐྱབ་རྒྱུ་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱིང་ཆེན་ཁྱོད་ཡོངས་ལ་སྤྱིང་འཇགས་ཡོང་རྒྱུར་མཐུན་ཤིན་པ་སྐྱུན་ཐུབ་པའི་བོད་དེ་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྡན་པའི་བར་གནས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པའི་གནས་སྤངས་སྤར་སོར་འཆུད་པ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། ཨོ་ཤ་ཡའི་སྤྱིང་ཕྱན་དང་། འཇམ་སྤྱིང་ཡོངས་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་། སྤྱང་སྟོན་གྱི་གནས་སྤངས་གོང་མཐོར་གཏོང་ཐུབ། མ་འོངས་པར་བོད་འདི་བཞིན་བཅན་བབྱུང་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལུང་ཞིག་དང་། བཅན་ཤུགས་ཀྱིས་གཞོན་པ། ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རུས་ཤུགས་འདོན་མི་ཐུབ་པ། སྐྱུག་བཟུལ་གྱིས་མནར་བ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཞིག་ཏུ་གནས་དགོས་དོན་མེད་པར་ཕྱི་སྤྱོད་རང་བྱུང་གི་བཀོད་པ་དང་། ནང་བཅུད་སྟེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཞི་མཐུན་བདེང་སྟོམས་སུ་གནས་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་གནས་མཚོག་ཅིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱུ་དེ་ནི་འཇམ་སྤྱིང་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོའི་ཉིན་ཚབས་སེལ་བའི་དཔེ་མཚན་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་ཐུབ" ཅས་བཀའ་གནང་ཡོད།

ཞི་མོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་འཛོལ་བ།

༩ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོ་ནས་ ༡༩༧༩ ལོ་བར་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གཉིས་དབར་འབྲེལ་བ་
བྱུང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་དུས་ཚོད་དེའི་རིང་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་སྡོག་དེ་ཞི་
བའི་ལམ་ནས་སེལ་རྒྱུའི་ཐུགས་འདུན་གནང་ཡོད། རྒྱ་གར་ལ་ཐེབས་ཤིང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩
ཚེས་ ༢༠ ཉིན་མ་ལུ་རིང་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱབས་ཤིག་སྤེལ་གནང་བའི་ནང་།
གཞི་ཅིའི་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་ཉེ་ཆར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་མ་དང་འཁོན་འཛིན་
ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་ང་ཚོའི་བོད་མི་སེར་སྐྱ་མི་མང་ནས་རྒྱ་མི་ལ་འཁོན་འཛིན་དང་དབྱ་འཛིན་གྱི་བསམ་ཚུལ་
བཅངས་མེད་ཅེས་དང་། ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་ཡོང་ཆེད་ཐོན་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་དགོས་ངེས་ནམས་ལམ་སང་སྐྱོན་
དགོས་པ་ནན་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་གསུང་ཡོད།

རྒྱ་ནག་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྲུལ་བ་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་
 གསུམ་བུའི་དུས་དྲན་མཇུག་སྒྲིབ་གསུང་འཕྲིན་ནང་། བོད་ནང་ནས་བོད་མི་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོང་འདོད་ཡོད་མཁན་
 རྣམས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོང་། རང་གི་ཕ་མ་སྤྱན་གྲོགས་འདྲ་ཡོད་ན་ཐུག་འཕྲད་བྱས། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་
 མིའི་གནས་སྡངས་ལ་བརྟེན། དེ་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་རྒྱ་དང་། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་
 བོད་ནང་ལྟ་སྐོར་དུ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་མཁན་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་གོ་སྐབས་གིག་བྱུང་ན་དེ་མཚམས་བོད་ནང་གི་
 གནས་ཚུལ་དོན་དམ་གསལ་དོགས་ཡིད་ཆེས་ངེས་ཆེད་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཀའ་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤
 ལོའི་ལོ་མཇུག་ཙམ་ལ་གིན་ཏེ་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་འགོ་འཛིན་ཡིས་བྱུས་སན་ནས་ཁོང་གི་གྲོགས་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་
 རྒྱའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ཞུས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡ ནང་ཁོང་གཉིས་
 མངལ་འཕྲད་གནང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ཡིས་བྱུས་སན་ནས་ཉིང་གའོ་མིང་གིས་སྐྱེ་ཞབས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་པའི་
 ཅིང་དུ་བོད་ཀྱི་དཀའ་ལྷོག་སེལ་ཐབས་སྐོར་ཐེབས་རྒྱའི་མགྲོན་བརྟུལ་བ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་
 གཉིས་པའི་ཟླ་མཇུག་དུ་སྐྱེ་ཞབས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་པ་ཡོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་འཁྲུག་དང་བཅས་པའི་ཅིང་དུ་སྐྱེ་སྤེལ་
 མཚན་ཐོག་ནས་ཐེབས་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་དུ་སྐྱེ་ཞབས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ནས་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་མཐོ་རིམ་ཁག་དང་མངལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་།
 ཁོང་ཚོས་སྐྱེ་ཞབས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལ་མི་བཞི་ཤོག་ཁག་གི་དབང་འཛིན་འོག་རྒྱ་ནག་གི་དུས་བདེ་ཞི་འཇགས་ལ་
 གཏོར་སྐྱོན་བྱས་རྒྱུ་བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 བོད་དུ་འང་ཐུག་པའ་གྲིས་མནར་བ་བྱུང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོའི་བོད་ཀྱི་སྤྱིར་ལངས་དེ་རྒྱ་མཚན་འགའ་
 ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་དང་བོད་མི་མང་ལ་ལེ་ཁག་གང་ཡང་མེད་ལུགས་བཅས་
 ཞུས་པ་རེད།

ཉིང་གའོ་མིང་དང་སྐྱེ་ཞབས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མངལ་འཕྲད་སྐབས་ཉིང་གའོ་མིང་ནས་ན་ཐོས་བརྒྱུ་ལས་
 མིག་མཐོང་གཅིག་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟར་འཛམ་གླིང་ཡུལ་ཕྱོགས་གང་སར་ཡོད་པའི་བོད་མི་བཅན་ཕྱོལ་བ་གན་གཞོན་
 སུ་ཡིན་རུང་བོད་ནང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཤེས་དོགས་ཆེད་ཐེབས་ན་མགྲོན་འབོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཡང་ཁོང་
 རྣམས་བོད་རང་བཅན་གཙང་མ་ཞེས་པའི་གནད་དོན་ལྟ། དེ་མིན་བོད་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གནད་གཞན་གང་

འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་གོས་མོལ་ཞུ་བྱའི་འདྲོད་པ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་ཡོད།

དེར་བརྟེན། གཞུང་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ནས་བོད་ནང་དངོས་ཡོད་གནས་སྐབས་དྲིལ་བུ་ཆེད་
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོའི་ནང་གཟིགས་བསྐྱོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་གསུམ་གཏོང་གནང་མཇུག་པ་རེད།
དེ་མཇུག་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཁག་དང་ས་ཁུལ་འདྲ་མིན་ཁག་བཙས་ནས་ཁྱོད་བསྐྱོར་ས་མི་
གངས་བཅུ་དྲུག་བྱས་པའི་གཟིགས་བསྐྱོར་ཆོག་མཁན་ཆུང་ཞིག་ཐེབས་བྱའི་གོ་སྐྱོད་བྱས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠
ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༦ ཉིན་ཕྱོགས་ནས་བོད་ནང་གནས་གཤིས་གང་པའི་སྐབས་འཁོལ་བ་དང་བོད་ནང་
ཡར་ཕྱི་ལོ་འདྲུག་སྐུ་མཁན་གྱི་ལས་དོན་ཁྲེལ་ཚབ་ཆེ་བས་གཟིགས་སྐྱོར་སྐུ་ཚབ་ནམས་ལ་འོས་མཚམས་སྡེ་ལེན་ཞུ་
བྱའི་གོ་སྐྱོད་ཐུབ་མིན་བཤད་དེ་དོས་ལེན་ཞུས་མེད། ཉིང་ཤེལ་མིང་གིས་བོད་མི་མགྲོན་འབོད་བྱེད་པའི་གནས་
ཚུལ་དེའི་སྐོར་ང་ཆོས་ཀྱི་ནག་གཞུང་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བྲན་སྐུལ་བྱས་ཤིང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༥ ནང་
བཀའ་ཟུར་ཀྱན་བདེ་སྤྱིང་འོད་ཟེར་བྱལ་མཚན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་པའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཐེབས་
པ་རེད། དེ་ཤིས་སྐུ་ཚབ་གཅིག་གྱང་གཏོང་བྱུང་ཁས་ལེན་བྱས་མེད། སྐུ་ཚབ་ཆོས་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་
དྲིལ་བུ་ཆེས་གནས་ཚུལ་དངོས་མཐོང་ནམས་ཀྱི་ནག་གཞུང་ལ་བསམ་ཞིབ་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་དང་བཙས་ཆ་
ཆང་བཤད་ཡོད།

གཞུང་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ནས་ཕྱི་ནག་གཞུང་མཉམ་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་དང་། བན་ཚུན་གོ་
དྲིལ་གསལ་པོ་ཡོང་ཆེད་ཐབས་ལམ་འབད་བཅོལ་གང་ཐུབ་གནང་ཡོད། སྐབས་དེར་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་
ནས་ལན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་ཡོང་ཆེད་ཐབས་ལམ་འབད་གས་བཅོལ་ཡོད་པ་འདྲི་ལྟར། ༡༩༤༠ ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཆོས་
༢༡ ཉིན་བོད་མི་ལན་ཚུན་ལྟ་སྐོར་གཉིན་འཕྲད་ཀྱི་འགྲོ་འོང་གི་ཁྲིམས་སྲོལ་ཅུང་ཚུད་དུ་གཏོང་བྱའི་རེ་བར་བཅོལ་
གནང་བ་ཁས་ལེན་བྱས་མེད། བོད་ནས་ཕྱི་ཚུལ་ལ་གཉིན་འཕྲད་ཡོང་མཁན་ཆོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་
མ་ཟད། ཁོང་ཆོའི་ནང་མི་གང་ཅུང་ཞིག་མིའི་གཏོར་མར་བཞག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་མཚུངས་བཙན་བྱོལ་བོད་
མི་གཉིན་འཕྲད་དུ་བསྐྱོད་མཁན་ནམས་ཕྱིར་སྤྲོད་བྱ་མི་ཞེས་པའི་ལག་འཁྱེར་མ་སྐྱངས་ཐབས་མེད་བཅོས་ཡོད།

སྐབས་དེར་བོད་གཞུང་གིས་བོད་བྱའི་འབྲེལ་བ་ཉེ་དུ་གཏོང་ཐབས་སུ་ཕེ་ཅིང་དུ་བོད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གིག་
འདྲུག་ས་དགོས་པའི་རེ་འདུན་གནང་ཡང་ཕྱོགས་ནས་དོས་ལེན་བྱས་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ནང་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་། རྒྱ་གར་རམ་ཆེད་དྲང་སྲངས་
 སློབ་དགོ་ ༡༠ སྟོར་འགྲོ་བསྟོད་ཆོག་པ་ཞེས་འབོད་སྐྱེལ་བྱས་པའི་ལན་དུ། རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བོད་རིགས་གཞོན་
 སྤྱིས་དེ་ནམས་རྒྱ་གར་ནང་མཐུན་ཆེན་གནས་སྡངས་བཟང་པོའི་ཐོག་འཆར་ཡོངས་དང་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པར་བརྟེན།
 བོད་ནང་འཆོ་ཐབས་གནས་སྡངས་ཞན་པོའི་ཐོག་གོས་འདྲིས་ཡོང་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཡོང་རྒྱུར་དེ་བས་བོད་མི་དགོ་
 གན་ན་གཞོན་དེ་ནམས་རྒྱ་ནག་ཁྲུལ་མི་རིགས་སློབ་ལྟུགས་ཏུ་བཏང་ན་ཡིགས་གནས་ཞེས་བཤད་ཡོད་པར།
 ང་ཚོས་བོད་མི་སློབ་དགོ་དྲངས་སྲངས་པ་དེ་ནམས་ནས་བོད་ནང་གི་འཆོ་གནས་ཉམ་ཐག་ཡོད་སྟོར་གསལ་པོ་ཤེས་
 བཞིན་དྲང་སྲངས་བྱས་ལུགས་བཤད་ཡོད། མཐར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་སློབ་དགོ་ནམས་བོད་ནང་འགྲོ་སྟོད་བྱ་རྒྱུར་
 བཀག་འགོག་བྱ་རྒྱུའི་ལག་ཆ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཆེད་སྟབས། བོད་རིགས་ན་གཞོན་དེ་ནམས་སྡོན་དུ་རྒྱ་མིའི་
 མི་མེར་བྱེད་དགོས་ལུགས་བཤད་པ་རེད། དེ་ནི་ཁོང་ཚོས་ངོས་ལན་ཅ་བ་ནས་བྱེད་མི་སྐབ་པའི་གནད་དོན་ཞིག་
 ལ་བརྟེན་དྲངས་སྲངས་དགོ་གན་ནམས་བོད་དུ་འགྲོ་བསྟོད་མ་སྐབ་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོར་འབོད་སྐྱེལ་བྱས་
 དོན་དུ། བོད་གཞིས་བྱེས་གཉིས་དབར་འབྲེལ་ལམ་ཉི་རུ་གཏོང་ཆེད་བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་མཁས་པ་མི་
 གངས་ ༡༡ བོད་རིག་པའི་བསྟོ་སྒྲིང་ཆོགས་འདུ་ཞིག་ལ་ཡོང་ཆོག་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཡོང་བ་བཤད་པར་རྒྱ་
 ཕྱོགས་ནས་ངོས་ལན་ཅ་བ་ནས་བྱས་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཡུའོ་ས་མཆོག་ནས་དྲིང་ཤའོ་མེང་ལ་ཐུག་བྱས་ཤིག་
 གནང་བའི་ནང་"བོད་མི་མང་ལ་བདེ་སྤྱིད་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཡོང་བའི་དོན་དུ་པན་ཆུན་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་བཟོད་
 བསྐྱེད་ཁོག་ཡངས་དང་འབྲེལ་སྟོ་གྲོས་གཏོང་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ང་ཚོ་དག་གིས་འབད་བཙོན་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ལ་བབ་
 ཆུལ་དང་། རང་ངོས་ནས་རྒྱལ་མཆོམས་རིས་མེད་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཉམ་ཐག་མི་
 མང་གི་བདེ་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་ཤེས་ཆད་རྒྱས་ཆོད་ཀྱི་འབད་བཙོན་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་ཆུལ་རྒྱན་བཙངས་ཡོད་ལུས།
 བོང་དོན་ཁག་གི་སྟོར་བྱེད་ནས་པའི་དཔོངས་འཆར་ཇི་ཡོད་གསལ་པོ་ཤེས་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་"ཅེས་སོགས་འཁོད་
 ཡོད་ཀྱང་དེར་བཀའ་ལན་གང་ཡང་མ་ཐུལ་པའི་ཐོག་དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་
 ཏུ་ཡའོ་པང་ནས་རྒྱ་ཡོ་དོན་གྲུབ་ལ་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མར་འཛིན་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་དོན་ཆན་ལྔ་ཞེས་པའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་སྤྲད་

པའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ལྟ་ལའི་ཁྲི་མ་སྐྱ་སྒྲིལ་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་བཟོ་ཐབས་བྱས་པ་རེད། དངོས་ཡོད་གནད་དོན་ནི། མ་འོངས་བོད་མིའི་བདེ་ཚུངས་ལྷན་པས་ཕྱོད་ས་མཆོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ ཕྱི་ཟླ་ ༧ ནང་ཆེས་མཐོའི་སྐྱ་ཆབ་མི་གསུམ་པེ་ཅིང་དུ་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་མཉམ་གནས་ཚུལ་དྲི་ཞིག་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིལ་གནང་བར་གཏོང་གནང་མཇུག་ཡོད། སྐྱ་ཆབ་ཆོགས་པ་འདིས་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཆོའི་བསམ་སྒྲུབ་དབྱུང་གཞིར་ཡན་པའི་གྲོས་འཆར་མང་པོ་བཏོན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ ཕྱི་ཟླ་ ༢ ནང་ཕྱོད་ས་མཆོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ ཅམ་ནང་བོད་དུ་གཟིགས་སྐྱོར་ཐབས་འདོད་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད། སྐབས་དེར་བསམ་སྒྲོལ་ཅང་བཤེར་ཞེས་པའི་དུང་རྟོག་གཏོང་རྒྱུའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགུལ་གསར་པ་ཞིག་སྤེལ་ནས་མི་མང་པོ་འདོན་བཟུང་དང་བཅོན་བཅུག་བྱས་པ་རེད།

བོད་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དུང་རྟོག་གསར་པ་དེ་དག་མཆོག་འདོད་ཡོང་ཐབས་དང་ཕྱོད་ས་མཆོག་བོད་ནང་ཆིབས་སྐྱར་གནང་རྒྱ། བོད་རྒྱ་དབར་སྤྲུལ་ཐུག་བཀའ་ཁྲིལ་གྱི་ཐབས་ལམ་འཛོལ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ནང་མི་གསུམ་ལས་བྱུང་པའི་ཆེས་མཐོའི་སྐྱ་ཆབ་ཆོགས་པ་ཞིག་པེ་ཅིང་དུ་གཏོང་གནང་མཇུག་པ་རེད། གྲོས་འཆར་དེ་དག་ལ་རྒྱ་མིས་ཁས་ལེན་མི་བྱས་པ་མ་ཟད། ཡན་ཚུན་བཀའ་ཁྲིལ་བྱུང་བ་ནམས་གསང་བ་བྱ་རྒྱུ་བྱས་ཀྱང་། དེ་ལས་ཐོག་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ང་ཚོས་བཏོན་པའི་གྲོས་འཆར་ནམས་ལ་འཁྲུག་བཤད་དང་འབྲེལ་ཁོང་ཆོའི་གསར་ཤོག་ནང་གསལ་བསྐྱབས་བྱས་པ་རེད།

གོང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ཕྱོད་ས་མཆོག་དང་ཁོང་གི་གཞུང་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཐད་ཀར་གྲོས་ཁྲིལ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་གང་ཡོད་བཅུལ་ཡོད། ཐབས་ལམ་དེ་ལས་ལྟོང་མ་བྱུང་རྒྱུ་ཕྱོད་ས་མཆོག་ནས་ཁོང་གི་དགོངས་གཞི་ནམས་རྒྱལ་སྤྱིར་གསལ་བསྐྱབས་གནང་ཞེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱལ་སྐྱོར་མི་འཛོལ་མཐུ་མེད་བྱུང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཆོགས་ཐོག་ཕྱོད་ས་ཕྱུགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཞི་བའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྔ་བཏོན་གནང་བ་གཤམ་གསལ་ལེ་

- ༡: བོད་ས་ཡོང་ཚོགས་ཞི་བའི་བསྐྱེ་གནས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱར་གྱུ།
- ༢: རྒྱ་མི་འཁོར་ཆེན་བོད་ནང་གནས་སྡོད་ཀྱི་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དྲུས་དེ་དག་མཚམས་འཇོག་དགོས་ཀྱི།
- ༣: བོད་མི་དམངས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་དམངས་གཙོའི་རང་དབང་ནམས་ལ་བརྩི་བཀྱར་དགོས་ཀྱི།
- ༤: བོད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་ཁམས་ཀྱི་འཁོར་ཡུག་བཟང་པོའི་གནས་སྤངས་སྤར་སོར་ཚུད་ཐབས་དང་།
སྤང་སྡོབས་བྱ་དགོས་པའི་ཐོག་ བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གིས་རྩལ་སྤྲོད་མཚོན་ཆ་བཟོ་སྐྱེད་བྱེད་པ་དང་རྩལ་སྤྲོད་
གྱི་ཕྱི་གནས་རོ་ནམས་སྤང་གསོག་བྱེད་འཆར་འཚམས་འཇོག་དགོས་ཀྱི།
- ༥: བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་བབས་དང་། བོད་དང་རྒྱ་ནག་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལྷན་བསམ་ནམ་
དག་གི་སྐོར་ནས་གོས་མོལ་འགོ་འཛུགས་དགོས་ཀྱི་བཅས་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་གོང་གི་གོས་འཆར་དེ་
དག་ཁས་ལེན་མེད་ཚུལ་བཤད་པ་མ་ཟད་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཁོང་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་དབར་གྱི་རྒྱང་ཐག་རིང་དུ་
གཏོང་བའི་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལན་འདེབས་རྒྱུ་པོ་ཇི་ལྟར་ལ་མ་གྲོས་པར་ཕྱི་ལོ་
༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་མིའི་ལངས་སྤྱོད་གསལ་པོར་མཚོན་པའི་འབྲེལ་
བཤད་དོན་ཚན་བཅུ་བཞི་འཁོད་པ་ཞིག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༥
ཉིན་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་སི་ཀྲ་སེ་སྤྱག་ཏུ་ཡོ་རོབ་གོས་ཚོར་ཐོག་གོས་འཆར་གཞན་ཞིག་འདོན་གནང་མཇུག་པའི་
ནང་གོང་གསལ་ཞི་གོས་ཀྱི་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་གོས་མོལ་འགོ་འཛུགས་བྱེད་སྐོར་སྐོར་རྒྱས་བཤད་གནང་ཡོད།

གོང་གི་གོས་འཆར་འདིའི་བཟོད་དོན་གསལ་བསྐྱབས་མ་གནང་གོང་ཡིག་ཆ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཕྱི་ལིར་
བཅའ་སྟོད་གཞུང་ཆབ་ཁང་ལ་སྤྲད་པ་རེད། དེ་ཇིས་ཕྱི་ལིར་ཡོད་པའི་བོད་གཞུང་སྐུ་ཚབ་དོན་གཙོད་ནས་ཕྱི་ཟླ་
༧ ཚེས་ ༢༢ དང་ཚེས་ ༢༩ ཁག་སོ་སོར་དོན་གནད་དེའི་ཐོག་ཕྱི་ལིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དོ་ཚབ་བྱས་
འཕྲད་བྱས་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤེལ་བའི་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱབས་ཁག་གི་དོགས་གཞི་ཡོད་པའི་གནས་
ཚུལ་ལ་གསལ་བཤད་གནང་། གསལ་བཤད་མང་པོ་གནང་བའི་ནང་གི་གཅིག་ནི་སི་ཀྲ་སེ་སྤྱག་གི་གོས་འཆར་
ནམས་དྲིང་གཏོ་ཐིང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ལ་གསུངས་པའི་རང་བཙན་གཙང་མ་མ་

གདོན་གནས་ཚུལ་གཞན་ཚང་མར་གྲོས་བསྟར་བྱེད་ཆོག་བཤད་པའི་དོན་གནད་དང་མཐུན་གྱི་ཡོད། སི་ཀྲ་མི་
སྐྱུ་གྱི་གྲོས་འཆར་ནང་ཡོད་པ་མཆོག་ནས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་མཐུན་བྱེད་པ་ལས་ཁ་བྲལ་བྱེད་རྒྱུ་དགོངས་
ཚུལ་བདོན་གནང་མེད་གནས་གསུངས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཕྱི་ལོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ནས་ཡོད་པ་མཆོག་གི་
མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་ཤིག་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་རྒྱ་མཐོ་སྤྱོད་ཚབ་མཉམ་དུ་བཀའ་ཁྲིལ་གནང་འདོད་
ཡོད་པ་མ་ཟད་བཀའ་ཁྲིལ་གནང་ཡུལ་ས་གནས་དང་དུས་ཚོད་གཉིས་རྒྱ་མཐོ་འདེམས་ཁ་གནང་ན་འཐུས་
གནས་བཤད་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གསལ་བསྐྱབས་དེ་ལྟ་བུ་བྱས་པར་དགའ་བསུ་ཞུས་པ་དང་འབྲེལ་བོད་གཞུང་བཀའ་
ཤག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་ "ང་ཚོས་བདོན་པའི་གྲོས་འཆར་ལ་དྲང་ལེན་བྱས་པ་དེ་རྒྱ་
ནག་ནས་བཙོས་མིན་གྱིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་གཅོད་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་དྲགས་མཆོན་ཞིག་ཡིན་པའི་རེ་བ་བྱེད་
གྱི་ཡོད་" ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཕྱི་ལོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་བཀའ་ཁྲིལ་
གནང་ཡུལ་ལྷན་སི་གོང་ཁྱེད་ཅི་ནི་ཕྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་སྤྲེལ་བའི་བ་དང་། བར་གནས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་
རེད། དུས་ཚོད་ཐད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཕྱི་ཟླ་ ༡ ནང་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ལན་གསལ་གནང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ཚེས་ཤར་ལ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་འགོ་འཛིན་ཡན་མིན་ཕུ་
ནས་སྤྱོད་ལས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལ་སི་ཀྲ་མི་སྐྱུ་གྱི་གྲོས་འཆར་གྱི་གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཐོག་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་
པ་ཡོད་ཀྱང་དགའ་ངལ་དེ་དག་གྲོས་བསྟར་བརྒྱུད་སེལ་བྱུང་གི་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག །

ཡིན་ནའང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་
གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་བཀའ་ཁྲིལ་གནང་རྒྱུ་ལྟོག་འབྲེལ་ཆ་རྒྱུན་གཤམ་གསལ་ཁག་བདོན་པ་རེད།

- ༡: བཀའ་མོལ་གནང་ཡུལ་དང་དུས་ཚོད་གཉིས་ཕྱིར་བསྐྱབས་བྱས་པར་བྱ་ནག་གཞུང་ལ་འདོད་མོས་མེད།
བཀའ་མོལ་གནང་ཡུལ་ལེགས་ཤོས་ནི་པེ་ཅིང་ཡིན།
- ༢: རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མས་བསྐོ་བཞག་བྱས་པའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་དུག་ཡོད་པ་དེ་དག་རྒྱ་གཞན་ཁ་བྱལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་
སྤེལ་མཁན་ཡིན་ཐུབ་ས་དེར་ཚོས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་ཐབས་མེད། ནང་ཁྱལ་གྱི་གྲོས་མོལ་བྱེད་པར་ཕྱི་
རྒྱལ་གྱི་ཁྲ་མི་ཁྲ་མི་ལེན་པའི་ཁྲིམས་ཚོད་པ་དེ་ཚོགས་ཞུགས་བྱེད་པར་དེ་བས་ཀྱང་ངོས་ལེན་མེད།
- ༣: རྒྱ་གཞན་གཞུང་གིས་རྒྱ་མའི་ཁྲ་མར་ཐད་ཀར་གྱི་བཀའ་མོལ་ལྟ་འདོད་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མས་
ཡིད་ཆེས་ཆོས་འབེལ་གནང་སའི་མི་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལྟ་བུ་ཞིག་མངགས་གཏོང་བྱས་ན་ང་ཚོས་ངོས་ལེན་
བྱེད་ཚོག།
- ༤: མི་ཀྱ་མེད་སྐྱབ་གི་གྲོས་འཆར་དེ་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱའི་གཞི་རྩ་ཡོང་ཐབས་མེད། བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱའི་
ཐོན་འབྲེལ་ཆ་རྒྱུན་ནི། མས་རྒྱལ་གོང་བྱ་གཅིག་བསྐྱེད་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་དང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

རྒྱ་གཞན་གཞུང་གི་ཐོན་འབྲེལ་ཆ་རྒྱུན་འདི་དང་། དེ་སྤེལ་ཁས་ལེན་བྱས་པ་གཉིས་འབེལ་ཆ་ཆགས་
ཡོད་རྒྱུ་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ཆོ་པམ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༥ ཉིན་གོང་
གསལ་དོན་གནད་ཁག་ལ་ལན་གསལ་གནང་དོན།

- ༡: རྒྱ་གཞན་གཞུང་གིས་བཀའ་མོལ་གནང་ཡུལ་དང་དུས་ཚོད་གཉིས་ཀྱི་ཡོང་ས་མཚོགས་ལ་འདམས་ཁ་གནང་
བཅུག་པར་བརྟེན་ཁོང་གི་ཞལ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་བཀའ་མོལ་གནག་ཡུལ་སྤྱད་སི་གོང་འབྲེལ་ཇི་ནི་ཕུར་
དང་། དུས་ཚོད་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཕྱི་ཟླ་ ༡ བཅས་ལ་ཐུགས་གདན་འཁེལ་བ་ཞིག་ཡིན།
- ༢: རྒྱ་གཞན་གཞུང་གིས་ཕྱིར་སྤེལ་བའི་གསལ་བསྐྱབས་དང་། བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་ལན་ཐེངས་མང་
བསྐྱར་བའི་ནང་ཀྱོང་ས་མཚོགས་ནས་བསྐོ་བཞག་སྐུ་ཚབ་དང་ཐུག་འཕྲད་བཀའ་མོལ་བྱེད་འདོད་
ཡོད་ཅེས་འཁོར་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་གཞན་གཞུང་ནས་ཐེངས་འདིའི་ཀྱོང་ས་མཚོགས་བསྐོ་བཞག་
བསྐྱེད་པའི་ཚོགས་མི་ནམས་ངོས་ལེན་མེད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་ཡང་སྤྱིང་གང་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཤེས་ཀྱི་མི་
འདུག སྐུ་ཚབ་སྤྱང་སྤྱོད་མེན་ཁོང་གི་ཐུགས་འདོད་ཡིན་ཞིང་། རྟོག་ཀྱང་མ་ཡི་ཁལ་ སྤྱི་ ཕན་
ཕལ་ཏ་ ཕན་ པར་གཞི་བཀའ་མོལ་གནང་མཁན་གྱི་ཚོགས་མི་ཞིག་མ་ཡིན་པར་ཁོང་ནི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་

པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་སློབ་སྡོན་པ་ཞིག་རེད།

༢: རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དགོངས་འཆར་བཏོན་པ་བཞིན། རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་པོ་དེ་མིའི་སྐྱེ་ཆབ་ནམས་ཀྱི་
སློབ་སྡོན་གསུལ་སྤྲོད་ཡོད།

༣: མ་འོངས་པོ་དེ་ཀྱི་དོན་གནད་སྐོར་ལྷག་བསམ་ནས་དག་དང་། བློ་གསལ་ལྟོན་གཉིས་ནས་སྡོན་འགྲེལ་
ཆ་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་པར་གྲོས་མོལ་གནང་ཆེ་དོན་མིང་ལྷན་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཐུབ། མི་ཀྱ་མི་སྐྱུག་
གྱི་གྲོས་འཆར་དེ་ནི་བོད་རྒྱ་གཉིས་དབར་གྲོས་མོལ་གནང་རྒྱུ་འགྲིཊ་ཅི་རྒྱ་མཚན་ལྷན་ཤོས་དེ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ ནང་ཀྱང་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སུ་མེས་སྐབས་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་རྒྱ་བློ་གསལ་ལ་རེ་བསྐྱུལ་གནང་དོན་ལྟར་སློབ་གཞིར་བཟུང་དགོངས་ཇོགས་
མཆོད་འབུལ་ཞུ་མི་མི་འགོ་བརྟུ་སྐོར་ཡོད་པའི་ཆོགས་རྒྱུ་ཞིག་བཀྲིས་ལྷན་པོ་དང་། ལྷ་ས། ཇི་སྐྱེ་འབུམ།
ཟླ་བུང་བཀྲིས་འབྲིལ་བཅས་པར་མཆོད་འབུལ་ཆེད་འགོ་བརྟུ་དེ་ཆོག་པའི་རེ་བསྐྱུལ་མཇུག་པར་རྒྱ་བློ་གསལ་ནས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཟླ་ ༣ ཆོས་ ༡ ཉིན་བོད་ནང་དེ་འདྲའི་མཆོད་འབུལ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱ་རྒྱུ་ལམ་སློབ་ལྟར་
གསར་གཏོད་ཡིན་གནས་དང་། མཆོད་འབུལ་སྐྱེ་ཆབ་ཆོགས་རྒྱུ་གི་འགོ་འཁྲིད་གཉིས་བཀའ་ཤག་གི་དཔོན་
རིགས་ཡིན་ཅིང་། དེ་གཉིས་ངོས་ལེན་མེད་ཅེས་བཤད་བྱུང་། ང་ཆོའི་བློ་གསལ་ནས་ཆོགས་མི་གཉིས་པོ་ཕྱིར་
འཐེན་ཆོག་རྒྱུ་འཕྲི་ལན་གསལ་སྤྲད་ཡོད།

ཡང་རྒྱ་བློ་གསལ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཆོས་ ༡༧ ཉིན། ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་དམིགས་
བརྟུགས་གནང་བའི་ཆོ་མ་གཉིས་གསུམ་གང་འོས་ཤིག་པེ་ཅིང་བརྒྱུད་བཀྲིས་ལྷན་པོར་མཆོད་འབུལ་བྱས་དེ་དེ་ནས་
རྒྱ་གར་དུ་འབུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་གནང་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ལྷ་སར་ཟིང་ཆ་བྱུང་བ་སློང་མཁན་དེ་
བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་རྒྱལ་དང་། བོད་ནང་བྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྐྱེད་པ་དེ་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས་སྐོར་
ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་འཇམ་གླིང་དབུ་འཁྲིད་ནས་པར་འབོད་བསྐྱུལ་ཞུས་པ་དེར་སྐྱོན་འཛུགས་ཀྱང་བྱས་པ་རེད།

དེའི་སྐོར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཆོས་ ༢༢ ཉིན་བོད་གཞུང་ནས་ཕྱི་ལོར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་
གཞུང་ཆབ་བརྒྱུད་ལན་འདེབས་བྱས་ཡོད་པ་གཤམ་གསལ།

༡: པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་དགོངས་ཇོགས་མཆོད་འབུལ་ཞུ་བྱེད་པ་ལྟར་མང་ཞུས་དོན་པཎ་ཆེན་རིན་
 པོ་ཆེ་སྐུ་འཕྲེང་རིམ་བྱོན་ནས་དུས་འཁོར་ཕྱག་བཞེས་དམིགས་བསལ་མཛད་པར་བརྟེན་མཆོད་འབུལ་མཛད་
 སྐྱར་དགེ་འདུན་པེབས་དགོས་ཞལ་གྲངས་གསལ་པོ་ཞུས་ཡོད། དེ་རྗེས་ད་རེས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐུ་ཆབ་
 གཏོང་གི་ཡོད་སྟབས་སྐྱབས་སྐྱུ་གཞུང་ནས་རེ་འདུན་གནང་དོན་ལྟར་མཆོད་འབུལ་འཐུས་ཆབ་ཁོངས་ནས་ལས་
 བྱེད་པ་གཉིས་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་སྐྱུང་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་ཡིན། ད་ཆ་དགེ་འདུན་པ་གཉིས་གསུམ་པེབས་
 འཐུས་དེ་ཡང་པེ་ཅིང་བརྒྱད་བཀྲས་ལྟན་དགོན་པར་ཐད་བསྐྱོད་དགོས་སྐྱུ་གསུངས་པ་འདི་ནི་ང་ཚོར་སྐར་
 ཡང་མོ་པམ་སྐྱེས་གཞི་ཞིག་བྱུང་། དགེ་འདུན་པ་གཉིས་གསུམ་བཏང་བས་པན་ཐོགས་མི་འདུག །

༢: སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་ནས་བོད་ནང་བར་སྐབས་ཞི་ཆོལ་གྱི་ལས་འགུལ་བྱུང་བ་དེ་དག་ང་ཚོས་བཟོས་པ་དང་།
 གཏོར་བལྟ་པ་ཆེད་བཟོངས་དང་གོ་ལག་སྒྲད་ཚུལ་ཐོགས་ང་ཚོར་ཆེས་འཆབ་ཆའི་སྐྱོན་འཕྲུག་གནང་བ་དེ་
 ཁྱེད་སྐྱེལ་གནང་དགོས་འདུག བོད་ནང་རྩྭ་གསུང་ཆུ་མཆན་རོ་མ་ཇི་ཡིན་ཞིབ་འཕུག་
 གནང་སྒྲད་ཕྱོད་སྐྱུངས་མེད་པའི་སྐྱེལ་སྐྱིལ་ཉམས་ཞིབ་ཆོད་ཟེ་ཞིག་བོད་ནང་ཡོང་ཆོག་པ་གནང་དགོས།

ཡིག་ཐོག་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཞུར། ཉེ་ལམ་གསར་ཤོག་ནང་གནས་ཚུལ་ཐོན་
 གསལ་ལ་གཞིགས་ན་ཡན་མིན་ཕུས་སྐྱེལ་ཡོངས་མི་མང་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་ང་ཚོས་བོད་ནང་རྩྭ་གསུང་ཁྱེད་
 ཆེད་གོ་ལག་སྒྲད་དེ་མི་བཏང་ཕུགས་ཞེས་གསུང་དུས་མོ་པམ་ཞེས་བྱུང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ང་ཚོས་
 ཁོང་ནི་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་གསར་པའི་ནང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གཟིགས་ཐུབ་མཁན་དང་
 དགོངས་པ་སྐྱེལ་ཆེ་ཙམ་བཞེས་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ལ་རོས་འཛིན་བྱ་གི་ཡོད།

༣: ལགོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་ནང་དཀའ་ངལ་ཐེལ་ཐབས་ཆེད་སྐྱེལ་ཁབ་ཁག་གི་དབུ་འཁྲིད་ཆོར་འབོད་བསྐྱེལ་
 གནང་བ་འདི་ནི་མི་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་དཀའ་ངལ་འཕྲད་སྐབས་རོགས་བསྐྱེལ་ཞུ་སྐྱུ་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་རེད།
 སྐབས་དེར་དབུ་འཁྲིད་གཞན་མཉམ་ཉིང་འདོ་ཐིང་ལའང་ཕྱོགས་མཚུངས་འབོད་བསྐྱེལ་གནང་ཡོད་པ་རེད།
 ལགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐད་ཀར་བཀའ་མོལ་གནང་སྟེ་ཐེལ་
 ཐབས་མཛད་སྐྱེལ་དགོངས་བཞེས་དུས་དྲག་ཏུ་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་རེད། ལགོང་ས་མཆོག་ནས་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་
 གཞུང་མཉམ་འབྲེལ་བ་གནང་ཐབས་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་གནང་བ་དེར་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་ནས་གལ་ཆེར་བརྟེན་མེད།

༤: ང་ཚོས་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་ལ་བསྐྱར་བསྐྱེལ་ཞུ་སྐྱུ་བོད་ཀྱི་བཀའ་མོལ་མགྱོགས་པོ་གནང་དགོས་འདུག དེ་མིན་

གནས་ཚུལ་གཞན་ཐོག་ཁག་དགྲི་གནང་མྱེད་ཀྱི་འགྲོང་ས་གཏོང་ཐབས་གནང་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་མ་རེད།
 ཡོད་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུ་དགོངས་འཆར་ལྟ་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༩ རང་གནང་ཡོད་པ་དང་།
 བཀའ་མོལ་དབྱ་འཇུགས་འདི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡ རང་གནང་རྒྱུ་དེ་འདུན་བཏོན་གནང་བ་རེད། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༧ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༥ རས་བརྒྱུད་ང་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་རྒྱ་གཞུང་
 གི་སློ་དྲུགས་དང་དགག་ཆ་གནང་བའི་དོན་གནད་ཁག་ལ་གཞུང་ཚབ་བརྒྱད་འབྲེལ་བཤད་ཞུས་ཡོད།
 ཉི་ཆར་ཁོར་ཡུག་བཅོག་པ་བཅོས་པའི་རྒྱན་གྱིས་བཀའ་མོལ་དབྱ་འཇུགས་གནང་རྒྱུ་གཞོན་སྟོན་བྱུང་ཞེས་
 ཁག་དགྲི་ང་ཚོར་བཞག་པ་འདི་དྲང་བདེན་ཅ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། ང་ཚོས་ད་བར་གྱི་ཉམས་སྦྱོང་གྱི་
 གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་རྒྱ་གཞུང་གི་བཅོན་པུགས་དང་དྲུག་གཞོན་གནང་རྒྱུ་དགོངས་པ་དེར་འགྱུར་བ་
 ཕྱིན་མི་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག ཅི་མེ་རྒྱ་གཞུང་ནས་ཐབས་ལམ་འདི་ལྟ་མཐུན་པུག་བཞེས་གནང་ཆོ་མ་
 འོངས་པར་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས་ཁྱེད་ཀྱི་འཇུགས་དང་བཅོན་པུགས་མི་འབྱུང་ཆེད་ང་ཚོའི་
 དབར་བར་དཔང་ཞིག་དགོས་གཤམ་པ་འདུག །

བོད་ནང་དྲུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྐྱམས་པའི་ཇེས་སྟུང་ཡོད་ས་མཆོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་བཀའ་
 མོལ་གནང་ཆེད་ཏོང་ཏོང་དུ་སྒྲ་བོན་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་ཆབ་གཏོང་རྒྱུ་ཐུགས་འདུན་གནང་བ་རེད། བཀའ་
 མོལ་གནང་རྒྱུར་ཆ་རྒྱན་བསྐྱུན་ཆེད་ཡོད་ས་མཆོག་ནས་བོད་ནང་དྲུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས་པའི་
 རེ་བསྐྱུལ་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་མི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་བརྒྱད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་
 ལན་འདེབས་བྱས་པའི་ནང་དྲུང་འཕྲོག་བཅོམས་གསུམ་བྱེད་མཁན་ཉིས་ཅན་ཉུང་ཤས་ལ་དྲུང་དེག་གཏོང་རྒྱུ་ཆེད་
 དྲུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྐྱམས་པ་དེ་དགོས་ངེས་ཡིན་པས། དྲུག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བྱིར་འཐེན་དགོས་ལུགས་
 ཡོད་པ་ནི་ཉིས་ཅན་པ་དེ་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ཡོད་ས་མཆོག་ནས་བོད་ས་
 ཡོངས་ཇོགས་ཞི་བའི་བསྐྱོད་གནས་ཤིག་དུ་སྐྱར་རྒྱུ་དེ་གྲོས་འཆར་དེ་དག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ངེས་ལེན་བྱེད་ཐབས་
 མེད་ཐོགས་བཤད་པ་ལས་ཏོང་ཏོང་དུ་སྒྲ་འབྲེལ་གྲོས་མོལ་བྱེད་རྒྱུ་སྐོར་གྱི་གྲོས་འཆར་བཏོན་པར་ལན་
 འདེབས་གང་ཡང་བྱས་མེད།

ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཞི་མོལ་ཡོང་ཆེད་འདོན་གནང་མཛད་པའི་གྲོས་འཆར་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དང་ས་
 ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་གཉིས་རིང་བཟོད་སྟན་གྱི་ངང་སྐྱབས་གནང་བ་དེ། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣
 ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གྱི་གསུམ་བཅའི་དུས་བྱུང་གསུང་བཤད་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་འདོན་གནང་མཛད་པའི་གྲོས་
 འཆར་ལ་མི་རིང་བར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་འཁྲུང་ལེན་གསར་པའི་རིགས་ས་བྱུང་ཆེ་ཁོང་ནས་མི་ཁྱ་སི་སྐྱབས་དུ་བཏོན་པའི་
 གྲོས་འཆར་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་འགན་འཁུར་གང་ཡང་མེད་པར་ཅི་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་ལྷི་ཡིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་ཡགོང་ས་
 མཆོག་ནས་ཀུན་གཟིགས་པའུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་བཤེགས་གྱི་ཡང་སྲིད་འཁུལ་བྲལ་ཅད་གཅོད་ཆེད་རོགས་རམ་
 གནང་འདོད་ཡོད་པ་དང་། གནད་དོན་དེའི་ཆེད་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཐུ་སྐུལ་དང་མཁན་པོ་མཐོ་རིམ་གསུམ་
 འདེམས་བསྐོས་གནང་སྟེ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཞིག་ལྷ་སའི་ཉེ་འགུམ་དུ་ཡོད་པའི་ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཚོར་གསོལ་འདེབས་སྟོན་
 ལས་དང་། མཚོ་མཇལ་ཁྱབ་བཀོད་འདོད་ཡོད་ཅེས་བཀའ་སྐུལ་ཏེ་ཐུ་བ་གསུམ་ཙམ་གྱི་རྗེས་ལ་རྒྱ་ནག་
 གཞུང་གིས་དོན་གནད་དེའི་སྐོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཐེ་བྱས་དགོས་དོན་མེད་པ་དང་། པའུ་ཆེན་གྱི་ཡང་སྲིད་བྱས་ལུན་
 དགོན་པའི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣས་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་གྱི་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། དེ་ལྷ་བུའི་བགོག་བར་དང་ཡིད་ཐང་
 ཆད་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡང་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་མུར་འཛོག་གནང་མེད་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡
 ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ནང་ཨ་རི་ཡེལ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་འཁྲིད་
 འགའ་གསུངས་མཉམ་བཅོད་གྱི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་སྐྱོ་རོ་མས་གཟིགས་ཞིབ་ཆེད་བོད་ནང་ཐེབས་འདོད་ཡོད་
 པའི་གྲོས་གཞི་གསར་པ་ཞིག་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ནང་རྒྱ་ནག་སྲིད་སྐོན་ལྷི་ཡིར་ལྷི་ཡིར་ཐེབས་སྐབས་ཡགོང་ས་
 མཆོག་ནས་མཇལ་འཕྲད་གནང་འདོད་ཡོད་པའི་དགོངས་འཆར་གནང་ཡོད། དོན་འབྲས་སོན་ཆེད་ཀུན་སྐོར་
 བཟང་པོའི་གྲོས་འཆར་བཏོན་པ་དེ་ལ་ཡང་རྒྱ་ནག་ནས་ངོས་ལེན་ཞུས་མེད།

ཇུ་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༣༢ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་
 ལྷན་ཁང་ནས་གྲོས་ཆོད་ཞིག་སྟོན་འཛོག་གནང་དགོས་བྱུང་ཡོད། དེའི་ནང་རྒྱའི་འགོ་འཁྲིད་ཆེའི་ཕྱོགས་ནས་
 དོན་པན་སོན་པའི་ནམ་འགྲུར་མེད་ཕྱིན་བོད་གཞུང་ནས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་གྲོས་མོལ་གནང་རྒྱུའི་གོམས་བཟོད་

གསར་པ་སྒྲིལ་ན་མི་འགྲིག་ཅེས་གསལ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་གྲོས་ཚད་དེའི་ནང་གལ་དེ་སྒྲིལ་གཞུང་ཕྱོགས་
ནས་ཐད་ཀར་རམ་དེ་མིན་ཕྱོགས་གསུམ་པ་ཞིག་བརྒྱད་ཞི་མོལ་གནང་སྒྱུའི་གྲོས་འཆར་བྱུང་ན་དགག་ཆ་མེད་ཅེས་
ཀྱང་འཁོད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ནང་ཕྱི་ལོར་ཡོད་པའི་སྒྲིལ་གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་ནས་སྐུ་ཞབས་སྒྲིལ་
དོན་གྲུབ་མཆོག་མངལ་འཕྲད་ཀྱིས་དེ་ཕྱོག་སྒྲིལ་གཞུང་གི་ཡང་ས་ཕྱོགས་ན་མས་སྤྱི་ཞེན་བག་ཁྲུམ་གྱི་མཁའ་གསལ་
བཟུང་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མིའི་ངོས་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསམ་ཞིབ་བྱས་ཆེ་སྒྲིལ་གཞུང་ནས་གྲུ་
བཤངས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་གནས་བཤད་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྐུ་ཞབས་སྒྲིལ་དོན་གྲུབ་མཆོག་སྒྲིལ་དུ་མགྲོན་འབོད་
ཞུས་པ་ལྟར་ལོ་འདིའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ནང་ཕྱོད་ས་མཆོག་དང་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་འཁྲོལ་ཐོབ་པ་དང་
བཅས་པེ་ཅིང་དུ་ཐེབས་པ་རེད།

སྐུ་ཞབས་སྒྲིལ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ཕྱིར་ལོག་ཤིང་སྒྲིལ་གཞུང་འགོ་འཁྲིད་དང་མཉམ་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་ན་མས་
ཕྱོད་ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་ལ་སྐྱན་མེད་ཞུས་ཤིང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་གསུམ་པའི་
སྐབས་སྐྱན་མེད་ཞུས་པའི་དོན་གནད་ཁག་ལ་གྲོས་བསྐྱར་གནང་བ་རེད། སྒྲིལ་དོན་གྲུབ་ལ་ཕྱི་ལོ་སྒྲིལ་
གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་བས་གྲུ་བཤངས་བྱེད་སྒྱུའི་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲིལ་གཞུང་ལ་ཐེབས་སྐབས་ཁོང་ཆོའི་
ཡང་ས་ཕྱོགས་ཐོག་དེ་ལྟར་བྱེད་སྒྱུའི་དྲགས་མཆན་གང་ཡང་མཐོང་མེད་པ་མ་ཟད། ཕྱོད་ས་མཆོག་དང་བཅན་
བྱོལ་གཞུང་ལ་སྒྲོན་འདུགས་ཚབས་ཆེ་བྱས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་སྒྲིལ་གཞུང་ནས་སྐྱོང་སྐྱོང་བའི་དོན་གནད་
ན་མས་ལ་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་དགོངས་གཞི་འབྲེལ་བཞེད་གསལ་བཤད་བྱེད་ཆེད་སྐུ་ཞབས་སྒྲིལ་དོན་གྲུབ་
ཀྱིས་དབུ་འཁྲིད་པའི་སྐུ་ཚབ་ཆོགས་པ་ཞིག་སྒྲིལ་དུ་མངགས་གཏོང་གནང་སྒྲིལ་ཡོད། སྐུ་ཚབ་ཆོགས་པ་
དེས་སྒྲིལ་གཞུང་འགོ་འཁྲིད་དྲིང་ཤེད་ཐེངས་དང་ཅང་ཇ་མིན་གཉིས་ལ་ཕྱོད་ས་མཆོག་གིས་ཐུག་བྱིས་ཤིག་ཀྱང་གནང་
སྒྲིལ་གནང་ཡོད།

མི་གསུམ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་ཚབ་ཆོགས་པ་འདེམས་བསྐོས་གནང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཁོང་ཆོ་ཐེབས་སྒྱུའི་གྲུ་
ཐྱིག་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་ཆེད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཕྱི་ལོར་ཡོད་པའི་སྒྲིལ་
གཞུང་ཚབ་ཆེན་མོ་སྐུ་ཞབས་ཕྱི་ཀྱང་དུད་དང་ཐུགས་འཕྲད་བྱས་པ་རེད།

ཡགོང་ས་ཡལྱུངས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། ཁོང་གི་གཞུང་གི་ཡིད་ཆེས་བདུན་པོས་ཞི་བའི་གྲོས་
མོལ་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་བར་སློབ་སྦྱོར་གཉིས་ཀས་སྡོན་འབྲེལ་ཆ་རྒྱན་མེད་པར་གྲོས་མོལ་འགོ་
འཛུགས་བྱ་སྡུ་དེ་རང་ཐབས་ལམ་གཅིག་བྱ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཐོག་མིད་གཞུང་མང་པོས་བྱུང་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད་པ་ནི་སློ་སློབས་སྡུ་ལོས་པ་ཞིག་རེད།

ནོར་བཙུང་།

མོག་གུང་ས་ ༡༧༧ ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཕྱི་ཟླ་ ༦
ནང་ཞེས་པ་འདི་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཡིན་པ་དང་། ཡོ་འདི་འི་
ཕྱི་ཟླ་ ༧ ནང་ཞེས་པ་འདི་ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཡིན། ལྷོ་
ཞབས་ལྷོ་ཀྱང་རྟེན་ཅེས་པ་འདི་ ཁྱེད་རུ་འཁྱེད་ཡིན།

